

591949500

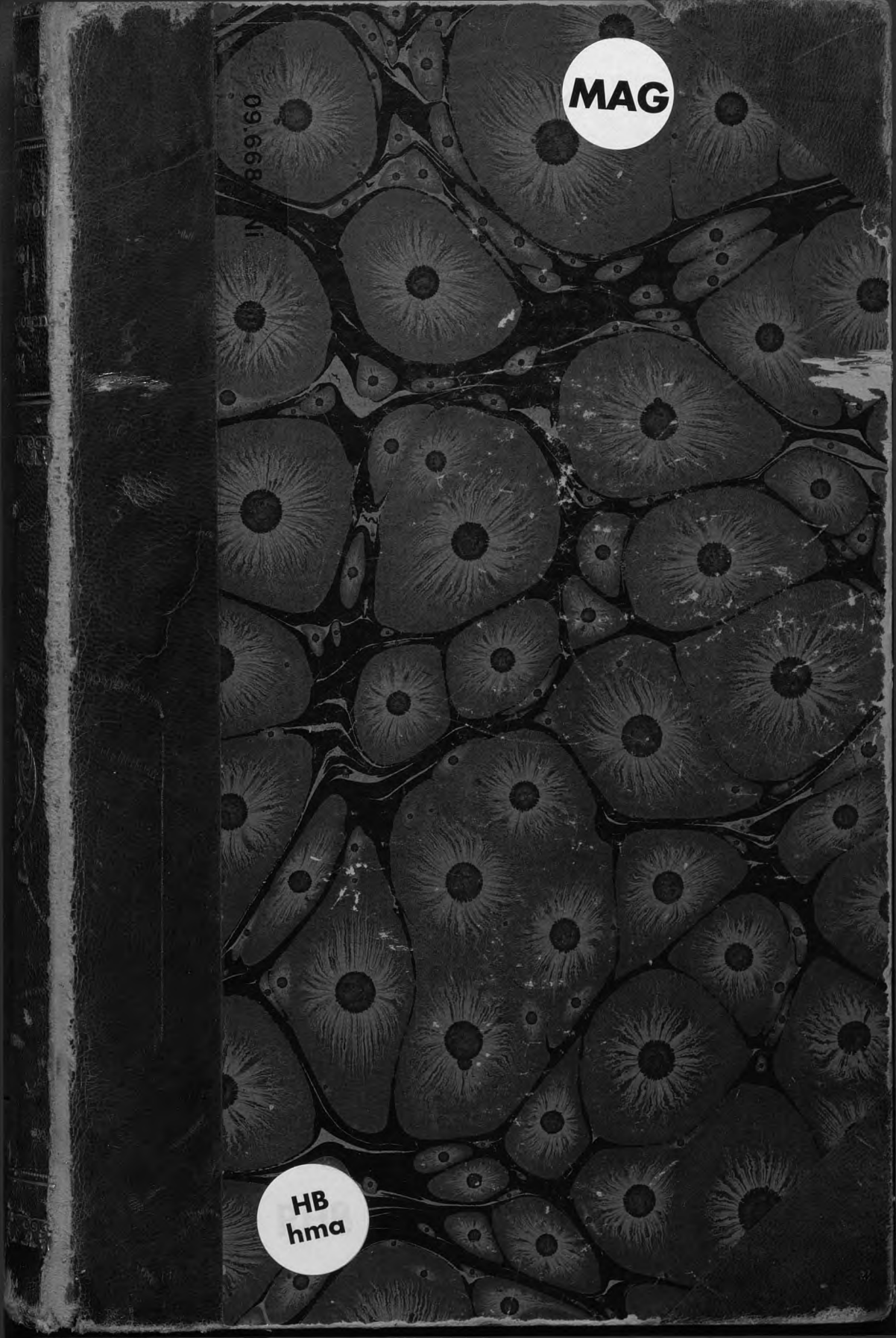
101 KØBENHAVNS
KOMMUNES
BIBLIOTEKER

MAG

09.668

ii

**HB
hma**

09.6683

N1

ex 4

MEDDELELSER

OM

VINTAPPERLAVET I KJØBENHAVN
1694—1861

SAMT

VINHANDLERFORENINGEN
1862—94.

MEDDELELSER

OM

VINTAPPERLAVET I KJØBENHAVN

1694—1861

SAMT

VINHANDLERFORENINGEN

1862—94.

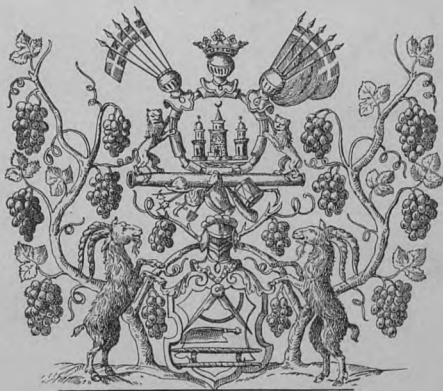
UDGIVET AF

VINHANDLERFORENINGEN FOR DANMARK

I ANLEDNING AF 200 AARS DAGEN

DEN 22. DECEMBER 1894.

UDARBEJDET AF DR. PHIL. O. NIELSEN.

KJØBENHAVN.

BIANCO LUNOS KGL. HOF-BOGTRYKKERI (F. DREYER).

1894.

09. 6509

Ni 76

n

8315

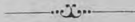
Efter at Generalforsamlingen 26. Febr. 1894 havde vedtaget at udgive et Festskrift i Anledning af, at det 22. Dec. dette Aar er 200 Aar, siden Christian V. udstødte Privilegier for Vintapperlavet, anmodede Bestyrelsen Arkivaren ved Raadstuearkivet Dr. O. Nielsen, der har udgivet flere historiske Skrifter om andre kjøbenhavnske Handelslav, om at udarbejde Lavets og Foreningens Historie. Da Lavets Arkiv 1862 blev afleveret til Raadstuearkivet, vare Oplysningerne saaledes særlig tilgængelige for ham, hvorfor det ogsaa lykkedes ham i den forholdsvis korte Tid at udarbejde nærværende Skrift, om hvilket det udtrykkelig maa bemærkes, at dets Hovedindhold er Lavets og Foreningens Historie, medens man dog haaber, at de Bidrag, der findes til Vinhandelens Historie og ældre Kulturforhold ogsaa maa kunne afvinde Læseren nogen Interesse.

INDHOLD.

	Side
I. Lavets Tilbliven og Organisation	1.
II. Lavets Historie 1694—1861	47.
III. Foreningens Historie 1862—94	203.

I.

havets Tilbliven og Organisation.

Kong Kristoffer af Bajerns Stadsret oplyser, at Kjøbenhavn Aar 1443 havde særlige Vinhandlere, thi det andet Kapitel, der har til Overskrift: „Om Vin at tappe“, udsiger, at „hvilken Mand, som tapper Vin i Kjøbenhavn, ihvad Vin det helst er, han tappe med ret Bystop og fuldt Maade“, det er: med Byens rette Maal, og hvis han ikke gjorde det, skulde han forbryde det Fad, han tappede af, det halve til Magistraten, det halve til Kongen; det paabydes ogsaa, at der ikke maatte tappes af noget Fad, førend det var set af Kongens Foged og Magistraten og der var givet i Accise 2 Grot, foruden at begge Borgmestere skulde have 2 Stob Vin og Fogeden ligesaa meget.

Ved en Forordning af 1458 bestemtes det, at Magistraten skulde fastsætte Priserne paa Vin og fremmed Øl foruden paa Brød og andre Ting, saaledes som gammel Sædvane havde været.

En anden Forordning af Christian den Første fra 1461 udsiger: „Skal Ingen udtappe eller sælge Vin, Rummenie eller Malmesi og ej Emeker Øl eller andet fremmed Øl, førend vor Foged med Borgmestere og Raadmænd have det smaget og sat Købet efter Skællighed; findes nogen, der sælger dyrere, end sat vorder paa Raadhuset, eller sælger uden Fogedens, Borgmesteres og Raadets Villie eller Vidskab, da skal det Fad eller Tønde, som saa opstinges og afsælges,

være forbrudt til Os og Staden, og Vor Foged og desligeste Borgmestere og Raadmænd tage det ud, hvor eller i hvis Kælder det helst udi ligger. Findes og nogen, enten Vor Foged, Borgmester eller Raadmand, der Lov giver anderlunde forskrevne Vin eller Øl at sælges, end som sat vorder paa Raadhuset, da skal han og derfor bøde som de, Vort Brev og Bud ej agte.“

Disse Bestemmelser vise, at Vin allerede midt i det 15. Aarhundrede hørte til de almindelige Næringsmidler og at man satte en Ære i, at den var ren og uforfalsket. For end mere at betrygge en forsvarlig Omgang med Vinen, fik Magistraten i flere Byer endog Eneret paa denne Handel, men Kjøbenhavn er vistnok den første By i Danmark, hvor Magistraten fik Bevilling paa at holde Vinkælder, hvilket allerede findes i Kristoffers Stadsret 1443. I denne Stads-kælder kunde man købe tydsk og andet fremmed Øl i Kander, medens Borgere nok maatte udskænke til siddende Gæster, men ikke maatte sælge ud af Huset. Naar denne Stads-kælder tillige blev Vinkælder, er uvist, men det er vel sket snart efter. Det daværende Raadhus er den nuværende Bispegaard, men da noget før 1479 det ny Raadhus blev opført, der til 1795 stod paa Gammeltorv lige over for Springvandet, blev der paa dette Sted anlagt en passende Vinkælder, der var meget anset og i Brug til Ildebranden 1728. ¹⁾

Af et Inventarium over Kjøbenhavns Slot fra 1454 ²⁾ ses det, at der da fandtes 1 Fad Malmersi (Malvasier), 1 Fad Bascher (Bastardvin, en Art spansk Vin, der var tilberedt og derfor kaldtes Bastard eller uægte), 1 Fad Garskanier (rød Vin fra Gascogne) og 2 Fade rinsk Vin.

Af en Ansøgning fra 1516 fra flere Købstæder om forskellige Begunstigelser og deriblandt om Accise af Vin og fremmed Øl, ser man, at følgende Slags Vin kendtes i Danmark: Basterth (Bastardvin), Rommenie (efter nogle græsk Vin fra Napoli di Romania, efter andre spansk og italiensk

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomatarium I. 165, 195, 199.

²⁾ Smstd. IV. 51.

Vin), Assoye (burgundisk Vin fra Auxois), Malmersi (Malvasiervin), Gubin (fra Gobben i Lausitz) og Pøytto (fra Poitou) ¹⁾. En anden Vin var Sekt, der er en almindelig Betegnelse for søde Vine, der presseses af tørrede Druer. Efter Kjøbenhavns Overgivelse 1524 til Prins Christian, fastsatte denne Fyrste Prisen paa „de Varer, som den menige Mand daglig Behov har at købe“, og deriblandt nævnes først Rinskvin, Pøyto, Gubin og de forskellige Sorter fremmed Øl ²⁾. Af en Magistratsvedtægt fra omtrent 1590 ses det, at en Pot rinsk Vin, „den som god er“, sattes til 4 Skilling og en Pot Pøjt til 2 Skilling ³⁾. Pøjt, der fra først af synes i almindelig Tale at have været Fællesnavn for franske Vine, gik over til at betyde en daarlig Drik, et Vidnesbyrd om, hvor liden Pris man satte paa fransk i Modsætning til rinsk Vin.

Henimod Slutningen af det 16. Aarh. begyndte man at sammenblende de forskellige Vine, hvorfor Regeringen saa sig nødsaget til at skride ind. Et kgl. aabent Brev af 16. April 1585 lyder saaledes:

„Efterat Vi af mangfoldige Klager og sanddru Beretninger komme udi Forfaring, hvorledes en Part Købmænd, som handle med Vin her udi Riget, ikke alene allehaande formængede og forfalskede Vine uden Undersked (Forskel) vitterligen sælge, købe, indføre og forhandle, men og god og uforfalsket Vin selv skulle formiske og forfalske med fransk Vin eller spansk Vin eller andre saadanne Vine og den siden for ren og god rinsk Vin udsælge, vore Undersaatter til Skade og Bedrag, da efterdi sligt er imod al ærlig og oprigtig Handel og Vandel, ville vi hermed strengelig og alvorligen forbudet have saadan formænget og forfalsket Vin at indføre, sælge eller forhandle her udi Riget, bedende derfor og bydende udlændiske saavelsom indlændiske Købmænd, ihvo de helst ere eller være kunde, som handle med Vin her udi Riget, at I have god Agt og Opseende, at hvis (hvad) Vin og hvad Slags I ville indføre, sælge eller købe, være sig rinsk Vin, fransk Vin, spansk Vin eller anden Slags

¹⁾ K. D. I. 300.

²⁾ D. Mag. V. 317.

³⁾ K. D. II. 447.

Vin, hvilket til hver sin Lejlighed skal være hjemstillet, at den maa være og blive hver Art og Slag for sig, ren, uforfalsket og ubeblandet, og at I samme Vin saaledes, som I den uforfalsket købe, igen uformænget for et billigt Værd sælge og afhænde. Saafremt nogen befindes imod denne vor Mandat slig formisket, forblandet og forfalsket Vin, hvad Slags det være kan, at indføre, forhandle og sælge her udi Riget, lidet eller meget, udi Fade, Amer eller til Pottetal, da skal hvilken, som hermed befindes, ikke aleneste den Vin, som udi saa Maade forfalsket er, men ogsaa al hvis anden Vin, han har udi sin Være, Huse eller Kældere, have til os forbrudt. Bedende og bydende vore Borgmestere, Raadmænd, Byfoged, Tolder og Sisemester, at de hermed have tilbørligt Tilsyn og ikke se med nogen, som herimod sig kunde understaa, igennem Fingre, saafremt de ikke ville stande Os derfor til Rette.“

Dette Forbud blev imidlertid overtraadt i den Grad, at det tvang Regeringen til kraftigere Forholdsregler. I en Forordning af 2. August 1605 hedder det derfor:

„Ville Vi efter denne Dag alvorligen have forbudt Vinhandlere, som handle med rinsk Vin, udi deres Kældere at indføre eller udtappe nogen spansk eller fransk Vin, saavel som dem, som holde eller udtappe nogen spansk eller fransk Vin, udi deres Kældere at føre eller udtappe nogen rinsk Vin.“

Hvert Aar skulde der udmeldes edsvorne Mænd, der tilligemed et Medlem af Magistraten mindst engang hver Maaned og ellers paa forskellige Tider skulde visiterere alle Vinkældere og paase, at der ikke blev handlet imod det kgl. Mandat, og som aarlig skulde fastsætte Prisen paa en Pot Vin af hver Slags, hvilken Taxt skulde opslaas paa Raadhuset. For deres Umage skulde de have en Pot af hvert Fad, der udtappedes i Kander og Potter. Hvis nogen handlede imod det kgl. Paabud og solgte de forskellige Slags Vin i samme Kælder, skulde han have forbrudt hele sit Lager; fandt man forfalsket Vin, skulde alene dette være forbrudt, og solgte nogen over Taxten, skulde han vedbørlig straffes.

Medens Vinhandlerne saaledes maatte gøre Forandring og holde forskellige Kældere, vedblev man i Stads-kælderen at skænke paa den gamle Vis, og da de andre „Vinførere“ gjorde Indsigelse herimod og forlangte samme Ret som Magistraten, fik denne 24. April 1609 et kgl. Privilegium, „efterdi forskrevne Borgmestere og Raad her sammesteds ved deres Middel lade holde en aaben og almindelig Vinkælder, hvorudi med rette bør adskillig Slags Drik fal at holdes baade for enhver Indbygger og Udlændere, som derefter kunde hænde at spørge, dog for en billig Pris“. Kongen tillod derfor, „at forskrevne Borgmestere og Raad her udi vor Købsted Kjøbenhavn og ingen anden maa ubehindret udaf Stads-kælderen og ikke andensteds lade sælge og ud-tappe rinsk, spansk, Allekant Vin, Malvesier og alle andre Slags hed Vin og fremmed Drik, dog forskrevne Vor ud-gangne Forordning hermed udi alle Maader uforkrænket, hvorimod de alligevel skulle være forpligtede udaf alle Slags Vin at sælge den, som ren og uforfalsket er, saafremt de ikke derfor ville stande til Rette“.

Regeringens Paabud mødte megen Modstand, hvorfor der 19. Feb. 1610 udstedtes et nyt aabent Brev:

„Eftersom vi komme udi Forfaring, hvorledes at Vin-førerne her udi vor Købsted Kjøbenhavn, som føre og ud-tappe rinsk Vin og dog ligevel udi andre deres Kældere indføre fransk, spansk og anden hed Vin udi hele Stykketal, dem skulde undslaa og paa det højeste udi vægre paa Borg-mestere og Raad her sammesteds deres Begæring aarligen at gøre Rede og Regnskab, hvorhen og til hvem bemeldte fransk, spansk og anden hed Vin igen udi Stykketal bliver henført, solgt og afhentet, da paa det under forskrevne Vinhandel ikke skulde ske nogen Falskhed eller Bedrageri med Plumpen, Forsetsen og udi andre Maader, bemeldte Vinførere ogsaa, som udi saa Maade, endog det paa under-skedlige (forskellige) Steder og Kældere findes indlagt, føre baade rinsk og fransk Vin, desbedre kunde gaa al Argvone og Mistanke forbi, vort udgangne Mandat (af 2. Avg. 1605), som om forskrevne Vin at udtappe er udgangen, ogsaa kan

blive holdt, som det sig bør, ville vi hermed strengeligen og alvorligen have manderet, paalagt og befalet alle dem, som holde rinske Vinkældere her udi vor Købsted Kjøbenhavn og dog bruge deres Haandtering med fransk, spansk og hed Vin udi Stykketal at forhandle, at de endeligen ere fortænkte engang om Aaret, og paa hvilken Dag Borgmestere og Raad dertil lade forordne, at lade gøre god Rede og Regnskab for al hvis fransk, spansk og hed Vin, de her for Byen indføre, og hvorhen og til hvem det igen bliver bortsolgt og forhandlet.“

Man ser heraf, at Rinskvinhandlerne, der solgte rinsk Vin i smaa Partier, vare Grosserere med Hensyn til de andre Vine, og at dette paa den Tid blev taalt. Men ved en ny Forordning af 28. Juni 1617 paabydes, at Ingen, som handler med rinsk Vin, herefter skal fordriste sig til at handle med anden Slags Vin, hvad enten den indlægges i samme Kælder eller andensteds, ligesom de, der handlede med fransk og spansk Vin, ej heller maatte handle med rinsk Vin¹⁾.

Adskillelsen af de 2 forskellige Slags Vinhandlere fremkaldte mange Ulemper, hvorfor Bestemmelsen ophævedes ved et Reskript af 6. Jan. 1629²⁾. I dette udsiges, at saasom Vinhandlerne i Kjøbenhavn „underdanigst have ladet anholde og begære, at dem fri maatte tillades med adskillige Vine at handle, underdanigst sig erbydendes, da selv fransk Vin af Frankrig at lade forskrive og hente, hvorved den da og bedre Køb kunde sælges end nu, den mest af Holland hid bliver indført, da have Vi des Lejlighed naadigst overvejet og saaledes for adskillige Betænkende Skyld for godt anset og bevilget, at Vinhandelen her udi forskrevne Kjøbenhavn herefter skal være fri og liber, saa at det skal være enhver Vinhandler frit og uforment at handle med rinsk, spansk og fransk Vin og alle Slags Vin, dog saa at de det ikke udi een Kælder eller Hus have, men rinsk og spansk Vin særdeles udi een Kælder eller Hus og fransk Vin udi et andet

¹⁾ Ovennævnte kgl. Reskripter findes i Sechers Corpus Constitutionum Daniae. ²⁾ Kjøbenhavns Dipl. III. 77—78.

Hus eller Kælder efter forrige Forordning, og dersom nogen vil holde Vinkælder paa tvende Steder og udi tvende Huse udi een Gade, da skal der være Hus og Gaard imellem, som andre tilhører og af andre er bevont, og skal Ingen sig maa tilfordriste at sælge fransk Vin for rinsk Vin, men enhver Slags Vin for sig selv uforplumpet i alle Maader udtappe og sælge.“

Af dette Reskript oplyses det Fremskridt i Handelen, at man nu selv forskrev Vinen umiddelbart fra Frankrig. Allerede 1608 havde Henrik Fuiren og andre Borgere paa egen Regning hentet rinsk Vin fra Tydskland, hvorfor de bleve fritagne for at betale Øresundstold¹⁾, men dette har vistnok hørt til Undtagelserne.

Det var nu ogsaa en besværlig Sag selv at hente Vinen i Tydskland. Af et Regnskab fra 1605, som Hs. Excell. Hr. Overhofmarskal Løvenskjold har afskrevet efter Originalen og velvillig stillet til Raadighed, fremgaar det, at Renteskriver Jørgen Busk og den kgl. Vinskænk Mathias Hansen 12. Okt. over Rødby og Lybæk forlode Kjøbenhavn og først 6. Novbr. kom til Mainz, hvor de havde fast Ophold til 7. Marts, medens de gjorde Udflugter til forskellige Steder ved Rinen forat gøre Indkøb af Vin, der nedlagdes i Kældere dels i Mainz dels i Rheingau og hvor den hele Vinteren blev underkastet Tilsyn af Vinkyndige. Disse Medhjælpere maatte ikke alene lønnes og trakteres rundelig, men fik ogsaa en Uendelighed af Drikkepenge. Da de Udsendte ved Foraarstid skulde hjem, maatte de leje en Skipper til at føre Vinen til Køl'n, hvor der gjordes flere Køb, og derfra toge de selv med et Skib til Arnhem i Nederlandene, og derfra over Land til Amsterdam forat søge efter Skibslejlighed, medens andre Skibe førte Vinen til Arnhem, hvor den maatte omlades i mindre Fartøjer, forat kunne komme gennem det grunde Vand til Amsterdam.

Paa denne Fart var der idelige Stansninger forat betale Told til de mange Smaafyrster, og igen Masser af Drikke-

¹⁾ Kjøbenh. Dipl. V. 19.

penge at udrede i de fyrstelige Kontorer. Nogle af Fyrsterne vare imødekommende overfor Kongens Vin og nøjedes med beskedne Afgifter, medens andre fordrede den højeste Told; saaledes var Biskoppen af Trier særlig uvillig, fordi Christian den Fjerde ikke havde ladet ham udføre Stude fra Jylland uden Told.

I Amsterdam ladedes 3 Skibe med Vin, og de Rejsende tilligemed en tydsk Vinkyper droge selv med Skibene, der kom til Helsingør 31. April 1606. Udbyttet af denne lange Vinterrejse var 76 Foder eller 456 Amer Vin, der havde i et og alt kostet 5362½ Daler eller 11 Rdl. 3 fl 8½ β for hver Ame, i Nutidens Penge 21½ Øre for hver Flaske.

Magistraten fik formodentlig sin Vin til Stadskælderens paa samme Maade som Vinhandlerne, men vi vide Intet herom. I Hansestæderne som f. Ex. i Lybæk var Stadskælderens aarlige Forsyning med Vin en Festdag. Naar Vinen kom til Porten, blev den modtaget af Stadens Pibere og Trommeslagere, der satte sig ovenpaa det forreste Fad og saaledes førte Vinen under Musik ind i Staden og 3 Gange rundt paa Torvet¹⁾.

Den direkte Indførsel af spanske Vine foregik med de Skibe, der hentede spansk Salt, men den spanske Fart var aldeles ophørt, da Christian IV ved Forordning af 10. Dec. 1621 udstædte Privilegier for spanske Handelskompagnier, hvis Skibe skulde være saaledes indrettede, at de kunde bruges af Kongen i Krigstilfælde. I Kjøbenhavn oprettedes Tid efter anden saadanne Saltkompagnier, men, som det synes, uden stort Held.

1624 indførtes af Vin til Kjøbenhavn²⁾:

Rinsk	1012	Amer.
Spansk	195	—
Fransk	1081	—
Rinsk Vineddike	76	—
Rinsk, fransk, spansk Brøndevin	139	—

¹⁾ Zeitschrift des Vereins für Lübeckische Geschichte II. 85. ²⁾ O. Nielsen, Kjøbenhavns Historie IV. 206.

Adskillelsen mellem de forskellige Vinhandlere maa igen være traadt i Kraft 1651, idet der i de dette Aar givne Lavsartikler er Forbud mod at holde mere end 1 Tappekælder, hvorved der atter fremkom særlige Rinskvinhandlere, og Adskillelsen fastsattes udtrykkelig i de nye Lavsartikler for 1668.

Hvor meget Vindrikken havde taget Overhaand i det 16. Aarhundrede, ses af, at der skrives om Kristoffer Valkendorf 1582:

„Har han og ladet forordineret og gjort den gode Skik her udi Kjøbenhavn om Bryllupper og Barsel, som her saa overflødigens havde taget Overhaand, som de rige havde optaget med stor Kost, Pragt og Pral, saa hvad den rige vilde gøre, det vilde den fattige ligesaa gøre, saa at mange, som vare noget ved deres Næring og Bjerring, gjorde saa stor Omkost, at de siden maatte sælge Huse og Gaarde og bleve Stavkarle og ikke kunde rejse dem derefter, saa en Borgmester, en Raadmand eller Købmand ikke skal have flere til sin Søns eller Datters Bryllup end 24 Herskab eller mindre, men ikke flere, og en Embedsmand (Haandværker) 12 Herskab og ikke flere, og skal ingen anden Drik bruges end tydsk Øl og dansk Øl til samme Kost, hvilket er gjort en Tavle paa, som hænger paa Raadhuset for hver Mand, at de maa vide at rette dem efter“¹⁾.

1621 udkom en Forordning, der ophævede dette Forbud. Det blev nu tilladt dem, der havde Tilladelse til at bede 24 Par Folk til Bryllupper og som gav 2 Mark eller derover i aarlig Skat, til Fæstensøl (Trolovelse) at skænke $\frac{1}{2}$ Ame rinsk Vin og til Bryllup 2 Amer og derhos dansk Øl, men hvis Herrer eller fornemme Adelspersoner vare indbudte og der nødvendig behøvedes mere end de 2 Amer, skulde dette være tilladt, dog med Magistratens Bevilling.

Borgere, der gave 1 Mark i aarlig Skat, maatte skænke

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomatarium I. 542.

til Fæstensøl 1 Anker og til Bryllup 1 Ame rinsk Vin og derhos dansk Øl, men det stod til dem selv, om de vilde skænke mindre, dog skulde de have Magistratens Bevilling til at indlægge den Vin, de vilde bruge.

„Gemene Borgere, Embedsmænd og Haandværksfolk“, som gav under 1 Mark i Skat, maatte derimod kun skænke Øl. Hvis nogen vilde gøre Fæstensøl om Formiddagen uden Maaltid, maatte der ingen Drik tilstedes, men der skulde alene gives Sukkat og syltet Ingefær. „Gemene Folk“ maatte ej heller skænke Brændevin eller anden stærk Drik ved Trolovelse eller andet Værtskab¹⁾.

Faa Aar efter blev det imidlertid helt forbudt at skænke Vin ved Brylluper, men dette var utaaleligt for de fornemme Borgere, hvorfor Magistraten 28. Juli 1630 søgte Kongen om den Bevilling, „at de Borgere og Købmænd her i Staden, som velhavende og formuende ere og anseligst skatte og skylde, naar paaæskes, maatte herefter udi deres egne og deres Børns Brylluper, for en Æres Skyld, for hæderlige og fornemme Bryllupsgæster af Adel og andre Fremmede skænke en Drik Vin over Maaltid, dog foruden nogen Overflodighed, hvormed vi næst Guds Hjælp ville lade have saa flittigt Indseende, at hverken Guds eller Eders K. Mt. skal derved fortørnes, allernaadigst anseende, ofte Brylluper berammes paa de Tider om Aaret, man ikke kan have en god eller sund „Druk“ Øl for sig selv, meget mindre for hæderlige fremmede Gæster“²⁾.

30. Dec. samme Aar indrømmede Kongen denne Anmodning for saa vidt, som det kunde være Købmænd og fornemme Haandværksmænd tilladt at skænke Vin ved Brylluper, naar de først havde erhvervet Magistratens Tilladelse og gav 20 Rdl., de halve til Kongen og Byen, de halve til de Fattige³⁾.

¹⁾ Kjøbenh. Dipl. I. 634—35.

²⁾ Indkomne Breve til Danske

Kancelli. ³⁾ Kjøbenh. Diplomatarium III. 98.

Et stort Vinhus oprettedes 1648 i Boldhuset, der laa, hvor nu Kancellibygningen er. Paa dette fik Tolder Henrik Müller kgl. Privilegium, idet han baade skulde indrette et Boldhus til Boldspil og et Værtshus for fornemme Fremmede. Han fik Toldfrihed for en aarlig Indførsel af 10 Stykker rinsk Vin, 20 Oxehoveder fransk Vin, 6 Piber spansk Vin og 10 Læster Rostokker Øl eller i Øllets Sted Vin, hvis Accise løb op til samme Sum som Øllet. Af Samtidige roses den skønne og hvælvede Kælder, hvor man kunde faa adskillige Slags Drik til Købs. Huset blev 1659 overdraget til Overhofmarskalk J. C. v. Cørbitz og under Belejringen brugtes Kælderen til Fængsel for fangne Svenskere, men 1669 fik Kongens Mundskænk Frederik Vinterberg Privilegium paa her at holde fri og aaben Skænk af alle Slags Vin og Øl, hvilket vedvarede til 1673, da Kælderen blev anvendt til anden Brug, men Vinterberg beholdt sit Privilegium, uden Konsekvens for Andre, paa at handle med alle Slags Vin, hvor han vilde¹⁾. Denne Kælder findes endnu under Kancellibygningen.

Apothekerne havde ogsaa Lejlighed til at gøre Vinhandlerne Indpas og saaledes fik en Apotheker 1514 Eneret paa at sælge Klaret og 1609 fik Apothekerne blandt andre Forrettigheder følgende: „Skulle de og maa holde en fri Vin-kælder derudi at udtappe udi Potte- og Ametal adskillige Slags Drik, eftersom tilforn hidindtil har været brugeligt, dog Vor udgangne Forordning om rinsk og fransk Vin udi een Kælder ikke at maa henlægges og udtappes hermed udi alle Maader uforkrænket²⁾.“

Den 1745 som Læge i Laurvig døde Henrik Fuiren har efterladt sig nogle Optegnelser³⁾, hvoraf det ses, at hans Fader Jakob von Fuiren, der var en vel anset Mand, drev Vinhandel i nuv. Nr. 55 paa Østergade paa Hjørnet af St. Jørgensgade, der da hed Kirkestræde, og døde 1675. Han skriver saaledes: „Min Faders Profession var Vinfor-

¹⁾ Kbhvns. Hist. og Besk. IV. 334—35, V. 328.
551—52.

³⁾ Pers. Tidskr. V. 25 flg.

²⁾ K. D. II. 197.

latter og han udtappede rinsk Vin. Udi den Tid bestod Vinhandlingen udi Kjøbenhavn under et Amt af 16 Personer, de 12 skænkede fransk Vin, de 4 skænkede rinsk Vin. Min sal. Fader boede paa Østergade udi et Hus, der var bekvemt til den Handling med en bekvem grundmuret og gevelft Kælder og derudi mange Værelser under og over, en 3 Etager højt, foruden skønne Lofter derover, hvorudi han boede indtil hans Dødedag.“ Han skriver et andet Sted, at man kunde gaa tværs igennem Huset ud til Nikolaj Kirkegaard, at der var 2 Gæsteværelser i Kælderen og Springvand deri, samt adskillige Gæsteværelser ovenpaa.

Denne Jakob von Fuihren havde tilligemed de 3 andre Vinhandlere Johan Lehn, Albrecht Dysseldorph og Peter Motzfeldt 1659 faaet Ladegaardsmarken i Pant for den Vin, de havde leveret til Hofholdningen under Belejringen¹⁾.

Disse 4 vare. altsaa de 4 Rinskvinshandlere, der den Gang vare i Staden, og at de hørte til de mest ansete Borgere, fremgaar af, at de alle 4 bleve Medlemmer af Stadens 32 Mænd og at Johan Lehn og Peter Motzfeldt, den sidste Griffenfeldts Morbroder, døde som Raadmænd.

Fra Tiden omkring 1650 have vi følgende Optegnelser af en fornem Herre, Johan Monrad, om hans Forlystelser i Vinhuse²⁾: „Jeg var aldrig mere fornøjet, end naar jeg var alene for mig selv, som naar jeg vilde ret divertere mig, saa havde jeg da nogle visse Huse, som til Edingers i Kongens Gade (Nikolaj Edinger paa Hjørnet af Lille Kongensgade og Kongens Nytorv), Hans Philips i Østergade (Nr. 35), den gamle Tydskølsvrager paa Vestergade (Nr. 6), som var en meget fornemme Mand og som Inspektør og Tolder over alt det fremmede Øl, som blev indført. Og som han var en gammel Mand og uden Børn, meget lystig og høflig og holdt intet Ølsalg i sit Hus, men solgte til Vinhandlerne aleneste Fade fremmed Øl i Læstetal, saa havde samme gamle Mand, som hed Mads Persen, det rareste af tydsk Øl og skøn Mjød henlagt for sig selv, og

¹⁾ Kjøbenh. Dipl. III. 493.

²⁾ Udg. af S. Birket Smith 1888.

blev mig altid forundt en Stue aparte, naar jeg vilde komme derhen og traktere mig, hvorom som og i det Traktørhus paa Nørregade, hvor Maden var altid saa delikat, som og til Mogenses i Cappadocia mig altid blev en Stue aparte indrømmet, som ingen anden kom i. Ligesaa til Edingers i Kongensgade den store Stue kom ingen uden jeg, i Dyrkøb og i Godtkøb og til Johan Lehns (Dyrkøb) enten den største Stue neden i eller Salen ovenpaa. Paa disse Steder gik jeg da ganske alene, naar jeg vilde vel og fornøjelig traktere mig, og det allerbedste af alle Slags, som de ikke solgte ellers for Penge, det var altid for mig. Jeg kan ikke nok forundre mig over den sær Naade, den gode Gud altid har haft for mig aparte, derfor skriver jeg dette, og vist er det, havde jeg været Herre i alle disse Huse, saa kunde man aldrig saa have føjet mig. Naar jeg kom, saa lukkede jeg mig inde, indtil jeg ringede, og havde ingen Selskab uden mig selv og mine egne Tanker, og al Verdens Selskab havde ikke kunnet furneret mig saadan fornøjelig Omgængelse som min egen enlige Person og Tanker, naar jeg vidste, der var ingen nær. Folkene i alle disse Huse vare saa vant ved min Maneer, at de kerede sig intet efter, uden naar jeg ringede eller lod kalde dem.“

Som bekendte Vinhuse i ældre Tid maa nævnes Baccharac paa Hjørnet af Klædeboderne og Nørregade, opnævnt efter en By ved Rinen, hvor en af Husets Ejere Bartskeer Adam Daniel Asbach var født 1629. Paa det andet Hjørne af Nørregade og Gammel Torv laa Blasen, hvor der var Vinkælder til den store Ildebrand 1728, da man sprængte Huset i Luften forat stanse Ilden, men netop derved antændtes Vor Frue Kirkespir, hvorved Ødelæggelsen blev endnu langt større.

Faa Huse fra Baccharac laa i Klædeboderne (nu Skindergade Nr. 36) Dyrkøb, der 1661 tilhørte Johan Lehn, der ligesom ovennævnte Edinger var fordreven fra Tydskland under Trediveaarskrigen og snart opnaaede en anset Stilling; han døde 1681 som Raadmand. Hans Søn Abraham Lehn fortsatte Vinhandelen i Dyrkøb og blev en af

Stadens 32 Mænd; det var hans Efterkommere, der lagde Grunden til Baronierne Guldborgland og Lehn. Siden kom Dyrkøb, skønt Stedet ved den nedenfor omtalte Afhændelse var blevet meget forringet, til Abraham Lehns Søstersøn Jørgen Sohl, om hvis hovmodige Optræden lige overfor Lavet der senere findes Oplysning. Han blev ogsaa Medlem af Stadens 32 Mænd og 1728 af Politi- og Kommercekollegiet. Da han efter Etatsraad Weyses Død paa Vers søgte om en af dennes Betjeninge, skal han have faaet sin Ansøgning tilbage med den Paaskrift:

„Velvise Monsieur Soel, vor Konge lar jer sige,
Bliv I kun ved jer Vin, han søger Weyses Lige,“

og dette Velvise skal have været skrevet saaledes i Fraktur, at der ogsaa kunde læses Næsvise.

1699 købte Vor Frue Kirkeværgen en Del af Dyrkøbs gamle Bygning, der stod ind paa Kirkegaarden og som synes at have gaaet hen imod Nørregade, hvilken Bygning blev nedreven og Grunden lagt til Kirkegaarden¹⁾. I Anledning af denne Nedbrydelse blev der forfattet følgende Vers²⁾:

Det glædelige Dyrkøbs Hukommelse,
der det Aar 1699, saa nær ved Seculi Ende nedfaldt i sit
Annum climactericum³⁾ og der expirerede.

Saa kan dog ingen Stad sig ret lykkelig sige,
Saa længe Verden staar, det tilgaar ikke lige
Ved Solens Opgang og ved Nedgangs Aftentid,
I Tusmørk taber man tidt Morgenrødes Ild.
O kloge Rechabs⁴⁾ Art, som vilde ikke plante
Vinranker og ej Sten til Hjørnehuse kante,
Thi Ranker visne bort og Huse brydes ned,
En Klase anden ej, ej Sten den anden veed.
Hvad er Carthago nu, hvad Tyrus og saa mange
Af Stolthed bygte op saa brede og saa lange?

¹⁾ Kjøbenh. Dipl. VII. 570—71. ²⁾ Rahbeks Hesperus 1821 V. 411—16.

³⁾ De klimakteriske Aar ere de, der kunne deles med 7 og ansaas for farlige.

⁴⁾ Ubekendt Navn.

Kasteller, høje Taarn, Altaner, som i Muld,
 Er mesten sunkne ned, men bliver ej til Guld,
 Som de dog kostet har, det mangen en har klaget,
 At han i Sten og Kalk sin Arv har sammendraget,
 Men Bomber, Floder, Ild har kastet Huset om,
 Saa aldrig nogen Mand udaf de Døre kom.
 Dog det ej selsomt er, at saadan Landevaade
 Gør bart til Rod og Grund, saa Ejermænd ej raade
 For Mur og Bygning maa, de farer bort i Støv,
 Som det om Efterhøst sker med de visne Løv.
 Det og ej fremmed er faldfærdigt Hus at fælde,
 Som har sin Styrke mist af Uvejr, Regn og Ælde,
 Og sætte nyt derfor to Lofter højer op,
 Saa det mod Skyen blaa bær Krans med spidse Top,
 Men at et Glædehus i Fredetid bedrøves,
 At mussegrade Sten fra stærke Stolper røves
 og aldrig samles skal til bedre bygget Hus,
 Det haardt fortryde maa den vellogeret Mus.

O dyre Dyrkøb, du mig rinder nu i Tanke,
 Jeg har saa mange seet paa dine Døre banke,
 Nu ved opgangne Sol, naar Hanegal er hørt,
 Nu i det stille Mørk, naar ingen sig har rørt,
 Dortærskel, Hængsel, Laas, Gulv, Bænke, Klokkestreng,
 Glas, Bord, det Pottemaal, de kældervante Dreng
 Var jo ved Nat og Dag i fulde Spring og Færd
 For hver en Gæst, der kom, var han end læg, end lærd.
 Det gik saa ærlig til, at hvad man vilde pege
 Og raabte hastig paa, Kort, Skak og Brætspilleg,
 Forkering, Lanter, Dam, Labet og Suderspil¹⁾,
 Saa fandtes altid de, som satte noget til.
 Om Frankrig, Spanien, om Danzig, Island, Norge
 Der ofte handlet blev, at købe eller borge,
 At fragte, losse Skib, man derpaa jevnlig fik
 En Salus²⁾ paa hver Part, som endtes tidt i Hik.
 Saa snart Froprædiken med „Ere være“ slutted,
 Lod Kirkedøren op, da saa man mange putted
 Ad Kælderhalsen ind, Langfasten var dem tung,
 En Haandværkskarl og Dreng lod derfor op sin Pung.
 Højmessens Kyrie³⁾ sang den bedaget Borger
 I Vinens Spidseglass og lagde der de Sorger.

¹⁾ Forkering og Suderspil vare Brætspil, de andre Kortspil. ²⁾ Salut.

³⁾ Kyrie eleison, den kirkelige Velsignelse.

Som han fra Sengen bar, indtil man „Troen“ sang,
 Ved mindste Klokker¹⁾ tog da først sin Kirkegang.
 Naar Aftensprædiken med Søndags Andagt endtes,
 De flestes Næser hen til Dyrkøbs Hjørne vendtes,
 Af Wismars, Rostoks Pot, af rinsk og franske Pæl
 Man drak paa Natten ud til Værk i Taa og Hæl.

Naar Skoleaaget brast i bedste Sommertide,
 En Rus med anden da fik Lyst derhen at glide,
 Sin Skolemesters Skaal tidt Rus med Glæde drak,
 Og sagde ham (Gud veed) af Hjertet tusend Tak.
 Fra Baccaaurigrad og Attestatses Ære
 Man gik til Dyrkøb hen for noget mer at lære,
 Om man en dobbelt Krans tillige kunde faa,
 Og at Apollo selv hos Bacchum skulde staa.

Men til den dyre Tid det nu i Dyrkøb tegner,
 Der efter denne Dag ej søde Draaber regner,
 Hvor Oxehovder Vin tilforne laa paa Lad,
 Der skal Ligkister staa med døde Kroppers Rad.
 Dog skal det være Trøst for mangan fugtig Hjerne,
 Som sig med Glasset lod i Stuen finde gerne,
 Om han i Kældrens Grund herefter hvile maa,
 Hvor den velmagte Vin i gamle Dage laa.
 Det kom dem nærmest til, som her tilforne boede,
 Claus, Lorentz, Jakob, Klein²⁾, da Lykken selv her groede,
 Men Gud dem samlet har, at de ej saadan Larm,
 Som nu skeer, skulde se til største Sjæleharm.

Her er tidt pantsat end Studentens Hæderskappe,
 For det til Deposits³⁾ han haver ladet tappe
 Til Kammerater op, da stakkels Rus blev klemt,
 Dog det ej andet var end en pudserlig Skæmt.
 Men Sørgeskappen skal stubskægget Karle bære
 For dette Eskols⁴⁾ Fald. Hvor skal de Penge tære,
 Som dette Aar fra Ris og Fædre sendes hid,
 Og til det Hjørnehus har sat al deres Lid?
 Naar de nu kommer an og skal et Velkom give
 For gamle Karles Tørst, da maa de herfra drive
 Til Torvehjørnet hen at smage Blasens Saft,
 Thi Kirkehjørnet har forloret al sin Kraft.

¹⁾ De smaa Kirkeklokker ringede til Aftensang. ²⁾ Formodentlig
 Navne paa Vintappersvende. ³⁾ Ceremonier ved Optagelse ved
 Universitetet. ⁴⁾ Ubekendt Navn.

KNUD GAMBORG OG SØN,
Vinhandlere i Kjøbenhavn i det 16. og 17. Aarhundrede.

Malet af CARL VAN MANDER (Brudstykke).

Et nærmer Hjørne er for Købmand, Skipper, Reder,
 Om dem i Baccharac man ej forgæves leder,
 En Ladning købes nu, nu faar man og en Fragt,
 En Regnings Saldo sker, da holdes Glas i Agt.
 De to har intet tabt ved Dyrkøbs Død og Grave,
 De arve mangan Gæst og større Næring have,
 De providere sig med flere Amer Vin
 End dem i forrig Tid fra Nantes og fra Rin.

Men vi, som Dyrkøbs Flor i gamle Dage kendte,
 Og saa dets Kompagni, lod ogsaa derfra hente
 Saa mangan Læskepæl, vi glemme aldrig det,
 At denne lystig Krog forsvandt og blev saa slet.
 Jeg tror, at Guderne, som vilde Baccho ilde,
 For han til hver en Kant sig lod med Tønden trille,
 Og stødte mangan an ved Vinens stærke Lugt,
 Har gjort ham dette Puds og Dyrkøbs Flamme slukt.
 Dog vil Apollo selv til sidste Æresminde
 For den Poete-Gnist, han haver set at rinde
 I mangan Hjørne op paa Kompagniets Bænk,
 Et Epitaphium tillægge som en Skænk.
 Det lystig Selskabs Hus, betagen Gæsters Glæde,
 Er her forandret til de Dødes mørke Sæde,
 Der raabes ej Fifa¹⁾, skænk i, gør Glasset Ret,
 Men Pashur²⁾ kysser hver paa hans forordnet Plet.

I Modsætning til Dyrkøb nævnes et Vinhus med Navnet Godtkøb paa Nørregade op til Petri Kirkegaard. Dette tilhørte Frederik Knudsen Gamborg, der døde 1692 som en af Stadens 32 Mænd og hvis Portræt endnu er til³⁾. Hans Fader havde været Vinhandler i Gaarden før han.

Stadens i en vis Forstand mærkværdigste Vinhus var det paa Hjørnet af Købmagergade og Løvstræde (Løvstræde Nr. 1), hvorfra Københavns Stolthed, Vinhandler-sønnen Peter Schumacher udgik. Det kaldtes paa Holbergs Tid „de tre Rømere“. Paa det andet Hjørne af Løvstræde laa Vinhuset Capo de bonne Esperance (det gode Haabs Forbjerg).

I Begyndelsen af det 18. Aarhundrede vare de mest ansete Vinhandlere følgende 4, der alle vare Tilhængere af

1) Vivat.

2) Uforstaaeligt Navn.

3) Se hosføjede Gengivelse.

af den reformerte Religion, Gert Ackerman, Herman Fabritius, Peter Abestee og Alexander Ross.

At Vinhandlerne iøvrigt indtog en agtet Plads blandt Stadens Borgere, ses af, at saa mange bleve optagne blandt de 32 Mænd. Foran er nævnt de 4 Rinskvinhandlere Johan Lehn, Albrecht Dysseldorph, P. Motzfeldt og Jakob Fuiren, der i den nærmeste Tid efter 1660 bleve Medlemmer. Siden bleve optagne Frederik Knudsen Gamborg 1687, Abraham Lehn 1688, Johan Sohl 1709, Hans Hansen Berg 1727, Peter Timmermann 1734, Thomas Rohde 1752, Hans Kinkel 1753, Frederik Barfred 1753, Jakob Rohde 1755, Holger Foss 1755, Aage Kaasbøl 1767, der 1782 blev Raadmand, Vilhelm Klingberg 1769, Thomas Wissing 1772, der blev Raadmand 1788, Johan Georg Kopp 1775, Niels Wulff 1783, der 1793 blev Raadmand, Haagen Leed 1787, Jens Lang 1793, Johan Erik Glassing 1794, Ole Hofgaard 1798. I dette Aarhundrede vare Oberstlieutenant Peder Johannes Friedenreich, Etatsraad C. Waage Petersen, H. P. Hansen (senere Bankdirektør) og senere F. P. Hagen Medlemmer.

I Borgerrepræsentationen optoges 1840 de 2 sidstnævnte Vinhandlere. Som Lavets sidste Oldemand et Sted bemærker, har aldrig nogen Jøde været Medlem af Lavet.

Samme Dag som Kong Frederik den Tredie oprettede et Købmands- og Kræmmerlav (7. April 1651), tillod Kongen Vinhandlerne til deres Nærings Forbedring og Fortsættelse at oprette et Lav, i hvilket ingen maatte optages uden de, der havde vundet Borgerskab, tjent 6 Aar paa Haandværket og i den Tid forholdt sig redelig, ligesom de skulde have en Kapital paa 1000 Rdl., hvormed de tilbørlig kunde fortsætte Handelen. Det blev forbudt Folk, der ikke vare i Lavet, under deres Godes Fortabelse og anden vilkaarlig Straf at udtappe nogen Slags Vin, Akvavit eller fremmed Drik, hvad Navn det end kunde have, dog fremmed Øl undtaget. Det blev ogsaa forbudt Fremmede at udhøkre

nogen Slags Vin eller sælge i Amer, Bimpler eller deslige smaa Partier, men de maatte kun sælge af Skibene i Stykker, Piber og Oxehoveder for den Pris, de kunde forliges om med Vinhandlerne og andre, som vilde handle med dem. Naar noget fremmed Skib kom paa Reden med Vin og der blev tilbudt Vinhandlerne noget deraf, maatte der udlosses saa meget, som Sælgeren vilde miste og afstaa, af hvilket der skulde tages tilbørlig Told og Accise, medens det fremmede Skib passerede frit for Losning- og Lastepenge. Det maatte ikke forbydes nogen i Lavet at give godt Køb paa sine Varer, ej heller kunde det foreskrives nogen, hvor meget han skulde give den Fremmede for hans Varer, men det stod enhver frit for at søge sin Fordel i Køben og Sælgen, som han bedst kunde, dog skulde Borgmestere og Raad, efter gammel Sædvane, aarlig fastsætte en vis Pris, hvorefter de, der solgte i Pottetal, skulde forholde sig.

I Lavsartiklerne findes de fleste Bestemmelser overensstemmende med dem for andre Lav. Der skulde være en Oldemand og 2 Bisiddere, hvem Lavsbrødrene skulde holde i tilbørlig Respekt og Ære og være lydige. Den, der forsaa sig herimod eller lod sig finde med Ukvems-Ord, Gærning, Banden eller Buldren, skulde straffes efter Kendelse af 4 Lavsbrødre, som Oldemanden udnævnte. I Lavsforsamlinger maatte Ingen bære Gevær. Et Medlem af Magistraten var Lavets „Inspektor“ og med dennes Samtykke holdtes Adelstævne og Sammenkomst til at afgøre Stridigheder, medens Oldemanden kunde sammenkalde Lavsbrødrene i Anledning af Sager, der kunde være Lavet til Gavn og Gode. Den, der ikke mødte til det Klokkeslet, at regne efter Helliggæstes Klokke, han blev tilsagt af Oldemanden, skulde bøde for et Kvarter 1 Mark, for 2 Timer 1 Rdl., men blev han aldeles borte uden lovligt Forfald, 2 Rdl., det halve til Lavet og det halve til de Fattige.

Lavet skulde have en Kiste med 2 Laase for, hvortil Oldemanden og Lavsskriveren havde Nøgler; i denne Kiste skulde gæmmes Lavets Privilegier, Bøger, Regnskaber, Penge,

de Fattiges Bøsse og Lavets Segl, og den maatte kun aabnes i Nærværelse af Oldermændene, Bisidderne og Skriveren.

Naar nogen Lavsbroder, hans Hustru, Børn eller Tjenere døde, vare alle Lavsbrødrene forpligtede til at følge den Afdøde, og de 2, der sidst vare komne i Lavet, den ene som Rinskvindhändler, den anden som Franskvindhändler, skulde tilsige Lavsbrødrene til at følge Lig eller ogsaa forrette andre Ærender paa Kongens, Byens og Lavets Vegne. En Enke maatte bruge Vinhandelen efter sin Mands Død, men ikke, hvis hun giftede sig paany med nogen, som ikke havde tjent paa Haandværket i 6 Aar.

Hvis en Mand, der var født udenfor Riget og ikke havde tjent her i Staden, giftede sig med en Lavsbroders Datter eller Enke, skulde han give 50 Rdl. forat komme ind i Lavet; giftede han sig udenfor Lavet, skulde han give 100 Rdl., men hvis han var gift, naar han kom hertil og nedsatte sig, kostede det 150 Rdl. Indfødte gave ved Indtrædelse i Lavet 30 Rdl.

Ingen Lavsbroder maatte bruge nogen hemmelig, underfundig Handel med Folk uden for Lavet, Lavsbrødrene til Skade, og enhver Lavsbroder var forpligtet til at angive for Byfogeden, hvis han fornå, at nogen udenfor Lavet handlede med Vin.

Ingen maatte have mere end een Tappekælder uden med alle Brødrenes Samtykke, paa det den ene saavel som den anden kunde have Næring og den Rige ikke skulde fortrykke den Fattige, men skulde det modsatte blive bevilget, skulde den paagældende aarlig udgive 20 Rdl. til Lavet, dog var Stadskælderens undtagen, der maatte holdes af en Vinhändler foruden hans egen Kælder.

Ingen Vinhändler maatte selv eller ved andre lade sin Vin ombære og gøre en andens Købmand afspændig, dog var det ikke forment at sende Prøve af Vin til dem, der begærede at købe.

Ingen maatte antage en andens Tjener i Tjeneste eller Maskepi eller gøre ham afspændig fra hans Husbonde uden dennes Villie og Vidskab. Naar nogen Karl eller Dreng

blev antaget i Tjeneste, skulde dette strax indføres i Lavsbogen og han maatte ikke optages i Lavet, førend han efter sin Forpligtelse havde udtjent og ærlig forholdt sig efter kongelige Privilegier.

Lavskassens Overskud skulde anvendes til Understøttelse af Lavsbrodre, deres Hustruer og Børn, som ved ulykkelige Tilfælde vare komne i Armod eller til agters¹⁾).

Lavets Oprettelse har ikke strax sikret dets Medlemmer den paatænkte Eneret, thi 13. Maj 1652 udstedte Kongen en Befaling til Magistraten, at eftersom der havde begivet sig Tvist og Irring imellem Vintapperne og andre Haandværkere, som ogsaa vilde nære sig af Vintappen, skulde Magistraten have tilbørligt Tilsyn med, at de Borgere, som ere Købmænd, Silke-, Klæde-, Urtekræmmere, Skippere, Guldsmede, Barberer eller andre, som brugte Haandværk i sluttet Lav og Embede, herefter ikke gjorde Vintapperne Indpas i deres Handel og Næring, og forat videre Ulempe kunde forebygges, skulde det herefter være forbudt dem, der ikke havde lært Fasbinderhaandværk, at bruge Tapperi eller Handel med Vin og Brændevin, dog skulde det ikke være forment dem, som hidtil havde næret sig med at udkænke Øl og Brændevin, og intet andet havde lært, at vedblive med at ernære sig deraf, forat der ikke skulde betages dem Middel til deres Underholdning, men forat der ikke skulde begaas Underslæb til Skade for Vintapperne, skulde Magistraten indsende til Kancelliet en Fortegnelse over dem, som hidtil alene havde ernæret sig deraf²⁾).

Ved dette Reskript fremsættes første Gang Fasbinderi som et nødvendigt Tilbehør ved Vinhandel.

1667 indgave Vinhandlerne et Andragende til Kongen om Forandring i Privilegierne, hvilket indstilledes til Kongen med følgende Bemærkninger af Statskollegiet under 9. Dec. s. Aar.

1. At udi Vinhandlerlavet skal Ingen maa annammes eller tilstedes at bruge egen Handling eller Tapperi med

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomatarium III, 362—67.

²⁾ K. D. V. 350.

Vin uden de, som Fasbinder-Haandværk efter deres rigtige Lærebrevs Udvisning have lært, desligeste her udi Staden hos en eller anden af Vinhandlerne udi 6 Aar har tjent og desmidlertid sig redelig forholdet, saavel og derefter sit Borgerskab vundet har, dog de indfødte af Vinhandlernes Børn ikke dermed at være mente, om de ellers paa samme Haandværk og Handel sig beflittet have.

Betænkning. Os synes underdanigst, at de i denne Punkt anmeldte 6 Aars Tjeneste kunde til 2 Aar reduceres, at forstaa den Tid, at Personen ved Lærebrev har bevist Fasbinder-Haandværk lært at have, og at de indfødte af Vinhandlernes Børn for samme 2 Aars Tjeneste kunde være fri, dog at de, som forbemeldt, bevise med Lærebrev at have lært Haandværket og derefter vinde deres Borgerskab. Dertil er føjet: Hans Majestæts Befaling er, at i Steden for disse to Aar skal sættes tre.

2. At ingen Fremmed maa tilstedes nogen Slags Vin her udi Staden at udhøkre eller udtappe, ej heller udi Amer herfra Staden i Riget henføre til at sælge, men skal det alene enten strax af Skibene udi Stykfade, Piber eller Oxehoveder og ej udi ringere Foustage sælge, for den Pris, Vinhandlerne og andre, som ingen Tapperi bruge og med dem købe vil, kan om forliges, eller og strax under dets Fortabelse herfra bortføre.

Betænkning. Vi befinde denne Punkt i Billighed at bestaa, dog at ingen tvinges Varerne at bortføre, naar han dem efter Ed. Majestæts naadigste Forordning, som enten allerede udgangen er eller ogsaa herefter publiceret vorder, vil oplægge.

3. Dersom Fremmede ej begære deres Vin herfra igen at føre, men at oplægge, at da naadigst maatte bevilges til at forekomme vores Skade og Nakdel ved al Høkeri og Underslæb, at hvis Vin, som de her indføre og af Skibene ikke strax kan sælge, de det for dem selv ikke maa oplægge, men det at ske under en af Vinhandlernes Direktion, hvem de selv udvælge eller samme Kommission overdrage vil, rinsk Vin under en Rinskvinhandler, fransk Vin under en

Franskvinhandler, og at de, som samme Vin udi Kommission annamme, uden al Defraudation handle skal, paa det H. M.'s Øresundske Told for fremmed Gods ham udi ingen Maader skal vorde forkortet. Hvem som befindes derudi uoprigtigen at handle, da at stande H. K. M. derfor til rette, og at hvis Vin, som for de Fremmede oplægges, skal være paa deres egen Risiko og Omkostning, indtil saadan kan forhandlet eller og de igen udskibede vorde. Hvo sig derimod forser, da at maa derfor blive tilbørligen straffet.

Betænkning. Vi holde ikke nyttigt, at det Fremmede formenes Vin at oplægge og siden at afhænde, dog at den sælges i store Partier og at E. M.s Tolder samt Toldinspektørerne maatte have tilbørligt Opsyn med, naar slig Vin oplægges, hvis deraf forhandles, og at det, ikke forhandlet vorder, igen udskibes.

4. At efter H. K. M.s forrige udgangne Mandat aldeles ingen Brændevin udi Ankere, hverken af de Fremmedes eller af nogen Skibsfolk her udi Staden enten til Lands eller til Vands maa indføres under dets Fortabelse, eftersom dermed saare stort Underslæb sker, baade H. K. M. udi Tolds Besvigelse og os udi vores Handel og Næring ikke til ringe Skade.

Betænkning. Eftersom Besvigelse i E. K. M.s Told herved hindres saa og efter E. M.s Toldordinans Skipperne samt Skibsfolkene ere forordnede noget vist af hvis der op-
rigtigen angives og fortoldes, nemlig fire af Hundrede, befinde vi denne Post ej anderledes end jo udi Billighed at bestaa.

5. At de Vinhandlere, som ville handle med rinsk Vin, skulle og maa aldeles ingen Handling have med fransk Vin, hverken Pottevis eller i andre Maader, desligeste at de Vinhandlere, som ville handle med fransk Vin, skal og maa aldeles ingen Handling have med rinsk Vin, hverken udi store eller smaa Partier, hvad Navn det og have kan, men at enhver skal være holden og forbunden til at blive ved een Handling, dog udi de andre Sorter af Vin og fremmed Øl

bruge lige Haandtering, item have og holde ikke mere end een Tappekælder, paa det den ene kan have saavel Næring som den anden, og at hvem, som i en eller anden Maade betræffes derimod at handle, da derfor efter Øvrighedens Kendelse efter Forseelsen at maa straffes.

Betænkning. Vi eragte underdanigst denne Post billig at være.

6. At efter H. K. M.s forrige naadigste Anordning sub Dato 13. Maj 1652 de Borgere og Indvaanere, som ere Købmænd, Silke-, Klæde-, Urtekræmmere, Skippere, Guldsmede, Barberer, Skomagere eller de, som andre Haandværker bruge udi sluttet Lav og Embede eller udenfor, os samtlige Vinhandlere udi vores Næring og Handel aldeles ingen Indpas gøre maa med noget Vintapperi eller Handel med Vin og Brændevin, men at de andre Borgere saavel og Gæstgivere, hvilke Tapperi bruge eller deraf sig nære vil, forpligt maa være deres Vin hos ingen anden end hos en af Vinhandlerne at købe, med hvem de bedst forenes kan, og at ellers om Tapperiet efter H. K. M.s forskrevne sidste naadigste Anordning forholdes maa.

Betænkning. Vi se ej heller noget uheldigt i denne Punkt, men tjenligt for at haandhæve enhver ved sin Næring, dog at Ingen formenes til sit eget Huses Fornødenhed at indkøbe, naar deraf ikke igen til andre udtappes og sælges¹⁾.

De i Henhold hertil udfærdigede nye Privilegier ere daterede 7. Jan. 1668.

Det hedder i Indledningen, at Kongen „naadigst for godt og raadsomt har befundet Vinhandlerne her i vores Residensstad Kjøbenhavn til deres Nærings Forbedring behørig Friheder og Privilegier fremdeles at forlene og det tilforn indrettede Vinhandlerlav, saa vidt det en Del vores itzige (nuværende) souveraine Arveregering ikke er gemæs og en Del til anden Misbrug og Inkonvenienser kunde give Anledning, at forandre.“ I Slutningen forbydes det Vin-

¹⁾ Sælandske Indlæg.

handlerne at optage nogen Vedtægt indbyrdes uden Kongens Villie og Samtykke, og denne forbeholdt sig at forbedre og forandre Lavartiklerne, eftersom han fandt det gavnligt.

De Forandringer, der nu bleve gjorte i Artiklerne fra 1651, vare følgende:

Der kan ingen optages i Lavet, uden at han fremviser Lærebrev paa Fasbinderhaandværk og dernæst har tjent som Svend i 3 Aar hos en Vinhandler her i Staden, men Vinhandleres Sønner behøve ikke som andre at bevise, at de have 1000 Rdl.s Kapital. Indgangspengene fastsattes for Alle til 30 Rdl.

Det hedder videre:

Ingen Fremmed maa tilstædes nogen Slags Vin her i Staden at udhøkre, udtappe eller i Amer herfra til andre Steder i Riget bortføre og sælge, men pligtige ere saadan Vin enten udi Stykfade, Piber eller Oxehoveder, og ikke ringere Foustage, strax af Skibene at forhandle til Vinhandlere og Andre, som ingen Tapperi bruge og med dem købe ville efter den Pris, de bedst om forenes kunne, eller under dets Forbrydelse strax herfra bortføre, med mindre den Fremmede samme Vare efter den Forordning, vi enten allerede derom have udgivet eller herefter lade publicere, vil oplægge.

Og paa det Vi i Vores Told og Rettighed ikke skulle forurettes eller Vinhandlerne nogen Skade eller Nakdel tilføjes, i det Fremmede deres Vin her oplægge, da skal vores Tolder og Toldinspektører hermed være paalagt og alvorligen anbefalet under Straf, som vedbør, flittigt og nøje Indseende at have, at ingen Svig eller Underslæb begaas med hvad, som i forskrevne Maade oplægges eller siden deraf forhandles, item at ej noget af Skibet i mindre Foustage sælges, end i næst forrige Kapitel ommeldes, og endelig at det, som ikke forhandlet vorder, igen udskibes. Men belangende, hvis som af Fremmede oplægges, skal ske paa deres egen Risque og Omkostning, indtil det forhandlet eller igen udskibet vorder.

Naar nogen Fremmed, som paa Reden med Vin ankommer og af sine Varer til Vinhandlerne her i Staden solgt har, og rigtig er fortoldet og foracciset, da skal den Fremmede af samme solgte Godses Losning for Lastpenge fri være.

Eftersom og erfares, at stort Underslæb og Besvigelse udi vores Told og Rettighed begaas, saavel som og, at Vinhandlerne i deres Handel og Næring Indpas sker ved Brændevins Indførsel i smaa Stykker, da ville Vi hermed alvorligen have forbudt, at aldeles ingen Brændevin udi halve eller hele Ankere enten af Fremmede eller nogen Skibsfolk til Lands eller Vands maa indføres her i Staden, under samme Vares Fortabelse, om nogen med saadant betrædes.

De Vinhandlere, som handle med rinsk Vin, skulle og maa ingen Handel drive med fransk Vin enten i store eller smaa Partier, eller i hvad Maade, det ske kunde. Ej heller maa de, som handle med fransk Vin, bruge Handel med rinsk Vin enten i store eller smaa Partier, som før er rørt, i nogen Maade, men enhver forbunden være ved een Næring at blive, dog de andre Sorter af Vin samt fremmed Øl dem begge uforment tillige at handle.

Efterskrevne af Borgerskabet og Indvaanerne her sammesteds, nemlig Købmænd, Silke-, Klæde-, Urtekræmmere, item Skippere, Guldsmede, Barberer og de, som andre Haandværk enten i Lav eller Embede eller udenfor bruge, skulle eller maa ikke tilstådes Vinhandlerne i deres Næring med Vin eller Brændevin at handle eller udtappe Indpas eller Forhindring at gøre i nogen Maade, men de øvrige af Borgerskabet, saa og Gæstgivere, som Tapperi ville bruge og sig deraf nære, skulle forpligtet være, paa ingen andre Steder deres Vin at købe end hos hvilken af Vinhandlerne her i Staden, som de derom kunne bedst med forenes. Dog skal Ingen hermed være forment, til sit eget Huses Fornødenhed Vin at indkøbe, naar deraf til at sælges ikke igen udtappes. Ej heller skulle de af Indbyggerne, som med Øl og Brændevin at skænke og sælge sig hidindtil have næret og ej andet have lært, ikke være forment herefter sig deraf

at nære, paa det dem ikke Middel til deres Underholdning betages skulde, dog at Brændevinen, eftersom før er rørt, hos Vinhandlerne tages.

Den Misbrug, Fremmede udviste ved at sælge i smaa Partier, gav Anledning til et Reskript af 27. April 1674, ifølge hvilket Tolderen ikke maatte tilstede Fremmede at oplægge eller indføre nogen Vin, med mindre Vinhandlernes Oldermænd, eller nogen paa hans Vegne, var tilstede for at skaffe fuldkommen Oplysning om Vinens Kvalitet og Kvantitet og om, naar den blev oplagt og naar den blev udført. Ved Tolderens Regnskaber skulde derfor altid findes en Attest fra Oldermænden med Opgivelse af Tiden, naar Vinen var indført og naar den blev udført, og af hvor meget der var, hvorfra den kom og hvortil den gik, og med hvilke Skibe og Skippere den bragtes og bortførtes¹⁾.

Et Reskript af 28. Marts 1693 indeholder, at en Del Vinhandlere havde beklaget sig over, at adskillige fremmede ledige Fasbindersvende laa paa deres egen Haand og løb fra en Købmand til en anden, naar der hidkom nogen Skibsladning Vin, og tilbød deres Tjeneste med at indlosse og „forsee“ Vinene, indtil de kom i Pakhusene, uagtet de ikke vare i virkelig Tjeneste hos nogen, langt mindre havde vundet Borgerskab. Dette forbød Kongen, idet saadan Næring skulde forblive hos de Fasbindere, der havde Borgerskab, saa den, der kunde behøve en Fasbindersvends Tjeneste og ikke vilde holde ham virkelig i sin Tjeneste, skulde lade sig betjene af de Personer, som en Fasbinder med Borgerskab beskikkede ham, hvorimod Fasbinderne og Vinhandlerne skulde svare til den Skade, som foraarsagedes ved en saadan Svends Forseelse.

Ved Forordningen 23. Dec. 1681 gjorde Kongen mange Forandringer i de gamle Lavsvedtægter, hvorved der sikredes en lettere Adgang til Optagelse, ligesom der ikke krævedes Vidnesbyrd om ægte Fødsel, og det blev tilladt enhver Mester at tage saa mange Svende i sin Tjeneste, som han

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomatarium VI. 637—38.

vilde. Det blev ogsaa forbudt at holde nogen Art Lavs-samling uden i Nærværelse af en Magistratsperson, og imod Svendenes særlige Foreninger gjordes der strænge Forbud. Dette fremkaldte megen Misfornøjelse og Regeringen blev nødsaget til at give efter i mange Punkter¹⁾. Lavene fik efterhaanden deres Vedtægter forandrede i Overensstemmelse med nævnte Forordning, Vinhandlerne temmelig sent, først 22. Dec. 1694, da de fik følgende Lavsartikler, der forbleve i Kraft til Lavets Ophævelse 1861:

Di Christian den Femte,
af Guds Naade, Konge til Danmark og
Norge, de Venders og Gotthers, Hertug

udi Sleszvig, Holsten, Stormarn og Ditmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst; Giøre alle vitterligt, at Vi, efter Viinhandlerne og Viintapperne her udi Vores Kongel. Residentz-Stad Kiøbenhavn deres allerunderdanigst gjorde Ansøgning og Begiering, allernaadigst haver givet og forundt dennem, til deres Handels og Nærings Fortsættelse, efterskrevne *Privilegier* og *Artickler*, hvorefter de sig Allerunderdanigst have at rette og forholde.

1. Ingen maa sig af Viintapper-Handel nære, enten med nogen slags Viin eller Brendeviin udi smaa Maal at selge, eller Svenne og Drengene at holde, førend hand først haver taget sit Borgerskab, og i Lauget er indskreven; Forseer sig nogen her imod, da bøde første gang til Lauget Tie Rixdaler, anden gang dobbelt, og tredie gang miste alle de Vahre, som hand haver med at handle.

2. De Viinhandlere, som Rinsk Viin udtappe, skal og maa ingen Tapperj bruge med Fransk Viin, desligeste maa ey heller de, som handle udi smaa Maal med Fransk Viin, bruge nogen Tapperj med Rinsk Viin, men enhver skal være pligtig at forblive ved den Næring, som hand for

¹⁾ Se min Kjøbenhavns Historie V, 271—83.

Magistraten paa Raadstuen haver angivet sig for at vil bruge, og derpaa sit Borgerskab taget, og sig ey med nogen Handel eller Vahre befatte, som andre ere tilladt, under Halftrediesindstve Rixdalers Straf, med mindre hand sin første Brug vil forandre, og til en anden Næring træde, hvilket hand da *Magistraten* skal tilkiende give, og sig paa ny uden nogen Betaling derfor lade indtegne (dog ingen alle slags Handel *en Gros* hermed formeent); Og skal alle saadanne Viintappere alleene, og ingen anden, være berettiget til at udhenge Skilter med Viindrue paa; Iligemaade maa det og Viintapperne, saavel de som tappe Rinsk Viin, som de der tappe Fransk Viin, tilladt være, med andre *Sorter* af Viin, saasom, røde Viine, Italienske Viine, Spanske Viine, Secker, Frontiniacker og andre slags rare heede Viine, samt fremmet Øll, uformeent tillige med at handle; Forseer sig nogen imod hvis som forskrevet staar, da bøde den Skyldige første gang til Staden og Lauget Tolv Rixdaler, anden gang dobbelt, og tredie gang have forbrudt alle de Vahre, som hand i saa Maade handler med; I det øvrige skal og enhver, som med Viin handler, tiltænkt være, gode og dygtige Vahre at selge og for billig Priis fal holde.

3. Viintapperne skal have een Oldermænd, som samme sit Embede i Tu Aar skal forestaa, og naar hand afgaar, da skal de samtlige ved fleeste Stemmer fire af deres Midler *Magistraten* paa Raadstuen foreslaa, af hvilke *Magistraten* Een, som dennem synes best beqvem at være til Oldermænd, haver at anordne; Sammeledes maa de og have en Skriver, som Lauget kand betiene, hvilken Skriver iblant dennem selv skal udvelges og derfor lønnes, som de med hannem kand *accordere*.

4. Oldermænden skal have alle de gamle og unge Viintappere, som nu ere, eller herefter i Lauget indkommer, ved deres Navne antegnet, saavelsom hvor de boer, paa det han desbedre kand vide dennem at finde, naar noget enten i Vores, Stadens eller Laugets Ærinder forefalder at forrette.

5. Alle de, som nu virkelige Viintapperj bruge og

aabne Kieldere holde, item allerede tilforn udi Lauget ere indskrevne, og haver betalt deres Indgangs Penge, maa for videre Udgifter i det Fald være forskaanet, saa længe de samme Næring og Handel kand og vil fortsætte; Mens de, som nu Viin tappe, samt aabne Kieldere holde, og ey haver betalt deres Indgangs Penge, skal være forpligtede til at betale derfor hvis som her neden for udi denne Artikel ommeldes; Og maa ingen herefter i Lauget indtages, Viin-tapperie at bruge, eller aaben Viin-Kielder at holde, førend hand er over sine fulde Fem og Tyve Aar gammel; Saa skal hand og med rigtig Lærebrev bevise, at hand sine Aar for Dreng og Svend ærligen udtient haver, hvorpaa hand da af Laugets Oldermænd maa antages, og i Lauget indskrives; Og skal den, som Rinsk Viins Tapper vil være, give til Indgangs Penge udi Laugs Cassen Tyve Rixdaler, og den, som Fransk Viins Tapper vil være, Tyve Slette Daler, foruden hvis hand ellers til Laugs-Skriveren og de Fattige godvilligen vil give.

6. Skal det aldeles være forbuden Alle og En hver, baade Mands og Qvindes Personer, med nogen slags Viin, Brendeviin, Rinsk eller Fransk, eller Viin-Edicke, at omløbe, for at selge, under Vahrenes Forbrydelse til Angiveren; Og maa Viintapperne, enhver for sig, saadanne Omløbere lade paagribe og anholde, og dennem Vahrene ved Politie-Betienterne fratage; Saa maa og ey heller selv nogen Viintapper, Grosz Handler eller andre, understaa sig, at holde Omløbere, under Tie Rixdalers Straf for hver gang det dem overbeviises.

7. Ingen Fremmet maa nogen slags Viin her udi Staden udtappe, ey heller herfra til andre Stæder udi Vore Riger bortføre, til at selge, uden alleeneste Rinsk Viin i heele Støckfæde eller Tu Laster, som skal være i det aller-ringeste Fire Ammer, og ey der under, Fransk Viin *pr.* Fat, som bestaar i Fire Oxehoveder eller Tu Piber, Brendeviin udi heele Støcker, saa og Spansk Viin og Sæk udi heele Piber, under et Hundret Rixdalers Straf, Staden og Lauget til lige Deeling, for hver gang nogen i saa Maader betrædes;

Dog hermed ingen formeent sine Vahre at oplegge, naar hand til Oplag Bevilling haver.

8. Maa ey nogen Grosz-Handler, eller andre end de, som haver vundet deres Borgerskab, og udi Lauget ere indskrevne, nogen slags Viin, Brendeviin eller Viin-Edicke udi Pæle- eller Potte-tal udtappe, ey heller til nogen udselge udi mindre *Fustagier*, end heele Oxehoveder, men hvo som mindre Partie vil have, kiøbe sig det hos Viintapperne; Forseer sig nogen Grosz-Handler eller Andre her imod, da give til Straf til Laugets Fattige for hver gang Tie Rixdaler; Dog skal det her med icke være formeent, at jo den Grosz-Handler, som haver lært Fasz binder-*Professionen*, maa lige saa vel som Viintapperne holde en aaben Viin-Kielder, naar hand, som forbemelt er, haver vundet sit Borgerskab og sig i Lauget ladet indskrive.

9. Ingen Herbergerer eller Gastgiver, som ey tillige med er i Viintapper-Lauget, maa udtappe eller selge nogen slags Viin eller Fransk Brendeviin, uden alleeneste i deres Huuse og Kieldere til deres egne Giester, som hos dennem *logerer* og spiser, under Tie Rixdalers Straf for hver gang dem anderledes overbevises.

10. Viintapperne skulle tilforpligtede være udi deres Huuse og Kieldere at holde og have ret og rigtig Maal til at maale med, under Tie Rixdalers Straf for hver støcke, som urigtig befindes, og Maalets *Confiscation*. Desligeste maa de og selge alle slags Viin, Brendeviin og Viin-Edicke udi de *Fustagier*, som de ere indkomne udi, men hvis forskrevne Vahre udselges i de her giorde *Fustagier*, da skal saadanne *Fustagier* være indrettede efter den Maade, som allerede er ordineret, eller herefter ordineret vorder, under Tie Rixdalers Straf for hver støcke de i saa Maader betrædes med, samme Straf skal og alle Groszhandlere være undergivne, om de befindes at selge nogen Viin, Brendevin eller Viin-Edicke udi noget slags Træ, som her er giort, med mindre det efter forskrevne Maade findes at være indrettet.

12. Ingen Viintapper maa holde eller have flere end

een Tappe-Kielder, under Tie Rixdalers Straf til Lauget første gang, anden gang dobbelt; Men befindes nogen tredje gang herimod at handle, da skal hand have forbrudt Et Hundret Rixdaler, og derforuden være Vores Politiemesters Tiltale undergIVEN.

12. Stads- og Boldhuus-Kielderne beholde deres forrige allernaadigst forundte *Privilegier*, med alle slags Viin, Brendeviin og Øll at fal holde, og maa ingen have Stads-Kielderens udi Leye uden den, som Fasz binder *Professionen* lært haver; Iligemaade maa og den, som samme Kielder nu af *Magistraten* i Leye haver, eller herefter i Leye bekommer, derforuden ubehindret holde Een aaben Viin-Kielder i sit Huus, og nyde lige Laugs-Rettighed med Viintapperne, naar hand haver taget sit Borgerskab og sig i Lauget ladet indskrive.

13. Skulle nogen Laugs Broder komme i Erfaring, at nogen understaar sig imod denne Vores allernaadigste Forordning at handle, da skal hand Oldermænden derom strax advare, som det igien Vores Politiemester skal tilkiende give.

14. Viintapperne ville Vi og allernaadigst have forundt visse Fasz binderier her i Staden at maa indrette, og der til anordne saa mange af deres Laugs-Brødre, som de fornøden eragte, hvilke Fasz bindere skal tilforpligtede at være, at gjøre deres Mesterstycke, som skal være En Tu Last af Tre Ammer paa Rinsk Maneer, bunden med Tre lige Baand, item en Oval-Tragt med et Træ-Rør udi, som paa det sted, hvor Oldermænden det ordinerer, skal forfærdiges, og derefter *Magistraten* udi Oldermændens og de fire ældste af *Professionen* deres Nærværelse forestilles, for der paa at skionne, om det for dygtigt kand eragtes; Bemelte Fasz bindere skal og være forbundne til at indrette aabne Verkstæder, og med ald Flid og Vindskibelighed, samt for billig Betaling, udi Fasz binder *Professionen* lære og undervise de Personer, som der til Lyst haver, og hos dennem af Viinhandlerne eller Viintapperne, eller og af andre udi Lære vorder indsat, og maa saadanne Fasz bindere ey forarbeyde og gjøre nogen anden slags *Fustagie*, end de som alleene

til alle slags Viine forbruges, og det efter det Maal, som enten allerede er anordnet, eller herefter anordnet vorder, under 4 Rixdalers Straf for hver støcke, som de i saa Maader betrædes med.

15. Vil nogen begive sig hos een Viintapper i Tien-niste, for at lære den *Profession*, da skal hand i det ringeste have sine fulde Femten Aar, og efter at hand Tolv Uger paa Forsøg haver tient, lade sig hos Oldermænden indskrive, og skal da Viintapperen, som Drengen haver antaget, en skriftlig Contract med Drengens Venner og Paa-rørende oprette, hvilken Contract, Ord fra Ord, udi een sær Bog, som Oldermænden til den Ende haver at holde, skal indføres, for hvilken Indskrivelse Oldermænden nyder En Rixdaler; Forsømmer Husbonden at lade hannem indskrive, bøde hand til Laugets *Cassa* Fire Rixdaler; Ellers skal enhver Dreng være pligtig at tienne hos en Viintapper for Dreng udi Fem Aar, med mindre Husbonden hannem enten et heelt eller et halv Aar vil efterlade, siden skal hand tienne hos en Fasz binder i Tu Aar, efter hvilken Tid hand for Svend maa passere, men har den Viintapper, som hand har tient hos for Dreng, selv lært Fasz binderiet, og er derfor i Lauget indskreven, da maa samme Viintapper beholde Drengen videre udi Lære paa Fasz binderiet i forskrevne Tu Aar, saa og selv give hannem Lære-Brev, naar hand sin Tid udtient haver; Andre Dreng, som icke tilforn haver tient hos nogen Viintapper, og dog kunde have Lyst til Fasz binder-*Professionen* alleene at lære, skal hos en Fasz binder lære i tre Aar i det ringeste, alleeniste Viintappernes Sønner, som stedse haver været i deres Forældres Huuse, indtil deres Attende Aar, maa, naar de tilforn hos Fasz binderen udi Tu Aar haver lært Fasz binderiet, for Svenne indskrives, med mindre Faderen har lært Fasz binder-*Professionen*, da hand ogsaa Sønnen derudi maa undervise, efter at hand ham først hos Oldermænden har ladet indskrive for Fasz binderj at lære; Naar da nogen saaledes haver udtient, skal hand af Oldermænden udi en dertil indrettet Bog for Svend indskrives, hvorfor hand skal give Tu Rixdaler til

Oldermanden og en Rixdaler til Skrивeren, og da maa hannem af hans Husbond lovlig Afskeed eller Lære-Brev icke veigres; Skulle Husbonden ham det, uden lovlig Aarsag, ville forholde, skal Svenden først klage det for Oldermanden, og om hand der ey faar Fornøyelse, da for *Magistraten*, som hannem skal til rette forhielp.

16. Naar nogen for Svend er indskreven, da skal hand, førend hand i Lauget maa indtages, nogen Handel at bruge eller aaben Viinkielder at holde, endda tienne for Svend hos en Viintapper eller Fasz binder enten her i Staden eller uden Lands i tre Aar.

17. Ingen Groszhandler, som ey udi Lauget er indskreven, maa lade sin Viin enten af Skiberomme eller Packkieldere udi store Partier forsee eller forarbejde ved andre end ved Fasz binderne selv eller ved Viintapperne, som Fasz binderiet lært haver, og de Svenne, som de dertil beskicker, hvorimod de skal tilforpligtede være, enten selv eller ved dygtige Svenne strax efter Anmodning Kiøbmændene og Groszhandlerne, foruden billig Klagemaal, at betiene, samt for billig Betaling deris Arbejde forrette, saa fremt de, om nogen Viin formedelst Fasz bindernis eller deris Svennes Forsømmelse eller Forseelse bliver beskadiget eller fordærvet, ikke selv der til ville svare og Skaden betale.

18. Viinhandlerne, Viintapperne og Fasz binderne maa ey have nogen Sammenkomst uden *Magistratens* Tilladelse og Videnskab, men naar nogen slig Sammenkomst behøves, da haver de det for *Magistraten* skriftlig at andrage, som da, i fald de saadan Sammenkomst fornøden eragte, een eller fleere af deris Middel, efter Sagens Beskaffenhed, skal forordne til at være overværende, saa længe slig Forsamling varer, og skal i deris Nærværelse til Bogs føres alt hvis imidlertid forrettis, og naar det er skeet, skal enhver begive sig sin Vey, og ey nogen videre Forsamling, uden forskrevne af *Magistratens* Middels Overværelse, holde; Skulle Viinhandlerne, Viintapperne og Fasz binderne samtligen understaa sig herimod at gjøre, da give de, som af dennem

mødt haver, To Hundrede Lod Sølv, mens samles ikkun nogle faa af dennem, uden *Magistratens* Minde, da give hver Person Tyve Lod Sølv, dersom og nogen af dennem uden *Magistratens* Ordre tilsiges, og ey møder, skal hand derfor gandske intet bøde eller noget give.

19. Hvo som efter *Magistratens* Tilladelse af Oldermændene tilsiges, og ikke møder det Klokkeslet hand tilsiges, bøde En Mark; Bliver hand borte en halv Time over Tiden, bøde To Mark, men bliver hand en heel Time eller slet borte, da bøde til Laugets Fattige En Sletdaler, med mindre hand kand beviise sig at have lovlig og kiendelig Forfald.

20. Den Viintapper, som sidst udi Lauget indkommer, skal efter Oldermændens Sigelse Lauget betiene, og tilsige, til Voreš, Stadens og Laugets nødvendige Ærinder, indtil en anden efter ham udi Lauget indkommer, findes hand u-villig eller forsømmelig, da bøde hver gang Fire Mark til de Fattige i Lauget, men bliver hand syg, eller er udi lovlig Forfald, da skal den, som næst for hannem udi Lauget indkom, betiene hans Plads saaledis, som forbemeldt er, indtil den anden sin Gierning igien kand forrette; Men dersom fleere end een paa en Tid i Lauget indtages, da skal enhver af dennem, som for saadan Umage vil være forskaanet, betale Sex Rigsdaler til Laugets Fattige og den, som Lauget skal betiene, til lige Deeling.

21. Naar nogen Viintapper ved Døden afgaar, da skal det være hans efterladte Hustru u-formeent, Viintapper-Handelen at bruge, saa længe hun sidder u-gift og sig ærligen forholder.

22. Naar nogen Viintapper reyser her fra Staden, og tager sin Boepæl i en anden Bye eller paa Landet, og bliver Aar og Dag borte, og hand for hans Bortreyse ikke haver det med *Magistratens* og Laugets Minde, da maa hand ikke, naar hand igien kommer, søge sit Sted udi Lauget, uden hand *Magistraten* og Lauget tilfreds stiller.

23. Hidkommer nogen fremmet Viintapper, som sig her vil nedsætte, og beviiser sig, andensteds den *Profession* virkelig at have brugt, og Faszbinderiet lært, da maa hand,

naar han sit Borgerskab haver taget, udi Lauget indskrives, hvorfor hand skal give til Indgangs-Penge i Laugs-Cassen hvis, som den Femte Articul ommelder, saa og derforuden To Rixdaler til Oldermænden, og En Rixdaler til Skrивeren for Indskrivelsen.

24. Naar nogen Viintapper, hans Hustru eller Børn ved Døden afgaar, da skal Oldermænden lade tilsige saa mange af Lauget, efter ordentlig Omgang, som behøves til at bære Liget til Jorden, og er der nogen, som for Alder eller Svagheds skyld ikke kand bære, da maa de forbigaaes, eller og om nogen for Oldermænden tilkiende giver, at hand for sig og sine den Tieneste af Lauget ikke vil begiære, da maa hand derfor forskaanes; Hvo ellers her imod gjør og sidder overhørig, bøde hver gang En Rigsdaler til Laugets Fattige.

25. Hidkommer nogen fremmet Viintapper-Svend, som beviiser sig den *Profession* at have lært, her at vil tiene, og hand ey af nogen særdeelis er forskreven, da skal hand give sig an hos Oldermænden, paa det hand hannem efter Muelighed til en Tieneste kand forhielpe.

26. Viintapper-Svenne og Dreng skal for alting vel udi agt have deris Husbonds Nytte, Gavn og *Profit*, og den i alle Maader vide at ramme og befordre, i Særdelished skal de have god Tilsyn med de Vahre, som de handle, at de ey, formedelst deris U-agtsomhed og ond Medhandling, bliver spildte eller fordærvede, saa fremt de ey til Skaden vil svare.

27. Ingen Svend eller Dreng maa, saa længe de udi nogens Tieneste ere, med noget for sig selv handle, ey heller, uden deris Husbonds Videnskab eller Samtykke, nogen Viin eller Brændeviin enten for Ind- eller Udlændiske antage udi *Commission* at forhandle, under samme Vahres *Confiscation*; Dog skal det hermed ikke være dennem formeent, at de jo noget, ligesom de selv med hinanden derom kand *contrahere*, udi deris Husbonds Handel maa indskyde og *participere*.

28. Ingen maa den andens Svenne eller Dreng af-

spendige gjøre, ey heller udi Tieniste tage, førend samme Svend eller Dreng med hans forrige Husbondes Afskeed og Pasz beviiser, at hand med hans Villie og Venskab fra hannem er kommen; Forseer sig nogen herimod, da bøde Husbonden derfor i Laugets Cassa Fire Rixdaler, og Svennen for hver Maanet hand ey udtiener, 'To Rixdaler.

29. De Bøder, som efter foregaaende Artikler forbruydes, og Staden tilkommer, skal af Oldermændene oppebæres og til Kiemneren overleveres, som derfor skal qvittere, og siden sig det til Regnskab føre; Men de, som til Lauget hiemfalde, skal legges udi Laugets *Cassa*, hvortil Oldermændene og tvende Viinhandlere, som dertil hvert Aar skal udvælges, skal have deris sær Nøgler. Bemelte *Cassa* skal og aabnes fiorten Dage efter hver Nytaars-Dag, og for dens Indkomst af Oldermændene Regnskab til Lauget giøris, hvor af da skal tages hvis til Laugets nødvendige Udgifter behøves, og derpaa rigtig Bog af dennem, som Nøglerne haver, holdis; Men de Bøder, som ikke til nogen vis Brug ere henlagde, deelis imellem Politiemesteren og Børnehuset.

30. I det øvrige, saaviit som ikke *expresse* udi disse Viinhandlerne og Vintapperne af Os Allernaadigst givne Laugs-Artikler er ommeldet, skal det efter Voris om Laugene allernaadigst udgivne Forordning, af dato den *23 Decembr. 1681*, forholdes, og saa viit Svenne og Dreng vedkommer, efter Vores den 6 May Ao. 1682 derom udgangne Forordning; Og skal *Magistraten* og Politiemesteren baade derover, saa vel som og over disse Laugs-Artikler i Almindelighed holde; Til hvilken Ende Vi hermed i sær byde og befale bemelte *Magistrat*, at de disse Artikler, som dennem under Voris Cancellie-Seigl tilskikket vorder, paa behørige Stæder, til alles Efterretning, strax lade læse og forkynde. Givet paa Vort Slot Kiøbenhavn dend *22 Decembr. Anno 1694.*

Under Vor Kgl. Haand og Signet

Christian.

De første Forhandlinger efter Lavets Oprettelse kunne vi desværre ikke oplyse, da den ældste Lavsprotokol ikke længer er til, men vi fejle næppe ved at antage, at de væsenlig have gaaet ud paa gennem Politiet at hindre ulovlig Handel, paa at bevæge Vinhandlere til at indtræde i Lavet og paa at faa Lavets Medlemmer til at opfylde Lavstiklerne med Hensyn til Indskrivning af Dreng.

Fra først af var der ikke Lærekontrakter efter nogen bestemt Formel. En Forpligtelse af 7. Juli 1698 lyder saaledes: Jeg Mathias Friderichsen forpligter mig paa Ære, Tro og Love saaledes at skikke mig, imidlertid jeg mine Drengaar betjener samt mine tvende Aar Professionen lærer, at min Principal, hans Kæreste (Kone) og Børn skal udi alle Maader være fornøjelig, og ikke i det ringeste være dem imod, men saa vidt mig muligt se at afværge al Skade og Ulempe, som foraarsages kunde. Skulde det imod Forhaabning, det Gud naadeligen forbyde, ske, at ved min Forsømmelse og Nachlæssighed noget skulde forhandles eller mishandles min gode Principal eller Kæreste og Børn til Skade og Nakdel, i hvad det end være kunde, da har jeg Mathias Friderichsen dertil at svare og indestaa; hvis ikke min Tilstand det var, da har den gode Magister Mogens Leegaard som Kavtionsmand og som Selvskyldner dertil at svare min Principal eller Arvinger, om noget for min Utroskab til Skade skulde foraarsages.“

En Kontrakt af 8. Sept. 1698 er saaledes: „Ere vi saaledes kontraherede og forenede, at forskrevne Dreng skal tjene Monsieur Johan Sohl for en Dreng udi hans Vinhandling og Tapperi i fem Aar og udi forskrevne hans Drengaar belover bemeldte Johan Sohl ham med Underholdning og Ophold til Klæder og Føde, som en ærlig tro Dreng behøver, og naar hans Drengaar, nemlig 5 Aar, ere ude og fuldendte, da efter hans gode og flittige Forhold skal jeg Johan Sohl give ham en smuk Æreklædning, som sædvanligt er, tillige og lade ham rejse udenlands Fاسبinderprofessionen at lære, saa at han kan passere for en dygtig Svend og tjene, hvor han komme kan, enhver til

Fornøjelse, eller og, om Drengen ikke skulde have Lyst til at rejse og lære Professionen, da belover jeg ham foruden Æreklædningen et Hundrede Rigsdaler, som han da skal være fornøjet med, hvorimod jeg Hans Jensen paa fornævnte Drengs Vegne lover Msr. Johan Sohl, at Drengen skal forblive hos ham sine fulde Læreaar ud og som en ærlig tro Dreng sig at forholde til hans Tid er ude og fuldkommelig nyder, hvis tilforn meldt er, men om han paa en eller anden Maade borttrømte uden hans Patrons lovlige Forlov eller i andre Maader kom til Skade, da svarer jeg dertil, som tilbørligt er.“

1737 forfattedes følgende Artikler, der læstes op for enhver Dreng, som blev indskreven hos Oldermændene:

1. Enhver Dreng, som Fasbinderprofessionen er sindet at lære, skal sig derom hos Oldermændene angive, paa det han efter Tilladelse og den derom med hans Læremester gjorde Forening kan blive indskreven.

2. Ingen udi Lære at kunne antages, førend han tilforn rigtig beviser at være født af ærlige ægte Forældre.

3. Skal den samme sin Mester og Mesterinde, hvor og hvad Sted han bliver anbefalet det, tro og flittig at forrette alt, hvis (hvad) han bliver anbefalet, og det villig og ufortræden. Hvo, som derimod gør, skal efter befunden Beskaffenhed derfor lide tilbørlig Straf.

4. Skal han beflitte sig paa Skikkelighed og Høflighed imod enhver og ingen med uhøflige Ord eller Svar at begynde.

5. Naar han af sin Mester eller Mesterinde bliver anbefalet at gaa i Kirken, skal han derudi være lydagtig og ikke under Prædiken understaa sig til at begynde sig i slemt uryggeligt Selskab med umanerlig Æden, Drikken, Spillen eller i sligt usømmeligt Kompagni sig indfinde lade, under videre tilbørlig Straf og Tilrettelse derfor paa sine tilbørlige Steder.

6. Maa han ikke uden sin Mesters og Mesterindes Villie enten om Søndag eller andre hellige Dage, langt mindre Søgnedage, være af deres Hus til at gaa sine egne

Ærinder, langt mindre at blive uden Huset om Nattetider. Saa tidt han det gør, skal han og derfor være Straf undergiven og derfor paa sine tilbørlige Steder at stande til Rette.

7. Hvis Værktøj og Redskab, som hannem af sin Husbond og Mester bliver anbetroet og overleveret vorder, saavel som Baand, Vidier og deslige, skal han alt have god Indseende til, og saafremt noget deraf formedelst hans Uagtsomhed derover bliver forkommet eller og kommer til Skade, da skal han pligtig være det at betale.

8. Saa længe han er i Lære, da skal han ikke aleneste holde Værkstedet og deslige rent og skikkeligt og hvis Arbejde, som ham af sin Husbonde og Mesterinde saavel i som uden Huset bliver anvist, det da med al Tro og Flid forrette.

9. Særdeles skal samme Dreng have flittig Indseende og Agtsomhed paa Vinene i Pakkælderne og vel tilse, om ingen Baand af Fadene eller Oxehovederne kunde være afsprungne eller og derved kunde findes nogen anden uformodentlig Mangel, da sligt strax at tilkendegive, paadet Vinen ikke derover skulde bortlækkes. Saafremt han derudi skulde findes forsømmelig, da han for al Skaden at svare og den at erstatte og betale, dog derforuden efter befundne Omstændigheder være videre Straf undergiven for sin Nachlæssighed og Forsømmelse.

10. Skal han og, imidlertid han er udi samme sin Lære, entholde sig fra alt usømmeligt Selskab, ej heller lægge sig efter letfærdige og løsagtige Kvindfolk til at gøre sig hos dem anhängig, som ellers vil falde ham selv til Last. Skulde han herimod gøre, da skal hvis Penge, som for hans Lære ere udgivne eller endda udgives skal, være ganske forfaldne og han af sin Lære, som den der kunde have begaaet nogen anden uærlig eller utilbørlig Gærning, da derfor fra Lavet sig at begive og der ej mere at antages.

11. Enhver Læredreng skal sine betingede Læreaar efter de derom kgl. allern. udgangne Forordninger fuldkommen udstaa og ikke understaa dem til at gaa fra En til Anden, under deres Lærepenges og Tids Fortabelse.

12. Ingen skal ej heller, førend hans Læreaar ere til Ende bragte, være beføjet til at rejse herfra Staden eller til at begive sig hos nogen anden Herre eller Husbond i Tjeneste igen, førend han sig ordentlig har ladet indskrive og fra sin Husbond og Mester erlanget sin rigtige Afsked.

13. Til Slutning skal ingen Dreng ugudelige, lastelige og slemme Ord og Tale føre, men sig fra umanerlig Banden og Sværgen saavel som fra Drukkenskab dem ganske entholde under vedbørlig Straf, saa ofte han derimod gør og handler.

Videre Ord, som af Oldermændene og de Tilstedeværende til Drengen, som er sindet til at vil lære Professionen, udsiges:

Har du N. N. nu alt dette vel forstaaet og est sindet forbemeldte Punkter i alle Maader at vil efterleve og da lære den berømmelige Fasbinder-Profession, saa sig: Ja.

Derpaa giver han Oldermændene og de Tilstedeværende Haand og de forbemeldte Punkter at holde sig tilforpligtet.

Disse Artikler sendtes 24. Dec. 1737 til Magistratens Approbation med den Motivering, at Oldermændene „ofte har fornummet og mange i Vintapperlavet her i Staden maa beklage, at iblant de i Lære antagne Drengene ved Fasbinder-Professionen findes dem, som uden mindste Frygt eller Undseelse fordriste sig imod deres Lærekontrakts Indhold en og anden skadelig Insolence at begaa, hvorved de tilføje deres Mestere og Mesterinder adskillige Fortrædeligheder.“ Oldermændene søgte ogsaa om Tilladelse til at lade disse Artikler trykke prydede med et Titelbillede med Stadens Vaaben omgivet af Vinstokke og to opretstaaende Gedebukke, der holdt et Vaabenskjold med Fasbindernes Emblemer. Artiklerne bleve ikke trykte, men det omtalte Vaabenmærke blev stukket i Kobber og benyttet i Aftryk som en Avtoration af Lavets Protokoller (se Titelbladet).

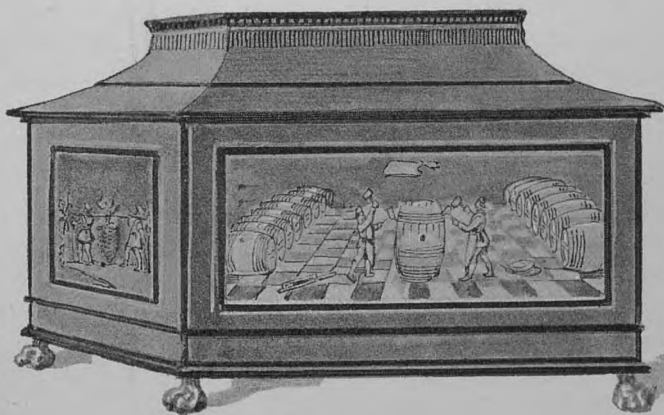
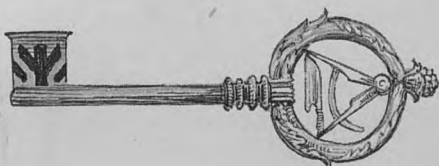
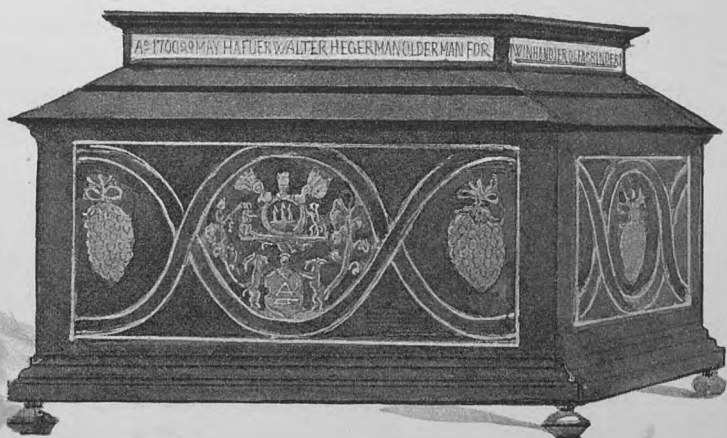
30. April 1704 tillod Magistraten Svendene efter deres egen Begæring ligesom ved en Del andre Lav at lade indrette en Lade med en Bøsse, der skulde blive staaende i Oldermændens Hus og under hans Tilsyn; Pengene skulde

anvendes til Understøttelse af syge og arbejdsløse Svende, til Understøttelse til uventede Rejser og til Hjælp under uventet Armod eller Dødsfald. Denne Lade findes nu i Folkemusæet tilligemed en smukt udarbejdet Lade for Vinhandlerne. Af begge medfølger en Afbildning.

Den foregaaende 28. Jan. havde Oldermændene tilsagt Svendene til Møde i sit Hus, hvor det blev vedtaget, at hver Svend, der var i Kondition, hvert Kvartal skulde give 2 Mark 4 β (siden 2 Mark) til Bøssen, hvilke Penge skulde indkræves af den yngste Svend. To Svende bleve udnævnte til Oldgeseller, der hver havde sin Nøgle til Laden; den ene af disse Oldgeseller var for de tyske, den anden for de danske Svende. Svendene havde saaledes deres egen Forening, der vistnok var samlet oftere end de 4 Gange om Aaret, da der skulde være Møde under Oldermændenes Tilsyn. Det ses, at de havde „Zunft“ ligesom andre Lavs Svende. 1745 anlagde de Sag imod en Person, der hed Lydersen, „formedelst han i Avgust 1745 ankom paa Toldboden med en Baandmesser (en Kniv med Haandfang i begge Ender, som bruges til Forfærdigelse af Fadebaand), hvilken efter Amtsbrug ikke tilkom ham at bære, som han den Tid endda ikke var bleven af sin Lære løsgiven og for Svend deklareret, hvorfor ved det gode begæredes, han samme vilde nedlægge, hvortil han dog ikke var at bevæge, men meget prostituerede sig og overrumplede os med mange grove Skældsord, hvorfor vi, paa det Ingen af vore Lavsbrodre paa fremmede Steder og Lande skulde blive forekastet den Uorden, som begikkes ved vort Lav, bleve ligesom tvungne til ved Proces at forfølge ham, hvilken Proces vi efter den højrespektive Magistrats afsagte Dom i Sagen ville have ophørt.“ Sagens Omkostninger vare imidlertid løbne op til 168 Rdl., hvilke Penge Svendene vilde have udredet af Lavskassen, men det nægtedes af Magistraten.

I Aaret 1716 ejede Lavet følgende:

En Lade af Ibenholt indlagt med Elfenben og andre Slags rart Træ med en Sølvplade oven udi, hvorudi er udstukken 4 af de ældste da i Lavet forhenværende deres

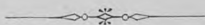

Vinhandlerlavets Lader i Folkemusæet.

Navne, nemlig Hr. Raadmand Peter Motzfeldt, Hr. Kammerraad Peter Klaumann, Sr. Abraham Lehn og Sr. Vilhelm Christian Eskenborner, med en Sølvrand omkring, item 2 Nøgler, hver udi sit Foderal, og til Laden er et sort Træ-Foderal med en Nøgle til.

I Laden gæntes foruden flere Dokumenter og Lavets Protokoller et Lavsesgl af Metal i et Foderal. Desuden:

„Et sort fint Klædes Ligdække med Rask underdraget og med Sølv- og Silke-Frynser omkring, saa og to andre ringere sorte Klædes Klæder, som ere til Skammelen og til at lægge under Ligkisten paa Ligbøren, med en lang Kurv til at bære det udi. Et stort firkantet Skrin med Laas og Nøgle til, til at bevare Ligklæderne udi. To Jærnbånd, som bruges til Mesterstykke. Et Jærnbrænde til at brænde Mesterstykket med, naar det for dygtigt anses. En Lydhammer af Træ til at bruge, naar Lavet er samlet“.

II.

Lavets Historie 1694—1861.

Desværre er den ældste Lavsprotokol ikke mere til, men vi fejle ikke ved at antage, at den væsenlig var optaget af Oldermændens Bestræbelser for at fjerne ulovlig Handel. Den ældste Oldemand, der kendes, hed Hans Henrich Sigfrid, der gik af 1698, men det vides ikke med Sikkerhed, om han har virket siden de ny Lavsaftiklers Udstædelse. Det sandsynlige er, at han er tiltraadt 1696, da Oldermændene skulde virke i to Aar, og at hans Formand var beskikket, førend Lavsaftiklerne bleve givne, idet han maaske gik over fra det ældre Lav, men om dettes Forhold ved det nyeres Oprettelse er intet bevaret. Da Lavets Velfærd i saa høj Grad beroede paa Oldermændenes Iver, ville vi i det følgende dele Fremstillingen med disses Navne i Spidsen.

Valther Hegeman 1698—1703.

Af en Ansøgning fra Urtekræmmerne fra 1699 ses det, at Vinhandlerne, uagtet Forordningen af 24. Marts 1696 forbød om Søndagen at sælge Drikkevarer førend Aftensang, dog havde aabent om Morgenen til Kl. 8 og fra 11 til 2. Politimesteren stadfæstede dette 1702 „saa vidt som til Livs Fornødenhed og Ophold behøves, al den Stund ellers ingen Forargelse derved begaas“¹⁾.

1698 tiltalte Lavet Urtekræmmerne, fordi disse solgte fransk Vin og Brændevin, hvorfor de fik et Tilhold fra

¹⁾ Meddel. om Urte- og Isenkræmmer- samt Sukkerbagerlavet. S. 43—45.

Politimesteren om at ophøre dermed. Urtekræmmerne gjorde Gengæld ved at gøre opmærksom paa, at Vinhandlerne skænkede The, Kaffe, Chokolade og Luttendrank især ved Juletid, ligesom de selv forskrev hvad de brugte af Urtekræmmerens Varer; ligeledes skrev de: „det er enhver bekendt, at hvor man udi et Vinhus kommer og begærer et Glas Vin, at man kan faa for 2 Skilling Sukker dertil tilkøbs, foruden hvad sig Tobak, Piber, Kort, Negenøjen, Anchiovis og saadant mere anbelanger, og i en Del Vinhuse hvad for Slags Snustobak, der begæres tilkøbs.“ Aaret efter sammenkaldtes Oldermændene og de Ældste i begge Lav i Præsidentens Hus, hvor Urtekræmmerne forpligtede sig til at ophøre med Salg af Vin og Brændevin, medens de kunde tiltale de Vinhandlere, der handlede mod deres Lavsartikler¹⁾.

1699 bleve 8 Fasbindere ifølge kgl. Ordre stævnedes paa Raadstuen, fordi de havde betjent Groshandlere uden at have Borgerskab.

Aar 1700 optog Politiet Forhør over en Del Personer, som solgte Vine og Brændevin i Pottetal; nogle af dem havde endog Skilte med Druer paa. Disse Personer vare følgende:

1. Arnt Børgesen paa Amagertorv, der svarede: det Vin og fransk Brændevin, som han solgte, var ingen til Skade; blev det ham forment at sælge, blev ham ogsaa hans Brød forment, men det var hans Skyldighed at efterkomme Øvrighedens Befaling.

2. Anders Mortensen Bøsemager i Lille Færgestræde svarede, at de havde alt efter forrige Advarsel ladet deres Skilt forandre og de skænkede intet andet end dansk Øl og dansk Brændevin.

3. Gotfred Wolfran Kunstdrejer i Stadt Bergen ved Holmens Kirke svarede, at saasom han var forløvet fra sin Tjeneste i sal. Kongens Tid, saa blev han og i den sal. Herres Tid benaadet med Hans Majestæts Brev, at han maatte fri og ubehindret bruge hvad borgerlig Næring, han

¹⁾ Meddel. om Urte- og Isenkræmmer- samt Sukkerbagerlavet. S. 46—49.

kunde, og i samme Brev meldes, at han maa skænke baade Vin og Brændevin.

4. Rasmus Jensen Urtekræmmer paa Kristianshavn vilde ydmygst anholde hos velædle Magistraten om Kopi af den kgl. Befaling.

5. Lorens Frost Urtekræmmer fra Kristianshavn brugte fransk Brændevin til at destillere af og Vin paa sine Tider til at tilberede Luttendrank, men han solgte hverken Vin eller fransk Brændevin.

6. Hans Skov i Køln am Rein i Klosterstræde solgte kun dansk Øl og dansk Brændevin.

7. Hans Jespersen i Balckens Gaard (paa Slotspladsen) solgte kun af Vin den ham tillagte Portion, som han daglig fik paa Slottet.

8. Kongens Skomager paa Hjørnet af Badstuestræde solgte kun dansk Øl og dansk Brændevin.

9. Skipper Cornelius Justsen i Grønnegade svarede, at den liden Del, han havde af Vin og Brændevin, havde han betalt H. M.'s Told og Konsumtion af; maatte han tillades at forhandle det, saa vilde han intet befatte sig mere med den Slags Varer, maatte han ikke det og Vintapperne ville betale ham hans Penge, skulle de gærne faa dem.

10. Peter Plaschovitz, Kancellibud, i Lille Færgestræde solgte kun dansk Øl og dansk Brændevin.

11. Klavs Nielsen i Lille Færgestræde havde efter forrige Advarsel forandret sit Skilt, solgte hverken Øl eller Brændevin, uden at de undertiden til Maaltid lod hente en Pot eller to til de Gæster, der spiste hos dem.

12. Niels Lavridsen i Smedekroen paa Købmagergade havde indtaget sit Skilt og solgte hverken Vin eller fransk Brændevin.

13. En Enke i Løvstræde svarede, at hendes Mand havde tjent ved den Profession, siden han kunde tjene for sit Brød, og været Borger i mange Aar og Rodemester. Da Lavet fik sine Privilegier, faldt han i en dødelig Sygdom og hun havde været ved Lavet og lovet at betale Indskuds-penge, men derpaa døde han og hun sad som Enke med

3 faderløse Børn. Hendes Næring havde kun været ringe og hun var forsikret, at Oldermændene og det ganske Lav ved deres egen Forbøn var hende bevaagen.

14. Peter Otte Urtekræmmer i Gotersgade vilde give skriftligt Svar, saa kunde velædle Magistrat fornemme, hvad Indpas Urtekræmmerne tilføjedes af Vintapperne.

15. Johan Finchenhagen i Admiralgade gjorde ingen Indpas, men det kunde ikke forbydes ham at købe fransk Brændevin til at destillere af og Vin til Luttendrank, Limonade og Citronvin, hvilke Vine Vintapperne ogsaa falholdt, i hvorvel det dem ej vedkom saa lidt som Snustobak, Tobaksdaaser, Negenøjne, Sukker og andet mere.

16. Hans Urtekræmmer under Ahlefeldts Gaard paa Kongetorvet havde i $\frac{1}{2}$ Aar ikke tappet Vin, han købte ad Gangen en Pot Brændevin hos Anders Nissen; kunde Vintapperne have nogen Skade deraf, vilde han det gerne lade være for den Profit, der var ved.

17. Christian Kruse Skipper paa Kristianshavn havde kun lidet af Vin og Brændevin; naar det var solgt, skulde han intet befatte sig med videre.

18. En Kok i Grønnegade var ikke hjemme, men Folkene i Huset svarede, at der solgtes kun dansk Øl og Brændevin, og lovede at sige til Kokken, at Skiltet skulde nedtages.

19. Ludvig i Europa paa Kongetorvet svarede, at nu kunde enhver se, at deres Skilt var et Ølskilt, og de solgte hverken Vin eller fransk Brændevin.

20. Hans Jørgen Drøl Urtekræmmer paa Nytorv købte Brændevin af Vintapperne til at destillere af og Vin til Luttendrank og andre Vine, som det var bevilget hans Profession at sælge.

Dernæst gjorde 2 Vintappere og 2 Politibetjente Undersøgelse hos de paagældende, og der fandtes Vinoplæg hos 7 af dem, hvoraf en Del blev forseglede, men de fleste fik Raadighed derover igen mod Løfte om, ikke at ville sælge deraf. Derimod opstod der en Proces med de 2 Urtekræmmere paa Kristianshavn, der paastode, at de umulig kunde

leve af Krammen, og i mange Aar i deres Gaarde havde holdt Skænkeri, som tilforn havde været brugt i dem, men Vinene og Brændevinen købte de af Vinhandlerne. Hvad Bittervin og Allantvin angik, vilde de dog gærne afstaa fra Handel dermed, men hvis Vinhandlerne ikke vare tilfredse dermed, vilde de stævne dem for Magistraten, at de ogsaa afskaffede, hvad de havde af Urtekræmmernes Varer. Politio- og Kommercekollegiets Dom gik ud paa, at det fremdeles skulde tillades de to Urtekræmmere at skænke Vin, da de havde brugt den Næring, førend Lavsartiklerne udkom, imod at de betalte Indgangspenge i Vintapperlavet.

Ved en kgl. Bevilling af 8. Jan. 1701 tillodes det Prins Karls Hofskræder Georg Vilhelm Rosum, der havde giftet sig med Enken efter en Vinhandler, i 2 Aar at udtappe Vin og fremmed Øl.

Da Oldermændene Valther Hegemans Tid var udløben 1701, bad en Del Medlemmer Magistraten om at forunde dem en anden Oldermænd, og Hegeman erklærede at være villig til at fratræde paa den Betingelse, 1) at Magistraten gav Erklæring til Kancelliet om, hvilken Straf de vare hjemfaldne, der ikke overholdt Lavsartiklernes § 14 og 17, 2) at Melchior Spicher for hele Lavet gjorde ham Afbøn for hans grove Formastelse mod ham, 3) at 3 angivne Fuskere betalte deres Bøder, 4) at Urtekræmmerlavet blev tilholdt at efterleve det Forlig, det havde indgaaet 1699, 5) at de resterende Indgangspenge bleve betalte, og 6) at Vintapperne lode deres Drengene indskrive. Naar dette var sket og Lavet deraf kunde skønne, at der dog var udrettet noget i hans Oldermændstid, vilde han fratræde 2 Dage efter.

Lavet blev da tilsagt til Møde paa Raadhuset, hvorpaa der udnævntes 6 Medlemmer til at gennemse hans Regnskaber, derimod toges der ikke Hensyn til hans Ønske om, at der maatte tillægges ham og hans Kæreste (hans Hustru) en „Recompens for hafte Umage“, saaledes som hans Formand Hans Henrik Sigfrid havde nydt.

Da Oldermændene samme Aar skulde give en Fortegnelse over Lavsmedlemmerne og deres Drengene, forat det kunde

ses, om man efterkom Forordningen af 3. Jan. 1682, at enhver Mester skulde have 1 dansk Dreng, skriver han, at af de første 33 Medlemmer havde ingen gjort Mesterstykke undtagen han selv og Samuel Saxst, der nylig var død. En Del af Vintapperne understod sig imod den kgl. Befaling af 7. Sept. 1699 at betjene baade Groshandlerne og Vinhandlerne med at forse og forarbejde deres Vine. Uagtet han i sin Olderstandtid havde anvendt den største Flid paa at lade Drengene indskrive, gave de fleste kun unødigt og forvendt Svar, og dersom det stod til nogle af dem, vilde Lavsprivilegierne blive tilsidesatte, forat de efter eget Behag kunde være selvraadige. Nogle af de sidst indkomne i Lavet havde ogsaa haft i Sinde at gøre Mesterstykke, saa de kunde betjene Købmænd ved dygtige Folk og Svende og ikke ved Soldater eller andre utilladte Personer, som en Del af de andre bruger, men hidtil er det ved en og anden Misforstand ved Lavet blevet forhindret.

I Nov. samme Aar indgav han en Klage til Politimesteren over de Vinhandler- og Fasbindersvende, som betjente Købmændene, og bad om, at de maatte blive anholdte.

1702 klagede Oldermænd over Albert Dysseldorf, der holdt aaben Kælder og ved andre Vintappere udsolgte i smaa Maal adskillige Slags Vine. Oldermændene havde ved 2 Lavsbrødre opfordret ham til at indtræde i Lavet, hvortil han svarede, at han var ældre i Lavet end Oldermændene, der dog betvivlede, at han havde været enten i det gamle eller det ny Lav.

Samme Aar klagedes over en Svend ved Navn Pierre Couillod, der havde staaet i Tjeneste hos Kommerceraad Leers, der som Grosserer ikke kunde holde Svend, medens han skulde lade sig betjene af en Mester og Fasbinder i Lavet. Magistraten forbød ham ogsaa at arbejde for Leers, dog forblev ikke alene han men to andre Svende ufortrøden i denne Tjeneste. Det var mange Stævninger, denne Svend kostede Lavet, men da han 1705 fremkom med Ansøgning om at indtages i Lavet og dette nægtedes, fik han kgl. Privilegium.

Knud Ronborg, der i 15 Aar til 1694 havde tjent Gros-serer Lorens Kreyer ved hans Vinkælder, og hvem Kreyer havde sendt til Køl'n for at lære lovlig Fasbinderkunst, var nu kommen tilbage til Kreyer, og vilde tage Borgerskab, men Oldermænden vilde ikke ledsage ham paa Raadstuen, fordi Lorens Kreyer ikke var berettiget til at holde Svend, hvorimod det var Oldermændens Mening, at Ronborg skulde først have taget Tjeneste hos en Fasbinder eller Vintapper. Han optoges alligevel i Lavet 1703 imod at betale 50 Rdl. til Lavskassen, dog uden Konsekvens for andre.

24. Okt. 1702 klagede Oldermænden over, at der var kommet hertil adskillige fremmede Fasbindersvende, som ingen Kondition havde, men tog Arbejde, hvor dem selv lystede, hos adskillige Folk udenfor Lavet.

25. Jan. 1703 skrev Oldermænden til Præsidenten, at han i lang Tid havde været hjemsøgt med Svaghed og hans fattige Hustru var ligeledes i en meget elendig og miserabel Tilstand, hvorfor han „anmodede velædle og velbaarne Magistraten, som min høj respektive Øvrighed, der alle Tider imod mig uforskyldt har bevist deres store Omhyggeligheder og Omsorg ikke alene før, men og medens jeg Oldermænds embedet har været anbetret“, om at forløve ham. Men han havde gjort en Del Forskud til Lavets Kasse, hvilke Penge han ikke kunde undvære „formedelst daglige store paafølgende Udgifter ved paahængende Svagheder“. Det viste sig, at han havde tilgode 209 Rdl., hvilken Sum blev ham udbetalt af Efterfølgeren.

Henrik Nissen 1703—08.

30. Marts 1703 var Lavet samlet i Oldermændens Hus i Nærværelse af Præsidenten Etatsraad Nansen, hvor det blev vedtaget, at hvert Medlem strax skulde udrede 4 Rdl. til Afbetaling af Gælden til den forrige Oldermænd og i Fremtiden 2 Mark dansk hvert Fjerdingaar, at der altid kunde være Penge i Kassen til uformodede Udgifter eller til Understøttelse af Medlemmer, der vare komne til agters. Endvidere bevilgedes der Oldermænden til Assistens 2 Lavs-

brødre, saa længe han var Oldermænd, hvortil valgtes Gerhard Ackerman og Lavrids Hansen. Endelig vedtoges det, at den Lavbroder, der understod sig at forsvare nogen Fuser, skulde bøde til Lavets Kasse 10 Rdl.

Kancellibud Peter Plaschowitz, der nogle Aar havde foretaget sig „en liden Næring med Øl og Brændevin at skænke og sælge“ og havde til Skilt udhængt Prins Karls Portrait, hvortil Hans Prinselige Højhed, hvem han havde tjent som Hejduk, havde skænket ham en Sum, søgte 1703 Kongen om Bevilling til at udtappe fransk Vin. Dette fraraadede Oldermænd, der ikke havde fornummet, at Ansøgeren havde haft nogen Skade ved sin tidligere Næring i mindre Huse, hvor han gjorde Lavet meget Indpas, „saa han som flere, der saaledes hensidde og have kgl. Bestillinger, som de foruden Tapperi kunde leve af, hvilket er Aarsag at saa mange af Vintapperne maa lade sig nøje med de mindre Huse og han saavel som flere derved dem Næringen betager og komme saa i de store Huse at bo, andre derved maa undergaa“.

1703 angaves følgende til Magistraten, som udtappede Vine i smaa Maal, hvortil de ej vare berettigede: Monsieur Leers, Henrich von Erden, Monsieur Capion, Franskmanden paa Kongens Torv i Peder Svanes Hus, Klavs Nielsen i Kongen af Sverig, Frederik Olsen, Themand i Skipperboderne i Dybensgade lige overfor sal. Valther Hegemans, Peter Plaschovitz paa Hjørnet af Badstuestræde, Fin Jakobsen paa Hjørnet af Kjøbmagergade og Landemærket.

Samme Aar søgte Johan Trieste om Tilladelse til at betjene Vinhandlerne. Han var bleven bedraget af sin Tjener Peter Brun, der af hans Kælder havde udtappet Vin til sine Bekendte, hvorfor han i 2 Aar havde betalt for hans Underholdning i Arresthuset, indtil han var dømt til 6 Maaneders Arbejde paa Bremerholm. Da han slap fri, lod han sig antage ved Fodgarden og var ved Nattetid trængt ind i hans Hus og havde villet ombringe ham og hans Hustru, hvorfor han nu var dømt til Jærn paa Bremerholm sin Livstid. Herved var Trieste bleven forarmet og skønt han som

tilhørende den reformerte Religion aldrig havde benyttet sig af de Friheder, der vare tilstaaede dennes Tilhængere, søgte han nu om denne Naade.

I Oktober var der kommet flere Skibsladninger franske Vine, men Vognmændene forlangte en ublu Betaling, 2¹/₂ Mark, 3 Mark, ja somme 1 Daler for Læsset. Oldermænden bad derfor Politimesteren om at beordre Vognmandslavet til at køre for den bestemte Taxt eller at tillade Lavet at holde 6 dygtige Vogne til at køre for Medlemmerne og andre.

5. Febr. 1704 fik den franske Kok Jean François Plantin, der havde købt Gaard paa Kjøbmagergade, kgl. Bevilling paa at indrette et Værtshus for fornemme Folk, Rejsende og andre, hvorfor han fik Tilladelse til i Huset at sælge alle Slags Vine og Liqueurs.

1704 fik Kristoffer Jørgensen Lavets Bevilling til at komme i Lavet, uagtet han ikke havde tjent der det bestemte Antal Aar, men i mange Aar havde tjent ved Hoffet som Rejse-Kældersvend, imod at give 50 Rdl. til Lavskassen.

26. Juli 1704 indgav Oldermænden følgende Klage til Politimesteren: „Eftersom Tiden tilstunder, at Vinhandlerlavet her udi Staden behøver at indkøbe Kirsebær at bruge til Kirsebærvin for dem, som den kunde behage, og maa fornemmes, at en Del Kvindfolk og andre utilladte Personer allerede understaa dem til at gøre Forprang uden Portene, ja endog optage Bonden dermed, saa snart han er kommen inden Porten; førend han dermed maa komme til Axeltorvet, saa at Lavet ej for dem kan tilkomme at købe hvis i sligt Tilfælde fal er og behøves, hvorfor min tjenstlige Begæring er til velædle Hr. Etatsraad og Politimester, at der udi Portene her for Staden saavel som her paa Torvene ved Betjentene maatte blive gjort den Anstalt og anbefalet, ingen Bonde at understaa sig til at sælge sine Kirsebær, saafremt de ere gode og tjenlige til Vinhandlerne, til nogen anden end som til dem her, og de andre sig derfra at entholde, indtil enhver af dem kan have bekommet sin Kontingent“.

25. Sept. 1704 indgav Oldermænden en Besværing til Kongen over, at Groshandlere, som ikke vare i Lavet, ej

alene solgte adskillige Slags Vine, Brændevin, Vineddike og deslige i smaa Maal, men endog understod sig til fra Skibene og i deres Pakkældere at forarbejde deres Vine ved deres egne Tjenere, som aldrig havde lært Fasbinderprofessionen, medens Lavsmedlemmerne havde indrettet aabne Værksteder, aarlig maatte indkøbe Materiale og Værktøj og holdt Svende og Drengene med Kost, Løn, Seng og Husværelse. Desuden var der adskillige Grosserere af fremmede Nationer og en Del for nogen Tid siden hidkomne Franskmænd, som sad til Leje 3—4 i et Hus, der næsten brugte den største Handel uden at svare borgerlige Udgifter. „Det kan vel være at formode, at naar Krigen imellem England og Frankrig faar en Ende, enhver da vil igen rejse den Vej hen, de herhid komne ere, hvoraf der er Exempler nok udi næst forrige Krig, da ikke alene en Del af dem bortgik, men blev Eders kgl. M. og flere store Summer Penge skyldig, der vi i den Sted have sat os fast og tilforhandlet os Huse og Ejendomme over Hovedet, agte og næst Guds Bistand at forblive derved og ved vores ringe Næring til vores Dødsdag, vil og forhaabe det samme af vores Børn efter os og til Eders kgl. M. at pleje vores allerunderdanigste Pligtskyldighed med Liv og Gods. Ved de indrettede Fasbinder-Værksteder kan manges en fattig Mands Barn lære at ernære sig, men hvis Lavet skulde blive forringet og Lavet og de arbejdende Svende skulde blive betagne deres ringe Brød og Næring og da man paa fremmede Steder ikke kan lære Professionen for under 300 Rdl., vil det være vanskeligt for den fattige Mands Barn. Desuden maa manges smukke Mands Barn, der kommer ud af Landet og har Raad til at betale sin Lære, ofte lide paa sin Religion og timelig og evig Velfærd“.

Man bad altsaa Kongen om at forbyde Grossererne at handle mod Lavets Privilegier og de Fremmede, som ikke vare i Lavet, at holde Svende og Drengene.

24. Febr. 1705 gav Oldermændene Fortegnelse over dem, der gjorde Lavet Indpas, nemlig Arnold Tilleman Leers, Lyder Styfken, der betjener sig af sin Kusk ved Fasbinder-

arbejde, Paul Bion, Pierre Boué, Jørgen Eilersen Hatstofferer, Johan Friderich Cichorius, Barber og Regiments Feltskær, Madame Krøyers, Monsieur Foch, Msr. Alexander Ros, Msr. Godefroi, Abraham Villumsen Kræmmer, Johan Friderich Bløde, Kræmmer, Mikkell Persen, Skipper, og 5 Urtekræmmere.

1705 klagedes over en Theskænker Slagbaum i Laxegade, der udtappede Vin og Brændevin i smaa Maal, og over en Franskmand Peche i Pilestræde, der lang Tid har været Naboerne der i Lavet til stort Indpas i deres Næring.

Jean Maurell, født i Languedoc og af reformert Religion, der havde lært Fasbinderi i Amsterdam og fornam den Naade og Frihed, som sal. og højlovlig Ihukommelse Kong Christian V de evangeliske Reformerte havde forundt, var for nogen Tid siden kommen til Kjøbenhavn og havde resolveret sig til at forblive her, men man vilde ikke give ham Borgerskab, fordi han her havde givet sig i Tjeneste hos 2 Franskmænd. Han fik kgl. Privilegium 12. Okt. 1706 og fik 19. Marts 1707 af Kongen Fritagelse for at gøre Mesterstykke formedelst dets Kostbarhed. Hertil bemærkede Oldermændene, at den eneste Kostbarhed derved var Arbejdet, thi Tømmerbaand og Vidier kunde han faa hos Oldermændene, der dog skulde have dem tilbage igen, naar Arbejdet var færdigt.

28. Okt. 1707 fik Peter van Hemmert kgl. Privilegium paa at indtages i Lavet, uagtet han ikke havde tjent 3 Aar som Svend. I den Anledning holdtes en Samling af 8 Lavsbrødre i Oldermændens Hus, hvor det bestemtes, at han skulde give 50 Rdl. til Lavets Kasse, men Hemmert vilde kun give 50 Sletdaler og betænke de Fattige aparte.

1707 blev Etienne Peche for ulovlig Handel idømt en Bøde af 10 Rdl. og fik desuden en Advarsel, men da han vedblev med sit Vinudsalg, bad Oldermændene Politimesteren om at lade hans Vin forsegle.

1708 beklagede Alexander Godefroy sig til Kongen over Lavet. Han havde været Borger her i 14 Aar og holdt sig til de Reformertes Privilegier, men Vintapperne chikanerede ham, hvorfor han bad om at optages i Lavet, medens han

samtidig fremkom med det Ønske, at Vintapperne maatte faa Tilhold om at efterleve det Privilegium, som forbyder dem, der sælge rinsk Vin, at sælge fransk Vin eller Øl. Da Oldermænden og de 2 Bisiddere følte sig fornærmede herover, fremkom de med forskellige Spørgsmaal: „Om vi ikke, saa længe vi have betjent ham ved hans Vine at forse og forarbejde, have været aarle og silde udi hans Hus og Pakkældere baade Vinter og Sommer, naar noget har været at forrette. Om der ikke kontinuerlig er draget tilbørlig Omsorg for hans Vine, om der har været æsket ubillig Betaling eller om der er blevet andet forrettet end efter hans egen Befaling og til hans Bedste, om nogen af hans Vine er bleven fordærvet eller om vi have drukket den bedste Vin ud, saa han som en Købmand derover kunde komme tilkort“. Godefroy paastod imidlertid, at „Oldermænden veed bedre end han, om han ikke snarere har haft Omsorg for sine egne Vine end for hans og om der ikke har været hele Dage, han ikke saa til Arbejdet. Hver fornuftig Mand skal begribe, at de og deres Folk ikke skulde drikke den slemmeste Vin og at Tallet ikke forøges derved. Hvad Betalingen angaar, havde han ikke kunnet faa Regning fra dem“.

20. April 1708 fik han kgl. Bevilling til at indtages i Lavet, imod at udrede de i Lavsartiklerne omtalte Indgangspenge.

27. Marts 1708 indgav Oldermænden en Ansøgning til Kongen med Klage over det store Indpas, der tilføjedes Lavet, „idet en Del fremmede Nationer og franske Købmænd og Groshandlere, som ej ere udi Lavet og ej heller have lært Professionen, dog understaa sig til at sælge og udtappe Vine i deres Huse ligesom Vinhandlerne, saa og derforuden lade deres Vine og Brændevin forse og forarbejde ved deres egne Folk og andre utilladte Personer. De besværede sig oven i Købet over Lavet og ønskede yderligere Friheder, hvorved Kongens indfødte Undersaatter vilde ruineres, i det somme ikke vilde blive istand til at holde Svend, langt mindre en Dreng“. Man bad derfor Kongen om at forbyde

de franske Købmænd, Groshandlere og andre at handle eller forrette det, som kunde være imod Lavets Privilegier, især da de ogsaa brugte anden Handel, hvoraf de kunde nære sig, medens de fleste i Lavet ej brugte andet til deres ringe Nærings Fortsættelse end Tapperiet, ligesom de Fremmede ikke burde holde Svende eller Drengene eller forskrive Svende til deres Tjeneste, ej heller skulde det tillades dem at lade deres Vine og Brændevine losse eller forse og forarbejde uden ved Medlemmerne af Lavet ifølge Kongens udgangne Befalinger.

1708 fik Lavet Brev fra Vinhandlernes Oldermann i Hamborg, der ønskede Oplysning om Oplærelsen i Lavet, da Lavet i Hamborg havde kejserlige Privilegier, saa enhver, der oplærtes hos dem, blev antaget i det hele romerske Rige undtagen i Køln. Oldermannen svarede, at hvis man ikke i Tydskland vilde antage de her udlærte Svende, vilde man blive nødt til at klage til Kongen.

Samme Aar søgte Barthold Høvisch, der havde været ansat i Rentekammeret og paa Kommissariatet og for fremmede Penge havde købt et Hus for at bruge en liden Næring med The og Kaffe til Underholdning for Kone og mange uopfødte Børn, om Bevilling til at skænke Vin, da Gæsterne somme Tider begærede et Glas, „hvilket mestedelen i alle Ølværtshuse kan bekommes“. Hertil erklærede Oldermannen følgelig, at dette stred imod Privilegierne, da Høvisch ikke var oplært i Professionen, thi skulde slige Ansøgninger have Fremgang, bleve de fleste i Lavet ruinerede og tilsidst til intet.

Lavrids Hansen 1709—14.

13. April 1709 bevilgede Kongen Henrik von Erden at optages i Lavet, men da han kom til Oldermannen, afviste denne ham „med mange unyttige Undskyldninger“ og svarede, at der var flere, der skulde indtages, og dette kunde ikke ske, uden der først blev holdt Lavsmøde.

1710 klagedes til Politimesteren over Hans Henrik Blanchenheim paa Amagertorv, der til Alle og Enhver solgte

Kanarisekt i Bouteiller à 3 Mark, hvilket han havde ladet avertere i Kjøbenhavns Avis, men det viste sig, at Sekten tilhørte en Fremmed fra Hamburg Peter Walther, hvis Varer derpaa forsegledes. Da denne undskyldte sig med Uvidenhed, bemærkede Oldermænden, „at det har behaget Msr. Walther at indgive sin Besværing i Tyske, hvilket efter min Formening burde været i Dansk“, og at han nu vilde give det Navn af Malvasier, som han i Aviserne havde averteret som Kanarisekt, for derved at kunne slippe, idet Malvasier ikke omtaltes i Privilegierne, medens det dog maatte underforstaas ved de „andre Slags rare hede Vine“, der nævnedes deri.

1710 angav Oldermænden for Politimesteren en Del Personer, der uden at være i Lavet benyttede Vinskilte med Vindruer, nemlig: Mogens Haagensen ved Stranden, Ole Nielsen Lind Theskænker over hans Baghus til Læderstræde, Mikkell Persen i Merviben, Peder Olsen i Stadt Bergen, ud for Holmens Kirke, Johan Vedel i „De tre Fasaner“ i Ulkegade, Mogens paa Hjørnet af Mynten, hvor Stadt Riga udhænger, Barthold Høvisch i Silkegade, hvor Slottet af Berlin udhænger, med Bacchus ovenpaa, Johan Huhn Theskænker paa Østergade paa Hjørnet af Pilestræde, Enken i „Den forgylde Krands“ ved Skolen i Skindergade, Værten i det forgylde Vildmands Skilt ibidem, paa Vestergade Herbergerne i „De tre Druer“, i „Skibet“ og i „Prindsen“.

29. Okt. 1710 fik Oldermænden Præsidentens Befaling til at tilsige Lavsmedlemmerne til et Møde i Præsidentens Hus, hvor han oplæste et kgl. Brev med Opfordring til at yde Kongen Forstrækning til Krigens Fortsættelse, ved hvilken Lejlighed 27 Personer tegnede sig for 700 Rdl.

8. Avg. 1711 klagede Oldermænden igen over, at Koner opkøbte Kirsebær udenfor Porten, og hvis der næste Mandag var et Par Politibetjente tilstede ved Vesterport, vilde Oldermænden selv følge med dem og være tilstede, indtil alle Vinhandlere vare forsynede. Dette var i Pestens Tid, i hvilken der fra 1. Juli 1711 til 26. Marts 1712 døde 14 Vinhandlere, 12 Koner, 5 Enker, 3 Svende og 8 Dreng.

1712 udstedtes 2 kgl. Bevillinger til at indtages i Lavet, for Jean Valleau og Friderich Lafont.

Samme Aar klagedes der over Theskænker Johan Huhn paa Østergade og Hørkræmmer Jens Vandel paa Gammeltorv, hvilken sidste holdt aaben Vinkælder under sit Hus. Huhn søgte Kongen; han havde været Rejsehovmester hos Gen.-Løjtnant Johan Rantzau i Brabant i 5 Aar efter 4 Aar tilforn at have tjent i Hertugen af Pløens Køkken. 20. Maj 1713 fik Huhn kgl. Bevilling til at udtappe Vin, naar han tog den hos Vinhandlerne.

Ved samme Tid besværede Lavet sig over Peter Abbestee, der havde nedsat sig i Højbrostræde og boede der og desuden i sin Gaard paa Kristianshavn holdt aaben Vinkælder, hvilket var forment alle andre end dem, der havde Stadskælderen i Leje. Abbestee tilbød nu Kongen Skatter af begge Ejendomme og undskyldte sig med, at han havde været nødsaget til at købe Ejendom i Højbrostræde, da der ingen Handel var paa Kristianshavn. Oldermændene mente, at han som den eneste Vinhandler paa Kristianshavn havde haft god Næring, og han havde ingen Aarsag til Klage, da han nu snart havde dobbelt saa stor Næring som alle de andre Vinhandlere.

1713 angav Oldermændene som ulovlig Handlende: Grossererne Peter Nissen, Pierre Moulion, Lorens Riegelsen og Johan Gerhard Arf; desuden Kej Pipper, der nylig er ankommen, Urtekræmmer Lorens Linde og mange andre. De fremmede havde Vinene fra første Haand, og det var muligt, at det ikke engang var deres egne Vine, mange udsolgte, hvorfor man kunde vente, at naar de havde faaet Pengene ind, sendte de dem bort og selv rejste efter, som ofte tidligere var skeet og endnu kunde ske.

I Anledning af denne Klage fremkom Johan Arf med den Bemærkning, at Vinhandlerne i Lavet selv ikke overholdt Bestemmelserne. Saaledes var det bekendt med Hensyn til Forbudet mod samtidig at handle med fransk og fransk Vin, at Fabritius, Johan og Christian Sohl, Peter Abbestee, Mathias Abbestees Enke, Gert Ackerman, Knud

Ronborg, ja Oldermændene selv „sælge og udtappe i smaa Maal ikke alene rinsk Vin men endog fransk Vin tillige, saa at man i deres Skænkestuer eller Kældere kan faa i hele og halve Potter og Pæle hvad Sort man for Betaling vil fordre“. Det kunde ikke bevises, at han selv havde solgt Vin eller Brændevin i Pottevis, „men om det, at jeg til en af Kongens Officerer eller andre, som ere komne til mig og beklagede sig, at de ikke kunde faa saa dygtige og gode Vine og Brændevine hos Vintapperne for billig Pris, kunde have overladt et helt eller halvt Anker, kan være straffældigt, særdeles naar betragtes, at Vintapperne selv saa grovelig forse sig imod samme deres Privilegier, at de ikke ville anskaffe saa gode og dygtige Varer eller sælge dem for den Pris, som jeg kan og vil sælge dem for“. Han kan ej heller indse, at der er Føje til at tiltale ham, fordi han selv holder en Fasbindersvend, idet der her kun er 4—5, som have lært Fasbinderprofessionen og af disse have kun de To Svende, hvilke to alene dog ikke kunde betjene den hele By. Hvad den Beskyldning angik, at nogle rejste bort, ansaa han det for en Fornærmelse og haabede, at han selv skulde blive, naar nogen af Vintapperne paa Grund af deres egen Malconduite maaske selv rejste bort, ja endog, at han skulde bringe Hans Majestæt flere Indtægter end den største Del af Vintapperne.

Arf fik 23. Okt. 1713 kgl. Bevilling til uhindret af Lavet at udsælge Vin i smaa Partier ligesom selv at lade sine Vine losse paa Toldboden ved sine egne Fasbindersvende, hvorved Kongen handlede stik imod Lavets Privilegier.

Krigen tyngede haardt paa Lavet ligesom paa mange andre, især ved de forhøjede Skatter. 29. April 1713 indgav Lavets Medlemmer følgende Ansøgning til Rentekammeret:

Højædle og velbaarne

Velædle og velbaarne Herrer

udi det højlovlige Kammerkollegio!

Vi fattige Mænd, H. K. Majestæts Undersaatter og Borgere her udi Staden, der liden Handel og Vandel drive og søge med allerstørste Møjsomhed og Hazard en ringe

Parti Gods fra en og anden fremmede Steder udi denne besværlige Krigstid her hid at transportere, lidet derved i Vente at fortjene for os og Vores Subsistens og H. K. Majestæts allernaadigste Paabud at udrede, har maattet ved fremmede Skibe ved meget kostbar Fragt nu paa 3 Aars Tid erholdet en Del, hvorom tilforn Deres Excellencer og højgunstige Herrer er givet vores allerunderdanigste Memorial og høje Nødtørft tilkende, dertil vi underdanigst os ville have refereret. Da som vi ved vore til Oplag tagende og nu konsumerede Varer af adskillige Sorter, hvoraf vi enhver især gærne er overbødig at vil paa den forrige Fod som ved udenlandske Skibe klarere, nu i højeste Maade strengeres for Tolds og Konsumtions Afbetaling, umuligt kan uden allerstørste Ruin svare og betale efter Toldordningen og Konsumtions-Forordningen det af Toldbetjentene prætenderede, men maa imod vor Villie ej alene holde tilbage med Betaling og videre Handel herefter at hazardere og med fremmede Skibe noget Gods at forskrive. Beder derfor med al Ydmyghed Deres Excellencer og gode Herrer ved deres høje Ordre og Anstalt lader det befale ved Toldkammeret, hvis enhver af os det i denne besværlige Krigstid indbekomne Gods vil fortolde, deraf ej maa prætenderes mere, end i Fredstider er allernaadigst passeret. Forvente allergunstigst Resolution og forblive Deres Excellencers og gode Herrers ydmyge Tjenere.

Gert Ackerman 1714—16.

21. April 1714 indgav man et nyt Andragende til Kongen om ikke at betale højere Told end i Fredstid. En Del af Vinhandlerne havde maattet afstaa deres Skibe til deres Korrespondenter i Frankrig, forat Fjenden ikke skulde tage dem, og de maatte betale dobbelt Fragt mod tidligere, da man ikke gav mere end 10 Rdl. af et Fad Vin, men nu maatte give 22—23 Rdl. Derpaa kom der den kgl. Resolution: „at Vinhandlerne, naar de deres Vine sælge, vel sætte derpaa saadan en Pris, at de kunne være uden Skade, og

tilmed vilde det blive altfor stor en Afgang udi vore Intrader“.

25. Dec. 1714 klagede Knud Ronborg til Oldermændene: „Gud skal vidne med mig, det jeg ikke attraar at indlade mig i Tvistighed med noget Menneske, mindre med en Lavsbroder, men som jeg højligens dertil drives formedelst min Nærings Svækkelse og Brøds Betagelse for mig og mine, er jeg dertil mod min Villie nødtvungen beføjet og Hr. Oldermænd foredrage, det ham noksom er bevidst, hvorledes Msr. Christian Sohl, siden han forflyttede fra Nørregade og til sal. Abraham Lehns Hus udi Klædeboderne, hvor han nu er boende, som næst afvigte Mikkelsdag blev 1^{1/2} Aar, endnu holder samme sin Kælder under H. Kgl. Ma.'s Slotspræst Dr. Clausen paa Nørregade aaben, derudi holder en Dreng og skænker baade i Kælderens saa og sælger derudaf ved Maal og i andre Maader til alle og enhver, hvem som forlanger. I lige Maade endnu Msr. Jens Brennicke boende paa Kjøbmagergade under Msr. Iver Eilers, og Msr. Andres Kaarsberg paa Nørregade, ogsaa kaldet Dyrkjøb; forbemeldte sidste 2 Personer holde og en aaben Skænkekælder foruden deres forbemeldte Bopæl under Madame Jonatan Hinds paa Nørregade, hvorved mig sker ikke en liden, men en stor mærkelig Fornærmelse og Præjuditz“.

Da de Paagældende fik Tilhold om at lukke den ene Kælder, svarede Sohl, at det undrede ham, at Msr. Ronborg var mere misundelig paa dem end paa Peter Abbestee og Nikolaj Ebbesen, hvem han dog ikke navngiver for at bringe dem i lignende Fortræd, men for at overbevise Ronborg. Iøvrigt paastod han, at hans ene Kælder var en Pakkælder og ikke en Tappekælder.

I en Ansøgning, som Pierre Mouleon 1714 indgav til Kommercekollegiet, skrev han, at da de fornemste Vintapere tillige vare Groshandlere og altsaa selv forskrev deres Varer fra fremmede Steder til Herbergerere og Gæstgivere, og da paa den anden Side kun meget lidt Vin eller fransk Brændevin kunde forhandles, da det meste der udtappedes var Øl og dansk Brændevin, søgte han om at maatte sælge

baade Vin og Brændevin. Oldermænden erklærede om ham, at han sad paa et lidet Kammer og solgte for sine Principaler i Frankrig og havde været Lavet til stor Skade, men at han skulde være Grosserer, dertil var ingen Grund. Politi- og Kommercekollegiet fraraadede ogsaa at give ham Bevilling, da det var urigtigt, at en Faktor for en Købmand i Bordeaux her kunde drive borgerlig Næring.

I Dec. 1714 har Oldermænden tænkt at anvende andre Midler til at opnaa Lettelser hos Regeringen, Politiet og Magistraten, thi der er bevaret en Rundskrivelse til Lavsbrødrene saalydende:

Højtærede Venner og Lavsbrødre!

Saasom der paa en og anden Maade nu er gjort adskillige Steder Ansøgning angaaende Lavets Bedste, da som dertil behøves adskillige Udgifter, hvilket jeg ikke vel for mig selv alene uden Fleres Konsens kan understaa mig, altsaa er venligen hos Dem deres Betænkende derom, om De samme Udgifter behage at konsentere, saasom ikkun udi Kassen er ringe Raad. Thi vil erlægges til 1) Hr. Etatsraad Slange, hvis (hvad) Dem selv godt synes. 2) Til velædle Hr. Etatsraad og Præsident. 3) Hr. Justitsraad og Politimester. 4) Hr. Borgmester Eichel. 5) Hr. Assessor Simonsen. Om det ikke gjordes nødigt at lade med forderligste derom samle en Del af Lavet til samme Udgifter og enhver at erlægge deres resterende Kvartalspenge med videre, derom vil jeg forhaabe og forvente Deres gode Betænkende.

Forbliver Deres tjenstvilligste

G. A. Ackerman.

Paa Rundskrivelsen er intet bemærket om, med hvilke Summer man vilde bestikke de Paagældende, men kun den Bestemmelse, at enhver skulde betale sit Kontingent, forat der ved Kassen kunde være Raad til nødvendige Udgifter.

23. Marts 1715 indgave 12 af Lavets Medlemmer følgende Ansøgning til Kongen:

For Eders kgl. M. maa vi allerunderd. foredrage den store Nød og Farlighed os forestaar til at forlise vores timelige Velfærd formedelst den svenske Ordonnans nu sidst

udkommen¹⁾, thi vi vente fra Frankrig, Spanien, Holland og Norge over 10 à 12 hollandske og franske Skibe, som her skulle losse Vin, Salt og Deller (Brædder), altsammen neutrale befragtede Skibe, som vi udi disse Tider maa gøre for at faa vore Varer herhid, hvilket de Svenske og gør og dagligen snart Sundet passere og repassere, og som sligt paa begge Sider hidindtil er passeret, at de ingen neutrale Skibe, som gik fra og til Danmark, have anholdt, Eders kgl. M. og derimod lader dagligen neutrale passere fra og til Sverig, saa have vi saaledes maattet angaa vor Handel hidindtil og aldrig nogen fornuftig Menneske kunde tænke, at Sverig skulde blive saa uerhørt højmodig (o: hovmodig) at befale alle neutrale Puissancer, hvorledes først deres Skibe og Varer udi samme skulle være forsynede, og for det andet ingen neutrale Skibe, i hvordan de og ere forsynede, maa gaa eller komme til E. K. M.'s Havne uden at være Konfiskation underkastede efter samme Ordinanses 19. Artikel.

Altsaa bede vi udi allerdybeste Underdanighed, Eders K. M. allernaadigst vilde behage at lade ordonnere 2 à 3 Fregatter, for Guds Skyld jo før jo heller, at maa krydse og opholde sig udi Kattegattet forat indeholde de svenske Fregatter og Skærbaade til Befrielse for disse forbemeldte hver Time ventende Skibe, som vel pro forma konsignerer til Danzig, Königsberg og Lybæk, men Skipperne veed dog, at de skulle losse her, hvilket de Svenske ved Ed kunne udpresse af dem, og overalt er der aldrig eller kommer et neutralt Skib udi Søen, som er forsynet med slige Dokumenter, som den svenske Ordonnans understaar sig at ville befale, bliver ellers aldrig af nogen imodtagen.

Imidlertid blive vi ulykkelige, om de faa noget af slige Skibe, inden de neutrale Puissancer kunne gøre nogen Anstalt til deres Farts Sikkerhed, lad os derfor, allernaadigste Konge og Herre, ikke geraade udi slig Ulykke og Ruin, som efter vore uforgribelige Tanker kan forekommes med

¹⁾ At forbyde neutrale Skibes Færdsel paa danske Havne.

3 Fregatters flittige Ophold omtrent Gothenborg. Vi understaa os og, allernaadigste Konge og Herre, at forestille, om det ikke lod sig gøre, at alle neutrale Skippere, som passere Sundet til Østersøen, ikke burde tages udi Ed eller stille Kavtion, ej at ville gaa til noget svensk Sted, og de, som sig angive at vil gaa til Sverig eller ikke vil med Ed bekræfte eller Kavtion stille, jo bør at opsendes, i lige Maade alle de neutrale, som komme fra de svenske Steder, at anholdes, kun saa længe indtil de Svenske frigive, at de neutrale maa gaa og komme fra og til Eders M.'s Lande, som hidindtil sket er, og imidlertid var det kun som en Forsikring for Eders M.'s Undersaatter, om nogen af de hidkommende eller afgaaende af de Svenske skulde blive opholdt, thi bedre og tilladeligere er det, at man indeslutter sin Fjende, end lader sig af ham indeslutte, eftersom han det imod alle Folkeretter paa en slig Maade selv begynder, og sligt kunde ske med al Billighed eller Imodsigelse af nogen, thi E. K. M. bør og har nu mere Ret sligt at gøre end de Svenske, eftersom E. M. det aldrig af de Neutrale har pretenderet eller endnu prætenderer, længere end indtil de Svenske paa deres Side det samme tillade.

I Begyndelsen af 1715 indgav Oldemanden en Ansøgning til Kongen, hvori han bad om, at der ikke maatte gives Bevillinger til Folk, der ikke havde lært Professionen, at alle Lavsartiklerne maatte blive overholdte, og at Kongen vilde anbefale Politi- og Kommercekollegiet, saaledes som det blev anbefalet Politimester O. Rømer, at haandhæve Lavsartiklerne.

Paa Grund af en ny Klage over Chr. Sohl anlagde denne 1715 Sag imod Knud Ronborg.

Johan Sohl 1716—20.

Hans Broders Strid med Knud Ronborg maa nu være glemt, thi denne og Johan Jakob Hiller bleve udnævnte til hans Assistenten. Paa det første Møde bestemtes det, at de, som havde været „brutale og uforskammede i deres

Ord og Svar“ imod dem, som Oldermænden havde sendt for at indkræve, hvad de vare skyldige, skulde idømmes Bøde.

Ved Rentekammerskrivelse af 8. Jan. 1715 bevilgedes det, at Tolden af den Vin, der i Aarene 1711—14 var kommen med fremmede Skihe, skulde beregnes som om det havde været med Modtagernes egne Skibe.

1716 klagedes der over Hørkræmmer Jens Vandel, der angav sig for Gæstgiver og, uagtet han var idømt Bøde af 20 Rdl. og havde faaet Tilhold til at lukke sin Tappekælder, alligevel vedblev at sælge Vin og Brændevin.

Vandel „kunde ikke nægte jo at skænke udi mit Hus en Pægel Vin baade for dem, som logere udi mit Hus, som ogsaa for dem, der indkomme at tale med de fra Landet rejsende og hos mig logerende Personer, og staar det mig ikke an, i Fald jeg ærligen vil fortjene mig en Skilling i disse besværlige Tider, at examinere de indkommende, hvem de ere eller hvo de ville tale med“. Siden han havde faaet en Politiretsdom, erindrede han ikke at have solgt Vin eller Brændevin uden Huset, uden engang da Fuldmægtigen hos Sr. Jørgen Clemensen, Amtsforvalter paa Hørsholm, bad ham om at give hans Kusk en Bouteille Vin og Brændevin, og da han troede, det var til Amtsforvalteren selv, som var i Slægt med hans Kæreste (Hustru), leverede han samme Dag en Karl, der saa ud som en Bondekusk, en Bouteille Vin og $\frac{1}{2}$ Pot Brændevin, i den Tanke, at det var Skrive-rens Kusk, hvilket viste sig at være urigtigt.

1716 bestilte General-Kommissariatet Foustager til 1600 Tdr. Vand til Flaaden, hvilke ogsaa leveredes af Lavet, men kun imod Forsikring om kontant Betaling.

Ved en Forordning af 1. Feb. 1717 forhøjedes Konsumtionen for Vin og Brændevin, hvilket blev meget tryk-kende for Vinhandlerne, og de beklagede sig over, at 2 Konsumtionsbetjente løb Byen omkring med mundtlig Ordre til at betale, hvis man ikke vilde have Pengene inddrevne ved militær Exekution, hvorved Kreditten var bleven svækket. Hvis de skulde udrede de store Summer, vilde mange helt blive ruinerede, og de havde dog nu i 7 Krigsaar udredet

de mange Skatter, foruden at de havde lidt megen Skade paa Søen og i Pesten. Hele Lavet indgav derfor en Ansøgning til Kongen om Lindring i Konsumtionen.

Ved denne Forordning blev det dem ogsaa paalagt hver Maaned at give Fortegnelse over, hvad de havde solgt og hvoraf de da skulde betale Konsumtion, medens de hidtil skulde opgive deres Forraad, der hvert Aar skulde efterses. De mente, at det var bedre, der skete et saadant Eftersyn hvert Fjerdingaar og de bleve fri for Selvangivelse, thi ved saadant gentaget Eftersyn holdtes en Del i vedbørlig Frygt, da de ellers vilde sælge ud og saa havde besværligt ved at betale Konsumtionen.

Under 19. Juli 1717 fik de imidlertid Magistratens Tilhold til uden Forsømmelse at opgive deres Forraad under Straf som Kongens Mandaters Overtrædere.

Herimod indgav Lavet forskellige Forestillinger og indvendte bl. andet, at Vinhandlerne maatte betale deres Varer med rede Penge, men hvad de solgte, fik de betalt halv i Sedler, hvorved de tabte 40 pCt., og at de nu gav 23 pCt. paa hollandske Vexler imod 7—8 i Fredstid. De bad om Tilladelse til, at de ukonsumerede Varer, de havde i Oplag, maatte blive liggende i 3 Aar, indtil de kunde faa dem bortsendte, eller kun saa længe denne Krig varede, thi de kunde ikke gøre Marked med Hollænderne, idet de ikke kunde faa Skibe afsted uden med Convoy og andre store Bekostninger. Hvis de skulde svare den forhøjede Konsumtion, vilde mange nødes til at opgive Handelen og løbe af Byen, „ja hvor miserabelt og kummerligt det er og hvor elendig en Tilstand, der allerede findes hos dem, som tilforn have været ansete for nogle af de bedste i Lavet, udviser den nu nylig gjorte Inkquisition, da de, som man skulde tænke at være formuende Folk og have godt Forraad og være begrebne i god Næring, sidde høkervis og maa tage i Anker-, ja og Pottetal, hvad de daglig kunne sælge“.

I Nov. 1717 leverede Lavets Medlemmer 914 tomme Oxehoveder til Søetaten, hvert for 1 Rdl.

1718 klagedes over Urtekræmmer Chr. Albrecht Schröder

paa Gammeltorv, der var The- og Kaffeskænker og for sine Gæster udskænkede Rinskvín, Moselvin og Franskvin. Oldemanden havde ladet hente hos ham 2 Bouteiller Vin, saa det saas, at han ogsaa solgte ud af Huset. Schröder kunde ikke forstaa, at Politiet kunde forbyde ham at sælge fransk Brændevin til hans Gæster. Det var jo bekendt, at i alle de Thehuse, som ere i Staden, skænkes frit uden nogen Hinder Aqvaviter og fransk Brændevin til Gæsterne, som drikke The, og det var Urtekræmmerne tilladt at sælge adskillige Sorter Aqvavit, og til at destillere sligt behøves fransk Brændevin, saa det kunde ikke forbydes ham at have dette i sit Hus. Det Anker Rinskvín og de 8 Bouteiller Moselvin, som Politiet fandt hos ham, kunde det ikke formenes ham at have til sin egen Mund, især naar det var blevet ham foræret af en god Ven, ikke heller at laane en god Ven, som logerede i hans Hus, et Sted i Kælderen til at sætte nogle Bouteiller Vin. Det Anker Rinskvín var foræret ham af Msr. Jørgen Sohl, som logerede i hans Hus, ikke til at sælge, men til at drikke sin, Vintappernes og andre gode Venners Sundhed, og Moselvinen tilhørte samme Jørgen Sohl til enten selv at drikke eller traktere en god Ven. Hvad det angik, at han havde leveret Vin ud af Huset, var der kommen en Pige, der havde hilst fra Silkevæveren i Skindergade og bedet ham unde denne en Bouteille af den Rinskvín, han nogle Dage tilforn havde trakteret ham med, og hun betalte ikke derfor. Da Vintapperlavet ikke selv havde Frihed til at udtappe krydret Vin, saasom Luttendrank, Alant og Bittervin, men dette hørte til Urtekræmmerens Privilegier, saa kunde det ikke formenes disse at have Franskvin i deres Huse, hvorimod det burde være Vintapperne forment at sælge krydret Vin, „som de dog tododie (hele Dagen) allesammen gøre“.

Efterat Grosserer J. G. Arf lang Tid havde ført Fejde med Lavet, indgav han 29. April 1719 en Klage til Kongen. Han solgte sine Vine for langt billigere Pris end de andre Vinhandlere og Vintappere, og da han nu havde tilbudt Leverance til Hoffet til meget billigere Pris end Sr. Herman

Fabritius, gjorde Oldermænden en stor Allarm og vilde fortolke hans Privilegium paa at sælge i smaa Partier derhen, at det skulde være i hele og halve Ankere. Han bad derfor Kongen om at bevilge ham ligesaa vel som Fabritius, Sohl, Abbestee og andre Vinhandlere og Vintappere at sælge Vine, Brændevin og Eddike i smaa og store Partier, dog uden at skænke noget i Kældere eller i Huset, og saaledes være befriet for Lavets Chikaner, „thi Gud ved, jeg nødigt vilde flytte andre Steder hen, saa længe mig mit Fædreneland med Gud og Æren som en tro Undersaat maa ernære, og tror jeg næppe, det skal befindes, E. K. M. har nydt større Told og Konsumtion af nogen af de andre Vinhandlere eller Vintappere her i Staden i lige lang Tid end af mig“.

I Maj 1719 indgav Oldermænden følgende Klage til Kongen: „Vinhandlerlavets overhængende Malheur og Undergang fremfor andre Handelsmænd her udi Staden formedelst den paasatte Forhøjelses-Konsumtion i disse Tider, nu Assurance, Vexelagio, Fragt og andre deslige Omkostninger løbe to- og tre-dobbelt saa højt som tilforn, foruden fjendtlig Opbringelse og det store Tab, man lider paa de autoriserede Sedler, hvilke man maa lade sig nøje med i Steden for rede Penge, som for Varerne betales, er Ed. K. M. in August og November 1717 allerunderdanigst forklarligen blevet forestillet, men intet derpaa allernaadigst resolveret, hvorfor der nu paa det yderste intet andet Middel vides, end at bede, E. K. M. for Guds Skyld i Naade vil forbarme sig over os og betænke, hvor lidet det kan hjælpe mod den store Undertrykkelse og Ruin, som mange suffiçante Købmænd herover maa lide, og at allerede saa mange have maattet eschappere fra alle deres Verdsens Velfærd, som ellers endnu i denne Dag, havde det ikke kommet, kunde have været udi god Stand, ikke aleneste udi Kontributioner men endog udi Kommerciën, som det aller højeste og ædleste til et Riges Opkomst meget havde kunnet formaet. Nu staar det paa Nippet over denne Medfart, som Ingen er kapabel at kan udholde, uden de, som kan have fortjent meget i de forrige Tider og endda maaske knap nok, at endnu de fleste inden

kort Tid maa marchere, saa E. K. M. udaf denne Profession kan beholde 4—5 i det højeste tilbage. Min Samvitighed tilsiger mig derfor som Oldermænd allerunderd. at referere E. K. M. den utrolige miserable Tilstand, som findes blandt Lavet, saa man ej andet ser for sig end den allerstørste Elendighed og mange skikkelige ærlige Folks og Familiers totale Ruin og Undergang, dersom der ikke i Tide bliver raadet Bod herpaa og denne utaalelige Konsumtion afskaffet, og kan det da ikke andet være, vil visselig ej andet paafølge, end at jo de fleste af de faa, som ere tilbage, inden kort Tid maa forføje sig af Byen, hvorover E. K. M. da imod 100 Rdl.'s Indtægt taber 1000 Rdl. udi sine andre Skatter og Kontributioner og har da saa mange forarmede Folk iblandt sine Undersaatter“.

En Ansøgning af lignende Indhold indsendtes i Jan. og Marts 1720 og i Jan. 1721. Lindringen kom ogsaa efter Krigens Ophør.

Da Oldermænd Johan Sohls Enke 1737 søgte Lavet om Understøttelse, anbefalede Oldermænd dette saaledes: „Det er tildels de fleste og ældste Lavsbrødre og Vinhandlerlavs Interesserede bekendt og udi frisk Minde, at afg. sal. Johan Sohl har været en meget honet og brav Mand, ja en af Stadens 32 Mænd saavel som Oldermænd for dette respektive Lav, og udi samme hans Oldermændstid har Hans M. allern. behaget at paabyde Forhøjelsen paa alle Slags Vine og Brændevine, for hvilket den gode sal. Mand haver særdeles gjort sig stor Umage paa Lavets Vegne at intercedere, at samme af H. M. i Naade maatte werde eftergivet, som og allernaadigst paafulgte“.

Enken skrev, at i hans sidste Aar havde han intet videre at fortjene end det lidet, der var ved Stadskæderen, der ophørte kort efter hans Død.

24. Sept. 1721 besværer Jørgen Sohl, Oldermændens Brodersøn, der var kommen hjem fra Udlandet, sig over, at da han vilde tage Borgerskab, var der blevet ham afkrævet af Lavsbudet først 30 Rdl., Dagen efter 40 Rdl., medens det ikke tilkom ham at betale mere end 20 Sletdaler.

Oldermanden erklærede, at Jørgen Sohl ikke var Franskvins-
handler, da det var bekendt, at han falholdt og udtappede
alle Slags Rinskvine. Hvad de 40 Rdl. angik, var det be-
kendt, at Ingen kunde indskrives, uden at han havde udtjent
sine Aar som Dreng og Svend, men da han aldrig havde
tjent end mindre udtjent som Svend, blev han begunstiget
paa samme Maade som Knud Ronborg. Han blev derpaa
indskreven i Lavet mod at betale til Lavet 20 Rdl., til Lig-
klædet 4 Rdl., til de Fattige 2 Rdl. og 30 Rdl., fordi han
ikke havde tjent som Svend.

Knud Ronborg 1723—27.

1724 søgte Apothekeren paa Kristianshavn Jacobus
Bartholomæi om Tilladelse til at udskænke Vin ligesom
Apothekerne i de smaa Købsteder. Oldermanden fraaadede
stærkt en saadan Bevilling; Lavets Besværligheder i Krigs-
tiden var vel bekendt, hvorved mange vare blevne ruinerede,
og nu, da Gud havde givet den ønskelige Fred, vilde det
være haardt for dem, der havde overvundet den bedrøvelige
Tid, at skulle betages deres Næring af slige uberettigede.

1725 søgte J. v. Oste, født i Norge, der „min meste
Tid i min Ungdom har lagt mig efter ikke alene at skønne
og kende Vinens „Gjør“ og Bonité, men og med al Flid
har lagt mig efter paa bedste Maade Vin at accomodere“
og desuden havde sluttet Kontrakt med Filip Jakob Salathe
om at lære Fasbinderi, „skönt jeg for Oberofficeer (Maaned-
lieutenant) i mange Aar tjent har“ og 1720 ved Fredens
Slutning og ved sin Hjemkomst fra Hispanien faaet sin Af-
sked af hans Majestæt, om at blive Medlem af Lavet. Han
blev dog først indskreven 1728, efter at have faaet kgl.
Bevilling 28. Dec. 1725.

Nikolaj Ebbesen 1727—29.

29. Okt. 1727 samledes Lavet i Oldermandens Hus,
hvor Politimester Hans Himmerich foreslog følgende: „At
om nogle særdeles Besværinger Lavet skulde paahænge, som
ved det mig allernaadigst anbetroede Politimestersemede og

den deraf flydende Myndighed skulde kunne afgøres, mig samme da fra Hr. Oldermænden paa samtlig Lavets Vegne med allerforderligste maatte kommunikeres, da jeg paa alle optænkelige Maader vil søge at befordre Lavets Bedste, saa meget mig muligt og billigt kan eragtes. At dette Lav saavel som andre Lav ved gjorte Erklæring til mig tilforn vilde sammenskyde paa bedste og behageligste Maade noget in Cassa til Politibetjentene og dem, der under Politiet ere indbegrebne, forat gøre Lavet den Assistance, som fordres, saa og at efterforske, om de Lavet kgl. allern. forundte Lavsartikler vedbørlig blive efterkommede uden nogen Præjudice til merforbemeldte Lav. Hvad Maal angaar, som Lavet er forbundet til ifølge deres Lavartikler at bruge og holde, vil jeg og erindre dem om, at samme holdes, som bør“.

Politimesteren maatte en Tid efter kalde Oldermænden og Bisidderne hjem til sig, forat de paany kunde opfordre til at yde de nævnte Bidrag.

28. Dec. 1727 indgav Oldermænden en Ansøgning til Kongen, hvori han forestillede, „hvorledes Vintapperne som den største og fornemste Del af Lavet nu næsten, ligesom Fasbinderne, befrygtelig ville undergaa“. Grunden dertil var, at adskillige Personer lige med dem, der havde lært Fasbinder- og Vinkyper-Professionen, havde faaet kgl. Privilegier, som de tildels havde misbrugt, baade ved at nedsætte Prisen, indtil de tilligemed deres Naboer vare ruinerede, saa en Del i nogle Aar ere blevne saa forarmede, at de have maatte gribe til de Ting, som vare slige Mænd uanstændige. Nu var det saa vidt, at ingen Dreng af skikkelig Familie kunde faas i Lære. Vintapperprofessionen har tilforn været anset for en af de braveste Professioner i Borgerstanden, nu foragter, til deres største Skade, enhver Borgerstand deres egen Profession. „Hvad skal jeg tænke om mine og mine Medbrødres Børn, naar vi se, at slette (jevne) Folk foragte vor Stand saaledes, at de ikke ville sætte deres Børn i Lære hos os. Fasbindernes Profession er nu moxen bleven til intet formedelst den præjudicerlige Omgang, en og anden Købmand bruger, der handler en gros, idet de selv ved

deres Tjenere eller uberettigede Folk forkype deres Vine og ej bruge nogen Fasbindermester af Lavet at betjene sig, hvorover de fleste ere hendøde udi Armod og de andre have været nødte til at aftakke deres Folk og nedlægge den Profession, hvorfor Vintapperne maa lade deres Tappedrenge rejse udenlands, hvilket bringer flere Penge ud af Landet, end Deres Majestæt vel skulde kunne forestille sig, thi en Drengs Lære med Vask, Klæder, Ud- og Indrejse, til han bliver Svend, kan koste over 200 Rdl.“

Oldermanden bad derfor om Stadfæstelse paa Privilegierne og om at Groshandlerne kun betjente sig af Fasbindere i Lavet.

8. Feb. 1728 meddelte Politimesteren en kgl. Befaling om, at ingen Udlændinge maatte tages i Lære i noget Lav.

Poul Nygaard 1729—32.

8. Marts 1730 foreslog Oldermanden det samlede Lav følgende:

1) Det er jo vel enhver Lavsbroder bekendt, at der findes mange, som gøre Lavet Indpas udi adskillige Tilfælde, som med Pennen skulde falde altfor vidtløftigt nu at mentionere, som dog vel var at ønske at kunne faa nogenledes hæmmet.

2) Saa formener jeg og at være til Lavets Nytte, at alle de, som ere med kgl. Privilegier benaadede, kunde indtages udi Lavet forat bære Byrden tillige med os andre og betale til Lavet det samme, som vi andre have maattet betale. Jeg er ikke forsikret derom, at de derudi skulle findes villige, men haaber dog, at den højgunstige Øvrighed dem det kan befale.

3) Saa haaber jeg og, at naar der vorder gjort Ansøgning hos H. K. Majestæt, at herefter ikke mere skulde blive betalt udi Øresundstold, end hvad der her paa Toldboden bliver taget til Oplag, thi det er jo bekendt, at, naar der er blevet losset paa Toldboden, mangan Gang har manqveret mere end den fjerde Part, og dog er Øresundstolden bleven betalt af den fulde Quantum.

4) Mener jeg ligeledes ikke at betale mere udi Accise af Brændevine og Vine, end der vorder betalt Told og Konsumtion af, og ej som forhen af de halve Ankere med, som godtgøres for Læcage.

5) Saa kan jeg og nok forestille mig, at dersom noget skal dermed effektueres, da kan det ikke ske uden Penge, og som der er ikkun ganske faa udi Lavets Kasse til at procedere med mod saa mange, som gøre Lavet Indpas, maa jeg uforbigængelig have Lavets Mening derom.

Disse Forslag mødtes med Lunkenhed, og der skede ingen Forandring; men 6. Dec. 1730 søgte man Christian VI om Stadfæstelse af Privilegierne.

1731 klagedes til Magistraten over, at Grossererne solgte i smaa Partier, og over følgende Personer, der ikke engang vare Borgere: Kammerraad Leers, Jomfru Angelica Leers, Msr. Kjeldsen, Fuldmægtig i Rentekammeret, Msr. Hans Hansen, Fuldmægtig i Rentekammeret, Msr. Diderik Munch, logerende i Kristianshavn, Sr. Jens Tyberg, forhenværende Fuldmægtig hos Sr. Lindeman. Af disse skulde særlig fremhæves Kammerraad Leers og hans Jomfru Datter, der i disse Dage fra hans Søn, der er Konsul i Bordeaux, har faaet 71 Fade Vin; hvis sligt blev gængs, kunde flere andre i Frankrig sende Varer i Kommission til at forhandle ved uberettigede Personer.

Blandt andre fremhævedes en Mand ved Navn Ottera, som var Theskænker og boede i Lille Kirkestræde, der gik omkring saavel i Thehusene som andre Steder, hvor han holdt fransk Brændevin til fals i Pottetal. En Del af dem, som holdt Værtshuse og Herberger, undsaa sig ikke ved at sælge Vin og Brændevin ud af Huset. Desuden havde følgende 10 Personer kgl. Privilegium: Johan Gerhard Arf, Johan Henrik Huhn, Matthias Toyon, Joseph Phoebe, Etienne du Guay, Anthoni Bonfils, Marie d'Angibon, Frands Engelhart, David Cortoud, Evert Jørgensen og Chr. Mannichen.

1732 fik Joakim von der Lippe kgl. Bevilling til uforment af Lavet at holde aaben Vinkælder og sælge baade i og ud af Huset i smaa og store Partier; desuden fik de,

der havde faaet Privilegier i Frederik IV.'s Tid, Stadfæstelse paa disse.

Peter Timmerman 1732—52.

1732 fik 3 Lavsmødlemmer, derimellem endog den forrige Oldemand Nikolaj Ebbesen, Tilhold om at lukke den ene af deres 2 Tappekældere.

31. Juli 1732 indgav Lavet en ny Ansøgning til Kongen om, at det maatte forbydes Groshandlere at sælge i smaa Partier og at der ikke maatte meddeles dem Passersedler paa at udføre i mindre Foustager end Oxehoveder.

Da de indskrevne Drengene uden mindste Frygt eller Undseelse tillode sig „at begaa en og anden Mutvillighed og skadelig Insolence i deres Lærekontrakter, bad Oldemanden Magistraten om at lade disse Kontrakter udføre efter en bestemt Formular og trykke prydede med Raadhusets Vaaben.“

27. Febr. 1733 søgtes der paany hos Kongen om Stadfæstelse af Privilegierne med følgende Forandringer: 1) at det maa, som det for mange Aar siden er begyndt, være enhver tilladt at sælge baade Rinskvind og Franskvin samt alle andre Vine og fremmed Øl, eftersom Rinskvind nu ikke nær saa meget bliver begæret som i forrige Tider, og altsaa enhver, der kommer i Lavet, uden Forskel skal betale 20 Rdl. 2) For at faa Lavet i vedborlig rolig Stand tilbydes det de Privilegerede at indtræde i Lavet mod Indgangspenge lige med andre, og man bad i allerdybeste Underdanighed Hans Majestæt i Fremtiden ikke at give særligt Privilegium til nogen, som ikke havde lært i Lavet; 3) at den Vintapper, der selv havde lært Fasbinder-Professionen, om han end ikke havde gjort Mesterstykke deri, maatte oplære sine Børn og Drengene i denne, efter at de ere indførte i en særlig Bog hos Oldemanden, 4) hvorefter de efter 2 Aars Forløb forsynes med Lærebrev, hvorpaa de skulde være pligtige at gøre Svendestykke, nemlig et Fad paa en Ame gjort og bundet paa rinsk Maner; 5) at Fasbindermestrene ikke maa have mere end 2 Drengene

samtidig; 6) at Ingen udenfor Lavet maa udføre mindre Partier til Provinserne og de smaa Stæder paa Landet, ikke heller her i Staden sælge mindre Partier end Rinskvin i Amevis, Franskvin, Brændevin og Vineddike i Oxehoveder.

Lavet var saa heldigt at faa sine Ønsker opfyldte ved et kgl. Reskript af 16. Okt. 1733, hvorved Post 1, 3, 4 og 6 i Ansøgningen bleve bevilgede.

De privilegerede Johan Henrik Huhn og Matthias Toyon ønskede 1733 at indtræde i Lavet efter et lille Sammenstød med Oldermændene og indgik med Ansøgning til Kongen, da Lavsartiklerne ikke indeholdt noget om, hvorvidt deres Hustruer eller Sønner efter deres Død paa den Maade kunde fortsætte Handelen. De fik ogsaa Privilegium for sig og Hustruer, hvorimod Kongen føjede sig efter Oldermændens Indstilling, at Sønnerne kun kunde komme i Lavet, naar de havde lært i dette og tjent som Svende de befalede Aar. 1737 kom imidlertid Huhns Søn efter Faderens Død og vilde indskrives i Lavet, uagtet han ikke havde lært Professionen, og han fik ogsaa Afslag af Magistraten, men tilsidst dog 1738 kgl. Bevilling paa at fritages for Svendestykke, imod at give 100 Rdl.

Rasmus Kjeldsen havde været Revisor i Rentekammeret og derpaa faaet Løfte om „en convenable Betjening“, men da hans Gage var medgaaet til Folkeløn, havde han drevet Vinhandel en gros. Nu søgte han 1733 lige imod det kgl. Privilegium om Bevilling til at sælge Vin i smaa og store Partier baade inden- og udenbys. Det var selvfølgelig en stor Fornøjelse for Oldermændene af hans Ansøgning at kunne paavise, at baade han og andre Groshandlere plejede at handle saaledes imod Grossererforordningen, hvorfor man ogsaa paa det kraftigste fraraadede enhver Benaadning for ham.

1734 indgik Svendene med en Klage til Magistraten over, at Oldermændene hvert Kvartal bekendtgjorde, at enhver skulde skaffe Lærebrev, for at de ej alene kunde antages men ogsaa erkendes som retskafne Svende, hvorved nogle vægrede sig i den Mening, at dette var tidsnok, naar de

begyndte deres egen Handel, og at det var tilstrækkeligt, naar de ved deres Arbejde viste, at de vare Svende. De bade derfor Magistraten om at give Oldermænden en skriftlig Befaling om, at alle, baade vore egne og Fremmede, som nu ere og som kunde hidkomme, maatte skaffe Lærebrev, førend de bleve antagne til Svendeladen. Oldermænden paaviste, hvorledes der var en gammel Svend ved Navn Lytken, der nedsatte sig og holdt aaben Vinkælder, men da han blev tilholdt at lade sig indskrive i Lavet, fik man først at vide, at han intet Lærebrev havde, skønt han havde lært i Hamborg, og da man endelig langt om længe havde faaet det, var han allerede angreben af sine Kreditorer, saa han hverken kunde indskrives eller faa Borgerskab.

1734 tilkendegav Magistraten Oldermænden, at han skulde give Lavet tilkende, at den var tilsinds at bortleje Stadskældereren under Raadhuset, men Stadskældereren havde tabt sin Anseelse og blev aldrig mere benyttet som saadan.

Samme Aar besværede Lavet sig hos Magistraten over, at nogle af de Bouteiller, der købtes hos Urtekræmmerne, ikke holdt de rette hele eller halve Pottemaal, hvorover Kunderne bleve fortrydelige.

Samme Aar nægtede Oldermænden at indskrive en Dreng, der vel var Søn af en Vintapper, men uægte født.

1735 sendte Lavet gennem de 32 Mænd en Ansøgning til Kongen, idet man gjorde opmærksom paa den Bestemmelse i Stadens Privilegier 1661, at 2 af de 32 Mænd maatte have fri Adgang til Hans Majestæt for at andrage Stadens og det gemene Bedste. Denne Ansøgning lød saaledes: „Eders kgl. Majestæts allern. Forordning af Dato 12. Martii sidstleden om Sabbatens og andre Helligdages tilbørlige Helligeholdelse er enhver forbunden af yderste Pligt allerunderdanigst at efterleve, men som højstbemeldte kgl. Forordning allernaadigst og strengeligen forbyder os samtlige Vintappere i Lavet ikke at maa sælge eller skænke nogen Vin enten imellem Prædikenerne eller forinden Kl. 5 om Aftenen, da dog mange skikkelige Folk behøvede til deres Maaltid og til Maadelighed en Drik Vin, saavel som og Rejsende

gærne ønskede sig undertiden en Pægel Vin, førend de rejse, eftersom dem er bevilget, at de maa komme ud af Portene, naar Klokken er 4 om Søn- og andre Helligdages Eftermiddag, saa bønfulde vi samtlige Vintappere i Lavet her i Staden allerunderdanigst, at Eders kgl. M. allermildest saa vidt vilde forlindre højstbemeldte allernaadigste Forordning, at os maatte tillades imellem Prædikenerne paa Søn- og andre Helligdage fra Kl. 11 til 2 slet at sælge ud af Huset, til hvem noget vilde afhente til deres Maaltid, saavel som om Eftermiddagen Kl. 4 slet, naar Stadens Porte ere tilladte at aabnes, da Vintapperlavet tillige allernaadigst maa vorde forundt at aabne deres Huse og Tapkældere og til enhvers Fornødenhed at sælge deres Vinvarer. Herved hjælpes de Nødtørftige og Rejsende, og Vintapperlavet i sin liden Næring, som derved ellers lider stort Tab, forbedres, der desuden er slet nok og meget ringere end tilforn, hvortil de fleste ere saa meget mere trængende i Henseende, at samtlige sidde for store Udgifter ved Handel og Brug, foruden at melde den store Skade, som de fleste af dem have taget i den store Ildebrand.“

1735 toge en Del af Medlemmerne Lodder i et Lotteri til Fordel for Herlufsholm, ligesom Lavskassen tog 6 Lodder.

1736 klagede Oldermænden til Magistraten over, at Kommerceraad Jørgen Sohl brugte borgerlig Næring, der hørte til Vintapperlavet, men altid havde vægret sig ved at svare Lavsrettighed, og uagtet han blev indbudt til Lavets Samlinger og fik Meddelelse om dets Sager, mødte han dog ikke. Nu havde han forleden frarevet Lavsbudet en Tilsigelse og strøget sit Navn ud derpaa og sagt, at han hverken havde haft eller vilde have noget med Lavet at bestille. Derfor anmodede Oldermænden Magistraten om at opkalde ham og paalægge ham at lukke sin Vinkælder.

1736 fik Lavet Jøden Henrik Goldschmidt idømt Bøde, fordi han havde solgt fransk Brændevin, som han paastod selv at have brændt af Vinbærme, som han havde faaet af Msr. Mejr Goldschmidt, og han brugte det ogsaa til at blande i dansk Brændevin. Et af Vidnerne forklarede, at

han havde hældt $1\frac{1}{2}$ Anker hvid Vinbærme i en Destillerkedel og deri kom 2 Spande Vand; efterat det var rørt omkring, sattes Laaget paa og det kogtes 4—5 Timer. Efterat „det klare“ var løbet ud i et Anker, blev Kedelen gjort ren, hvorpaa det blev kogt igen og blev siden klaret til Brændevin.

1737 bevilgede Kongen Frederik Christian Cardinal i Henseende til hans lange og tro Tjeneste at forskrive og sælge alle Slags fremmede Vine i smaa og store Partier, naar han har taget sit Borgerskab og givet Lavet en rai-sonnabel Kendelse, hvilken siden fastsattes til 80 Rdl.

1738 stadfæstede Kongen et Lærebrev for en Svend, der havde lært i Dysseldorf, men uagtet dette var blevet godkendt af Lavet, saa anfægtedes det af de andre Svende, hvorfor han maatte søge denne særlige Benaadning.

1738 anlagde Lavet Sag mod Vintapper Salathee, der havde angivet sig som Ejer af en Vinkælder paa Kristianshavn, medens den i Virkeligheden tilhørte Theobald Reindorf, der her udsolgte de Vine, som han havde ført dertil fra sin egen Kælder.

Samme Aar var der kommen Befaling om Oxehoveders Udregning med Rudestok, hvilket Instrument efter Lavets Mening var ubrugeligt til Udmaaling af Oxehoveder og Amer, men alene til Piber og den Slags Foustager, der vare af ulige Størrelse. Ved en saadan Udregning kunde en Skipper blive opholdt i 3—4 Uger og Maalet blev til Vinhandlernes Skade. „Vi befinde oftest ved Udmaaling, at et Oxehoved, som efter Rudestokken undertiden kan holde 31 à 32 Viertel, der skulde udgøre 248 à 256 Potter, ikke leverer 220 Potter, som kommer deraf, at Rudestokkens spidse Ende træffer med Bunden i Stavkimingen, hvor den efter sin Proportion er udhulet. Skulde nu Maalet være rigtigt, burde intet af Oxehovedets indvortes Træ være tykkere andensteds, men da det paa mange Steder er 3—4 Gange tykkere, saa volder det, at Stokken ikke kan decidere det rette Politimaals Indhold.“

1738 blev Jøden Samson Philips overbevist om at have

solgt 2 Ankere Rødvin, men han slap for Tiltale imod at forpligte sig til ikke mere at gøre Lavet Indpas.

1739 opfordredes Medlemmerne til at yde Forstrækninger til Statskassen. Af de 47 Medlemmer af Lavet gav Bankkommissær Just Fabritius og Gisbert v. Hemmert hver 1000 Rdl., Jean von Osten (som han nu kaldes), Vilhelm Decker, Rasmus Jespersen Rohde, Holger Foss, Matthieu Toyon og Chr. Biehl hver 500, 4 gave 50 Rdl., men de fleste undskyldte sig med deres slette Tilstand, især paa Grund af Ildebranden 1728. Kommerceraad Sohl vilde ikke give Svar fra sig.

Da Grossererne 1739 søgte om særlige Privilegier, indgave de 4 Handelslav: Hørkræmmerne, Silke- og Klædekræmmerne, Urtekræmmerne og Vintapperne i Forening en Protest herimod, og de sidste optog en Fortegnelse over de Privilegerede udenfor Lavet, nemlig Johan Gerhard Arff i Store Færgestræde, Josef Phebe paa Kongens Nytorv, Etienne du Gue's Enke paa Hj. af Østergade og Pilestræde, Anthoni Bonfils's Enke i Lille Kongensgade, Elias de Angibau i samme Gade, Frants Engelhardt i Læderstræde og David Cortaud i Pilestræde.

Ved kgl. Resolution af 28. April 1739 bestemtes derpaa følgende: 1. Hvad sig angaar, at en Del har Privilegier at sælge Vine uden derved at pleje Lavretsrettighed, da, som derved stor Uorden kan foraarsages, finde vi allernaadigst for godt, at herefter ikke flere saadanne Bevillinger vorde udgivne. 2. Ville Vi allern., at Groshandlerne bør være berettigede at sælge indtil et Anker af alle Slags Vine og Brændevine og ikke mindre, dog i Foustager og ikke i Bouteiller eller andet smaat Maal, men Vintapperne alene at maa sælge i det højeste indtil et Anker ad Gangen i Foustager og ikke mere.

Lavet indgav derpaa en Fremstilling til Kongen af, hvorledes Rettighederne hidtil havde været i Medfør af Lavretsartiklerne, og at Lavet ved sidstnævnte Bestemmelse vilde blive ødelagt.

„Skulde ellers noget blive proponeret, hvorved det

almindelige Bedste kunde blive befordret, da forbyde Gud, at vi derudi skulde ville være til Hinder eller allerunderdanigst gøre Ansøgning om noget, som kunde være derimod, men naar de gode Mænd, som ville kaldes Groshandlere, kunne proponere noget, hvorved de Varer, vi handle med, kunde bekommes paa bedre Maade eller til bedre Pris, end vi dem anskaffe og udsælge, da er det rosværdigt, og kunde da de som Groshandlere betjene sig deraf og sælge til os som Vinhandlere og Vintappere og ikke forlange at have Ord for Groshandlere og dog ville sælge udi Ankervis. Overalt skulle Vinhandlerne tilstaa, at det, som vi hidindtil have gjort og endnu gøre, er at fornøje Deres Majestæts Undersaatter saavel i Kjøbenhavn som i alle Provinserne i Danmark med Vine, som de kunne være fornøjede med, thi Groshandlere, som ej ere af Professionen, maa vel tilstaa, at det er ikke deres Sag at kende Vinens Natur, meget mindre at omgaas dermed og konservere den, men maa derudi lade sig betjene af dem, som vi have oplært fra Drengene til Svende, og skulle saaledes nogle faa Købmænd betjene sig af vore egne Folk til at ruinere et Lav og saa mange skikkelige Familier, som hidindtil have gjort Deres Majestæt og Staden Tjeneste og derfor med allernaadigste Omhyggelighed saavel som andre tro Undersaatter ere hidindtil blevne haandhævede. Foruden vor Undergang vilde og dette ufejlbarlig følge derpaa, at Folk fra Landet og i Provinserne, som nu handle med os, ikke som forhen kunde vorde betjente, og altsaa disse Varer, ligesom i forrige Aaringer sket er, udi Provinserne ville blive indsneget, som nu udi temmelige Kvantiteter tages fra Kjøbenhavn, og Deres Majestæt saaledes nyder sin Rettighed af.“

I et andet Indlæg om samme Sag hedder det: „Naar vi ej maatte sælge anderledes end i Ankervis, da vilde derved ske stor Manquement og Konfusion, thi om en Købmand i Landet, her i Byen eller udenrigs vilde have mere end et Anker af efterfølgende Sorter, nemlig Champagne, Burgunder, Spanske, Sekter, ungarske og andre hede

Vine, rinske og Moselvine, Muskat, Frontignak, røde og andre svære Vine af Bonité, hvilke haves daglig, da er der ej nogen Groshandler her i Byen, som noget af de Sorter, lidet eller stort, kan tilveje bringe uden af vore paa nærværende Tid, hvilket var højst skadeligt for Negotien, at de, som havde, ej maatte, og de, som maatte, ej kunde sælge. Det er og bekendt og haves daglig af Erfarenheden, at i Oxehovedvis af røde og andre svære Vine, Rinsk- og Moselvin i Amevis fornemmelig hos os blive søgte og sælges, ja det som mere er, at de, som bruge Vine til Ud-sælgning igen, købe næsten alle af os, som handle herpaa, baade i stort og smaat, thi de finde deres Regning bedre ved vore Vine end ved Groshandlernes, da de endog give os for hvert Oxehoved fransk Vin 20 à 24 Rdl. i Landet, og kan haves hos Groshandlerne noget ringere, hvilket de dog ej udgive uden Raison.

„Men Sagen er denne, deres Vine kunne af Boniteten vel muligt være af samme som vore, naar de komme fra Frankrig, som dog er meget sjelden, thi de forskrive mest af de ordinaireste Sorter, men siden nyde de ikke den Opvartning og Konservation, som de behøve, i Mangel at de det ikke forstaa og ej den Profession og Kunst have lært ex urso, og saa ligge deres Vine hen og blive uartige, vilde og slettere, end de i sig selv ere, og naar de dem til andre forhandle, gaa de i Arbejde formedelst den Urenlighed, som endnu derudi er, og det er ej de Købendes Lejlighed at have saadanne Vine, ikke at tale om deres Bonité og Angenemhed af Smag.

„Der vilde vel mulig af vedkommende foregives, at de jo bruge Fasbindere til deres Vine at betjene, som dog er ganske faa, men de bruge per menage deres egne Folk, hvorfor de da ikke for Betaling skulde vise deres Bedste derved; ja det er sandt, men det er naturligvis sandest, at det ej sker med den Activité, Oppasning og Accuratesse som ved sit eget, og desuden det, som er i sig selv slet af Begyndelse, er slemt at bringe til Bonité. Og klogeligst at sige er dette: det eneste og bedste, som encouragerer

Landmanden til Vin-Negotie her i Kjøbenhavn, er, at han bliver betjent af os med gode og sufficente Varer til hans Avantage.

„Der er og de, som tilforn have faaet Vine fra Lybæk for ringere Pris end hos Groshandlerne her, hvor de med samme Vine ere blevne betjente som hos dem her, have og begivet sig til at handle herpaa af den Raison for Vinenes Bonités Skyld, saa det er til en stor Nytte for H. K. M., Landet og Vin-Negotien, at det maatte forblive, som det forhen har været funderet til mange fleres Velfærd end de ganske Faas, uden Nytte, der nu ønske dets Undergang.“

Da der 1739 var Tale om at indrette Defensionssskibe til Afhentning af Vin og Salt, erklærede Lavet, at der i Henseende til Fare for Tyrken kun kunde være Tale om Skibe, der foer paa Spanien eller Portugal, men aldeles ikke om dem, der sejlede paa Frankrig. „Siden nu alle franske Vine uden nogen Farlighed for tyrkiske Sørovere kunne hidbringes med D. K. M.'s egne Undersaatters Skibe for saa ringe en Fragt, som nogensinde har været eller kan ønskes, Assurancen er og saa taalelig, som kan forlanges, og Indbyggerne baade inden- og udenlands have Prisen paa Varerne saa ringe, som den kan ventes, og det desuden er bekendt ikke at være tjenligt, store Skibe med Vin at tillade, saasom det underste Lag trykkes til Skade af de øverste, og Defensionssskibene da, som maatte være større end til at føre Vine, hverken kunne bruges eller behøves, især da alle de Skibe, som ere bekvemme til Vinhandlinger, bør ikke gaa dybere end 11 à 12 Fod paa Revieret af Bordeaux, af Størrelse 150 Vatt, paa Bajonne, Corine, St. Sebastian, Port à Port 9 à 10 Fod; derimod et Defensionssskib, tilmonderet med 18 Kanoner, gaar ledigt 10—12 Fod med sine Rustninger, saa fordriste vi os allerunderdanigst og uforgribeligst at demonstrere, hvad Defensionssskibe angaar for Vinhandlerlavet, at de tjene os ikke til andet end Vinhandlingsnegotiens Ruin.“

I Juli 1741 gav Kongen Frederik Daniel de Pilloy og Anna Floren Bevilling til at handle med Vin og Brændevin

i store og smaa Partier i og udenfor Huset imod en Kendelse til Lavet.

18. Dec. 1741 indgave de 4 Handelslav en Ansøgning til Kongen for at „demonstrere vor store Nød, Sorg og Frygt for total Ruin og Undergang, i Henseende vi maa fornemme med største Konsternation, at omtrent 19 Personer, som formene at agere Grosserere, have indgivet et Projekt om et Selskab eller Kompagni under et Skin at oprette et Skibsrederi til Navigationens Fremvæxt og til at etablere Handlingen en gros.“ Dette paatænkte Selskab vilde stille deres Skibe til Statens Raadighed i Krigstilfælde, altsaa bygge de saakaldte Defensionssskibe, der i tidligere Tid havde været i Brug. Dette blev nu ikke til noget, men 4. Avg. 1742 udkom en Forordning om „Commerciens“, hvorved det blev paalagt baade Grosserere og Detailhandlere at lade deres Varer komme fra første Haand. Det blev forbudt Detailhandlerne at sælge en gros, og det tillodes kun de ældre Grosserere og disses Enker at holde aabne Boder. Det tillodes Grossererne at sælge større Partier ved Avktion, naar Varerne i Forvejen vare tilbudte vedkommende Lav.

1742 klagede Oldermændene over, at Konsumtionsskriveren havde nægtet ham Passeersedler paa de Foustager Vin, han havde forlangt, uagtet Forordningen af 4. Avg. 1742 tillod at udsælge de Varer, som Lavsartiklerne indeholdt, og disse Artikler nævnede udtrykkelig alle Slags Vine, Brændevine og Vineddike udi saa store Foustager, som de ere indkomne udi.

Lavet fik tilsendt et kgl. Reskript af 6. Okt. 1742 af det Indhold, at Staden Hamborg havde paalagt en ny Told under Navn af Admiralitets- og Convoy-Penge, hvilket Kongen ikke vilde tilstede, hvorfor det var hans Villie, at ingen af hans Undersaatter vare pligtige til at betale denne Told, naar de skulde fortolde de Varer, der førtes gennem Hamborgs Porte, men skulde de blive nødte dertil ved nogen Slags Tvang, skulde dette indberettes til Kongen, og hvis i den Anledning nogen uformodentlig Hændelse skulde

indtræffe, skulde Skipperne eller Kommissionærerne henvende sig til Kongens Minister i Hamborg.

Ved Forordningen af 20. Avg. 1743 blev Konsumtionen paa Vin og Brændevin forhøjet, hvilket fremkaldte en Forestilling fra Lavet, at da de fleste for Tiden havde temmelig store Forraad, vilde det blive besværligt paa engang at udrede en saa stor Sum, og den liden Handel, de ved fri Udskebning til Østersøen og andre udenrigs Steder hidtil havde haft, vilde aldeles fragaa dem, siden de ikke kunde holde Priser med andre, hvorfor de bade om at befries for denne forhøjede Afgift af de Varer, der udførtes til Udlandet, og at Betalingsterminen, for hvad der konsumeredes i Staden, maatte udsættes til de kvartalsvis indfaldende Inkvisitionstider. Ved en Rentekammerskrivelse af 14. Okt. 1743 tilbagekaldtes derpaa Konsumtionsforhøjelsen, og de, der havde betalt denne, fik deres Penge igen.

5. Dec. 1743 modtog Oldemanden følgende Skrivelse fra Politimesteren: „Forat forekomme al Uorden og Ustyr vilde han som Oldemand for det vellovlige Vintapperlav behage samtlige dito Lavets Interessentere ufortøvet at advare, at enhver tilholder deres Dreng og Tjenestepiger, at de sig den Dag, Hendes kgl. Højhed Kronprinsesindens Indtog sker, saavel som Aftenen og Natten derpaa, ej lade sig finde paa Gaderne og allermindst i dem, igennem hvilke Indtoget eller Illuminationen er at se, under 2 Rdl.s Straf for hver, som maatte vorde betrædet.“

Da Toldinspektøren 20. Maj 1744 havde befalet, at alle Oplagsvine ikke alene ved Udførselen til Lands skulde fremvises i Portene for Kontrollørerne og Betjentene, men nu ogsaa forevises og attesteres for Acciseskriveren udenfor Portene, klagede Lavet til Kammerkollegiet over det besværlige heri, „fordi naar nogle Vine og Brændevine sælges til Landet, vi ikke uden extra Bekostning kunne fornøje Bønderne til at tage Varerne med sig, og endelig naar det da sker, maa vore Folk, som vi ellers skulle bruge til vor Næring, i mange Timer og ellers halve Dage oppasse Bønderne for endelig at se dem ved Udkørselen tillige hen-

bragt til Acciseskriveren udenfor Volden, hvor Varerne atter skulle aabnes, visiteres og attesteres, saa naar Bonden paa dette usædvanlige Sted atter maa holde og i de korte Dage ikke strax kan blive befordret, da kaster han Varerne midt paa Vejen og befordre sin Rejse, og saaledes have vore Folk som oftest maattet staa blottede og været forlegne.“

I Anledning af en paatænkt ny Soret afkrævedes der Lavets Betænkning om Forandringer i 4. Bog i Christian V.'s Lov, hvilken Betænkning udfærdigedes 26. Febr. 1745.

7. Juli 1745 sendte Lavet en Skrivelse til Finansdirektionen. Skipper Johan Chr. Davidsen var for faa Dage siden kommen med en Ladning Vin fra Bajonne, hvilken Ladning tilhørte nogle af Lavet, medens de øvrige med det første ventede et andet Parti. Ved Losningen var Foustagernes Indhold paa Toldboden blevet altfor højt beregnet, nemlig til 38—42 Viertler, medens den tidligere Beregning var 35 Viertler. Oldermannen gjorde opmærksom paa, at en saadan Beregning var uretfærdig, dels paa Grund af Foustagernes Form, der er forskellig, hvilket har vist sig ved en Undersøgelse i Toldbetjentenes Nærværelse, dels paa Grund af den store Læcage, der følger den Slags Vine, nemlig et Tab af 4—5 Oxehoveder paa 24, og den megen Dryp, der volder et Tab af 4—5 Viertler paa et Oxehoved, som kun kunde sælges til Brændevinsbrændere for en Bagatel. End videre maatte saadanne Vine være i Lager 5, 6, 10 og flere Aar, førend de kunde sælges.

Da den oftere omtalte Mathieu Toyon, der 20. Febr. 1739 havde faaet Værtshusprivilegium, men paa Grund af sine Forretninger ved Hoffet ikke længer var i Stand til at bestyre Værtshuset, og da ingen af hans Børn kunde paa tage sig det, solgte han sin Gaard paa Østergade til Lars Hansen, Mesterkok, boende i Fiskerhuset udenfor Østerport, hvilken Gaard var bekvem til at betjene fremmede og skikkelige Folk. Lars Hansen fik 29. Dec. 1747 Privilegiet overført paa sig, hvorved han fik Tilladelse til at holde aaben Vinkælder med Vinsalg.

Privilegiet for den danske Skueplads af 29. Dec. 1747

indeholdt den Bestemmelse, at der under Komediehuset maatte indrettes en Vinkælder, der maatte udlejes til en Vintapper i Lavet, selv om denne havde en anden Tappekælder, og med den Næring, der i Privilegiernes § 12 var tildelt den nu nedlagte Boldhuskælder. Denne Kælder blev af Theaterdirektionen overdraget Frederik de Pilloy, hvem der tillige var overdraget „Direktionen over den danske Troupe ved Aktionen i Skuespillene og deres Repetitioner, Rollernes Uddeling og Dragterne.“

I Anledning af et nyt Projekt af Grossererne indgav Lavet 10. Okt. 1749 en Indsigelse til Kommercekollegiet. „Alle de, som efter de kgl. Lavsartikler og mange sure Aars Tjeneste samt Borgerskabs Tagelse saa møjsommeligt have obtineret deres Rettigheder, maatte have taalt alt dette for saare liden Nytte og derfor billigen, førend nogen Forandring i Negotien oprettes, bør være uddøde, da det endog staar derhen, om Grosserernes Proposition er bedre end forhen anordnede og kan haabe at finde en allernaadigst Approbation“; men hvis nogen anden Forandring i Negotien skulde være fornøden, bad man om, at Lavets Medlemmer, der lige saa vel vare Købmænd som Grossererne, maatte tages med paa Raad. Grossererne havde nemlig beklaget sig over, at Detailhandlerne ikke alene selv forskrev deres Varer, men paatog sig større Leverancer, og at nogle af dem havde vundet nyt Borgerskab som Grosserere, foruden at de drev Detailhandel.

Endvidere indgave Oldermændene for Urtekræmmerne, Hørkræmmerne og Vinhandlerne i Forening en Ansøgning til Kongen og Gehejmerraad, Overhofmarskal Moltke, hvori de paaviste Fordærvligheden for de Handlende, hvis Grossererne efter deres eget Ønske fik Tilladelse til enten at sælge i aabne Boder eller fik Eneret til at forskrive Varer.

Under 13. Marts 1750 havde Kongen befalet Fattigvæsenet at oprette en Stiftelse for Hittebørn indtil deres 6. Aar, hvorpaa de skulde oplæres i Børnehuset og siden sættes til Haandværk, men da Lavene ikke kunde optage

uægte Børn i Lære, befalede Kongen, at de saaledes opdragne Børn skulde anses for ægtefødte.

1750 bevilgedes 100 Rdl. af Lavskassen til Hjælp til Opførelse af Frelsers Kirkes Spir. Samme Aar søgte 34 Medlemmer af Lavet Kongen om Forandring i Læretiden, idet nogle lærte Fasbinderi i Tydskland og betragtedes der som udlærte i 2 Aar, medens Læretiden ifølge Lavsartiklerne var 7 Aar, men den lette Adgang til at faa udlært bevirkede, at de, der lærte Vinhandelen, ikke vilde tjene de 7 Aar ud, men gik til Fasbinderiet med den kortere Læretid. En Del lærte derfor Fasbinderi alene, og deriblandt Personer, der vare uanstændige i et Købmandslav, saasom Gaardskarle og deslige ubekvemme Personer, der intet kendte til Handelen. Den hastige Læretid af 2—3 Aar havde forarsaget en stor Tilvæxt, saa der nu var 55 Personer i Lavet, der forarmede hinanden indbyrdes. Man søgte altsaa om den Bestemmelse, at enhver Interessent skulde have tjent som Dreng 5—7 Aar og som Svend 5 Aar; at de, der alene havde lært Fasbinderi, ikke maatte holde aaben Vinkælder, at enhver, der indtraadte i Lavet, skulde eje sin egen Ejendom og at ingen maatte antage en ny Dreng, førend den, man havde i Lære, kun havde 1 Aars Læretid tilbage.

1751 fik dette og alle andre Lavs Medlemmer Opfordring til at yde højere Bidrag til Fattigvæsenet end tilforn.

1752 havde Johan Georg Egnér købt en Gaard paa Hjørnet af Østergade og Christen Bernekovstræde, hvilken Gaard ikke alene var af vidtløftig Bygning, saa den bekvemmelig kunde indrettes til Værtskabs Holdelse og kommode Logementer for inden- og udenlandske Herskaber og Rejsende, men endog var forsynet med et stort Gaardsrum med Staldrum og Remiser, hvorfor han 16. Juni fik kgl. Bevilling paa her at holde Trakterehus med Fremmedes Indlogering og tillige aaben Vinkælder med Vinsalg og selvforskrevne Vine uden at have noget med Vintapperlavet at bestille.

Thomas Rohde 1752—57.

Paa Lavsmødet 21. Dec. 1752 forhandlede om „Lavets bekendte nuværende slette Omstændigheder, da dets allern. Privilegier saa højliges blive graverede ved de saakaldte Grossererers idelige og utilladelige Præjudicer til vor Negoties og lovlige Borgernærings ganske Betagelse“. Da Vinhandlerne frygtede for, at Fremtiden vilde bringe dem fuldkommen Ødelæggelse, besluttede de, at der snarest skulde gøres Ansøgning til Kongen „med sufficente Demonstrationer paa behørig Steder“. „Men siden dette ej kan aktioneres uden stor Umage og Bekostning, saa da, eftersom vor Hr. Oldermænd Sr. Thomas Rohde har sig disse Ansøgninger paataget, som Lavets Forsvar, tillade vi og give ham herudi fuldkommen plein pouvoir og af Lavskassen hertil at have fri Disposition og saa meget udbetale, som maatte requireres, alt efter eget Godtbefindende, hvilket siden uden nogen Slags Paaanke i alle Maader udi Lavets Kasse til Udgift skal validere, ligesom vi og med alle hans Ansøgninger, Koncepter og derudi brugende Konduite i alle Maader ville være contente.“

Derpaa indgik Lavet tilligemed Silke- og Klædekræmmerlavet og Urtekræmmerlavet med en Ansøgning til Kongen, idet de samtidig tilskrev hver af de 4 Gehejmeraader i Conseillet, og bad dem forebygge Lavenes Ødelæggelse, der vilde indtræffe, hvis Grossererne fik Ret til Detailhandel. Hvad Vinhandelen særlig angik, da var det ved Frdn. 4. Avg. 1742 blevet tilladt Grossererne at sælge 1 Anker fransk Vin og 12 Bouteiller hede Vine ad Gangen istedenfor tidligere 1 Oxehoved. Imidlertid tiltog Grosserernes Tal, og nu mente de, at de ogsaa maatte stykke Ankrene ud i 40 Bouteiller, naar vedkommende kun havde købt det fulde Anker paa engang. Herover havde Lavet anlagt Proces og vandt den vel ved Politiretten, men tabte den ved Højesteret. Deraf var Følgen, at det nu var tilladt at købe et Anker Vin hos Grosserere paa den Maade, at man hentede det 10, 20 til 40 Gange i smaa Partier. Hvad Vinkælderne

angik, da gav Eneretten til disse ikke saa stor Indtægt, siden enhver Herbergerer, Kok eller Værtshusmand maatte sælge Vin i sin Gæstestue, og naar Vinen hentedes hos en Vinhandler, var det alle og enhver tilladt at skænke den i sin Stue eller Kælder, men saadan Vin kunde ligesaa godt købes hos Grosserere som hos Vinhandlere. Dette kunde mærkes i den Grad, at nogle Vinhandlere allerede havde opgivet deres Gæstestuer, og i de andre var der ikke Arbejde nok for Svende og Dreng.

Frederik de Pilloy indgav 1754 en Ansøgning til Kongen om, at hans Datter Heilide Cornelia maatte vedblive med sin Faders Vinhandel, hvis hun ved hans Død var ugift. Det hedder i hans Ansøgning: „Min Farfader Daniel Pilloy, der udi sal. og højlovlig Ihukommelse Kong Frederik den Tredies højpriselige Regeringstid var indkaldt til at være Hof-Dansemester, i lige Maade min Fader Friderich de Pilloy, som udi samme Tjeneste ham havde succederet, er af Deres kgl. Majestæts højstsalige Forfædre vederfaret mange Naadesbevisninger indtil deres høje Alderdom, hvortil Deres kgl. M.s sal. Farfader sal. og højpriseligste Ihukommelse Kong Frederik IV., da bemeldte min Fader var tilfalden en Arv udi Frankrig og han forat erholde denne var didrejst, endog har behaget at lægge denne at benaade ham med adeligt Patent for sig og sine Børn.“ Hans Fader var derpaa død i Frankrig og han selv havde maattet prøve mange Forandringer og kummerfulde Omstændigheder, havde nu forladt den papistiske Religion og antaget den evangeliske Lærdom, havde forsøgt at vinde sit Brød, snart ved Skuepladsen i Kjøbenhavn, i Tydskland, Holsten og Frankrig, snart ved smaat Købmandsskab og som Traktør, men fandt omsider Lykke og Lejlighed til at komme i Ægteskab med afg. Vinhandler Flors Datter, og fik siden kgl. Priv. af 7. Juli 1741 til at drive Vinhandel. Nu var han blind og kunde intet udrette.

Oldermanden fraaadede et saadant Privilegium under Lavets nuværende Forhold, da det var ved at forgaa ved Grosserernes Handel i smaat og stort, og naar et

umyndigt Barn paa 12—13 Aar skulde indtages i Lavet, var dettes Undergang for Haanden. Desuden havde Pilloy sin Hustru, der var bekendt som en brav ung Kone og som sad med anselige Midler og godt kunde nære sig og sit Barn; Pilloy kunde iøvrigt godt leve saa længe, at hans Datter kunde blive voksen før hans Død og faa den til Ægte, som i Forvejen havde præsteret det, som en Vinhandler paaligger.

1754 nægtede man at antage de Svende, der vare op lærte i Helsingør, idet Oldermændene paastod, at ligesom Kongen havde givet Kræmmerlavet i Helsingør særlige Privilegier, saaledes havde Vinhandlerlavet i Kjøbenhavn sine, der i ingen Maade havde Forbindelse med Helsingørs Kræmmere. Disse klagede til Kongen, men Oldermændene svarede, at alle Handlende i Helsingør vare under samme Lav, hvorfor det vilde fremkalde stor Forvirring, om en saadan Gensidighed fandt Sted. I Helsingør solgte samme Mand Olie og Tjære, Vine og Silkevarer imellem hinanden, saa det vilde være stor Ubillighed, om en, der havde lært der, kunde nedsætte sig i Kjøbenhavn, som hvad han fandt Behag i. En, som havde lært i Helsingør hos en Kræmmer, der selv ikke har lært ved Handelen, men kan have været Bødker eller af en anden Profession, kunde umuligt have lært noget retskaffent. Med Hensyn til Mesterstykket, kunde dette udføres af enhver Bødkersvend, men Fasbinderiet var kun en Biting ved Vinhandelen.

26. Maj 1755 bleve de Handlende fritagne for Konsumtion, saa længe Lejrsamlingen varede udenfor Portene, dog at Vinen udførtes af Portene paa bestemte Tider af Dagen, nemlig Kl. 9—12 og 2—4.

1755 ydedes til Opfostringshuset af Lavets Medlemmer 65 Rdl.

Jan von Ostes¹⁾ Søn Andreas „von der Osten“, der

¹⁾ Denne Mand hed først Oste (se S. 75), siden von Osten, nu kaldes Sønnen von der Osten; det er paa denne Maade Slægter blive fornemme.

havde fuldendt sine Studeringer og siden hjulpet sin Fader ved Vin- og Tømmerhandelen, men paa Grund af Faderens mange Forretninger havde været forhindret i at gøre Svendestykke og da Faderen nu var død af et Slagtilfælde under vidtløftige Bygninger paa Amalienborg, søgte Kongen om Bevilling til at fortsætte Vinhandelen. Uagtet dette stred imod Lavsartiklerne, anbefalede Oldermændene dog imod Sædvane hans Ansøgning.

1756 indgav Lavet Ansøgning til Enkedronningen, at da Etatsraad Fabritius nu skulde fratræde Leverancen af Vin til hende og man ikke uden Bekymring og Forundring havde erfaret, at Johan Adam Spæth i Helsingør gjorde sig Haab om at blive Leverandør, forestillede man, at dette var en Tort for Kjøbenhavns Vinhandlere, og det syntes at stride mod Stadens Privilegier, at en Udenbys skulde have Leverancer her i Staden, men især vilde Vinhandlerne komme til at lide ved, at den udenbys Mand vilde indføre mange Vine under Skin af, at de skulde leveres til Hoffet, og derved vilde en stor Del af Indbyggerne komme til at forsyne sig hos ham.

1757 beklagede Oldermændene sig for Magistraten over, at en Del af Lavet fordristede sig til at holde mere end 1 Tappekælder og at andre, der vare forarmede, gik i Kompagni med Folk, der ikke havde udlært, hvorpaa man indgik med en Ansøgning til Kongen, hvori det fremstilledes, hvorledes Lavsartiklerne bleve omgaaede. Da en Dreng skulde lære 5 Aar paa Vinhandelen og 2 Aar paa Fasbinderiet, men den, der alene vilde lære det sidste, kunde slippe med 3 Aar, fulgte deraf, at de fleste alene gave sig til at lære Fasbinderiet, og det var stridigt mod al Billighed, at nogle lærte 3, andre 7 Aar. Da tilmed Lavet i en Snes Aar var blevet altfor hastig forøget, saa Tallet var mere end fordoblet, søgte man om den Forandring, at Læretiden i Vinhandelen skulde vare 5—7 Aar og 2 Aar i Fasbinderiet. De, der lærte Fasbinderiet, burde lære i 3 Aar og tjene 5 Aar som Svend og derpaa indkomme i Lavet som Fasbindermestere, men maatte ikke holde aaben Kælder, efter-

som de ikke havde uddannet sig dertil. Ligeledes burde det forbydes Lavets Medlemmer at laane deres Navne til andre.

Direktionen for det ny Frederiks Hospital opfordrede 6. April 1757 Lavene til at oprette Sygekasser for deres Læredrenge, der mod billigt Vederlag vilde kunne optages paa Hospitalet under Sygdomme. Oldermændene svarede hertil, at Lavet plejede gjerne selv at forsørge sine Drenge eller ogsaa tage det Forbehold, hvis de skulde miste deres Helbred eller Førlighed, at da efter Kontrakten enten Husbonden selv eller Drengenes Kavtionister eller Venner sørgede for, at de i paakommende Tilfælde bleve forsynede med fornøden Opsigt og Underholdning, hvorfor man ingen Brug havde for nogen Sygekasse.

Vilhelm Decker 1757—66.

Korfits Bram, der 1747 havde taget Borgerskab som Grosserer og i 6 Aar havde handlet, ejet Skibe paa Middelhavet, Portugal, Spanien, Frankrig, England og Østersøen, men havde maattet stanse paa Grund af Dødsfald, Fallitter og Søskade og tabt store Kapitaler ved Handelskompagniet, havde for sin Svoger P. H. Buchhalw forestaaet Vinkælderen under Komediehuset, hvorved han i 4 Aar havde faaet Indsigt i Vinhandel. „I over 40 Aar har jeg savnet Forældre, svævet iblandt Fremmede, været arbejdsom og omhyggelig at erhverve mit Levebrød i samme Veje som mine Forfædre, der i nogle Hundrede Aar, ja og i Stadens Belejring have været ved Handelen og med første Anlæg paa Grønland, Ost- og Vestindien og Guinea, hvortil jeg og har haft naturlig Drift og Lyst, som har været en Lettelse i mine mange Fataliteter.“ Han søgte derfor 1757 om kgl. Bevilling til at holde aaben Vinkælder i Kongens ny anlagte Frederiksstad eller andet Sted her i Staden.

1757 søgte Oldermændene Magistraten om, at der i Døds-, Opbuds- og Fallitboer til Vurdering af Vine og Brændevine altid maatte tages Personer af Lavet.

1758 maatte Borgerskabet anskaffe 160 Heste og 80 Kuske til Befordring af det borgerlige Artilleri, men der var ingen i Lavet, der kunde undvære sine Heste.

12. Febr. 1759 meddelte Toldinspektørerne en kgl. Resolution, „at det hidindtil forundte Afslag eller Moderation udi Fortoldningen af Vine, som her i Staden konsumeres, paa lige Maade, som det for Brændevin forhen resolveret er, aldeles ophører, desligeste det halve Ankers Godtgørelse for Læcage saavel for Vine som Brændevine af denne Stads Oplag skal ophæves.“ Dette fremkaldte en Ansøgning til Kongen af følgende Indhold: „Det er bekendt, at det er næsten den eneste Handel, som Kjøbenhavn kan sige sig udi en liden Grad formedelst den til Provinserne allern. forundte Frihed at debitere, som dog før Toldforpagtningen var langt større og da sig aarlig forøgede, hvilket Toldbøgerne og vor egen Handel bedst kan tilsige, hvoraf flød, at den ellers i Provinsernes Stæder brugte skadelige Andehaands Negotie i den Artikel mere og mere maatte aftage, som nu ellers langt stærkere vil tiltage, eftersom det nu er mere Umagen værdt formedelst Forhøjelsestolden, og dens Oppasning er efter vort Lands Situation og Omstændigheder næsten umulig og altfor kostbar.“ Hvis Handelen paa Provinserne maatte ophøre, vilde Fremmede have Fordelen deraf og Smugleriet tiltage.

Da Lavet intet Svar modtog paa denne Ansøgning, søgtes der 1761 om et Halvankers Godtgørelse, hvilket ogsaa tilstodes 19. Juli 1762, imod Forpligtelse til at sælge Varerne saa meget billigere.

1759 klagedes over, at Traktørgaarden paa Østergade, der nu tilhørte Sieur Lyche, var udforpagtet af denne, medens han vedblev at holde aaben Vinkælder der, hvortil baade han og den Person, han lod bestyre Kælderen, vare uberegtigede.

Efter Magistratens Befaling oplyste Oldermændene, at de 56 Medlemmer af Lavet holdt 29 Gaards- eller Arbejdskarle, af hvilke flere vare Soldater.

Da Kongen 1762 i Anledning af en befrygtet Krig med

Rusland ønskede et Laan af Staden paa 500000 Rdl., tegnede en Del Vinhandlere sig for Summer fra 100 til 500 Rdl., med Undtagelse af Frederik Barfred, der tilbød 2000 Rdl., dog paa den Betingelse, at han kunde laane Summen i Banken eller andensteds, da hans Kasses Beholdning og daglige Indløsning næppe var tilstrækkelig til hans aarlige Renter, Kvartalerne paa Toldboden og andre Udgifter; desuden tilbød Asmus Holtzfres en Obligation paa 4500 Rdl. og Bruun Eller 1000 Rdl., hvis han kunde laane 2000 Rdl. paa sine Ejendele, Vidnesbyrd nok om, at Vinhandlernes Kaar i det hele da vare smaa.

Grosserernes Formand og Ældste opfordrede 13. Okt. 1762 Magistraten til at sørge for, at ingen tog Borgerskab som virkelig Grosserer uden med Attester fra Grosserernes Formand og Ældste, at de vare oplærte dertil, ligesom at tilkendegive Handelslavene, at de maatte holde sig Forordningen af 4. Avg. 1742 efterrettelige og ikke befatte sig med at sælge andre Varer end dem, der omhandlede i Lavartikelkerne. Oldermændene svarede hertil, at Grossererne ikke vare berettigede til at fremkomme med saadanne Insinuationer, thi det var tilstrækkelig bekendt, at de selv ofte havde maattet betale Bøder for at have solgt Vine i smaa Partier, og der var kun 1 god Mand blandt Grossererne, der ikke gjorde dette; hvad Vinhandlerne angik, var der ingen, der handlede med andet end Vin, men nogle af dem havde rigtignok taget Borgerskab som Grosserer.

Ved Toldforordningen af 17. Maj 1762 § 14, 12. Art. bestemtes, at Vine og Brændevine kun maatte udføres i Halvankere, Tønder eller Oxehoveder, i hvilken Anledning Oldermændene erklærede, at denne Anordning var meget vanskelig, ja umulig at efterleve, thi naar alle Vine, især Rødvine, sendtes paa lange Rejser til Kina, Ostindien eller Vestindien, kunde de umuligt holde sig paa Træ.

Da Magistraten 1764 havde sendt Oldermændene et Skrift af Professor Kratzenstein, hvori han udtalte det Ønske, at det paa det strengeste maatte forbydes at komme Arsenik i de røde Vine, erklærede Oldermændene, at Ingen, saa vidt

ham var bekendt, havde bragt eller brugt saadant skadeligt og „mordisk“ Middel, hvorfor han maatte undre sig over, at Professoren kunde skrive, at „Vinhandlerne selv ikke nægte, at de bruge det, efterdi man ser, det ej er Folk skadeligt.“ Det skulde derfor glæde ham, om Professoren kunde bevise sit Udsagn, thi de Personer, han beraabte sig paa, tilhørte ikke Lavet. Hvis dette skulde staa til Ansvar, maatte det forbydes alle andre at sælge Vin, da mange gave sig af dermed uden at have lært at behandle den, og det var intet Under, om Varerne undertiden ødelagdes ved ukyndig Behandling.

Igennem Magistraten blev det 1764 forkyndt Lavets Medlemmer, at det var tilladt at forskrive pommerske Bouteiller, og da Rentekamret senere paa Aarét ønskede at vide, hvor stort Forraad Lavet havde, svaredes, at det intet Forraad havde, hvoraf fulgte, at de, der nu behøvede saadanne til Kina, Ost- og Vestindien, vare i Forlegenhed og maatte lade Fortjenesten fare og lade de Købende enten gaa til Helsingør eller til andre Steder til stor Skade for Lavet, men hvis Lavet for næste Aar maatte faa Frihed til at forskrive de Bouteiller, enhver behøvede, mod taalelig Told, skulde enhver tegne sig derfor.

6. Dec. 1764 tillod Gen.-Toldkammeret Grossererne, Vintapperne og Urtekræmmerne at indføre 70000 Bouteiller fra fremmede Steder imod 12 p. Ct. Told inden 1. Maj, hvilket Tal fordeltes lige mellem alle 3 Parter. Da imidlertid Skibene først gik ud om Foraaret, ønskede Oldermændene Terminen udsat til et senere Tidspunkt, hvilken derpaa bestemtes til sidste Maj. Oldermændene forskrev Bouteillerne fra Uckermunde, men da det kom til Stykket, kunde disse ikke leveres førend i Juli.

1765 klagede Fasbindermesterne over, at visse Grosserere tvært imod Lavsartiklerne selv antog Vintappersvende i deres Tjeneste uden at henvende sig til dem, der havde lært Fasbinderiet.

Stadskaptejn Adam Plum 1766—82.

I Okt. 1766 bevilgedes der Lavsbudet 5 Rdl. hvert Halvaar i Løn. Hidtil havde hans Løn alene bestaaet i Sportler.

16. Febr. 1767 indgik Lavet med Ansøgning til Kongen om at faa den forhøjede Told, som blev paalagt i Febr. 1759, igen nedsat, idet Tolden havde foraarsaget ej alene Kongens Kasse stort Tab, men bevirket, at Vinhandlernes Næring daglig aftog, idet der ikke konsumeredes den fjerde Part af Vin og Brændevin til Provinserne mod tilforn, fordi der saavel til Provinserne som her til Staden indprakticeredes Vine fra Lybæk og andre fremmede Steder, hvorpaa Odense var et Exempel. Vinene vare næsten i dobbelt saa høj Pris som før og Vinhandlerne saa sig snart ikke mere i Stand til at betale Skatter og Udgifter eller have det nødvendige til Hustruer og Familier, hvilket kunde skønnes deraf, at i kort Tid vare 5 gaaede Fallit.

Ved Toldrullen af 1769 blev der frataget Vinhandlerne det halve Ankers Godtgørelse, hvorved de i Forbindelse med den Omstændighed, at Udsættelsen med Toldens Udrødelse var bleven indskrænket, „paa ny ville være satte i de Omstændigheder, at samme vil foraarsage vor totale Ruin“. I en Ansøgning til Kongen paaviste Oldermændene de sørgelige Følger heraf; bl. a. vilde det ske, at nogle faa Grosserere, der vare formuende nok til at have store Oplag, vilde drage hele Handelen til sig, og de af Lavet, der ikke havde Evne til selv at forskrive Varene, vilde blive Udsælgere for Grossererne, istedenfor at hidindtil en Del Familier havde kunnet erhverve det fornødne Udkomme ved denne Handel. „Da vi nu fuldkommen ere forsikrede om, at Eders Majestæt vil, at Deres tro Undersaatter skulle leve den ene med den anden, saa forhaabe vi og allerunderdanigst, at de formuende ikke paa anførte Maade faa Lejlighed til at undertrykke Vintapperlavet som de mindre formuende og fattige.“

30. Sept. 1769 fremkom Grossererne med det Forslag,

at det maatte tillades dem at holde aaben Bod eller Kælder til at udsælge Varer i smaa Partier, eller at det maatte forbydes Detailhandlerne og uberettigede Personer, saa længe de ikke virkelig frasagde sig slig Handel og overtraadte til Grossererstanden, at befatte sig med nogen Slags Handel en gros, og at det maatte tillades Grossererne at oprette et Købmands-Societet; i ethvert Tilfælde bade de om at faa Købmandslavene ophævede, forat alle kunde faa Lejlighed til at nære sig ved hvilken Handel, enhver lystede.

De 4 Købmandslav indgave en Indsigelse herimod baade til Kongen og til hver især af de 4 Konferensraader Stampe, Luxdorf, Hjelmstjerne og Graah, hvori de forestillede: „Den Undergang, som truer os og vore Familier, nøder os til at tage vor Tilflugt til Deres Excellence med underdanigst Begæring at fremstille H. K. M. vor store Trang, da vi vist formode, at H. K. M. ikke er saa unaadig at opofre 2—300 Familiers Velfærd for at befordre et langt mindre Tals Fordel.“ De udviklede udførligt Forholdet mellem Grosserere og Detailhandlere og det fordærvelige i en saadan Forandring i det Bestaaende.

Under 27. Marts 1769 mistede Lavet sin Oplagsfrihed og maatte for Fremtiden udrede Told og Konsumtion, saa snart Varerne ankom. Dette vilde efter Lavets Ytringer i en Ansøgning af 8. Marts 1770 fremkalde dets Ødelæggelse. „Hvad Vine og Brændevine, vi forskrive, maa strax, ja førend de komme, betales og dertil ofte gøres Pengelaan og deraf betales Renter foruden at forsynes med bekostelige Pakkældere og andre behøvende Ting, Fragt, Assurance og Øresundstold. Skulle vi tillige paa engang betale Tolden, maa vi gøre større Laan og følgelig betale flere Renter, saa vi tilsidst aldeles svækkes og forarmes, ja en Del, som ej have den Kredit, at de ved Laan kunne blive hjulpne, maa nødvendig gaa fra deres Handel, blive Betlere, sig selv og Staden til Byrde. En Del har af Frygt for ej at kunne betale Tolden og for at undgaa den truende Fare at se deres Kældere tillukkede og dem selv udelukkede fra Nærings Brug, bortsendt til udenrigs Steder med stort Forlis deres

Vine og Brændevine, dels for ej at betale Tolden af udførte Varer og dels for at faa Penge imellem Hænderne til Toldens Betaling.

„Foruden dette møder endog, at naar saadanne Aar indtræffe, at Vinene falde gode og Priserne lette, at man med Fordel kunde gøre et anseligt Forlag, se vi os ej i Stand til at benytte os af Lejligheden formedelst Toldens Bestridelse, men nødes til at forskrive det mindste Kvantum. Adskillige Aar kunne og indtræffe, at Vinene ere slette, men over 40 til 50 p. Ct. dyrere, som man da med Tab nødes til at lade komme for at holde Handelen vedlige, i den Sted man altid kunde være forsynet med bedre Vine for saa meget ringere Pris, hvis ej den korte Kredit paa Tolden betog os den Formue til i rette Tid at forskrive dem.“ „Nogle faa, som have Evne til at betale Tolden paa engang og ere villige til at anlægge et tilstrækkeligt Forlag, kan det være lige meget, da de ved disse Omstændigheder kunne trække hele Handelen til sig, men de, som dertil ej have Kræfter, nødes til at købe hos disse og være Høkere for dem, og Følgen bliver, at i den Sted en anselig Del Familier hidtil vare i Stand at erhverve Brødet og betale Skatter og Paalæg, maa de fleste overgive en saa brødløs Handel, som ved Fallit vil bringe dem til imod deres Villie at bedrage andre og at ruinere sig selv.“

Denne Ansøgning efterfulgtes af en ny af 15. Febr. 1771, der skildrede, hvorledes Frederik den Fjerdes Bevilling til blivende Oplag var af stor Betydning. „Dette Oplag bestod derudi, at enhver, som handler med Vin, Brændevin og Eddike, kunde ordinere og lade komme et saa stort Kvantum deraf, som han vilde og formaaede, og naar disse Varer her vare ankomne samt behørig eftersete og eftermaalte, var han befriet for deraf at betale den allernaadigst paabudne Told og Konsumtion, indtil de successive bleve konsumerede, til hvilken Ende enhvers Beholdning kvartaliter blev efterset og opmaalt, da Tolden og Konsumtionen strax og uden ringeste Ophold af det, som var konsumeret, udi den kgl. Kasse blev betalt, efter de af Oplagsskriveren en-

hver Oplagshaver tilstillede Beregninger, dog blev for Under-slæb at forekomme samt behørig og god Orden at kunne holdes ej saadan Oplagsfrihed tilstaaet paa ringere Kvantum end 20 Oxehoveder Franskvin.“ Dette havde ej heller med-ført Tab for Kongens Kasse, undtagen da paa en ube-gribelig Maade nogle faa Fremmede havde faaet uhorlige Friheder, „men dog tilsidst ere blevne det, vi ikke tør nævne; hertil kan være at regne den indkomne Klopen-brinck og nu tilsidst Vernajon“.

„Efter forrige Indretning vare de Handlende i Stand til, naar god Væxt indfaldt og Priserne vare facile, at forsyne sig med anselige Forraad. De kunde paa de belejligste Aarets Tider ordinere og lade Varerne komme og overalt paa Købmands Maade efter Tidernes og Omstændighedernes Beskaffenhed befordre deres egne og Landets Fordele, hvilket har sat de Handlende i saadan Stand, at af Kjøben-havns Oplag har været afsat ikke alene til Østersøske Steder, men endog selv til Hamborg.“

„En Følge af Oplagets Ophævelse vil blive, at man kun forsyner sig med det mindst mulige Oplag. Til Sø-fartens Fornødenhed saavel for vore egne som fremmede her ankommende Skibe udfordres uomgængelig gamle Vine, men nu er ingen Handlende i Stand til at oplægge Vine saa længe, at de kunne blive gamle. Disse maa altsaa for-skrives fra Frankrig og betales med mere end dobbelt Ind-købspris, hvorfor Kontanter gaa ud af Landet og Fordelen overlades til Fremmede. Den Skade, der flyder deraf, at ingen Handlende kan være forsynet med større Kvantum Varer, har endog vist sig afvigte Sommer, da de russisk kejserlige Flaader laa her paa Reden, thi foruden de til samme afsatte Vine og Brændevine blev rekvireret et saa anseligt Kvantum af Vineddike, at derpaa endog tilsidst var Mangel.

„Vel er det saa, at udi de sidste Tider har Udskib-ningen til Østersøen og Provinserne ikke været saa betydelig og fordelagtig som i Førstningen og til andre visse Tider, men Aarsagen kan ligesaa lidet imputeres Oplaget i sig

selv som Oplagshaverne eller de Handlende, da der aldrig har været Mangel paa Forraad, ej heller har kunnet klages paa Varernes Bonité. Til den mindre Udførsel til Østersøen have forskellige Omstændigheder bidraget. De fleste Stæder i Østersøen have udvidet deres Handel paa Frankrig, nu langt mere end forhen, og saaledes selv hentet deres Varer fra første Haand; saavel Vine som Brændevine ere stegne til langt højere Priser end forhen, og den nuværende høje Vexelkurs med flere indløbne og uimodstaaelige Omstændigheder kunne alene anses som de rette Aarsager. Dog har denne Udskibning ej heller rent cesseret, saasom af Oplaget aarlig er blevet udført, uden at melde, at en Del her paa Reden ankommende fremmede Skibe ere med temmelige Kvantiteter bleve forsynede til Skibsprovisioner og Rejsens Fortsættelse.

„Ligesaa lidt kan den mindre Debit til Provinserne komme Oplaget eller de Handlende til Last. Udi Førstningen var Provinstolden pr. Oxehoved 4 Rdl., og 10 Rdl. af Brændevine, hvilken moderate Afgift enhver langt hellere betalte end lod det komme fra fremmede Steder og underkastede sig den deraf flydende Hazard. Men da Provinstolden nu er dobbelt saa høj og følgelig ved at inpraktisere Varerne fra Lybæk eller andre Steder i Østersøen vindes noget anseligt, saa kan det vel ej heller være andet, end Udskibningen herfra maa stanse. Ved den ny Toldrulle er vel Provinstolden noget nedsat, som og allerede har vist sin Nytte, men maatte der allernaadigst gøres Forsøg med at nedsætte den saaledes, at Hazarden ved at indsnige Varerne overgik Fordelene, vilde Udførselen til Provinserne snart tiltage.“

15. Juli 1771 søgte man Rentekammeret om saavel i Riget som udenrigs at forsende Vine og Brændevine i Bouteiller, hvilket ifølge sidste Toldrulle kun kunde ske, naar man gav Told og Konsumtion, hvorfor man var fritaget, naar Varerne førtes i Foustager.

1773 viste det sig ved en Ladning Vin fra Frankrig,

at Foustagerne ej holdt Maal med Rudestokkene og danske Pottemaal, saa der var et Tab paa henved 10 pCt.

28. Juli 1773 fik Justitsraad Nicolaus Jakob Jessen, der leverede Vin til Enkedronningen, kgl. Bevilling til, da han var nødsaget til at have et temmelig stort Parti af forskellige Vine, til en og anden Ven at overlade et Oxehoved Vin eller mindre Partier, dog uden at holde aaben Kælder med enhver. Oldermænden lod da gøre et Forsøg og lod købe nogle Flasker Vin i hans Kælder og angav ham derpaa paa Politikammeret, men der blev ikke foretaget noget ved Sagen, da han fremviste den kgl. Bevilling og en Skrivelse fra Enkedronningen, der tillagde Kammerjunker Bülow daglig 2 Potter Vin paa hendes Regning hos Justitsraaden. Oldermænden indgav derpaa en Fremstilling af Sagen til Kongen for at faa at vide, hvorledes den kgl. Bevilling skulde forstaas.

I Sept. 1773 indgav Lavet en Indstilling til Magistraten i Anledning af de mange uberettigede Personer. Kongelige Betjente, som dels stode i kgl. Gage og dels nøde Pension, ja og vel saadanne, som stode for kgl. eller andre publique Kasser, forskrev fra første Haand Varer under Paaskud, at det var til deres egen Husholdning, men det var bekendt, at de solgte deraf baade i store og smaa Partier til lavere Pris end Vinhandlerne. Andre store Husholdninger, som besad Herligheder i Landet, burde ikke heller gøre de Handlende Indgreb i deres Næringsvej ved ogsaa selv at lade Varer komme fra første Haand og derpaa fordele dem i mindre Partier til hele Familier. Endnu havde den Uorden indsneget sig, at næsten i alle Billard- og Værtshuse skænkedes Vin og fransk Brændevin, hvilket var i Strid med Lavsartiklerne, der kun tillod Vintapperne at skænke saadant. Den høje Told og Konsumtionen bevirkede, at meget indsmugledes, der solgtes til disse Billard- og Værtshusholdere, der vare Smuglernes rette Tilflugtsted.

2. Sept. 1775 bestemte Gen.-Toldkammeret, at det skulde tilkendegives Vinhandlerne, at da der ofte blev søgt om Godtgørelse for Oplagsvarer, der vare lækkede paa Grund

af sprungne Baand og Ormhuller, maatte de sørge for, at deres Vinfade bleve forsvarlig forsynede.

Lavet havde Forpligtelse til at købe Bouteiller hos det norske Glasmagazin, men da Oldermændene havde bestilt 50000, som skulde have været brugte sidst i 1778 til Forsyning af Skibe, kunde han kun faa 4000, der endog vare af en ubrugelig Façon. Derved tilføjedes der mange et stort Tab, og da der i 2—3 Aar havde været stor Mangel paa den Sort Bouteiller, som mest forlangtes til fremmede Steder, nemlig af den stærke engelske Façon, maatte man antage, at Glasværket ikke kunde bestride det nødvendige Antal, og Vinhandlerne søgte derfor om i dette Aar at maatte indføre 100000 fremmede Bouteiller til en taalelig Told.

En Vinhandler tilskrev 6. Maj 1780 Oldermændene og Lavet saaledes: Jeg er beføjet af visse Aarsager at proponere for Dem samtlige, det naar en af vore Svende eller Drengene staar i Lære og arbejder hos en af os og samme er modvillig og vil sætte En Stolen for Døren og gaa fra sit Arbejde uden Tilladelse og Bevis fra den Mester og Vinhandler, han staar i Tjeneste hos; da at ingen Fasnidermester eller Vinhandler tager slig Person i Arbejde, alt i Følge Lavsartiklernes 28. Post, hvorfor jeg ydmygst beder velædle Hr. Oldermænd og samtlige Lavsbrødre at være enige med mig herudi og underskrive dette tillige med mig.

1782 vedtoges det istedenfor at bære Lavsbrødrenes og disses Koners og Børns Lig til Jorden, at ved Dødsfald betalte hvert Medlem 3 R ; deraf fik den Afdødes Paa-rørende 16 Rdl. til Ligbærerne, og Overskudet tilfaldt Fattiggassen.

Paa Lavsmødet 2. Maj 1782 erklærede Oldermændene, at han var tilsindst at gaa af, „endog med dette Udtryk, at han aflagde til det respektive Lavs Interessenter sin ærbødige og skyldigste Taksigelse for den Agt, Fornøjelse og Velvillighed, som Interessenterne i hans ganske Betjenings Tid havde givet ham Prøve eller Mærke paa“.

Johan Georg Kopp 1782—85.

29. Avg. 1782 tilskrev Toldinspektørerne Lavet, at da Glasflasker¹⁾ istedenfor at holde netop 1 Pot ikke holdt mere end omtrent $\frac{7}{8}$ Pot, saa vilde i Fremtiden i Afskrivning af Oplaget et Oxehoved blive beregnet til 270 Flasker. At dette var en urigtig Beregning, søgte Oldermænden at paavise og anbefalede Nedsættelse af en Kommission for at undersøge, hvor mange Flasker der gik paa et Oxehoved, som man i det højeste kunde beregne til 252. Gen. Toldkammeret tog imidlertid ikke Hensyn hertil, saa meget mere, som Detailhandlerne beregnede 22 Flasker paa et halvt Anker, og efter 270 Flasker paa et Oxehoved vilde et halvt Anker holde $22\frac{1}{2}$ Flaske. Aaret efter bleve 2 Mænd udmeldte af Magistraten for at undersøge Oxehovedernes Størrelse, og disse fandt ligeledes, at der paa et Oxehoved gik 252 norske engelske Flasker, og Gen.-Toldkammeret tog Bestemmelsen tilbage ved Skr. af 10. Maj 1783.

Den under 20. Jan. 1783 udstædte kgl. Forordning om Indskrænkning af Overdaadighed fremkaldte en Forestilling til Gen.-Land-Økonomi- og Kommercekollegiet, der bl. a. indeholdt følgende: Da bemeldte Forordnings 75. Post befaler, at Vinhandlerne fra 1. Jan. 1784 alene maa skænke og falholde fransk rød Vin, Malaga og Madeira-Vin, men gammel fransk Vin især og alle andre Vine forbydes, saa maa vi underskrevne paa Vinhandlerlavets Vegne tage os den underdanige Frihed for højstbemeldte Collegium at forklare og bevise, at Hans Majestæts gode Hensigt med at spare Penge i Landet og befordre enkelte Familiers Spar-sommelighed derved ikke opnaas, men heller det, som er tvært imod: at den Vinhandel, som i denne Tid har indbragt maaske indtil Millioner i Landet fra fremmede Steder, faar det sidste Stød og endelig at mange uskyldige Familier derved aldeles ruineres og ødelægges.

„Det er en bekendt Sag, at der gives mange Menne-

¹⁾ Dette er første Gang, at Bouteiller i Lavet kaldes Flasker.

sker, som enten for Smagens eller for Helbredens Skyld efter Medicorum Raad maa drikke Rinskvind, og de, som ikke have Formue nok, maa i Steden derfor drikke gammel Franskvind, men naar begge disse Vine ere forbudne at udsænkes og falholdes, saa maa nødvendig de, som af ommeldte Aarsager enten ikke kunne eller ikke ville drikke hvid eller rød fransk Vin, i Steden derfor drikke Malaga eller Dry Madeira-Vind, og de, som ere Elskere af sød Vin eller af Nødvendighed skulle bruge den, lade sig nu for den største Del nøje med Muskat, Picardan og deslige franske Vine, men naar saadant er forbudt, maa de betjene sig af Malvasiers Madeira-Vine. Det skal af efterfølgende Beregning blive noget tydeligt, at der for en lige Kvantitet af Malaga og Madeira-Vine udgaar en langt større Summa af Landet end for samme Kvantitet af søde eller usøde franske Vine.

„Det er bekendt, at gammel fransk Vin bliver ikke gammel i Frankrig, men hos os selv, og den Vin, som dertil gemenlig er den bedste, forskrives fra Bajonne, thi samme faar ved Ælde en Slags Overensstemmelse med Rinskvind. De Sorter, som ere de bekvemteste at henlægge for med Tiden at blive til god gammel Vin, koste fra 60 til 120 franske Kroner pr. Vatt eller 4 Bajonne-Oxehoveder, som udgør 5 Bordeauxske Oxehoveder à 30 Viertel; naar man deraf vil tage Middelpriisen og regne 90 Kr. for 5 Oxehoveder, det er 18 Kr. for et Oxehoved paa 30 Viertel, og man vil antage en fransk Livre for 22 Skilling, saa koster 1 Oxehoved Bajonne-Vind første Køb ikke mere end 12 Rdl. 2 M. 4 Sk., det er det samme, som 1 Oxehoved god ny fransk Vin kan koste. De øvrige Omkostninger af Fragt, Assurance etc. kan her ikke komme i Betragtning, da det er Penge, som blive i Landet. Det er altsaa ikke det første Indkøb, der gør den gamle Vin dyrere end den ny, men det er den lange Tid, den skal henligge, hvorved den raa Spiritus bortdunster, og Vinen kaster i den Tid al mulig Bærme og Vinsten fra sig, hvorved den formindskes betydelig i Kvantiteten. Lægges man hertil Renten af Pengene,

Pakhusleje, Told af det, der bortsvinder, indtil Vinen sælges, saa ser man, hvorfor gammel Vin koster mere end den ny, men man maa tillige betænke, at al den Forhøjelse bliver i Landet.

„Vi ville nu gøre en Beregning over, hvad Malaga og Madeira-Vin koster fra første Haand, for at se den store Forskel der er imellem. En Bost Malaga-Vin, som udgør næppe 2 Oxehoveder à 30 Viertl., kostede ifjor paa Stedet fra 45 til 88 Pesos. Vi ville deraf tage Middelpriisen, som er 66 Pesos; en Pesos udgør i dansk Kurant, naar Vexelkursen over Holland beregnes til 25 pCt., omtrent $7 \frac{1}{4} 4 \beta$, altsaa koster et Oxehoved over 40 Rdl., det er mere end 3 Gange saa meget som Bajonne-Vin. En Pibe Dry Madeira-Vin paa 24 Almuder kostede afvigte Aar i Lissabon 72000 Rees, en Almude udgør meget nær 18 danske Potter, altsaa en Pibe 432 Potter. Naar man nu vil reducere samme til Viertler efter vore hollandske Viertelmaal, som udgør $7 \frac{5}{8}$ danske Potter, saa udgør en Pibe $56 \frac{2}{3}$ Viertel; en Millerees udgør med den ovenanførte Vexelkurs omtrent 10 Mk. danske, altsaa koster en Pibe 120 Rdl., det er for 30 Viert. 63 à 64 Rdl. Malvasiers Madeira koster omtrent dobbelt saa meget, og altsaa koster Muskatvin og andre søde franske Vine intet at regne derimod. Da Regningen over Madeira-Vinen er gjort efter Priserne i Lissabon, kunde man maaske indvende, at den var bedre Køb paa Madeira selv, men vi kunne med Regninger bevise, at en Pibe Dry Madeira-Vin paa 51 Viertl. har for et Aar siden kostet paa Madeira 165 Rdl., som er endnu meget dyrere. Heraf sees, at disse tilladte Vine ere ikke alene meget dyrere end franske Vine, men de ere endog dyrere end Rinskvin, som kan have frit leveret i Amsterdam for 25 à 30 Rdl. pr. Ame.

„Af det foregaaende er det let at indse, at alle de Familier, som hidindtil have ernæret sig af Vinhandelen, maa aldeles blive ruinerede, først fordi den Fordel, de have haft hidindtil ved at handle med fremmede, maa aldeles bortfalde, og dernæst fordi de ikke uden allerstørste Tab og Velfærds Spilde kunne skille sig ved den Forraad,

de allerede have af gamle franske, rinske og andre Vine, naar det ikke er tilladt at udskænke og falholde dem nu som før. Med fortrolig Tillid til vor milde Regering have vi søgt vort Levebrød ved en Handel, som Hans Majestæt selv og højlovlige Forfædre have berettiget os til og hidtil haandhævet os i. Vi have stræbt, enhver efter sine Omstændigheder at anskaffe os det nødvendige Forraad af gamle Vine, som ikke kan være ringere end fra 6 til 10 Aar, naar man vil forsynes saaledes, som man bør for at kunne levere gode Varer; dertil hører nødvendig en Mængde store Pakfade og andre Indretninger, som alt ikke kan anlægges uden store Bekostninger, hvilke, dersom de skulle være forgæves gjorte, aldeles maatte ruinere sin Ejer, sætte ham med Familie i Armod og Elendighed og nøde ham til som en Tigger at søge sig et andet Fædreland.“

14. April 1783 resolverede Kongen, at de Eder, som Skippere plejede at aflægge, naar de udførte Varer fra Kreditoplaget til Udlandet, for Fremtiden maatte bortfalde, ligesom det allerede var Tilfældet med Hensyn til fremmede Skippere, imod at Oplagshaveren eller Afsenderen aflagde den Ed, at Varerne vare bestemte til Udlandet og ikke skulde indsniges i Kongens Riger og Lande.

1784 klagedes over, at den forhenværende Kasserer ved det asiatiske Kompagni Jakob Lyngé i lang Tid havde drevet en næsten utrolig stor Handel ikke alene med kinesiske og ostindiske Varer, men endog med alle Slags Vine, endog i Flasker og meget smaa Partier, ligesom han holdt Avktioner over Vine. Kommercekollegiet afviste Klagen som ubegrundet, da Lyngé førend Avktionen havde tilbudt Lavet sine Vine, endog for ringere Pris end dets Medlemmer havde købt den for siden; han havde desuden taget Borgerskab som Grosserer.

I Anledning af en Forespørgsel fra det Vestindisk-Guineiske Rente- og Gen.-Toldkammer af 18. Dec. 1784 erklærede Oldemanden, at et Oxehoved almindelig Franskvin paa gode Foustager i en tæt og kølig Kælder kan uden nogen betydelig Fejl ansættes til at tære $\frac{1}{2}$ Pot ugenlig;

ere derimod Foustagerne ikke gode og Stedet, de ligge paa, ubekvem, da kunne de gjerne tære dobbelt saa meget og endnu mere; man kan og antage som en vis Regel, at naar en Liqueur uddunster mere eller mindre Spiritus, Portugiser Vin kan uddunste over en halv Gang mere end fransk Vin, hvilket i 34 Uger udgør 25 $\frac{1}{2}$ Pot pr. Oxehoved.

1785 besværede Fasbinder og Bødkermester Andreas Klarup sig over, at ingen af Lavet lod sine Drengelære Fasbinderprofessionen hos ham, hvortil man blev enig om at svare, at Lavet paa hans Duelighed eller Opførsel slet intet havde at udsætte, men da de kgl. Anordninger ikke paalagde Lavet i Almindelighed at lade dets Drengelære Fasbinderiet hos nogen viss Mester, kunde Lavet ikke indlade sig paa at paalægge enkelte eller visse af Interessenterne noget Baand.

Niels Wulf 1785—1809.

1788 søgte Lorents Petersen Kongen om Bevilling til at nedsætte sig som Vinhandler, uagtet han ikke havde ud-tjent sine Svendear hos en Vinhandler, idet han ikke kunde faa nogen Tjeneste i Lavet, da han blev Svend, og derfor gik i Tjeneste hos Raadmand og Købmand Waage, der drev en betydelig Vinhandel en gros, og hos hvem han nu havde været i 3 Aar og faaet en større Øvelse i Handelen, end han kunde have faaet hos nogen Interessent i Lavet. Oldermændene anbefalede hans Ansøgning, saa meget mere, som han, siden han blev Svend, havde betalt Kvartalspenge til Svendeladen og andre paabudne Udgifter.

1789 forhandlede Kancelliet med Professor Wøldike om at forfærdige en Rudestok, hvormed man nøjagtigere end hidtil kunde bestemme Foustagers Indhold, men Lavet af-slog at honorere Professoren derfor, da dette maatte være Regeringens Sag, hvorimod Oldermændene tilbød al den Bi-stand, han kunde yde.

Samme Aar søgte Lavet om Tilladelse til at udføre saavel til Lands som til Vands Vine og Brændevine paa Flasker efter Bestillernes Ønske, hvilket dog ikke i Almindelighed

kunde bevilges, men nok i enkelte Tilfælde efter Omstændighederne.

1790 anlagdes Sag med Avgust Bindseil, der i sin Gaard Østergade Nr. 45 (nu Nr. 32) holdt aaben Vinkælder under Paaskud af, at han vilde indrette hele Gaarden til Modtagelse af fremmede Rejsende, men da han efter eget Sigende ikke kunde finde sin Fordel ved at holde Herbergeer- og Trakteur-Hus og kun drev Næring som Spisevært med Billardhold, var det ulovligt at holde Vinkælder paa et saadant Sted.

1792 gav Lavet 100 Rdl. til Oprettelsen af Ærestøtten udenfor Vesterport.

28. Juli 1792 udstædte Gen.-Toldkammeret følgende Skrivelse til Magistraten: „Under 19. Nov. 1783 havde Kammeret den Ære at underrette Magistraten om, at, efter de Handlendes Ansøgning, det da var blevet bevilget, at Oplagsvarer, som mod Godtgørelse af Oplaget udføres til fremmede Steder, ikke ved Udførselen i det udgaaende Toldkontor behøve at angives eller paa den generelle Angivelse over Skibet ved udgaaende at anføres. Lige Fremgangsmaade er ogsaa fra næstkommende 1. Oktober til Forretningernes Simplificikation og til Lettelse for de Handlende anordnet at skal have Sted for Oplagsvarer, som udføres til indenlandske Steder og til Vestindien, og bliver da fra berørte Tid Oplags-Passeersedlerne, prima og secunda, paa hvilke Varernes Antal eller Indhold, Vægt eller Maal med Bogstaver anføres, at forevise først for de kgl. Toldinspektører til Paategning, dernæst tilligemed Varerne, som skulle udføres, for de kgl. Obervisitører til Eftersyn og Attestation, hvorefter Secunda-Passeersedlen i Steden for anden Toldseddel leveres med Varerne til Skipperne, dog efter foregaaende Paategning af Oplagsskriveren om Recognitions Erlæggelse, hvor denne er at erlægge, men Prima-Passeersedler leveres af Oplagshaveren ved Oplagsafregningen til Oplagsskriveren, som efter den afskriver Varerne eller godtgør i Fortoldningen, hvad godtgøres bør.“

Ved Forordningen af 31. Maj 1793 udvidedes Kredit-

oplagsretten til mange flere Varer end hidtil. For Lavets Vedkommende nævnes: Vine, alle Slags saavel almindelige som hede og fine Vine, Brændevine, alle Slags af Druer tilberedte, samt dansk vestindisk Rom, Vineddike og Øl.

23. Nov. 1793 indgik Oldermændene med en Ansøgning til Gen.-Toldkammeret i Anledning af, at den franske Regering havde forbudt Udførsel af Vin, hvorfor man maatte forskrive Vine fra andre Lande, og bad derfor om Tilladelse til paa Oplag at indføre spanske, portugisiske og andre lignende Vine mod samme Afgift som de franske, hvilket 14. Dec. tillodes for et Aar og igen fornyedes.

27. Dec. 1794 fik Lavet Meddelelse fra Magistraten i Anledning af en Del falske Bankosedler paa 100 Rdl. med Aarstal 1788 og som havde vist sig at komme fra Hamborg, England og Holland; Magistraten paaviste nærmere de Kendemærker, hvorved de kunde skælnes fra de ægte Sedler.

Ved Forordningen af 17. Dec. 1794 nedsattes Toldafgifterne paa fremmede Vine og Brændevine, og Godtgørelsen for Læcage, Bærme med videre bortfaldt. I den Anledning indgik Lavet med en Ansøgning til Kongen, hvori det hedder:

„Det er en almindelig bekendt Sandhed, at der gives visse Aaringer, da Vinen voxer til i Overflødighed. I saadanne Aaringer sælges den for meget bedre Køb, end naar Misvæxt indtræffer. Det er altsaa en Fordel for ethvert Land, som bruger, men ikke frembringer disse Varer, at forskrive samme i de gode Aaringer, da en meget mindre Summa udgaar for et lige Kvantum end i de dyre Aaringer. Ligeledes er Vinen bedre fra første Haand, naar den forskrives uraffineret eller med Bærmen paa, og det ikke alene for den Urenlighed, den indeholder, men og fordi der behøves Tid og Umage til at skille den derved, hvilket alt gør den dyrere, da saavel Svinding som Arbejds løn og Renter af den deri staaende Kapital skal betales til Fremmede, i Stedet for at disse Renter blive i Landet og Arbejds lønnen med mere fortjenes af dem, som have lært at omgaas med Vin og anskaffet sig de dertil nødvendige

Fade og anden Lejlighed for at kunne forskrive Vinen for sig selv og Landet i den belejlige Tid. For at gøre det muligt for Vinhandlerne i rette Tid at forskrive Vin og have Oplag deraf, naar dyre Aaringer indtræffe, har der allernaadigst været tilstaaet samme et Afslag af $\frac{1}{12}$ af Afgiften fremfor dem, som forskrive Vin uden at gøre Oplag deraf, hvilket ingenlunde kan siges at være for meget, naar det betænkes, at den Vin, som af Vinhandlerne udsælges, har i det allermindste ligget et Aar hos dem, og i samme Tid ved at skilles ved Bærmen samt ved Læcage og Uddunstning svinder mere end $\frac{1}{2}$ Anker pr. Oxehoved. Virkningen af Vinens Oplag har og kendelig været at spore i de sidst afvigte Aaringer, da intet betydeligt Paalæg er sket af Vinhandlerne, uagtet Vinen fra første Haand har været mange p. Ct. dyrere, og næppe har dette haft Sted med andre Slags Varer. Det er altsaa heraf klart, at den tilstaaede ikke er en virkelig Eftergivelse i Tolden, men et Afslag for den Afgang, Vinen lider, i det den skilles ved Bærmen, samt for Svinding og Læcage, naar den i nogen Tid skal henligge. Og dersom Vinhandlernes Oplag nu igen skulde tilskrives den Rabat, som engang er dem tilstaaet af foranførte Aarsag og derfor afskreven, vilde de komme til at betale Afgift af det, de aldrig havde bekommet eller nydt noget for, men dette formenes og allerunderdanigst ikke at være Forordningens Mening. Det vilde blive en Følge for Eftertiden, at Vinhandlerne ikke kunde forskrive Vin paa den fordelagtigste Tid og Maade, hvorved Landet i det hele vilde tabe og Vinhandlerne vilde blive skilte ved den Fortjeneste og Fordel, som de ved at lære Vinens Behandling og at anskaffe sig de nødvendige Fade og andet dertil hørende med megen Tid og Bekostning have erhvervet sig Rettighed til, da det ellers vilde blive et altfor følgeligt Tab for dette Lavs Interessenter, hvilke i disse vanskelige Handelstider og ringe Næringsvej, siden Vinhandelen er det eneste, de have at opholde sig og Familie af, ere satte overmaade meget tilbage, og nu vilde faa

et utaaeligt Stød i deres Velfærd, om denne Fordel nu og skulde betages dem.“

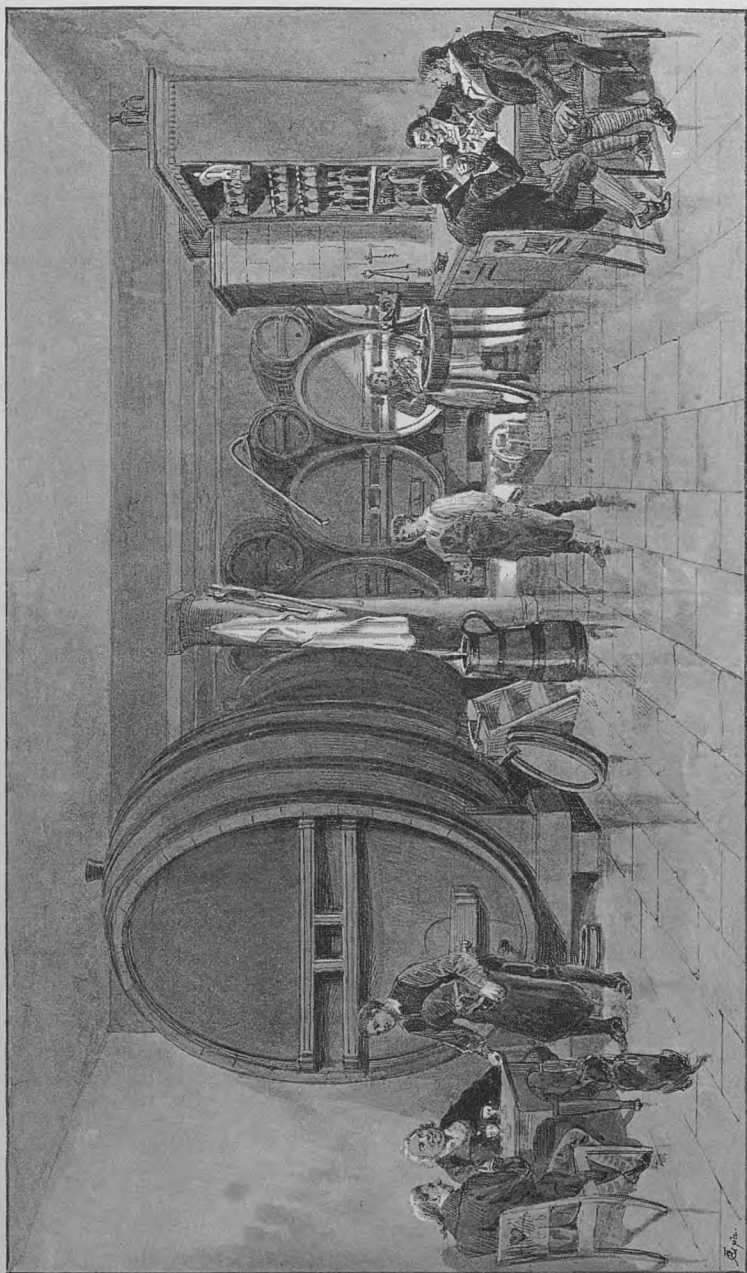
I Anledning af Ildebranden 1795, hvorved adskillige Oplag gik tabt, tillod Kongen 23. Sept., at de Oplag, der vare debiterede, maatte afskrives paa Oplagshaverens Konto, derimod fik man ikke de betalte Afgifter tilbage.

Ved Forordningen af 30. Dec. 1795 blev det befalet, at der ved Klarering af Varer skulde betales 4 pCt. af Toldens Beløb, hvorimod der ikke maatte gives andre Sportler. Dette skulde være for at lette Byrderne, men da det tværtimod forøgede Udgifterne paa en Tid, da Vinhandelen ved Forholdene i Frankrig var underkastet saa megen Mislighed og en stor Del af Vinhandlerne ved Ildebranden havde tabt en betydelig Del af deres Velfærd, søgte man Kongen om Ophevelse af denne Bestemmelse. Toldkammeret gjorde derimod opmærksom paa, at nævnte Bestemmelse ikke alene tilsigtede Lettelse i Byrder, men ogsaa Afskaffelse af Vidtløftighed: og Vilkaarligheder, medens Handelen var betydelig lettet i Henseende til Transithandelen, Skibs- og Vareklareringer, og 21. April 1796 resolverede Gen.-Toldkammeret, at Ansøgningen ikke kunde bevilges.

1796 blev Oldermænden Raadmand og vilde derfor træde af, men blev genvalgt.

Da Konferensraad Carsten Anker 1796 var i Underhandling med Traktør Møller om at sælge Nr. 139 paa Kongens Nytorv (nuv. Hotel du Nord), fik han 1. Juli kgl. Bevilling paa, at Gaarden fik et sædvanligt Herbergeer-Privilegium med Tilladelse for Værten til at holde aaben Vinkælder uden at indtræde i Vintapperlavet og til at holde Karosser til Kørsel inde i Byen for de Logerende.

1798 søgte Aaron Eibeschutz om Tilladelse til at handle med Vin og holde aaben Vinkælder. I over 20 Aar havde han ernæret sig og en talrig Familie ved at sælge Vin til den jødiske Nation, men ved Ildebranden blev hans Oplag ødelagt og bortstjaalet og hans udestaaende Fordringer bleve usikre. Hertil bemærkede Oldermænden, at den Vinhandel, Eibeschutz havde drevet, næppe havde været af

En Vinkælder i Kjøbenhavn i Begyndelsen af Aarhundredet.

nogen Betydenhed; Lavets Interessenter havde ikke tabt mindre ved Ildebranden end han, og dog havde de ikke søgt om Erstatning ved at gøre Indgreb i andres Rettigheder.

1801 søgte Peter Müller om kgl. Bevilling til at drive Vinhandel uden at udmelde sig af Grosserersocietetet, hvori han var indtraadt for nogle Aar siden, i hvilken Anledning han dengang var udtraadt af Lavet. Oldermænden fraraadede selvfølgelig denne Overtrædelse af Privilegierne, og han fik ej heller den Bevilling, hvorom han søgte, førend han udtraadte af Grosserersocietetet.

1804 søgte flere Urtekræmmere om at maatte tage Vine og Brændevine paa Kreditoplag, hvortil Oldermænden erklærede, at Urtekræmmerne ved adskillige Lejligheder havde vist deres Medborgere, at de ikke taalte noget Indgreb i deres Rettigheder, og dog havde der ikke manglet Exempler paa, at en og anden Urtekræmmer havde glemt at iagttage den samme Retfærdighed imod Vinhandlerlavets Interessenter. „Skulde noget Slags Paaskud kunne komme i Betragtning til at udvirke Friheder som den ansøgte, da vilde det ingensinde mangle paa Skingrunde til at gøre Vinhandlerlavet jevnlige Indgreb i dets Rettigheder, hvorved samme omsider maatte gaa til Grunde, efterdi det er de lovlige Næringsvejes ubehindrede Drift, der sætter Borgeren i Stand til at yde Staten dens Krav, og den redelige Mand med al sin Stræbsomhed kan endda have ondt ved at bestaa i disse dyre Tider“.

1804 ønskede Raadmand Wulf igen at gaa af, men valgtes paany.

1808 skænkede Lavet 1000 Rdl. til en ny Flaade.

Knud Sørensen 1809—17.

Da Isaac Ephraim Ruben gentagne Gange forgæves havde søgt Bevilling som Vinhandler og havde ytret, at det var et Princip i Lavet at udelukke Jøder, erklærede Oldermænden 1810, at han paa Lavets Vegne rigtignok troede sig berettiget til at udelukke enhver, som ikke har de Egen-

skaber, de kgl. Lavsartikler foreskrive, men dette fandt Sted, hvad enten man var Jøde eller Kristen. Samme Beskaffenhed havde det ogsaa med den Jødedreng, der i sin Tid var indskreven hos Boye, hvem Lavet aldrig havde bebrejdet dette, uagtet det var sandsynligt, at denne Drengs Indskrivning var pro forma, for at Ruben senere kunde producere ham som Lavsinteressent til Skjul for den Vinhandel, han under Boyes Navn førte og hvorfor han 2 Gange var bleven revset ved Politiretten, thi Drengen forsvandt strax af Læren, uden at dette blev tilkendegivet Lavet.

I Anledning af et Forslag fra Forstanderen for Handelsinstituttet paa Vesterbro, Klemp, om at Svendene visse Timer om Ugen skulde høre Forelæsninger, og at ingen kunde blive Interessent uden først at underkaste sig en Examen, erklærede Oldermændene 1810: „I Sandhed, naar man læser dette Forslag og især dets Indledning, maa man fristes til at tro, at dette Produkt er skrevet et Aarhundrede tilbage i Tiden og nu ved en Hændelse er kommet for Lyset i denne for Nutiden saa upassede Paaklæbning. Thi den Vankundighed, som Forfatteren tillægger uden Forskel alle detailhandelnde Klasser, er ligesaa urigtig som ubeskeden; jeg holder mig i det ringeste overbevist om, at ikke alene den høje Magistrat, men ethvert Kollegium i Staden vil vide det modsatte af Erfaring, da mange af disse Borgerklasser blive i dette Øjeblik brugte i Statens Tjeneste, og der er vist mange, som endnu kunne bruges, thi at alle i enhver Stand ere lige duelige til at forestaa enten sit eget eller andres Vel, vil vistnok ingen Fornuftig paastaa.

„Men ligesaa lidet kan man med sund Menneskeforstand antage, at Forfatteren har de Kundskaber, som der udfordres til at give Handelssvende Underretning i, hvad der er væsenligst at vide for en Detailhandler, især i Vinhandelen, da der for disse Varers Forbindelse hverken er eller kan blive nogen bestemt Regel, og de Fordele, man ved Erfaring i denne Handel er kommen i Besiddelse af, ere ikke almindelige for enhver, skønt han har lært Handelen og er Varekender, og at være Varekender er af yderste Vigtighed

i dette Fag, og denne Kundskab kan ikke forelæses nogen eller læres theoretisk; ved praktisk Erfarenhed alene bliver man en duelig Vinhandler. Jeg anser derfor dette Forslag, hvis Hensigter strax falde i Øjnene, ene at være: Manden vil have et godt og mageligt Levebrød.

„Det er den høje Magistrat bekendt, at Vinhandler- og Fasbindersvendene maa, forinden de i Lavet kunne indskrives, forfærdige et Svendestykke, der bestaar af en Hel-Ame, som forevises og af Magistraten bedømmes og erkendes for god, forinden han i Lavet antages som Svend. Dette er den Prøve, Lovgiveren allernaadigst har paalagt de unge Mennesker, der have lært Vinhandelen, og denne højvise Indretning er yderst velgørende, da ethvert ungt Menneske, der har lært Fasbinderiet, derved er sat i Stand til at forskaffe sig sin Underholdning, ikke alene i Danmark, men endog alle andre Steder, da Fasbinderiet udenlands stedse er forenet med Vinforkypningen.

„Vinhandlersvendene aflægge saaledes Prøve paa, at de ere i Stand til at fortjene deres Brød, forinden de overlades til egen Raadighed, og hvad deres Kyndighed i Vinhandelen angaar, da læres denne, som sagt, saa praktisk fra Mand til Mand samt igennem flere Aars Erfaring og Omgang med Vinen, at Hr. Klemp med al sin Theori vilde falde slemt igennem, om han endog kun af en dygtig Svend blev examineret. Dette har uden Tvivl og været en af de Grunde, der bestemte Lovgiveren til i Vinhandlerlavets Artikler at befale, at Ingen maa indtages i dette, førend han har tjent som Svend og Dreng i 8 Aar, i hvilken Tid den lærvillige dog nok kan erhverve sig saa mange Kundskaber, som ere fornødne at etablere sig ved, og Resten søger han, hvis han ikke er altfor selvklog, hos den mere erfarne Vinhandler. Jeg tror iøvrigt, at det er gavnligere for en Dreng og Svend, at han af sin Husbonde lærer, hvorledes Varerne skulle behandles for at vorde gode, istedenfor at høre Forelæsninger over, hvorledes de kunne forfalskes. At en Husbonde skulde ville tage en Dreng i Lære, der ikke kunde regne eller skrive saa meget, som til en Detailhandel ud-

fordres, lader sig vel næppe tænke, og endnu mindre, at han skulde lade hans Læreaar hengaa, uden at han lod ham lære saadant, ifald han ikke kunde det, da Skrivning og Regning er noget, som daglig nødvendig maa bruges i en Detailhandel, og det vilde være til Husbondens eget store Tab, dersom han forsømte dette.

„Det er ellers en besynderlig Undtagelse, Forfatteren gør med Grosserer-Societetet. Denne Undtagelse røber tilfulde Forfatterens Uvidenhed om Handelsklasserne, thi naar man undtager nogle af disse Handlende, der ere opdragne derved fra Ungdommen af og som have anvendt deres hele Tid for at blive det, de nu ere, vel fortjente og hædrede Købmænd og Borgere i Staten, saa bestaar dog den største Del dels af Jøder og forhenværende Søfarende samt her indkomne Fremmede, der have bestaaet af alle Klasser og allehaande Mennesker, som enten ved Hændelse eller Tidsomstændighederne ere blevne Ejere af Penge, og da for dog at være noget og tildels og for at kunne faa Adgang til at virke i hvad Handelsartikler, de lyste, gaa hen og lade sig indlemme som Grosserere. Hvad have vel saadanne Mennesker lært, og hvor have de aflagt Prøver paa deres Handelsduelighed?

„At Regeringen iøvrigt har sørget højst priselig for Undervisningens Fremme, er noksom bekendt og erkendes vist af enhver god Statsborger med den inderligste og underdanigste Taknemmelighed, saa at det Heles Vel vistnok kan fremmes, uden at Hr. Klemps Forslag behøves iværksat.“

Under 28. Dec. 1809 havde Kommercekollegiet afkrævet Oldermændens Forslag til de Forandringer, han maatte anse passende i Henseende til Lavets Ret til Detailhandel, hvortil der svaredes, „at der ikke bør tilføres Kommerceforordningen eller Lavsartiklerne nogen Modifikation sigtende til at paalægge Vinhandlerne nogen Indskrænkning i Henseende til Kvantiteten af de Varer, hvormed det tillades dem at handle.“

Ved en Skrivelse af 11. Juli 1810 indgav Lavet derpaa et Forslag til Kongen om Tillæg og Forandringer i Lavsartiklerne. Dette lyder saaledes:

„Der er forløbet saa lang Tid, siden de vort Lav allern. meddelte Artikler af 22. Dec. 1694 ere udgivne og saavel Handel som andre Omstændigheder har i denne Tid undergaaet saa mærkelige Forandringer, at det uden Tvivl vilde være gavnligt saavel for det offentlige som for Lavets Tarv, om allerhøjestbemeldte Lov erholdt nogle med Tider og Omstændigheder passende og med de i den senere Lovgivning antagne Grundsætninger analoge Tillæg og Forbedringer.

„Idet vi allerunderdanigst vove dertil at forelægge Deres Majestæt et Forslag, tage vi os den Frihed herved at udvikle de Grunde, paa hvilke vi allerunderdanigst og ufor-gribeligen have forment, at de foreslagne Tillæg og Forandringer kunde anses nødvendige eller nyttige, og som saadanne fortjene Deres allerhøjeste Bifald.

Foreløbigen maatte det allernaadigst tillades os at bemærke, at Begyndelsen af den 2. og 5. § saavel som den 12., 20. og 24. §, saavidt vi skønne, aldeles kan og bør udgaa af Artiklerne; den Distinction, disse gøre mellem at handle med rinsk og med fransk Vin, har alt forlængst ophørt at være passende og er udtrykkelig forandret ved allernaadigst Reskript af 16. Okt. 1733. Den Bestemmelse, hvormed den 5. § begynder, har alene Hensyn til de dalevende Personer og indeholder ikke nogen almindelig, til alle Tider og for alle Personer gældende Forskrift. — Den 12. § er uanvendelig, da Stads- og Boldhus-Kælderne og de samme meddelte specielle Privilegier ikke mere er til. — Da Lavet holder og lønner et eget Bud, saa fordres nu ikke de i den 20. § foreskrevne Pligter af den, der sidst er indkommet i Lavet. — Endelig betjener Lavet sig ikke længere af den Ret som i 24. § er samme tilstaaet, og dennes Bestemmelse kan altsaa bortfalde. Af de øvrige Anordninger, som indeholdes i Artiklerne, og som vi allerunderdanigst formene bør med visse Tillæg og Forandringer vedblive, angaa den 15. og 16. § egentlig de Forberedelser, som den skal underkaste sig, der agter engang at ernære sig ved Vinhandel og at indtræde i Lavet.

„Vi tage os den Frihed allerunderdanigst at indstille, om ikke disse §§ kunne forøges og affattes saaledes: Forældre eller Værger, som ønske deres Sønner eller Myndliger oplærte i Vinhandelen og Fasbinderiet, have derom at melde sig hos Lavets Oldermænd eller den Interessent, til hvem de ville sætte Barnet i Lære. Naar nogen antager en saadan Dreng, da skal derom oprettes skriftlig Kontrakt, hvori saavel Læreaarene som alle andre Vilkaar nøje bestemmes. Denne Kontrakt, tilligemed en bekræftet Genpart af samme, bør uopholdeligen indleveres til Oldermænden, som antegner saadant i Lavets Protokol og meddeler sin Attest derom paa den ham foreviste originale Kontrakt.

„Ingen Interessent i Lavet maa længere end 3 Maaneder beholde nogen Dreng i sin Tjeneste uden at lade ham paa behørig Maade indskrive, under Mulkt af 10 Rdl.

„Saa bør ej heller nogen Interessent holde flere end 2 Dreng, uden han tillige haver en Svend i sin Tjeneste, og skulde nogen holde 4 Dreng, bør i det mindste holdes 2 Svende, uden at Tilfældet skulde være, at ingen Svende var at erholde, og hvorom Oldermænden maa være underrettet, da enhver ledigværende Svend og de, som attraa at forandre Tjeneste for ham, saadant bør anmelde; overtræder nogen dette, da bøder han første Gang 20 Rdl., og sker sligt oftere, da fordobles Mulkten hver Gang.

„Den Tid, enhver Dreng bør være i Lære for at lære Vinhandelen og Fasbinderiet, skal være 7 Aar, hvoraf de sidste 2 Aar anvendes til at lære Fasbinderiet. Af denne Læretid forbeholdes Husbonden Ret til at eftergive Lærlingen indtil 2 Aar; fra denne Regel at være indskrevet og have tjent disse bestemte Aar saavel for at lære Vinhandelen som Fasbinderiet fritages ingen, der vil applicere sig til Vinhandelen, undtagen Vinhandlernes og Fasbindernes egne Sønner, som blot, efter at have opnaaet det 18. Aar, behøve at indskrives og lære Fasbinderiet i 2 Aar. Efter at disse Læreaar ere tilendebragte, bør Lærlingen, forinden han bør erklæres for Svend, aflægge Prøve paa:

- 1) At han har saa megen Indsigt og Færdighed i Fasbinderiet, at han selv kan afstikke og afcirkle den Model, hvorefter han bør forfærdige en rund Ame, der bestemt skal holde 160 Potter eller 20 Viertler efter Rudestokken.
- 2) At han besidder fuldstændig Kundskab i Regning, Vexelregning og den Del af Bogholderiet, som udfordres i Detailhandelen.
- 3) At han kan forklare sig skriftligen, saavel paa Dansk som paa Tydsk, over en ham opgiven passende Materie; og
- 4) At han skriver en god Haand.

„Lærlingens Fremgang prøves i Overværelse af et Medlem af Kjøbenhavns Magistrat, ved Lavets Oldermænd og Bidsiddere, samt en af de andre Interessenter. Befindes Lærlingen at mangle de Kundskaber, han bør have, og af den Aarsag ej at kunne antages, da forbeholdes hans eller hans Forældres og Værgers Ret mod Husbonden, saafremt det kan bevises, at denne har forsømt at sørge for Lærlingens Undervisning.

„Ligesom det skal være Pligt for enhver, der i Lavet er indskreven som Svend, at tjene hos en Vinhandler eller Fasbinder i det mindste i 3 Aar, saa staar det ham frit for at antage Tjeneste som saadan, hos hvilken af Lavets Interessenter der maatte behøves en Svend, og at forenes med denne om Tiden og Vilkaarene, under hvilke han forbliver i hans Tjeneste. Er ingen Opsigelses-Tid udtrykkelig bestemt, da anses begge Kontrahenterne at have forbeholdt sig den indgangne Forbindelse, efter foregaaende 3 Maaneders Opsigelse, til næst paafølgende 1. Maj eller 1. November.

„Fremmede tilrejsende Fasbindersvende kan tages og gives Arbejde af en Fasbinder i 14 Dage, og saa strax afskediges, om de ej ere duelige eller de ej nærmere kan komme overens; ligesom de og kan tage Afsked, om de ej finde sig fornøjede, og bør enhver hertil ankommende Fasbindersvend for Lavets Oldermænd legitimere sin Ret, til at

kunne være at anses for berettiget til at tage Tjeneste her som Fasbindersvend. Skulde en saadan her tilkommende Svend attraa at blive antagen i Vinhandler- og Fasbinderlavet som Svend, bør han, efter derom at have anmeldt sig hos Oldemanden, aflægge en nøjagtig Prøve paa, at han besidder de Færdigheder og Kundskaber, som fordres af enhver her udlært, og, efter at have erhvervet fornøden Attest herfor, da at ansøge Regeringen om Tilladelse til at blive antaget som Vinhandler- og Fasbindersvend i Lavet, samt derefter lige med her udlærte Svende at tjene i 3 Aar for Svend, forinden han tilstædes at blive Interessent i Lavet, hvorhos han dog bør aflægge lige Prøve med de Indfødte, forinden ham meddeles Lavets Interessent-Ret. Ligeledes bør han bidrage og udrede de Omkostninger enhver her udlært bør erlægge og udrede.

„De Tillæg, vi have taget os den Frihed at foreslaa, have alene den Hensigt at bevirke en fuldstændig Vished om, at de Personer, som anbringes til Vinhandelen, lære, hvad de bør vide for at føre denne Handel med Held og Nytte og ikke flyttes op fra en Klasse i en anden uden at have givet offentlige og fyldestgørende Prøver paa den fornødne Duelighed. Vi formene derfor allerunderdanigst, at de ere gavnlige saa vel for de Personer selv, der vælge denne Næringsvej og for de Forældre og Værger, som deri ville ansætte deres Børn og Myndlinger, som for Publikum, og smigre os derfor med, at de ville finde Deres Majestæts allernaadigste Bifald. Naar dette skulde blive Tilfældet, bortfalder den 25. § i Artiklerne, hvis Genstand i Forslaget er indbefattet.

„Vi gaa derfra over til det Punkt, som nærmest staar i Forbindelse dermed, og som bestemmer, hvad Egenskaber den bør have og hvad Prøver den bør underkaste sig, der vil indtræde i Lavet som Vinhandler. De nyligen allerunderdanigst anførte Grunde motivere ligeledes de Tillæg, vi i denne Henseende proponere, idet vi allerunderdanigst indstille, om den 5. § saaledes kunde forandres og yderligere bestemmes:

„Til Interessent i Lavet maa ingen antages, forinden han har fyldt sine 25 Aar eller har erholdt Myndigheds-Bevilling, samt i det mindste tjent som Svend paa Lavet i 3 Aar. Desuden bør han have aflagt Prøve paa, at han med den nødvendige Indsigt i Handelsvidenskaberne og ordentlig Regnskabsføring forener nøje Bekendtskab til de Varer, hvilke hos Vinhandlerne og Fasbinderne bør falholdes, saa at han ej alene veed, fra hvilke Steder disse Varer faas, men ogsaa retteligen kan bedømme deres Fortrin og Mangler, samt kan gøre Rede for Maaden, paa hvilken de bør behandles og gæmmes; saadan Prøve foretages i Overværelse af et Medlem af Magistraten ved Oldermænd og Bisidderne, samt en af Lavs-Interessenterne, og bør den, som har fremstillet sig til Prøven, ikke af fornævnte Examinatorer meddeles Attest om, at han har aflagt samme, med mindre han er befunden kyndig i det, som enhver Handlende i Almindelighed og den, der agter at drive Vinhandel, i Særdeleshed bør vide af Regnskabsføring, Købmands-Korrespondance, behørig Omgang med Vexler, Handels-Geografi etc. I Henseende til dem, der attraa at gøre Mesterstykke som Fasbindere, da foruden at han skal besidde alle foranførte Egenskaber og være underkastet den heri bestemte Prøve, maa han desuden være forbunden at forfærdige til Mesterstykke: et regulær ovalt Stykfad med Port af Størrelse fra 5 til 10 Oxehoveder paa rinsk Maner, som maa belægges med Jærnbånd, og desuden en æggeoval Tragt af $\frac{3}{4}$ Alens Størrelse i Diameter efter Cirkelslaget med et Trærør udi, belagt med Træbånd paa rinsk Maner; Stykfadets Størrelse overlades det den at vælge, som skal gøre Mesterstykket, af saadant Indhold, som formeldt, men maa bestemt opgives ved Begyndelsen og naar det er færdigt ikke differere mere i det højeste end 20 Potter, enten efter Vezier-Stok eller i Tvistigheds Tilfælde Juster-Kammerets Maal, hvert Oxehoved beregnet til 240 Potter. Iøvrigt maa disse 2 Dele hverken have Ind- eller Udfuger, være vel poleret og Stykket paa hver 18 Tommers Diameter have $\frac{1}{4}$ Tommes Sænkning fra Sidestaverne til Spunds- og

Grundstaverne og Bundene af Egeplanker fra $1\frac{1}{2}$ til 2 Tommers Tykkelse; Tragten bør være 8 Tommer høj udvendigt Maal.

„Mesterstykket skal forfærdiges hos Oldermænden under saadant fornødent Tilsyn, at ingen Uorden eller urigtig Fremgang finder Sted; ej længere end 6 Uger bør nogen tilstedes at arbejde paa sit Mesterstykke, som regnes fra den Dag at Træet er forevist og Modellen, hvorefter Arbejdet forfærdiges, er antaget gyldig. Saavel Mesterstykket som Svendestykket skal forevises Magistraten og af samme approberes, forinden den Vedkommende kan stædes til at indtræde i Lavet eller antages som Svend.

„De §§, vi hernæst allerunderdanigst ville fremføre vore Tanker om, ere de, som betræffe Lavets Bestyrelse og indvortes Indretning. Deriblandt ønske vi, at den 3. saaledes maatte forøges og forandres:

„Lavets Forretninger bestyres af en Oldermænd, som vælges af Lavets Interessenter ved fleste Stemmer og stadfæstes af Magistraten, saafremt der fra dens Side intet mod Valget var at erindre. Han er pligtig første Gang at modtage Valget og vedblive sin Forretning i 2 Aar, efter hvilken Tids Forløb der skal foretages nyt Valg, dog kan det samme Individ igen vælges, men er da ikke pligtig at modtage Valget. Oldermændens Pligt er det at paase den nødvendige Orden i alt til Lavet henhørende, at vaage over at Lovene og de til Lavet udgangne Befalinger blive det kundgjorte og overholdte, at hæmme og paatale Misbrug, som i Lavet maatte indsnige sig, eller Forurettelser, som af andre tilføjes samme, at forberede og derefter i Lavets Samlinger fremsætte alt, hvorom dettes Beslutning bør indhentes, at afgive de Erklæringer og Betænkninger, som af Kollegierne, Retterne eller Øvrigheden blive fordrede, at oppebære alt, hvad der af Interessenterne erlægges og ellers tilflyder Lavets Kasse, samt derfor aarligen, i det seneste inden Januars Maanedes Udgang, aflægge vedbørlig Rede og Rigtighed. Iøvrigt skal Lavets Midler fremdeles, som hidtil, forvares udi den Kasse, hvortil Oldermænden skal have en

og den ældste Bisidder en anden Nøgle. Endeligen haver Oldermænden at gøre Lavet Rede for alt, hvad der paa dets Vegne af ham er blevet foretaget.

„For at gaa ham til Haande herudi tilforordnes tvende af dets Interessenter som Ældste, der vælges paa samme Maade som han og vedblive deres Forretninger i tvende Aar, dog saaledes, at den ene Ældste hvert Aar afgaar og en anden vælges i hans Sted, saafremt den Afgaaende ikke af Interessenterne igen paa ny blev valgt, i hvilket Fald han bliver den Yngste. I Oldermændens Forfald paaligger det den første af disse Ældste at overtage de af hans Forretninger, som ikke kunne taale Udsættelse.

„Derhos bør være en Lavsskriver, som antages af Lavets Interessenter ved fleste Stemmevalg, efter at 2 eller 3 duelige Mænd dertil af Oldermænden og de Ældste ere bragte i Forslag; hans Løn bestemmes af Interessenterne og udbetales ham af Lavets Kasse; ligeledes antages et Lavsbud, hvortil Lavets Interessenter fortrinligen have Adgang, om nogen maatte være, der attraaede denne Bestilling, i andet Tilfælde vælges en anden paalidelig og skikkelig Mand, der besørger de Tilsigelser og øvrige Forretninger Lavet vedkommende, som ham af Oldermænden maatte paalægges ifølge den ham ved Antagelsen meddelte Instrux. Hans Antagelse og Salær sker paa samme Maade som Lavsskriverens. Grundene til dette Ønske ere følgende:

„Lavs-Interessenterne kende hinanden indbyrdes nøjere og vide bedre end andre, hvo der er bedst skikket og med Hensyn paa sine private Sysler har mest Lejlighed til at varetage en Oldermænds Pligter. Vi formene derfor, at det bør overlades disse at vælge og at det for at forekomme Valget af et uværdigt Subjekt (hvilket dog ej letteligen nogensinde kan formodes) er tilstrækkeligt, naar Øvrigheden beholder Ret til at sanktionere Valget og at nægte sin Sanktion, naar der mod den valgte Person haves vigtige og bevislige Erindringer. Vi holde det dernæst for gavnligt, at de væsentligste af en Oldermænds Pligter til hans og Lavets Efterretning opregnes og bestemmes.

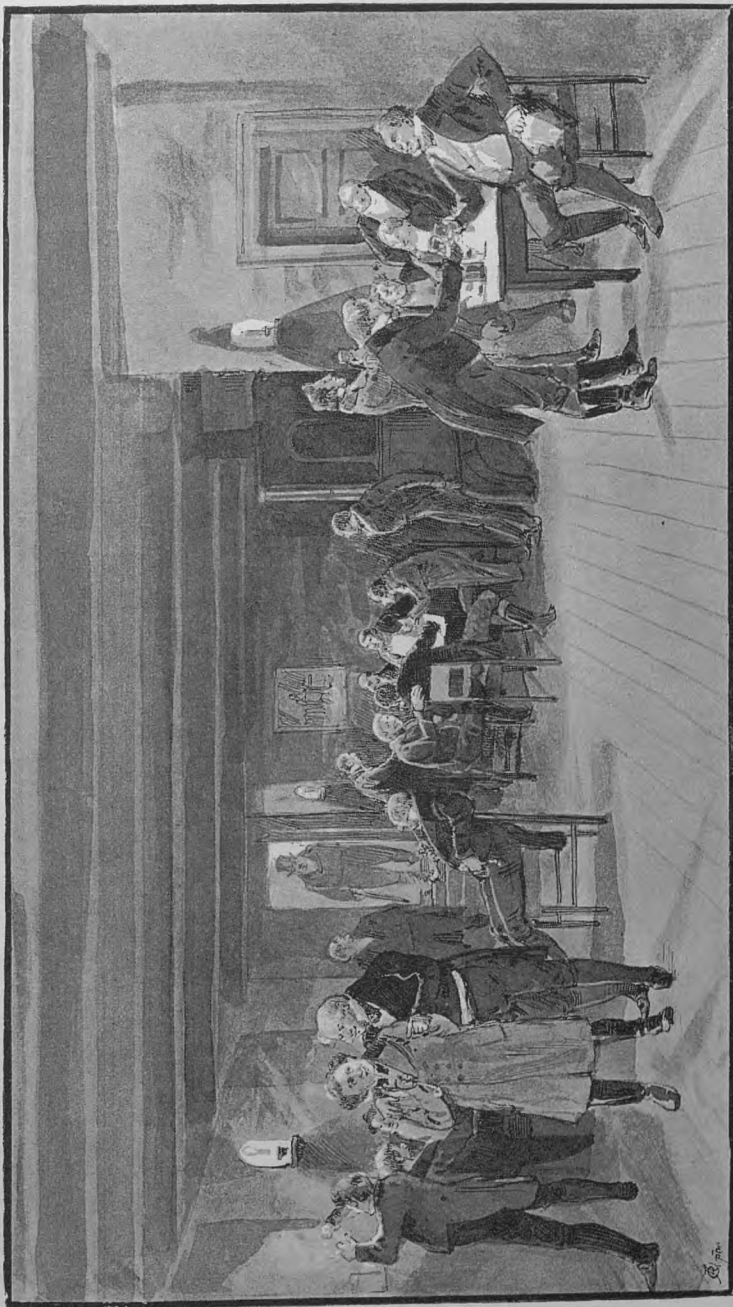
„Ligeledes have vi allerunderdanigst forment, at det baade vilde lette Oldemandens Arbejde og give hans Beslutninger mere Modenhed, at der tilforordnedes ham tvende kyndige Raadgivere og Medhjælpere, hvoraf den Ene i hans lovlige Forfald strax kunde optræde som Suppleant, og al Standsning i Forretningerne derved forekommes.

„Den Bestemmelse i Artiklerne, hvorefter Skriveren skal vælges af Lavets Interessenter (blandt dennem selv) have vi ikke fundet saa aldeles passelig. Naar Lavsskriveren er en i borgerlige Forretninger øvet og nogenlunde lovkyndig Mand, kan han med Nytte bruges i Lavets Anliggender tillige som Konsulent. Man bør derfor vælge en Mand, der besidder de anførte Egenskaber, hvilke ere aldeles udenfor Lavets Sphære og altsaa ikke kunne formodes hos noget Medlem af samme. Dette har og længe været Sædvane ved dette som ved flere Lav, og denne Sædvane foreslaa vi allerunderdanigst at ophøje til Lov.

„Det har ligeledes i mange Aar været Brug at antage og lønne et Lavsbud, hvis Tjeneste ikke kan undværes og hvis Forretninger ere for mange til, at de bekvemmelig kan besørges af en Interessent, saaledes som Artiklerne foreskrive. Vi indstille derfor, at den i Overensstemmelse dermed foreslaagne Bestemmelse allernaadigst maatte sanktioneres.

„Udi de Forskrifter, som den 19. § indeholder om Straf for dem af Interessenterne, der udeblive fra Lavets Forsamlinger, foreslaa vi allerunderdanigst følgende Forandring: Hvo som, efter af Lavsbudet at være tilsagt til at møde i Lavets Forsamlinger og uden, før Samlingen begynder, skriftlig at have anmeldt antageligt Forfald derfra, udebliver, bør bøde 2 Rdl., og anmærker Lavsskriveren forinden Samlingen sluttes i Protokollen de udeblevnes Navne, hvorefter Mulkten ved næste Kvartalspenges Betaling inddrives. Forslaget er grundet paa den Vanskelighed, det har at kontrollere, hvor længe nogen er udeblevet over Tiden, og paa Pengenes saa meget forandrede Værd, i hvis Følge 2 Rbd. neppe engang er lige med det en slet Daler var i Aaret 1694.

„Ved den 21. § formene vi det tjenstligst, at der tilføjes

En Vinstue i gamle Dage.

saadanne Bestemmelser, hvorved Publikum betrygges for, at Varer, som udsælges af en Vinhandlers Enke, ere forsvarlige og forsvarligen behandlede og hvorved Lavet sikkres for, at Handelen ikke under hendes Navn drives af en Ukyndig og Uberettiget. Begge Hensigter vilde, som vi tro, opnaas, hvis det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt at forandre den saaledes: Det skal være enhver Enke uforment at fortsætte Handelen, saalænge hun forbliver ugift; dog under Vilkaar, at hun lader Handelen bestyre af en Person, der selv ifølge foregaaende §§ har aflagt saadan Prøve, at han kunde antages som Interessent i Lavet, og at hun iøvrigt efterkommer de Pligter, som i Artiklerne foreskrives. Kan Enken ej selv paa denne Maade faa sin Handel bestyret, da skal Oldemanden drage Omsorg for, at den bliver forestaaet af en berettiget Person, om hvis Duelighed der haves tilstrækkeligt Vidnesbyrd og Vished.

„Den 22. § ønske vi at maatte blive uforandret i Meningen, men denne udtrykkes udentviwl tydeligere, hvis det allernaadigst maatte finde Deres Majestæts Bifald, at den fremsættes saaledes: Dersom nogen Interessent rejser bort fra Staden og tager Bopæl andensteds, da bør han enten strax eller i det seneste inden Aar og Dags Forløb udmelde sig af Lavet og afgøre, hvad han til samme er skyldig, i hvilket Fald ham forbeholdes Ret til, uden videre, igen at indtræde i sine forrige Rettigheder, naar han kommer tilbage. Men forsømmer han saadant, anses han, efter sidstnævnte Tids Forløb, som udgaaet af Lavet, og dersom han siden skulde ønske at antages paa ny deri, efter at have afgjort hvad han til Lavet maatte være skyldig, da forholdes med ham som med enhver ny Interessent.

„Den 26. § foreslaa vi allerunderdanigst, at Deres Majestæt vilde give følgende Tillæg: Svende og Drengene skulle med Troskab stræbe for at fremme deres Husbondes Gavn og i Særdeleshed vel omgaas med de Varer, de have at behandle, saa at disse ikke ved deres Skødesløshed eller Uagtsomhed fordærvs eller beskadiges. Tilføjes det, som dem er anbetroet, nogen Skade ved deres Efterladenhed,

da bør de eller deres Forældre, Værger og Kavtionister svare dertil. Forbryde de sig ved Utroskab eller andre grove Forseelser, da straffes de efter Lovene, og Husbonden er i saa Fald tillige berettiget til strax at paastaa og erholde den indgangne Kontrakt ophævet. Naar nogen Lære-Kontrakt saaledes ved Dom eller paa anden Maade vorder ophævet, bør saadant strax af Husbonden bevises for Oldermændene ved Afskrift af Dommen, i første Fald, og ved fornøden Paaskrift paa den originale Lære-Kontrakt i andet Fald; ligeledes bør Dødsfald for Oldermændene anmeldes. For saavidt at deri bestemmes, at Lære-Kontrakten i Tilfælde af en Læredrengs Utroskab eller andre grove Forseelser eo ipso skal være ophævet, støtte vi os derpaa, at denne Kontrakt forudsætter en gensidig Tillid, hvilken Husbonden ikke kan have til sin Dreng, fra det Øjeblik denne ved grove Forseelser har vist en fordærvelig Karakter, og at Utroskab i Særdeleshed maa hæve Virkningen af en Kontrakt, hvis første Betingelse fra Drengens Side er Troskab. De øvrige Forskrifter have alene Hensigt til den nødvendige Orden, som fordrer, at Oldermændene bør være vidende om enhver Forandring, der foregaar med eller vedkommer Lavets Personale.

„Udi § 27 ønske vi fornemmeligen en Skærpelse af den Straf, deri foreskrives for den Art af ulovlig Vinhandel, hvorimod denne Lov er stilet. Vor Grund til dette Ønske er fornemmeligen den, at saadant Indgreb saa vanskeligen og derfor saa sjælden opdages, at man ikke kan haabe at hemme det uden ved en Straf, der er saa følelig, at den med Handlingen forbundne Risiko er overmaade stor. Vi ønske dernæst, at Slutningen aldeles maa udgaa, da den deri givne Tilladelse kunde anledige Misbrug. Vi indstille derfor, om samme § kunde forandres saaledes: Ingen Svend eller Dreng maa, saalænge han staar i Lære eller Tjeneste, handle med noget for egen Regning, ej heller maa de, uden deres Husbondes Vidende og Samtykke, modtage noget i Kommission for andre at forhandle, alt under Straf af Værnernes Forbrydelse, og det tredobbelte af disses Værdi i

Bøder. Ligeledes indstille vi, om den 28. § maatte udtrykkes saaledes: Ingen Vinhandler maa forlede den andens Svende eller Dreng til at tage Tjeneste hos sig selv eller andre. Forser nogen sig herimod, da bøder Husbonden 10 Rdlr. og Svenden for hver Maaned, han før Tiden forlader sin Tjeneste, 4 Rdl., hvorhos han har forbrudt den ham for denne Tid ellers tilkommende Løn. Dette stemmer i Meningen aldeles overens, med hvad Artiklerne foreskrive, uden for saa vidt Mulkterne ere forhøjede, hvortil der i Betragtning af Pengenes nedsatte Værd udentvivl er god Grund.

„Vi tage os dernæst den Frihed at indstille, om det maatte fastsættes, at det ved Interessenternes Beslutning udi en ordentlig Lavssamling bør afgøres, hvad der ved Indtrædelse i Lavet og ved Drenges og Svendes Indskrivning til Lavet og Oldermænd skulde betales, saavel som hvad der i andre Maader til denne, til Lavsskriverens og til Budets Lønninger samt Ligpenge af enhver Interessent skulde erlægges, at saadan ved fleste Stemmer satte Beslutning skal være forbindende for samtlige Interessenter, hvad enten de ved Samlingen have været tilstede eller ej, og at disse Bidrag i Tilfælde af Vægning ved Politimesterens Foranstaltning bør inddrives.

„Til den Del af Lavs-Artiklerne, som bestemmer Regler for Lavets Bestyrelse og indvortes Indretning indstille vi dernæst, om der allernaadigst maatte gøres et Tillæg, Lavets Svende-Lade betreffende. Vinhandler-Svendene have nemlig en Kasse under dette Navn, hvis Indtægts-Kilder dels ere Bidrag, som kvartaliter erlægges af Svendene, dels Indskud, som betales ved Indtrædelse i Svendeklassen. Denne har hidtil vel været i Oldermændens Bevaring, men aldeles underlagt de saakaldte Oldgesellers Bestyrelse. Vi formene imidlertid, at der havdes mere Sikkerhed for, at den bestyredes vel og anvendtes hensigtsmæssigen, saa og i Almindelighed, at det tilgik ordentligere ved Svendenes Forsamlinger, Beraadslagninger og Beslutninger, om Bestyrelsen af hin blev undergivet Oldermændens og Bisiddernes Kontrol, og om Samlingerne bleve holdte under Forsæde af disse og For-

handlingerne af dem indledede. For at bevirke dette, og tillige nøjagtigen at bestemme denne Lades Indtægtskilder, deres Administration og Pengenes Anvendelse, saavel som Genstanden for Svendens Samlinger og den Orden og Maade, der skal iagttages, indstille vi allerunderdanigst, om det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt at befale saaledes: Kvartaliter holdes en Samling af samtlige Svende for aaben Lade i Oldermændens Bolig, under hans og de Ældstes Præsidié, og foranstaltes slige Samlinger af Oldermænden ved Tilsigelse af den for Tur staaende Svend. Lavets Skriver overværer disse Samlinger og forretter det fornødne Skriverseri. I disse Svendenes Samlinger foretages Svendenes Indskrivning og Kvartalspenges Erlæggelse, der resolveres paa fremkomne Ansøgninger om Understøttelse fra trængende værdige Svende, som maatte være uden Kondition eller syge; der vælges Oldgeseller, hvilke vedblive denne Bestilling i 3 Aar og afhandle, hvad ellers kunde være rigtigt og gavnligt. Oldermænden og Bisidderne underskrive først i Protokollen ved Samlingernes Slutning forinden Oldgesellerne, og de øvrige Svende undertegne.

„Det Indskud, enhver tiltrædende Svend bør erlægge til Svendeladens Fond, Kvartalspenge, Ligpenge samt til Lavskriveren, og hvad videre Udgifter, der bør udredes, bestemmes i en saadan Forsamling ved fleste Stemmer, og blive saadanne Bestemmelser at efterkomme af samtlige Svende, hvad enten de have bivaanet Samlingen eller ej. Kontingenterne erlægges promte ved hvert Kvartal og Svendene møde til bestemte Tider i Forsamlingerne under en passende Mulkt, som i en Forsamling bestemmes. Svendeladens Fond maa ikke henligge ufrugtbringende, men naar 100 Rdl. i Kontant haves i Kasse, anlægges de stedse i rentebærende Stats-Papirer. Regnskabet over Indtægter og Udgifter, samt Mandtal over samtlige Svende med Restance-Liste etc. etc. føres og holdes af Oldgesellerne, Regnskabet aflægges ved hvert Aars Begyndelse og fremlægges i Samlingen.

„I Rejsepenge nyder en Svend ikke noget af Laden,

med mindre han beviser, at han virkelig vil rejse udenlands paa Fasbinderiet. Ingen Bestemmelse over Svende-Kassen er gældende, uden den i ordentlig Svendesamling for aaben Lade vedtages ved fleste Stemmer og af Oldermænd og Bisidderne indvilliges og samtykkes. Skulde dette Samtykke nægtes, da har Oldermænd derom at gøre Indberetning til Magistraten, som derom afgiver Decision. Naar nogen forfærdiger Svendestykke, have Oldgesellerne baade selv nøje at paase, at dermed ordentlig forholdes og til Medhjælp at lade tilsige de øvrige Svende efter Tur for dermed at have fornødent Tilsyn og fornemmelig paase, at den Paagældende selv forfærdiger sit Svendestykke.

„Vi gaa endelig over til de Dele af Lavsartiklerne, som bestemme Lavets Rettigheder, Straffen for de Indgreb, som af andre maatte gøres deri, og Maaden, hvorpaa disse Indgreb bør paatales og dømmes. Deriblandt forekomme først § 1 og 2. Begge tale om, hvo der maa ernære sig af Vintapper-Handel, og bestemme Straf for den, som uden at være i dette Prædikat handler med Vine, men den Straf, der foreskrives i den 2. §, differerer, skønt ubetydelig, fra den, der dikteres i 1. §. Vi kunne ifølge deraf ikke andet skønne, end at Lovgiveren derudi har haft forskellige Slags ulovlig Handel for Øje, saaledes at den 1. §'s Forskrift er at forstaa om de Personer, der vel ere habile til at tage Borgerskab paa Vinhandel og til at indskrives i Lavet, men begynde at drive denne Næringsvej uden at have opfyldt disse Betingelser, men den 2. § om saadanne Personer, der uden at have underkastet sig de Forberedelser, der udfordres, og altsaa uden at kunne blive Vinhandlere handle med Vine eller fremmed Øl. Om denne vor Formening er rigtig, om den Distinktion, vi synes at skimte, virkelig findes i Loven, og om det er nødvendigt at beholde den eller ikke, overlade vi allerunderdanigst til Deres Majestæts højere Indsigt. I første Fald vilde det være nødvendigt at vedligeholde den 1. §, og da det efter vort Skøn er en langt mindre Forseelse at antcipere en Handel, som man efter lovlig Omgang kan fordre Autorisation til at føre, end at

øve en Næringsvej, som man hverken er eller kan blive berettiget til at drive, saa indstille vi allerunderdanigst ikkun en Forhøjelse af Mulkten, som overlades til Deres Majestæts Skøn. I sidste Tilfælde synes det, at de omhandlede tvende §§ bekvemmeligen kunde sammensmeltes og at den 7. og 8. § i ethvert Fald derunder kunde inddrages, da deres Indhold er did henhørende. For øvrigt ere der i Henseende til disse §§'s Indhold adskillige Genstande, som vi allerunderdanigst ønskede nøjere bestemte.

„Hvad først angaar Beskrivelsen af de Varer, med hvilke Lavet bør have Monopolium at handle en detail, da vilde det maaske bidrage til Tydelighed, om det maatte behage Deres Majestæt derom at befale saaledes: Ingen andre end de, der have taget Borgerskab som Vinhandlere og i Lavet ere indskrevne, maa holde aaben Kælder eller Sælgsteder, udhænge Skilte med Vindruer paa og handle en detail med følgende Vare: Alle Sorter røde og hvide udenlandske Vine samt Brændevine af Druer, af hvad Navn og fra hvad Sted nævnes kan, item fransk Vineddike og al anden saakaldet Vineddike og fremmed Eddike, Arrak, Genever og fremmede Liqueurer, samt fremmed Øl og alle Sorter Rom; endvidere alle Sorter Vine, der have modtaget Tilsætning af indenlandske Væxter eller ene af disse kunne frembringes, saavel som alle Slags ledige Bouteiller og Korkpropper.

„Denne Befaling indeholder, saa vidt vi skønne, i det øvrige ingen Udvidelse af Lavets Rettigheder, da samtlige de foranførte Species indbefattes under de generiske Benævnelser af Vin, Brændevine og fremmed Øl, som forekomme i Artiklerne og hvorunder den 6. § viser, at Lovgiveren og har forstaaet Eddike. Kun for saavidt angaar alle Sorter Rom og fransk Vineddike, samt al anden fremmed Eddike, maatte det allernaadigst tillades os allerunderdanigst at tilføje Aarsagen, hvorfor vi attraa Enehandelen dermed. Alle og enhver Slags Handlende har Frihed at udsælge Rom, men istedetfor Rom sælge en stor Del af disse Handlende spansk og fransk Brændevin blandet med det saakaldte Sukker-Brændevin og holstensk Korn-Brændevin og

give denne Blanding utallige Tilsætninger af alskens Ting, den ene et og den anden et andet, alt for at lokke og bedrage den almindelige Mand. De sælge da ved denne Lejlighed til Venner og Bekendte fransk Brændevin eller, som det rettere hedder, Brændevin af Druer, hvormed det hidtil har været Vinhandlerlavet ene tilladt at handle. At det saaledes ikke allene er til Fornærmelse for Lavet, men til Skade for det Offentlige, at Rom-Udsalget er overladt til enhver og at det er farligt, naar uvidende og vindesyge Mennesker kan føre og har Ret til saadan Handel, vil letteligen indses, — ligesaa forholder det sig med Vineddike. Fransk eller egentlig Vineddike er det kun Lavet tilladt at handle med. Handelen med denne Artikel, hvis Ypperlighed og Velgørehed for Sygehuse og i mange andre Tilfælde er saa bekendt, taber ogsaa sin Virksomhed, ikke derved, at Eddike-Bryggerier anlægges, men fordi at Urtekræmmere og andre Handlende sælge Vineddike, hvilket ene burde være tilladt fra Eddikebryggerierne og af Vinhandlere, hvorimod andre Handlende alene maatte udsælge den saakaldte Øl-eddike. De anskaffe sig nemlig fra de herværende Eddikebryggerier Eddike og de købe ved Auktioner den hertil i sidste Aaringer i Mængde ankomne tyske eller saakaldte Cider-Eddike, som de blandet udgive for Bourdeaux-Eddike, og saaledes bedrage det Offentlige. Endel Handlende ordinere og virkelig Bourdeaux-Eddike, som de sælge, Lavet til Fornærmelse, under Skin af, at det er anden Eddike, men ligesaa god som den franske eller bedste Bourdeaux-Eddike, hvorved de undgaa at vorde straffede for at have gjort Indgreb i Vinhandlernes allernaadigst forundte Rettigheder. Den retskafne Mand handler vistnok ikke saaledes, og med Sandhed kan man sige, at den fornuftige og virksomme Urtekræmmer alt forlængst har ophørt med at sælge Rom, fordi hans Folk derved fik Anledning til Drukkenskab, hvorved de selv bleve ulykkelige og ved Ufetterrettelighed daglig bidroge til deres Husbondes Ødelæggelse. Imidlertid have, i de senere Tider fornemmeligen, mange befattet sig med Salg af disse og andre Artikler, der ene synes at høre

til Vinhandelen, hvorved dette Lav lider saameget mere, som intet Lav har udelukkende Ret til Handel med færre Varer end dette.

„Følgen heraf har vist sig øjensynlig og har været, at den største Del af Vinhandlerne ere blevne forarmede og enkelte ere faldne det Offentlige til Byrde. Som yderligere Bevis paa, hvor indskrænket Lavets Handel har været og er, maatte det allernaadigst tillades os at bemærke, at af nogle og halvtredsindstyve Svende, som har lært her i Byen, har ikke atten været i, eller kunnet faa Tjeneste paa Lavet; de øvrige har saaledes spildt deres bedste Ungdomsaar for at lære en Handelsvidenskab, hvorved de ikke ere istand til at fortjene Livets Ophold. Dette bede vi allerunderdanigst at maatte tages i allernaadigst Betragtning, og da vil vist Deres Majestæt allernaadigst bønfalde vores Ønske og allernaadigst tilstaa os dets Opfyldelse. Vi haabe derfor, at Deres Majestæt ikke vil finde noget at erindre mod Forslaget. Naar vi derudi have brugt det fremmede Ord: en detail, saa er det allene fordi vi befrygte, at det danske Udtryk: „udi smaa Maal“ kunde misforstaas saaledes, som om det kun var den laveste Detail, hvortil Lavet havde Eneret. I denne Henseende ønske vi iøvrigt og, at det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt nøjagtigen at afstikke den Grænse, som bør finde Sted imellem Gros- og Detailhandelen. Derom have vi under 23. Januarii d. A. haft Lejlighed allerunderdanigst at fremføre vore uforgribelige Tanker udi en Erklæring, som blev os affordret i Anledning af General-Land-Økonomi- og Kommerce-Kollegiets Skrivelse til Kjøbenhavns Magistrat.

„Hvis det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt at bifalde de Grundsætninger, vi i samme Erklæring, hvoraf vi allerunderdanigst vedlægge en Genpart, have yttret, og hvilke ere fulgte i Lavsartiklernes 8. § saavel som i den 3. Post af det under 2. Nov. 1733 allernaadigst udgivne Reskript, saa tør vi allerunderdanigst haabe, at Deres Majestæt igen vil sætte denne allerhøjstbemeldte Lov i Kraft, som ved Kommerce-Forordningen af 4. Avg. 1742 dens 11. §,

forsaavidt de indskrevne Groshandlere angaar, var hævet. Vi indstille derfor, om det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt derom at anordne saaledes: Ingen, som ej i Vintapperlavet er indskreven og paa Vinhandelen haver taget Borgerskab, eller derpaa er meddelt noget særdeles allernaadigst Privilegium, maa selv udføre eller ved andre lade udføre og til nogen, være sig i eller udenfor Staden, dansk Borger eller Fremmed, underhaanden eller ved Auktion sælge nogen af de forbenævnte Artikler anderledes og udi mindre Partier, eller Foustager, Kasser og Kurve, end de, hvorudi samme fra første Haand udføres og her i Landet indføres, uden her paa Stedet at ompakkes og i mindre Dele at udstykkes. Hvad dernæst angaar den Straf, som i Artiklerne er fastsat for de Personer, der ved Indgreb i Lavets Rettigheder overtræde disse, da se vi os af flere Grunde nødsagede til allerunderdanigst at anholde om, at samme betydeligen maatte skærpes. Disse Indgreb kunne letteligen og længe forøves, uden at Lavets Oldermænd eller de vedkommende blive opmærksomme derpaa, og naar de ere komne til disses Kundskab, har det endda saa megen Vanskelighed at tilvejebringe det forordnede lovformelige Bevis for Faktum, at der som oftest medgaar meget lang Tid, inden det med Virkning kan paatales. Følgen deraf er, at deslige Indgreb forøves af mange og mange Gange, forinden det en enkelt Gang lykkes at komme paa Spor efter en enkelt Overtræder og at drage ham til Ansvar.

„De Personer, hvis Stilling og Tænkemaade giver dem Anledning og Lyst til at søge Fordele ved en ulovlig Handel, have saaledes et grundet Haab om at blive ustraffede, og den Fristelse, dette Haab virker, kan ikke opvejes og modvirkes uden derved, at den, der gribes i Forseelsen, vorder føleligen straffet. Det er langt fra, at denne Virkning kan frembringes ved de i Lavs-Artiklerne dikterede Straffe, hvilke for første og anden Forseelse ere højst ubetydelige, og derfor, som daglig Erfaring viser, aldeles ingen Indtryk gøre; men naar Mulkten endog blev forhøjet til en Sum, der bedre svarede til Tid og Omstændigheder, saa vilde

den dog næppe være tilstrækkelig til at forekomme Forseelsen. Vi vove derfor underdanigst at foreslaa, at Forbrydelse af de Varer, hvormed der ulovligen er handlet (der efter Artiklerne af 1694 kun finder Sted, naar Forseelsen 3. Gang gentages), maatte fastsættes som en bestandig Følge af ulovlig Handel. Dette Bud vilde udentvivl være aldeles retfærdigt, da det synes en naturlig Følge af enhver ulovlig Handling, at Redskaberne eller Midlerne, hvorved den er begaaet, betages den Skyldige, og at han saavidt muligt sættes ud af Stand til at gentage den.

Saadant kommer og fuldkommen overens med, hvad Deres Majestæt i analoge Tilfælde har befalet udi den 2. og 3. (særdeles i denne sidste) Artikel af Plakaten under 22. Dec. 1808, og hvis dennes Bud, som vi allerunderdanigst formene, er en almindelig Forskrift for alle, der, som Plakaten siger, blande sig i anden Handel eller Næring, end dem efter deres Borgerskab og Bevilling kan tilkomme, altsaa og for dem, som gøre Indgreb i Lavenes Handels-Privilegier, saa er det allerede gældende, som vi for at forekomme al Tvivl ønske udtrykkeligen fremsat i Artiklerne.

„Vi foreslaa paa de anførte Grunde allerunderdanigst, om det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt at forandre Slutningen af den 2. § saaledes: Forser nogen sig mod, hvad foreskrevet staar, da bøde den Skyldige første Gang 50 Rdl. til Lavet, hvilken Mulkt fordobles, saa ofte Forseelsen gentages, og straffes desuden hver Gang med Konfiskation af alt, hvad hos ham forefindes af det Slags Varer, med hvilke han er befunden at drive uhjemlet Handel.

„Vi have her under et handlet om enhver, der, paa hvad Maade det sker, falholder Vine etc. uden dertil at være berettiget, og altsaa gør Indgreb i Lavets Rettigheder, men disse Indgreb ere imidlertid ikke alle lige straffældige og lige skadelige for Lavets Interesse. Denne lider allermost ved de Personer, som uden Berettigelse har aaben Kælder eller Udsalgsteder, udhænger Skilt og offentlig sælge Vine etc. til alle og enhver; dissers Handling er og et mere offentligt og dristigt, altsaa og mere straffældigt

Brud paa Lovene. Senere Tidens Erfaringer have imidlertid vist, at den ikke er usædvanlig, og nogle ere endog gaaede saa vidt, at de efter at have ansøgt Deres Majestæt om Privilegium paa Vinhandel og at have faaet Afslag ligesom til Trods have aabnet en saadan Handel. Hvis derfor Deres Majestæt end ikke skulde finde, at den indstillede Straf af Varernes Forbrydelse i Almindelighed skulde være forbunden med enhver Fortabelse mod Lavs-Artiklerne, saa tør vi dog allerunderdanigst haabe, at den vil vorde fastsat for denne som den højeste og groveste Grad af det Slags Forseelser.

„Vi maa derhos allerunderdanigst indstille, om det i denne Henseende udtrykkeligen maatte befales, at saadan Kælder eller Udsalgssted strax og forinden Sagens Uddrag paa Oldermændens Rekvisition (dog imod at han paa Lavets Vegne bliver ansvarlig for Følgerne) af Politiet bør lukkes, og de der forefundne Varer med Arrest belægges. I andet Fald vil den Skyldige, ved at udhale Sagen, finde Lejlighed til at udsælge eller bortføre sit Forraad og derved unddrage sig fra den betydeligste Del af Straffen og illudere Loven og Lavets Rettigheder. De foranførte Grunde motivere tillige de Forandringer, vi allerunderdanigst attraa i de øvrige til denne Materie henhørende §§, saasom udi 6. og 9. §, hvorved vi udbede os, at Straffen maatte fastsættes til 50 Rdl. for første Gang, hvilken Mulkt, saa ofte Forseelsen gentages, blev at fordoble, og til Varernes Konfiskation. Desforuden maa vi allerunderdanigst forestille Deres Majestæt, at det i de senere Tider ikke har været ualmindeligt, at rejsende Købmænd eller Handelsbetjente fra de Steder, hvorfra der exporteres Vine, fornemmeligen fra Bourdeaux, her have søgt Bekendtskab i private Huse for der at afsætte deres Vine og virkeligen paa denne Maade har afsat en Del. At denne Handel er ulovlig og er det saa meget mere, som den øves af en til Handel her i Landet aldeles uberettiget Person og direkte strider mod § 2 i Plakaten af 22. Dec. 1808, er noksom klart. Vi indstille derfor allerunderdanigst, om det maatte behage Deres Majestæt at til-

føje Artiklernes 6. § den Klausul: Saa maa og ingen fremmed Købmand eller Handelsbetjent til nogen, som ej er Handlende, falbyde eller sælge noget Parti, stort eller lidet, af de Vare-sorter, som det ved disse Lavs-Artikler er Vinhandlerne alene tilladt at handle med og som herudi opregnes, under Straf af de Varers Konfiskation, han fører med, eller af at bøde ligesaa meget, som han befindes at have solgt for.

„Ved denne Lejlighed maatte det allernaadigst tillades os at gøre Deres Majestæt opmærksom paa en Misbrug, som i de senere Tider meget har gaaet i Smug. Den bestaar deri, at Uberettigede, mod en ringe Fordel, formaa en fattig og forulykket Vintapper til at laane sit Navn til en Vinhandel, som da aabenlyst drives for deres Regning. Der oprettes da en pro forma-Kontrakt, hvorved de første til den sidste overlade et Kvantum Vine til en fingeret Pris, men forbeholde sig Panteret deri og Disposition derover og tilføje andre Bestemmelser til deres Sikkerhed, med hvilke Vine der da handles i den foregivne Købers Navn, men for Regning af de foregivne Sælgere, som ere de virkelige Ejere.

„Det er mere end engang hændet, at Personer, over hvilken Lavet til Politiretten har ført Klage for uberettiget Handel, og som derfor en eller flere Gange ere blevne straffede, til Hjemmel for deres Handel ere fremkomne med flere deslige Kontrakter, den ene efter den anden, men hvoraf de første have indeholdt Bestemmelser, der altfor aabenbarligen viste det virkelige, saa at det kun er efter flere mislykkede Forsøg, at man har faaet dem saaledes indrettede, at Retten har maattet tage dem for gode, uagtet der aldeles ingen Tvivl kunde være om, at de, som de foregaaende, vare pro forma og alene sigtede til at dække ulovlige Indgreb i Lavets Rettigheder. Hvis det maatte behage Deres Majestæt at affordre Politiretten Oplysning om disse, vilde De vorde underrettet om, at det nøjagtigen forholder sig, som vi have andraget.

„Vi driste os ikke til at angive noget Middel til at forekomme disse Malversationer, men overlade saadant til Deres Majestæts Visdom, overbeviste om, at den vil udfinde en

passende Bestemmelse for at forekomme deslige grove Illusioner af Lovene.

„Den 17. § berører et Punkt, som vel og sigter til Lavets, men dog uden Tvivl fornemmeligen til Publikums Fordel, hvem det mest interesserer, at de til sammes Forbrug bestemte Vine forsés og behandles af Folk, som dertil ere oplærte. Deres Majestæt vil derfor uden Tvivl bifalde, at der for Overtrædelsen fastsættes en passende Straf, og at derom befales saaledes: Ingen Grosserer eller Købmand maa lade deres Vine forsé eller behandle af nogen anden end en Vinhandler og Fasbindermester eller disses Svende, som de paa deres Ansvar maatte beskikke, under en Mulkt af 50 Rdl. for hver Gang herimod maatte handles, da det aldeles skal være Grossererne og Købmændene forment ved deres egne Folk at lade deres Varer, som henhøre til Vinhandelen, forsé og behandle. Fremdeles maa ingen Grosserer eller Købmand ved offentlig Auktion bortsælge Vine etc., som fra første Haand ere bragte hertil, forinden han ved Mæglerne til en bestemt Pris haver tilbudet Oldermænden for Vinhandlerlavet samme og Lavet ikke har villet antage dem. Saa maa slige Vare ej heller ved Auktion sælges udi ringere Partier eller Kvantiteter, end som i disse Artikler er bestemt.

„Disse sidste Bestemmelser ere ordlydende med, hvad der i Kommerce-Forordningen af 4. Aug. 1742 allernaadigst er foreskrevet, og vi haabe derfor, at Deres Majestæt ingen Betænkelighed vil finde ved at indlemme dem i Artiklerne til Lavets yderligere Betyggelse.

„Vi slutte denne Materie med den 11. §, som bestemmer Straffen for den Lavs-Interessent, som gør Misbrug af sine Rettigheder og derved fornærmer sine Medinteressenter. Ogsaa for denne Forseelse tro vi, at Mulkten af de oftnævnte Aarsager bør forhøjes og saadanne Bestemmelser tilføjes, der kan afgive kraftigere Motiver mod og derved yderligere sikre Lavet mod Indgreb af dette Slags. Desforuden have senere Tidens Erfaringer lært, at uberettigede Personer jevnlig snige sig til at drive Vinhandel under

saadanne Personers Navne, der vel ere eller have Adgang til at blive Interessenter i Lavet, men af Mangel paa Evne eller af andre Aarsager ikke kunne eller ville gøre Brug af deres Ret, men for Betaling laane Navnet til andres Handel. Til denne Misbrug at forekomme, foreslaa vi allerunderdanigst et Tillæg til denne Artikel og udbede os, at samme saaledes maatte vorde forandret og forøget:

„Ingen Vinhandler maa have mere end een aaben Kælder eller Sted til Udsalg under 50 Rdl. Mulkt for første Gang, han saaledes forser sig. Gør han sig anden Gang skyldig i slig Brøde, da bøder han 100 Rdl., og forser han sig tredie Gang, bør han ej alene bøde 200 Rdl., men Kælderen eller Udsalgsstedet og deri befindende Varer tillige, paa Oldermandens Rekvisition, tages under Politiets Forsegling, indtil Lavet er givet Sikkerhed for, at slige Overtrædelser ikke oftere af ham skal vorde begaaet. Ingen Interessent i Lavet maa antage nogen til Kompagnon i Vinhandelen, under hvad Firma det end maatte være, med mindre den, som vil indtræde i Kompagni med ham, godtgør, at han er oplært ved Vinhandelen og paa den foreskrevne Maade har aflagt Prøve paa sin Duelighed til selv at forestaa en lige Handel, og enhver især indtræder i Lavet. Ligeledes formenes det enhver Interessent i Lavet og enhver Svend, som kan indtræde i Lavet, at tillade nogen, hvem det endog være maatte, at benytte hans Navn og Rettighed til at drive Vinhandelen paa, under Straf af at have sin Ret som Interessent i Lavet eller sin Adgang dertil forbrudt.

„Naar det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt ved de foreslagne, eller hvilke som helst andre Bestemmelser, som Deres Visdom maatte finde anvendelige, at værne om Lavets Rettigheder, staar det endnu tilbage, at de, som det vedkommer, gøre Brug af samme Bestemmelser og paatale Lavets Rettigheder.

„Vi ønske allerunderdanigst, at dette maatte dem paalægges under Ansvarligheds Pligt, dels for at Lavet med des større Tillid kan stole paa, at der behørigen vaages for dets Tarv, dels for at de, som skulle føre Kontroller,

kunde haabe at fritages for det odium, de ved at opfylde deres Pligt paadrage sig, ej alene hos Smuglerne og disses ligesindede, men ofte hos andre, med hvilke de i den Henseende have at handle. Vi foreslaa i den Henseende allerunderdanigst, at Deres Majestæt, næst at gentage hvad den 13. § i Artiklerne byder, allernaadigst vilde byde saaledes: Ligesom det er Pligt for Oldermannen i Almindelighed at vaage for Lavets Bedste, saa skal han og ej alene være berettiget, men og, under Forpligtelse af at stande Lavet til Rette, hvis han herudi befindes forsømmelig, være forpligtet til, med Politiets Assistance, ved tvende dertil af ham udnævnte Lavs-Interessenter at lade eftersøge dem, som med uberettiget Handel fornærme Lavet, og at indkalde disse, hvad enten de paa denne Maade eller ved udstædte Kvitteringer eller ved Vidner overbevises at have solgt Vin etc. til Strafs Lidelse for Politiretten.

„Da saavel de Tvistigheder, hvilke deraf kunne opstaa, som Lavsskriverens og Budets Lønninger medtage en Del Udgifter og det tillige synes at være den billigste Maade, hvorpaa Lavets Interessenter kan faa Erstatning for det Tab, dem ved Uberettigedes Handel er tilføjet, saa haabe vi allerunderdanigst, at Deres Majestæt vil tillægge Lavets Kasse saavel Bøderne, som hvad der indkommer for de Varer, der ifølge Artiklerne forbrydes og fradømmes de Skyldige.

„Hvis dette finder allernaadigst Bifald, vil den 29. § i Overensstemmelse dermed blive at forandre saaledes: Alle ved disse Artikler fastsatte Bøder, saavel som hvad der indkommer for de Varer, som ifølge samme forbrydes, bør tilfalde Lavets Kasse og anvendes til Understøttelse for dettes Pensionister og øvrige Trængende.

„Vi tilføjje slutteligen i Henseende de faa Punkter udi Artiklerne, som vi her ikke have berørt, at vi ved samme intet have fundet at andrage, og altsaa aldeles overlade til Deres Majestæts allerhøjeste Godtbefindende at beholde dem uforandrede eller at modificere dem.“

Ved Reskript af 21. Sept. 1810 bevilgede Kongen, at

Interessenterne i Kjøbenhavns Handelslav, som i deres Udsalg ere bundne til en vis Kvantitet af Maal og Vægt, paa derom indgiven Ansøgning af Magistraten kunne faa Bevilgning til uden Indskrænkning ogsaa en gros at handle med de samme Vareartikler, hvortil de ere berettigede at handle en detail, imod at svare forhøjet Næringskat.

1811 vedtoges det at give Oldermændene 160 Rdl. aarlig, ligesom de andre Lønninger nogen Tid forud vare forhøjede.

Ved en Politiretsdom i en Sag, der blev anlagt mod en Urtekræmmer, bleve Urtekræmmerne 1812 ansete for berettigede til at sælge fransk Vineddike.

Ved Plakat af 26. Maj 1812 bestemtes det, at Svendestykker i Fremtiden skulde bedømmes af en Kommission. Hertil bemærkede Oldermændene, at Vinhandlerdrengenes Svendestykke hidtil havde nydt den Ære fremfor alle Lav at forevises den høje Magistrat til Approbation. Rimeligvis er denne Undtagelse sket, fordi Fasbinderiet er en Kunst og ikke noget egentligt Haandværk som Bødkernes, hvilket det dog mest nærmer sig, men ingen Bødker hverken her eller andensteds kan binde Vin-Stykfade, fordi disses Sammenføjning er bygget paa matematiske Beregninger, hvorefter den Model udfindes, hvorefter Fadet skal forfærdiges og hvad dets kubiske Indhold skal være, saavel som dets indvendige og udvendige Form. Dette læres ikke ved Bødkerprofessionen, men da denne Videnskab er højst fornøden for enhver Vinhandler, saa blev det og ved Lavsartiklerne tilladt samme at indrette Fasbinderier her i Staden, og da her dengang ingen var, der forstod denne Kunst, forskrev man saadan fra Udlandet og gav dem lige Ret med Vinhandlerne. Da Vinhandlerne saaledes ikke hørte til Haandværkslavene, søgte man om, at Forholdene maatte forblive de gamle, men dette afsloges.

17. Dec. 1812 opkastede Kancelliet det Spørgsmaal, om Vinhandlerne ikke ligesom Brændevinsbrænderne burde aflægge en Examensprøve, hvortil Oldermændene svarede, at han og de 2 Bisiddere 1810 i deres Forslag om Forbedringer

ved Lavet ogsaa havde ytret sig om Ønskeligheden af saadanne Prøver.

Den Kommission, der var nedsat angaaende Handelsberettigelser, afkrævede oftere i Aaret 1813 Lavet Betænkninger, men disse gik ud paa det samme, som var erklæret i Lavets store Indstilling fra 1810, saa det er overflødigt at gaa nærmere ind herpaa.

1815 søgte Oldermændene om at faa Betalingsterminen for Fortoldningen af Kreditoplagsvarer forlænget fra de 18 Maaneder, der bestemtes ved Toldforordningen 1. Febr. 1797. „Det Lager, hvormed enhver Vinhandler var forsynet, førend Krigen udbrod, er nu medgaaet, og da enhver ny Ordination er formedelst Pengenes ringe Værdi, den betydelige Fragt, Assurance, Told m. v. højst besværlig, saa vilde Deres Maje-stæt allern. kunne bedømme, at det næsten er umuligt for Vinhandlere at forskrive ny Varer, naar den endelige Fortoldningstermin skal være indskrænket til 18 Maaneder, og derfor er det igen indlysende, at Lavet under saa ugunstige Omstændigheder maa gaa til Grunde, saafremt D. M. ikke af særdeles kgl. Naade heri behager at gøre en Forandring.“ Man søgte derfor om som tidligere kun at give Told af de Varer, man hvert Kvartal havde solgt.

Kammerjunker Emil Scholten havde købt Nr. 53 (nuv. Nr. 52) paa Østergade, paa hvilken M. Toyon 1739 havde faaet Privilegium, og han søgte om Bevilling til foruden sit Privilegium paa i denne Gaard, der havde Værtshusprivilegium, at holde aaben Vinkælder, tillige selv at forskrive Vin uden at have noget med Lavet at gøre, og det uagtet kun Kælderen brugtes til Værtshushold. Dertil erklærede Oldermændene: „Naar man tænker sig et Seculum eller nogle Decennier tilbage i Tiden og henser til Hovedstadens da havende Mangel paa Indretninger, hvor den fremmede Rejsende kunde paa en anstændig Maade blive indkvarteret og med fornødne Spise- og Drikkevarer vorde forsynet, vil man let overbevises om, at Regeringens Hensigt med at give et Privilegium af den Beskaffenhed som det ansøgte ene har været for paa den Tid at opmuntre en og anden iblandt

Kjøbenhavns formuende Indvaanere til at etablere et fra de almindelige Gæstgiversteder afvigende offentligt Traktørhus, men ligesom Virkningen ophører med Aarsagen, saa formener jeg og, at da Kjøbenhavn nu for Tiden intet Gavn har af offentlige Indretninger til Rejsendes anstændige Modtagelse og Beværtning, er der ej heller nogen Grund for vedkommende at haabe deslige forældede Privilegiers Fornyelse, især naar man ikkun halv agter at opfylde de dermed forbundne Pligter, som man erfarer af Kammerjunkerenes Ansøgning, hvori han selv erklærer, at den ham overdragne Gaard ikke i det hele kan blive brugt til Værts-hushold og Indlogering af Rejsende, ventelig fordi denne Ejendom skal afbenyttes til andre for Landet gavnlige Anlæg. Jeg drager i Tvivl, at Gaarden kvalificerer til noget Privilegium mere, og staar derimod i den Tanke, at fra det Øjeblik den blev udset til et Tempel for Retfærdigheds Haandhævelse¹⁾, maatte hin Rettighed være ophørt, thi Hof- og Stadsretten kunde hverken indlogere Rejsende, holde aaben Vinkælder eller forskrive Vine og altsaa, da Stedet i Mands Minde ikke er afbenyttet til den Brug, hvorfor Privilegiet blev til, er og dette, saa vidt jeg skønner, ophørt.“

Direktionen for Fattigvæsenet tilskrev 5. Sept. 1816 Lavet, at den Kvas, der blev tilbage, naar Vinhandlerne havde udpresset Kirsebær, og som blev bortkastet, var særdeles brugbar til en kvægende og velmagende Suppe for Syge, hvorfor Direktionen bad om, at denne Kvas maatte overlades til Fattigvæsenets Sygehospital, hvilket ogsaa strax skete.

1817 gik Knud Sørensen, der var bleven Kancelliraad og Kæmner, af som Oldermænd.

Kaptejn P. Friedenreich 1817—25.

Ved Anordningen om Handelsberettigelse af 23. April 1817 blev det tilladt Vinhandlerne lige med Urtekræmmerne

¹⁾ Her havde Hof- og Stadsretten Lokale fra 1771 til 1816.

at handle med Flasker og Propper, det blev forbudt Urtekræmmerne at handle med fremmede Liqueurer og der bestemtes en Examen for Drengene, der vilde være Svende, og for Svende, der vilde være Interessenter, i hvilken Anledning Lavet indgav et Forslag, der blev vedtaget.

For Drengene skulde Prøven være Regning, baade skriftlig og i Hovedet, Bogføring, en god Haandskrift, korrekt at kunne skrive Dansk og Tydsk og deri at kunne forklare sig over en opgiven Materie, Kundskab om udenlandsk Maal og Vægt, om de her cirkulerende Pengesorter og om de Pligter, der paahvile med Hensyn til Husbonden og Lavet.

Dernæst som praktisk Prøve at forklare Varenes forskellige Beskaffenhed, deres Behandling og Bevaring, Kendskab til Foustagers forskellige Dimensioner, og i Henseende til Fasbinderiet at kunne afstikke og afcirkle den Model, hvorefter man bør forfærdige en Ams, der bestemt skal holde 160 Potter eller 20 Viertler efter Rudestokken.

Interessentprøven skulde bestaa i: Rente- og Vexelberegning, Kundskab om Vexelret og Omgang med Vexler, om inden- og udenlandsk Vægt og Maal og deres gensidige Forhold, paa Dansk og Tydsk at kunne forklare sig over en opgiven Materie, Handelskorrespondance i begge Sprog med nøje Kundskab i Handelsgeografien, Anvendelse af det enkelte Bogholderi, Kundskab til hver Stats Mynt og Kursens Forhold til Hamborg Banko og hollandsk Kurant, Kundskab om Toldordningerne, for saa vidt de angik Lavets Handel.

Den praktiske Prøve bestod i at kende alle de til Lavets Handel hørende Varesorter og Forklaring over disses Kvalitet og Bevaring, Kendskab til fra hvilke Steder Varerne faas fra første Haand, Foustagernes forskellige Dimensioner og Godhed og hvor megen Lækage der i Almindelighed findes fra de forskellige Handelspladser. Der skulde forfattes en ordentlig Calcule paa Varer fra forskellige Steder efter et opgivet Thema og gøres Rede for Omgangen med Toldbodens praktiske Forretninger, for saa vidt de vedkom Lavet, og forfærdiges et regulært ovalt Stykfad med Port af Stør-

relse fra 5 til 10 Oxehoveder paa rinsk Maner, og Indholdet maa ikke afvige fra Beregningen mere end 20 Potter.

Den første Interessent-Examen afholdtes 8. Jan. 1819, den første Examinant hed Povl Frederik Bølck.

I Anledning af Bestemmelsen om Examinerne oprettede Overkrigskommissær Kieler og Stud. theol. Sandbeck en Lærestanstalt for Handlende, men paa deres gentagne Henvendelse svarede Oldermændene, at alle Interessenterne anstaa deres Forslag som Lavet som Lav uvedkommende; hvis derimod Institutet viste sig at svare til sin Bestemmelse, var der ingen Tvivl om, at det vilde blive besøgt, men Lavet kunde ikke give Understøttelse til dets Oprettelse.

Da Moses Salomonsens Datter Hanne M. Ruben 1817 søgte Kancelliet om Tilladelse til ligesom sin Fader at handle med den saakaldte kauscher Vin, som Jøderne brugte ved visse Festligheder, svarede Oldermændene, at kauscher Vin, Eddike og Brændevin er en intetsigende Benaevnelse og har ingen ejendommelig Egenskab. Det bedste Bevis herpaa er, at mange af hint Samfunds Bekendere, selv de iblandt dem, som nøjagtigst holde sig deres Tros Ceremonier og Skikke efterrettelig ved alle deres Højtider, endog ved deres Paaskefest, finde sig vel ved at forsyne sig med Vin fra Vinhandlerne. „Vinhandlerlavet er af alle Handelslav det, som led det største Tab under Krigen. Aftagelsen af de handlende Interessenter paa den Tid, da Antallet af alle andre Handlende forøgedes, er det mest uigendrivelige Bevis paa, at Lavet havde Tab, hvilket dels grundede sig paa Besværligheder med at faa Varer, dels paa Pengevæsenet og dels paa den ringe Afsætning, da enhver, der førte en klog Husholdning, aflagde Vinens Nydelse eller dog brugte denne meget sjelden. Endnu ere Omstændighederne ikke gunstige, hvilket dels er en Følge af Handelens Stansning i det hele, dels foraarsaget ved at Vinhøsten 1816—17 saa aldeles slog fejl.“

Avktionsdirektør Wilse forespurte 1818, hvad der forstodes i Handelsforordningen af 4. Avg. 1742 ved „italienske, ungarske og andre rare Vine“, der maatte sælges af Gros-

sererne i Kister, Kasser og Kurve. Oldermændene svarede, at Lovgiveren ikke har tænkt sig andre end Vine, som paa Grund af deres Sjældenhed, Kostbarhed og ualmindelige Egenskaber paa den Tid kun bleve forsendte paa den Maade. „Men da Vindesygen og en fast ubegribelig Attraa til at indsnige sig i andres lovlige Næringsvej Dag for Dag udbreder sig mere og mere, da Lovillusioner høre til Dagens Orden og da det endelig er en bekendt Sag, at enhver, der ordinerer Varer, kan paa Produktions- eller rettere Udsalingsstedet faa disse emballerede paa saadan Maade og i saadan Kvantitet, som han selv lyster, saa kan Vinhandlerlavet nu ikke længere anerkende den ovennævnte Distinktion som hjemlet enten i Lovens Ord eller Aand, og jeg som Oldermænd maa ved denne Lejlighed som i ethvert specielt Tilfælde paa Lavets Vegne kraftigen protestere imod, at dette tages til Følge.

„Det vil formentligen ogsaa uden at tage Hensyn til Maaden, hvorpaa Varerne emballeres, letteligen kunne opløses. Ikke alene Tokayer, men og alle andre virkelige ungarske Vine ere til alle Tider ansete som rare Vine, og der er ej heller nogensinde fra Lavets Side mødt Vanskeligheder ved, at Grossererne forhandlede disse i Partier. Af italienske Vine erkendes iblandt alle Handlende Syracuser Vin og Lacrymæ Christi for rare Vine og høre følgelig under hin Kathedori. Andre italienske Vine kunne ikke betragtes som saadanne, saa meget mindre, som de almindeligvis forsendes i Foustager og følgelig ikke af Grossererne kunne forhandles i ringere Kvantiteter end Oxehoveder.

„Under Benævnelsen af andre rare Vine bør henføres Cap Constantia, Bourgogne og rød og hvid Champagne. Disse og ingen andre Vine ere imellem Handlende skatterede med Navn af rare Vine, dels fordi de ere sjældne, dels fordi der af dem ikke gives saa forskellig Bonitet, og dels endelig fordi de i Almindelighed ikke hidføres anderledes end paa Flasker. Hvad Portvin og Madeira angaar, da kunne disse ingenlunde henføres under Benævnelsen rare Vine, thi foruden disse nævnes i Forordningen alle Sorter portugisiske

og spanske uden udtrykkelig at undtage disse 2 Arter, saa er der ej heller noget af de Kendemærker paa rare Vine, der passe sig paa dem. De ere ikke kostbare, der hidkomme ogsaa under Navn af Portvin og Madeira meget simple Vine. De forsendes endelig fra Oprindelsesstedet paa Foustager og ikke paa Flasker, med mindre saadanne udtrykkelig skulde forlanges.“

24. Avg. 1818 tilskrev Magistraten Lavet i Overensstemmelse med Kancelliets Resolution, at den Bestemmelse i Lavsartiklerne, at naar Sønner af Interessenter havde lært Handelen i Forældrenes Hus og vare 18 Aar gamle, maatte de strax indskrives som Svende, var hævet ved Anordningen af 23. April 1817.

Den rige Grosserer Constantin Bruun havde købt Hotel du grand Nord (senere Hotel du Nord) og havde 1816 faaet Stadfæstelse paa Gaardens Privilegium, men da han ikke selv kunde holde Køkkenet saaledes, at det kunde være til de Rejsendes Bekvemmelighed og Fornøjelse, havde han etableret Naabye som Traktør, ligesom han ogsaa havde lejet Vinkælderen til en anden for at bevare den til de Rejsendes Bekvemmelighed. Oldermænden anmodede Magistraten om at forbyde Konferensraaden at udleje Kælderen paa anden Maade, end det var tilladt i hans Privilegium, og ved Politiretten blev Lejeren ogsaa ikendt Bøde, men Bruun opnaaede 15. Dec. 1818 en Bevilling fra Kancelliet til at udleje Kælderen særskilt til en berettiget Person.

8. Nov. 1818 blev der paa Lavssamlingen vedtaget nye Vedtægter om Svendenes Forhold til Laden¹⁾.

30. April 1819 søgte Oldermænden Kancelliet om, at der maatte blive taget Hensyn til det 1810 indgivne Forslag om Forandringer i Lavsartiklerne og efter en fornyet Opfordring givet Tilladelse til at indgive en ny Betænkning.

31. Jan. 1821 afkrævede Magistraten en Betænkning om Indførelse af Handelsbøger, hvortil Oldermænden svarede:

¹⁾ Aftrykte i den 1835 udgivne „Haandbog for Kjøbenhavns Vinhandlere og Fasbindere.“

„Tydelig Oversigt over den Handlendes Status er vistnok altid, især i Fallissements Tilfælde højst vigtig, og de 5 opgivne Bøger (Dagbog, Hovedbog, Varebog, Kopibog og Kassebog) vilde ogsaa, naar de førtes nøjagtigen, opfylde denne Hensigt, men deres nøjagtige Holdelse vil imidlertid være store Vanskeligheder underkastet. En Detailhandler kan aldrig holde visse af sine Bøger med fuldkommen Nøjagtighed. Det meget ofte højst ubetydelige, han sælger paa Kredit, kan han ikke uden stor Vidtløftighed indføre og fradrage. Istedendfor Dagbog bruger han bekvemlest en Kladdebog, hvorfra han da ved hver Maanedes Slutning overfører sit Tilgodehavende paa Vedkommendes Konto. Hvis han derimod skulde afskrive hver Bagatel, han sælger, og hvoraf en Del inden Maanedens Udgang er afgjort i Varebogen, indføre den i Dagbogen og derfra i Hovedbogen, vilde dette ikke blot medføre meget uforment Skriveri, men det blev ham endog nødvendigt at holde et Menneske blot til at føre Bøgerne, hvilket kun de færreste Detailhandlers Stilling vilde tillade. Vinhandlerne er det ikke blot af anførte Grunde vanskeligt, men endog umuligt at føre sin Varebog med nogen Grad af Nøjagtighed, især hvis der skal aabnes en Konto for de forskellige Sorter Vine, da hans Varer ved Svinding og Behandling ere en betydelig Forandring underkastede. Derimod vilde det maaske være nyttigt, om det bestemtes, at der i det mindste engang om Aaret skulde foretages en ordentlig Handelsafslutning, der nøjagtig viste den Handlendes Status, og hvis Resultat da indførtes i en egen Balancebog“.

Ved Plakat af 6. Nov. 1821 bestemtes det med Hensyn til Kreditoplagsretten, at denne for Fremtiden alene kunde tilstedes de Handlende, der havde Handelsret som Grosserere eller vare Medlemmer af de forskellige Handelslav og ifølge Lavsartiklerne vare berettigede til at handle en gros med de Varer, som de udsolgte en detail, imod at de førte ordentlige Handelsbøger og vare i Besiddelse af Pakhuse, der tilstedede en ordentlig Sortering og Undersøgelse af Varerne.

Da Lavskassen 1821 var i Underballance paa 423 Rdl., ønskede man at raade Bod derpaa ved enten at indskrænke Lønningerne (Lavskriveren 150 Rdl., Lavsbudet 200 Rdl., Nyaarsduceur til Politiet, Magistratens Bude og Lavsbudet 45 Rdl., Oldermændens Salair 50 Rdl.) og 6 Pensioner paa ialt 210 Rdl. eller forhøje Kontingentet.

1821 døde Vinhandler Haagen Hagen. Det fortælles om ham i Aviserne, at han regnedes for en af Stadens rigeste Mænd, idet hans Formue blev anslaaet til over 1 Million Rbd. Han efterlod sig Enke, 7 Sønner og 1 Datter. Han levede simpelt og tarveligt og beboede den Gaard i Gotersgade (nuv. Gadenummer 8), som den i tidligere Tid rigeste Vinhandler Baron Bolten havde ejet. Bolten afgiver et Vidnesbyrd om, hvad en Vinhandler i sidste Halvdel af det 18. Aarhundrede kunde drive det til. Han hed oprindelig Henrik Bolte og var født i Bremen 1735. Da han var 18 Aar gammel, blev han Kyper i Kongens Vinkælder paa Kristiansborg Slot og fik 4. Marts 1763 kgl. Bevilling til at optages i Lavet, uagtet han ikke havde lært Fasbinderprofessionen paa et zunftmæssigt Sted. Bolte drev Vinhandel paa Ost- og Vestindien i den amerikanske Frihedskrig, hvorved han erhvervede sig en uhyre Formue. Han var en af den kjøbenhavnske Handelsstands Stormænd og levede som saadan; hans Sølvtoj var lig en Fyrstes. En Tid ejede han Sorgenfri. Paa Grund af sine Fortjenester af den ostindiske Handel blev Henrik Bolte 19. Maj 1783 optaget i den danske Friherrestand med Navnet Baron von Bolten, men 8 Dage efter var han insolvent. Han blev imidlertid støttet af Regeringen med 700000 Rdl., hvilket Laan han tilbagebetalte i November samme Aar, men han laante kort efter igen 100000 Rdl. og gik ordentlig Fallit 1785 med en Gæld paa 1,500000 Rdl., hvorpaa han gjorde sig usynlig. Han maa imidlertid være kommen til Kræfter igen, thi i de følgende Aars Vejviser nævnes han som Vinhandler i samme Ejendom lige til sin Død 7. Marts 1790. Han kunde ogsaa efterlade sine Børn et Par Tønder Guld. Barontitelen uddøde med hans Søn, der døde i en Alder af 19 Aar.

Hans Datter blev gift med Kammerherre Kristoffer Schøller von Bülow, senere Gehejmekonferensraad og Stiftamtmand i Sælland. Baronen blev første Gang gift 18. Jan. 1764 med Sofie Elisabeth Schmidt, der døde 1771; hun eller hans anden Hustru født Nørregaard var Datter af den bekendte Øltapper Peder Larsen i Pilestræde¹⁾. Kort efter at han var bleven Baron, giftede han sig 3. Gang med Frøken Frederikke Sofie Heinrich, der senere ægtede Grev Tramp, Stiftamtmand i Trondhjem²⁾.

1822 søgte Dominico Capozzi, der havde faaet kgl. Privilegium paa at handle med Parfumer, Macaroni, Oste og tørrede Frugter, om Udvidelse af sin Handel ved at handle med saadanne italienske Produkter, der hørte til Køkken og Taffel, navnlig friske og indlagte Frugter, saltede og italienske smaa Fisk, Olie samt italienske Vine og Liqueurer. Oldermændene fraraadede Bevillingen ogsaa af den Grund, at kun faa italienske Vine kunne holde sig, naar de forsendes, og at der bruges saare lidet eller næsten intet af disse Vine her i Staden, hvorfor Ansøgeren vilde lide Tab ved denne Handel. Han fik dog et Par Gange en saadan Bevilling for 1 Aar ad Gangen med Hensyn til siciliansk Vin og Olie.

Uagtet Oldermændenes Indstilling 1812 om, at Lavet ved Svendepøver burde betragtes som et Handelslav, vare Prøverne dog siden den Tid foregaaede som ved Haandværkslav, men da Forordningen af 23. April 1817 udtrykkelig nævner Lavet som Handelslav og der var bestaaet Examen for enhver udtjent Dreng, saa søgte Oldermændene 1823 om, at den hidtil bestaaende Maade at forevise Svendestykke maatte ophøre og at den Kommission, der examinerede Drengene, ogsaa tog Svendestykkerne under Bedømmelse, hvilket bevilgedes af Magistraten 21. April 1823.

12. Maj 1823 forespurgte Magistraten, om de udlærte Svende i Helsingørs Kræmmerlav kunde optages i Vin-

¹⁾ Se om ham Kjøbenhavn paa Holbergs Tid S. 228—30.

²⁾ Om

Baron Bolten jvf. C. Bruun Kjøbenhavn. III. S. 494—95.

handlerlavet her. Oldermænden svarede herpaa ligesom ved en tidligere Lejlighed og tilføjede som Bevis paa, at der i Helsingør ikke kunde læres grundig Vinhandel, at efter Bombardementet 1807 bleve mange Svende og Dreng herfra søgte af helsingørske Købmænd til at forestaa deres Vinlagere, og det paa en Tid, da Helsingør selv havde en betydelig Vinhandel.

24. Sept. 1823 sendte Magistraten til Betænkning en Indstilling fra Grosserersocietetet om Afskaffelse af den Detailhandlerne 1810 givne Tilladelse til at faa Bevilling til at handle en gros. Oldermænden svarede, at den nævnte Tilladelse har været til Gavn for Skibsfarten, da Detailhandlerne altid kun benytte danske Skibe, medens Grossererne i de senere Aar have fragtet et betydeligt Tal fremmede Skibe til Udførsel af Kornvarer, fordi man har kunnet faa disse til urimelig lave Fragter. Grossererne eje desuden ej heller de fleste Skibe, men disse tilhøre mest Provinstæderne og mange Andre i og udenfor Handelslavene, saa Grosserernes Stilling som Skibsejere altsaa ikke her bør komme i Betragtning. Naar Grossererne anføre som et Argument, at Detailhandlerne skaffe sig større Kreds af indenlandske Handelsvenner, maa de kende meget lidt til Handelen, naar de kunne antage, at de Handlende i Provinserne ikke skulde kende de bedre fra de slettere Varer og at disse ikke søge deres Varer paa det Sted, hvor de faa de bedste til billigste Pris uden Hensyn til, om Sælgeren er Grosserer eller Detailhandler. Det strider ej heller mod Billighed, at der aabnes Detailhandlerne Adgang til at handle en gros, thi det er saare let at blive Grosserer, medens man for at blive Detailhandler maa have tilbragt en halv Snes Aar som Dreng og Svend og derefter maa underkaste sig Examen. En Detailhandler maa for ikke at tabe sin Handelsret holde aaben Bod, hvad enten han har Tab eller Fordel, medens en Grosserer kan handle idag og lade være imorgen o. s. v. Med Hensyn til Vinhandelen i Særdeleshed maa det bemærkes, at Vinene forædles dels ved Ælde dels ved Behandling, hvilket kun kan finde Sted hos Vinhandlerne, der have

dertil indrettede Lagerrum og have lært fra Ungdommen af at behandle og konservere Vinene. Denne Forædling er en ren Vinding for Staten, idet man ellers maatte indføre de ædle Vine direkte fra Udlandet, hvorved mange Penge vilde gaa ud af Landet.

1824 søgte Oldermændene om Forhøjelse af de Bøder, de idømtes, der gjorde Indgreb i Lavets Rettigheder, idet de 10 Rdl. for hver Gang burde forhøjes henholdsvis til 25, 50 og 100 Rdl., og i ethvert Fald om Fordobling af Bøderne. Ved kgl. Resolution af 5. Jan. 1825 bestemtes Bøderne til 10, 20 og 40—80 Rdl. tredje Gang, hvorimod den i Lavsartiklerne fastsatte Konfiskation i det hele bortfaldt.

Paa en Forespørgsel fra Overretsprokurator Jespersen svarede Oldermændene 8. Jan. 1825, at det maa antages almindeligt, at en Vinhandlersvend i Aarene 1815—23 har faaet 200 Rdl. i Løn foruden Kost, Logis og Vask.

1825 indgik alle Handelslav med en Ansøgning til Kongen om, at Paatale af Overgreb fra det ene Lavs Interessenter mod Medlemmer af et andet i Fremtiden kun kunde ske af Lavenes Bestyrelse og at Angiverens Del af Bøderne i Fremtiden maatte falde bort; for at bevare Borgernes indbyrdes venlige Sindelag vilde det derfor være af Betydning, om Lavenes Bestyrelser indbyrdes søgte at forlige saadanne Sager.

Samtidig søgte Handelslavene i Forening ogsaa om at faa afskaffet den formentlig lovstridige Skik at sælge Varer en detail ved Avktioner, hvilken Skik i de senere Aar havde indsneget sig, men Kancelliet svarede 11. Okt. 1825, at det skulde have sit Forblivende ved de gældende Anordninger.

O. F. Hagen 1825—31.

1829 blev der afæsket Oldermændene Erklæring om Beskaffenheden af de Varer, man fik i Holmegaards Glasværk, hvortil han svarede, at de forskellige Sorter Flasker, som kunde anvendes i Vinhandelen, vare særdeles gode af Bonité og at Priserne svarede til andre Fabrikkers Priser, hvorfor

Fabrikken meget var at anbefale, da dens Varer i enhver Henseende kunde konkurrere med dem, der kom fra Norge.

Da der 1830 afkrævedes Betænkning, om der kunde gives Agent, Urtekræmmer J. A. Topp Bevilling til at sælge engelsk Porter, dog ikke i mindre Partier end 50 Flasker ad Gangen, bemærkede Oldermændene, at nogle af Lavets Interessenter handlede med fremmed Øl, og at Vinhandler Steinbach havde et Parti under Vejs hertil. Grunden til, at ikke alle Interessenter benyttede denne Rettighed og at nogle havde ophørt med denne Handel, hidrørte fra, at fremmede Ølsorter stode i meget høj Pris og ikke kunde finde tilstrækkelig Afsætning, da Vin i Almindelighed lettere kunde købes; men han antog nok, at Lavet var i Stand til at levere saa meget fremmed Øl, som kunde ønskes.

P. L. R. Hansen 1831—32.

11. April 1831 udbad Oldermændene sig Magistratens Bestemmelse for følgende Tilfælde:

1. Om Oldermændene, naar en fremmed rejsende Vinhandler eller Fasbindermester vilde nedsætte sig heri Staden, skal lade ham indskrive i Lavet, uden at han underkaster sig den for Interessenterne befalede Examen, eller først, førend Indskrivning finder Sted, forlange, at han ved Examen prøves, hvorvidt han er duelig, samt om en saadan Vinhandler og Fasbindermester, hvis han tillige vil benytte Fasbinderiet, da er pligtig at forfærdige Mesterstykke overensstemmende med de her vedtagne Regler.

2. Om en fremmed Vinhandler- og Fasbindersvend bør underkaste sig Svendeexamen og forfærdige Svendestykke ved Fasbinderiet, for lige med andre her paa Lavet tjenende Svende at kunne optages som saadan.

3. Om og hvorvidt de tilrejsende Vinhandler- og Fasbindersvende, som forhen have efter indgiven Ansøgning, efter at have tjent den befalede Tid paa Lavet, erholdt Tiladelser til at forfærdige Mesterstykke og optages i Lavet som Interessenter, saadant kan være anvendeligt paa indenbys

Vinhandler- og Fasbindersvende, uagtet der ved Fordn. af 23. April 1817 er befalet Examen.

Det sidste Spørgsmaal var kun fremsat, saafremt Svaret paa det første blev, at de skulde optages uden Examen. Naar der gaves tilrejsende Personer en saadan Begunstigelse og siden disse ikke examineredes i deres Hjemstavn, men alene forfærdigede Fasbindermesterstykke, syntes Omstændighederne ogsaa at tale for, at den indfødte udtjente Svend kunde optages uden Examen; at Udlændinge ikke burde begunstiges mere end Indfødte, syntes billigt, men iøvrigt bemærkedes, at efter Udstedelsen af Forordningen af 23. April 1817 Ingen havde forfærdiget Mesterstykke paa Fasbinderi, men at der nu havde meldt sig en af Lavets Svende.

Hofagent Waage Petersen 1832—34.

En Urtekræmmer tiltaltes 1834, fordi han solgte Kognak, som han vilde henregne under Benævnelsen Liqueur og især som en Art Luttendrank, hvilket han vilde bevise med mange lærde Citater, medens Oldermændene gjorde gældende, at Kognak var fransk Druebrændevin, paa hvis Udsalg Vinhandlerne havde Monopol. Oldermændene benægtede ogsaa, at Kognak henhørte under Benævnelsen Luttendrank, idet denne var en Art Kryddervin eller Liqueur, og til at sælge disse havde Vinhandlerne Eneret, siden deres Lavsartikler vare yngre end Urtekræmmernes. Denne Strid fremkaldte mange Indlæg fra begge Sider.

Paa Magistratens Forespørgsel om Indtægterne ved Interessenternes Lade svarede Oldermændene 30. Juni 1834, at disse bestode i:

1. Indskud 32 Rbdl., hjemlet dels ved Lavsartiklerne, dels ved senere Vedtægter. Deraf tilfaldt de 20 Lavskassen, 4 Ligklædet, 2 de Fattige og de 6 Rdl. vare Betaling for Fritagelse for Tilsigelse til Lavsmøderne, der ifl. Lavsartiklerne paahvilede den yngste Interessent og betaltes til Lavets Bud.

2. Aarligt Kontingent 16 Rdl., bestemt paa Lavsamlingen 26. Okt. 1821.

3. Bøder efter Anordningerne.

4. Enhver Interessent udreder 3 $\frac{1}{2}$ til en afdød Interessents Bo til at afholde Udgifter til Ligbærerne.

Disse Indtægter anvendtes dels til at udrede Pensioner og Gager, dels til de med Lavets Bestyrelse forbundne Udgifter. De Indtægter, der ikke betaltes, bleve inddrevne ved Sogsmaal for Politiretten.

I Marts 1834 udsendte Oldermændene følgende Rundskrivelse til Lavets Medlemmer og afkrævede deres Betænkning, inden han indgav en Ansøgning til Kongen:

„Det er visseligen saare tungt dagligen at se, hvorledes Handelen i Almindelighed og Vinhandelen i Særdeleshed aftager. For at kunne forebygge dette Onde er det nødvendigt at kende Aarsagerne dertil, thi naar disse blive hævede, vilde ogsaa Handelen derved afhjælpes.

„Foruden den Fattigdom, som eksisterer og som efter de nuværende Forhold mere vil tiltage, hvilket foranlediger, at enhver indskrænker Forbruget af fremmede Varer, maa Handelens Aftagelse formentlig hidrøre fra, at den Stabelret, som har været tillagt Kjøbenhavn, er hævet, at fremmede Handelshuse have deres Agenter her i Byen, hos hvilke enhver kan rekvirere et saa ubetydeligt Parti Varer, som han finder for godt, at Uberettigede, der ikke have Borgerskab paa Handel, udsælge Varer og endelig at Handelsberettigede drive anden Handel end den, deres Borgerbreve hjemle dem. Hvad angaar den først anførte Aarsag til Handelens Aftagelse, nemlig Stabelrettens Ophævelse, da maa derved bemærkes:

„Ifølge den ældre Lovgivning havde Kjøbenhavn og nogle faa Stæder i Riget Stabelret, hvilken bestod i, at fremmede Varer ikkun i disse Stæder maatte indføres, hvoraf igen fulgte, at de øvrige Provinsialstæder og Landet fra saadanne Stabelstæder maatte rekvirere deres Varer. Nu derimod kunne fremmede Varer indføres ved ethvert Toldsted, og den Handel, som Købmændene i Kjøbenhavn havde udenfor denne Stad, er saaledes gaaet tabt. At dette Tab er betydeligt, er utvivlsomt, og at det derfor var ønskeligt

at genvinde denne Ret, kan næppe nægtes. Om og hvor vidt der med Føje kunde andrages herpaa, er et Spørgsmaal, der beroer paa, om det kan godtgøres, at det vilde være gavnligt, at hin gamle Ret igen blev indført og om de øvrige Provinsialstæder kunde anses at lide Uret.

„I denne Henseende maa det foreløbig bemærkes: Kjøbenhavn omfatter $\frac{1}{10}$ af hele Landets Befolkning. Ved at give denne By sin Stabelret tilbage, vil den udenlandske Handel koncentrereres her, og mange brødløse Mennesker, hvis Antal aarligen tiltager og forøger Fattigvæsenets Udgifter, vilde derved erholde deres Ophold, ej at tale om, at de Handlende her i Byen da vilde kunne bestaa, istedetfor at de nu, siden den udenlandske Handel er adsplittet over hele Riget, maa gaa til Grunde. Vel kan herimod indvendes, at det vilde være ubilligt imod de andre Købstæders Handlende, at de nu berøvedes en Rettighed, som de have tilvundet sig, og at de Fattige, der i de andre Købstæder erholde Ophold ved Handelen, vilde lide derunder, men disse Omstændigheder skønnes ikke at burde komme i Betragtning. Ved Stabelrettens Indførelse har det formentlig været Lovgiverens Hensigt at have Kontrol med, at fremmed Luxus ikke blev udbredt over hele Landet, og da denne ikke aldeles kunde forbydes, har han troet at burde indskrænke fremmede Varers Indførsel til faa Steder og in specie til Kjøbenhavn, hvis store Folkemængde foranlediger, at Luxus aldrig faar saadan Overvægt som i de mindre Stæder, hvor gensidig Kappelyst forøger den; at dette virkelig er Tilfældet, viser Erfaring.

„At flere, som i disse Stæder underholdes ved Handelen, komme til at tabe, er i og for sig ikke ubilligt, eftersom saadanne Personer nærmest henhøre til den Klasse Mennesker, som burde finde deres Ophold ved Landbruget. Desuden vilde visseligen ej heller Fattigdommen udenfor Kjøbenhavn tiltage betydeligt, fordi de andre Steder nægtedes Oplagsret, thi de Personer, om hvem der i denne Henseende kunde være Spørgsmaal, maatte som opdragne paa Landet ogsaa kunne faa Arbejde der. Anderledes forholder det sig

derimod med Kjøbenhavn, hvori mange ere barnefødte og ingen Lejlighed have haft at lære Landbruget; at disse forud for hine have Krav paa Ophjælpning ved Handelen, synes utvivlsomt.

„Naar nu hertil kommer, at de Handlende i de Købstæder, som ingen Stabelret have, formentlig ingenlunde have Krav paa denne Ret, saa skønnes det ej heller, at de lide ved, at Oplagsret nægtes disse Stæder i Særdeleshed, siden Erfaring har vist, at den dem for øvrigt tilstaaede Handelsret er tilstrækkelig nok for de Handlende til at have Udkomme.

„Den anden Omstændighed, der skader Handelen i Kjøbenhavn, er, at fremmede Handelshuse have deres Agenter, hos hvem enhver kan rekvirere Varer. Foruden det, at største Delen af disse ingen Borgerskab have og altsaa ej heller ere de Byrder undergivne som andre Handlende, er en saadan Agent dobbelt skadelig, thi dels kan han altid undersælge de Handlende, fordi han ikke behøver at sætte sine Penge i Varepartier og fordi han ingen Pakhusleje har at betale, dels tilvender han de Udenlandske, naar undtages den Provision, han erholder og som oftest er liden, den Fordel paa Varerne, som bør falde Landets Undersaatter til Del. Der er saaledes intet, der taler for saadanne Agenters Opretholdelse, og det burde maaske derfor indstilles til Magistraten, at Borgerskab som Handelsagent ikke meddeltes i Fremtiden. For at forebygge, at Fremmede ikke igennem deslige Personer drive direkte Handel med Landets Indvaanere, var det ønskeligt, at paa Toldboden ikke andre end Handelsberettigede maatte udklarere Varer.

„I det foregaaende er berørt, at Vinhandlerne forurettes derved, at Handelsberettigede drive Handel og at Handelsberettigede udsælge Vin, uagtet de have Borgerskab paa en anden Næringsvej. For saadanne Indgreb fastsættes ved Plakaten 4. Febr. 1825 Mulkter. Imidlertid maa dog herved anføres, at Hensigten med denne Bestemmelse nemlig at forebygge Indgreb i Lavets Rettigheder ikke tilfulde kan

opnaas, eftersom i flere Tilfælde Mulκτηrne ere for ubetydelige til at afskrække Uvedkommende fra at handle med Vine og Brændevine og efterdi det juridiske Bevis for hine Indgreb meget vanskeligen kan tilvejebringes, hvilket har til Følge, at de Indklagede frifindes. Det synes derfor passende at tage under Overvejelse, hvad der for Lavet kunde foretages. De Indgreb i dettes Rettigheder, der af Uberettigede foretages, ere af forskellig Art. Naar en Indvaaner, der har nogle faa Varer, som han ikke selv kan forbruge, afhænder disse, er Overtrædelsen af hine Rettigheder visseligen ikke saa stor, som naar en Mand, der enten aldeles ikke er Borger eller, om han end er dette, men har Borgerskab paa en anden Næring, driver stadig Handel med Vine og Brændevine, og dog er Straffen for disse den samme. Vel indeholder Plakaten af 1. Avg. 1821, at de Varer, hvormed nogen driver uberettiget Handel, skulle, saafremt denne ikke kan forenes om deres Bortsalg ved en Handelsberettiget, sælges ved offentlig Avktion, men for at denne Plakat skal komme til Anvendelse, er det ikke nok, at der haves Kundskab om, at en Person, der handler, har saadanne Varer, men i Tvistigheds Tilfælde skal juridisk Bevis præsteres, og dette er ligesaa vanskeligt som at bevise, at uberettiget Handel finder Sted, ej at tale om det forhadte, der ligger i, at et Lav for at paase sine Rettigheders Overholdelse maa søge Tilflugt til ved ubekendte Personer at købe Varer hos saadanne, som det er vidende om, driver hin uberettigede Handel.

„Efter de for Tiden værende Forhold og da den, der stadigen handler med Vin og Brændevin, altid er saa snild, at han ved en eller anden Exception veed at undgaa at blive dømt, f. Ex. ved at lade sin Betjent udsælge Varerne og derefter nægte, at det er med hans Vidende og Villie, er det nødvendigt, at andre Bestemmelser udgaa for uberettiget Handel og at Procesformen for en Del forandres.

„Hvad den sidste angaar, da var det at ønske, at Lav-sager ikke bleve betragtede som private, men at samme Fremgangsmaade med disse fandt Sted som med Justits-

sager, nemlig at naar Oldermændene anmeldte, at en eller anden drev uberettiget Handel, blev fra det Offentliges Side anstillet Inkvisitionsforhør og Sagen derefter af det Offentlige forfulgt. Ved denne Maade vilde lettere erholdes Beviser mod Overtræderne og derved ophævedes det i Grunden saare nedværdigende for et Lav, at det, for at faa Bevis mod Overtræderne, ved Ubekendte maa søge at faa afkøbt disse Varer for at faa dem dømt. Fremdeles vilde ved denne Maade lettere erholdes Bevis for, hvilke Varepartier uberettigede Handlende vare i Besiddelse af, og isteden for nu, at Oldermændene ved at rekvirere Beslag paa et saadant Parti Varer resignerer at betale Reparation, fordi de juridiske Beviser mangle, vilde det Offentlige, efter at en Undersøgelse af samme forud havde fundet Sted, med større Sikkerhed kunne sættes i Stand til at anholde deslige Varer.

„Med Hensyn paa, at Politivæsenet efter de tidligere Anordninger bør understøtte Lavene, tør det vel antages, at et Forslag om, at Lavssager behandles som Justitssager, ikke vil findes ubilligt, og efter saaledes at have forudskikket dette, bliver derefter at afhandle det andet Spørgsmaal, nemlig om hvorvidt Forandring i Bestemmelserne i Plakat 4. Febr. 1825 er ønskelig. For saa vidt der i det foregaaende er anført, at Klage kan føres over, at en Indvaaner, der har nogle Varer, som han ikke behøver til Forbrug, afhænder disse, skønnes det ikke, at Forandring i hine Bestemmelser er nødvendig, men derimod er det visse- ligen utvivlsomt, at hvis En stadig driver en uberettiget Handel, ere de bestemte Mulkter for ubetydelige. Erfaring har desuden vist det og der er derfor maaske Grund til at foreslaa, at naar det ved den af det Offentlige foranstaltede Undersøgelse viste sig, at en saadan Person stadig drev Handel, Mulkterne i dette Tilfælde forhøjedes, f. Ex. til det dobbelte, tredobbelte, fir- eller femdobbelte af de Summer, der i Plakat 4. Juli 1825 ere fastsatte. At et Forslag herom muligen vil vinde Bifald, synes muligt, og der kunde maaske være Grund til end videre at andrage Forestaaende for Kjøbenhavns Magistrat.“

Lavets Medlemmer sluttede sig i det hele hertil, men de fleste fandt dog, at dette Lav alene ikke kunde andrage paa Stabelret, og mange ytrede sig med stor Uvillie mod Handelsagenternes Virksomhed. Steinbach skrev bl. a.: „Naar vi kaste et Blik paa vore Artiklers Afsætning i Sælland, ikke at tale om de øvrige Provinser, saa kan man antage, at Kjøbenhavn ikke fournerer det med det halve, ja maaske ikke med en Trediedel af det, der konsumeres, idet det øvrige kommer fra Lybæk gennem en Del af omtalte Probenreutere. Vi kende Lybækkernes mageløse Smøveri, som i Forening med flere Omstændigheder gør, at de langt kan overkonkurrere os, hvoriblandt er den, at største Delen bliver indsmuglet, hvilket selv de hyppige Konfiskationer bevise.“

Kaptain F. P. Hagen 1834—36.

27. April 1835 tilskrev Oldermænden Magistraten saaledes:

„Oldgesellerne for Vinhandlersvendene have i en Skrivelse til Undertegnede andraget paa, at det bliver bestemt, at ingen Interessent, som ej holder Svend, maa have mere end een Dreng, i det mindste i de første 5 Aar af dennes Læretid. Som Grund for dette Andragende have de anført, at den Omstændighed, at flere Interessenter holde 2—3 Drengene uden at have Svend, medfører stor Vanskelighed for Svendene at faa Kondition, og dersom alle Interessenterne vilde følge samme Maade, maatte Svendene henligge uden Kondition, hvorved de ikke alene, siden Anordningen af 23. April 1817 befaler, at en Svend for at blive Interessent skal have tjent 3 Aar paa Lavet, blive udelukkede fra at blive Vinhandler, men endog, naar de ikke have andre Hjælpekilder, ville falde det offentlige til Byrde. Tillige have de ytret, at det ikke sjelden hænder, at de Svende, som ingen Kondition paa Lavet kunne faa, søge enten at faa en uformuende Vinhandlers Navn at handle paa eller lade sig employere hos Grosserere her i Staden som Pakhusforvaltere og Kypere eller antage Engagement udenfor Kjøbenhavn, hvorved Vinhandlerne i flere Henseender skades, dels derved

at saadanne kunne drive uberettiget Næringsbrug, dels ved at de imellem Vinhandlerne, som muligen kunde attraa en Svend, ingen kunne erholde, og endelig derved at den Rettighed, Lavsartiklerne og kgl. Befaling af 7. Sept. 1699 giver Vinhandlere og Fasbindere til at behandle Grosserernes Vine, gaar over til Svendene eller andre Personer.

„Dette Andragende blev, efter at jeg havde imodtaget samme, sat i Cirkulation hos Vinhandlerne og derpaa foretaget i en Lavsforsamling, hvorved blev besluttet, at jeg skulde fremkomme med Indstilling til den høje Magistrat om, at det ved Lovbud blev fastsat, at ingen Interessent maa holde mere end 2 Dreng, og at dersom nogen ønsker et større Antal Dreng, bliver det gjort til Pligt for hver Dreng, der end videre antages, at holde en Svend. Idet jeg ifølge denne Beslutning fremkommer med berørte Indstilling, giver jeg mig den Frihed saavel i Anledning af Andragendet som med Hensyn til den tagne Beslutning at ytre, at ihvorvel det vistnok er rigtigt, at det ikke staar i Interessenternes udelukkende Magt at afskære Svendene Adgang til Kondition, saa vilde det dog paa den anden Side medføre Ubillighed, at en Interessent, som ønskede at holde mere end 2 Dreng, skulde være forbunden til at tage i sin Tjeneste en eller flere af de ledig gaaende Svende, naar disse vare udelige, upaalidelige eller uefterrettelige, og jeg kan derfor ikke antage det nødvendigt, saafremt Indstillingen gives Medhold, at der i det Lovbud, som desangaaende udgaar, tilføjes Betingelser, der forebygge saadant. At overlade Afgørelsen af Spørgsmaalet, om de ledigværende Svende ere duelige eller ikke, til den Interessent, som vil have flere Tjenestefolk end 2 Dreng, kan næppe tilstedes, thi er det hans Interesse at holde 3 Dreng, vil han naturligvis, under Paaskud af at ingen duelig Svend er ledig, forkaste enhver Svend, som melder sig. Derimod synes det rimeligere, at en Interessent, der er i det omhandlede Tilfælde, er forpligtet til at underkaste sig Oldemandens og Bisiddernes Erklæring om de ledigværende Svende. Formene disse, at der imellem dem ere duelige Subjekter, da indtræder Forpligtelsen, som ved

Indstillingen attraas sanktioneret. I modsat Tilfælde, eller om ingen Svend er ledig, overlades det den omhandlede Interessent at antage saa mange Drenges, som han finder fornødent.

„Hvad dernæst angaar det i Oldgesellernes Andragende anførte, at det maa være i Vinhandlernes egen Interesse, at Svendene kunne faa Kondition paa Lavet, fordi derved forebygges, at de søge Employ hos Grossererere her i Staden eller andre Handlende udenfor Byen, der aflære dem Behandlingsmaaden med Vinene, da er det vel muligt, at, naar hin attraaede Bestemmelse udkommer, ikke saa stort et Antal Svende som nu søge Tjeneste udenfor Lavet, men at Svende, som ere ledige, derfor ubetinget skulde forkaste Ansættelse hos andre, kan jeg ikke antage ligesaa lidet som det, at den ommeldte Indstilling gives Medhold, efter min Formening vil have til Følge at forebygge, at en uformuende Vinhandler udlaaner sit Navn til en anden, thi i alle deslige Tilfælde vil sandsynligvis den pekuniære Fordel bestemme den ledige Svend, og der er saaledes vist ingen Tvivl om, at han vælger den Stilling, der giver mest Indtægt.

„At det i øvrigt ved Befaling af 7. Sept. 1699 er forbudt Svende at lade sig engagere til at behandle Grosse- rernes Vine, maa jeg tilføje, og ligeledes maa jeg bemærke, at det ifl. Frdn. af 23. April 1817 § 6 formentlig er ulovligt, at en Vinhandler udlaaner sit Navn til en anden. Dersom der for Overtrædelse af dette Slags blev bestemt Straf samt dersom hin Bestemmelse af 1699 paa ny blev bragt til offentlig Kundskab, vilde dette Uvæsen hæves, om end intet Baand paalagde Interessenterne at holde Svende.“

1835 indgav Oldemanden et Forslag til Forandring i Lavets Examiners. Bl. a. bestemtes, at Mesterstykket for Fasbinderne skulde bestaa i et regulair ovalt Stykfad med Port af Størrelse fra 5 til 10 Oxehoveder paa rinsk Maner, som maa belægges med Jærnbånd, og desuden en æggeoval Tragt af $\frac{3}{4}$ Alens Størrelse i Diameter efter Cirkelslaget med et Trærør i, belagt med Træbånd paa rinsk Maner. Stykfadets Størrelse overlades det den at vælge, som skal

forfærdige Mesterstykket, men det maa bestemt opgives ved Begyndelsen, og naar det er færdigt ikke differere mere i det højeste end 20 Potter enten efter Vezier-Stok eller i Tvistigheds Tilfælde Justerkammerets Maal, hvert Oxehoved beregnet til 240 Potter. Iøvrigt maa disse 2 Dele hverken have Ind- eller Udfuger, maa være vel polerede og Stykket paa hver 18 Tommers Diameter have $\frac{1}{4}$ Tommes Synkning fra Sidestaverne til Spunds- og Grundstaverne og Bunden af Egeplanker fra $1\frac{1}{2}$ til 2 Tommers Tykkelse. Tragten bør være 8 Tommer udvendigt Maal. Mesterstykket bør forfærdiges hos Oldermænd under saadant fornødent Tilsyn, at ingen Uorden eller urigtig Fremgang finder Sted. Ej længer end 6 Uger bør nogen tilstædes at arbejde paa sit Mesterstykke, som regnes fra den Dag, Træet er forevist og Modellen antaget gyldig.

1835 søgte Lavet Stænderforsamlingen i Roskilde om at virke til, at Tolden paa Vine saavel for Indførsel som for Transit maa bero ved det bestaaende, hvilket Andragende indleveredes ved Stænderdeputeret Vinhandler H. P. Hansen.

1836 fremkom i Stænderforsamlingen et Udkast til en Plakat om nærmere Bestemmelse af Grosserernes Handelsret, hvori det var foreslaaet, at Grosserere maatte sælge til udenbys Købmænd flere til et enkelt Handelslav hørende Varesorter, naar disses samlede Værdi udgjorde 20 Rdl., og at en Grosserer, der havde haft Borgerskab i 5 Aar, maatte indtræde i et hvilket som helst Handelslav. Samtidig var der i Stænderforsamlingen ytret Ønske om almindelig Handelsfrihed og Ophævelse af Handelslavene. Herimod fremkom Oldermænd med en Indsigelse. Saadanne Bestemmelser vilde ødelægge Detailhandelen. Det var vel anført af Grosserersocietetet, at de tidligere store Handelsomsætninger ikke længer fandt Sted og at det vilde være tungt, om en Grosserer derfor maatte frasige sig de mindre Omsætninger, men herved vilde Grossererne komme til at dele saa godt som alt Udsalg med Vinhandlerne, hvis det blev dem tilladt at sælge mindre end 1 Anker, og der blev berøvet Detailhandlerne al Handel med udenbys Købmænd.

Det andet Forslag gik ikke igennem, hvorimod det første bestemtes ved Plakat af 19. Okt. 1836. En ny Protest fra Oldermænden var følgelig forgæves.

Agent H. J. Steinback 1836—42.

1837 søgte Hofagent og Hofvinhandler C. Waage Petersen om 10 Aars Eneret til at fabrikere og forhandle en mouserende Liqueur, hvortil Oldermænden bemærkede, at skønt Bevillingen vistnok vilde skade Vinhandelen, siden den nemlig vilde give Anledning til, at den virkelige franske Liqueur mindre vilde søges, fandt han sig dog ikke befojet paa Lavets Vegne bestemt at erklære sig derimod.

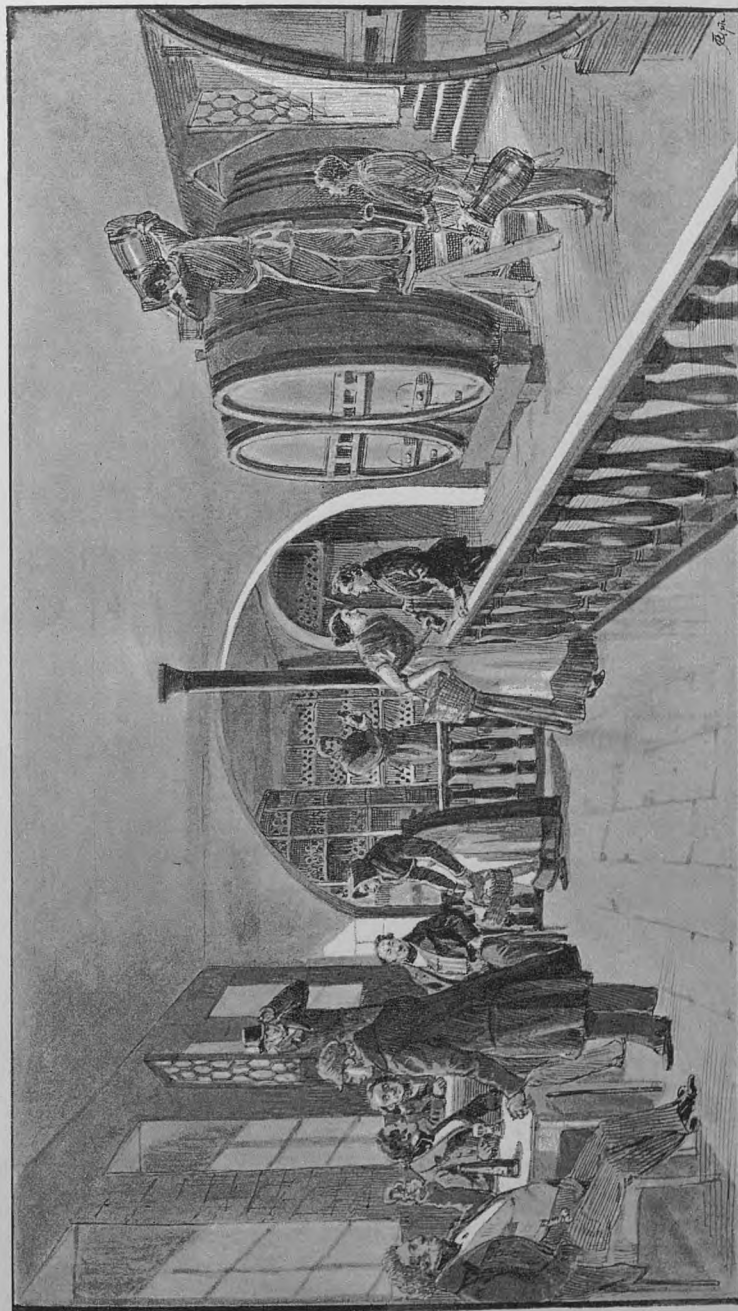
Ved Højesteretsdom af 9. Febr. 1837 kendtes Urtekræmmerne uberettigede til Handel med Kognak, og en Politiretsdom af 3. April 1838 udtalte, at Værtshusholdernes Ret til at sælge Brændevin ud af Huset kun gjaldt Kornbrændevin.

Paa en Forespørgsel fra Magistraten svarede Oldermænden 21. Juli 1838, at det altid havde været Praxis i Lavet, at en Enke hverken kunde møde i Lavet eller afgive Stemme, ej heller havde man taget Hensyn til de Interessenter, der ikke mødte personlig ved Samlingerne, men der var ikke nogen almindelig Bestemmelse herom, hvorimod det vel i et enkelt Tilfælde, hvor Flertallet af Medlemmerne vare tilstede, nemlig ved Valget af en af Lavets Betjente, blev udtrykkelig bestemt, at ved slige Tilfælde de fraværende Stemmer ikke skulde komme i Betragtning. Ved Svendenes Lavssamling 8. Nov. 1818 vedtoges det, at ingen Svend er berettiget til Stemme i noget Tilfælde, uden at han personlig er tilstede.

1840 indgav man et nyt Andragende til Grosserer og og Stænderdeputeret H. P. Hansen, hvori man bad ham om at virke hen til at ophæve den Forskel i Told, som fandt Sted i Kongeriget og Hertugdømmerne og som var i høj Grad fordærvelig for Lavet og bevirkede en tiltagende Indsmugling af Vin fra Hamborg.

Paa en Forespørgsel fra Magistraten om, hvilke Forandringer i Toldtarifferne der kunde anses for ønskelige, svarede Oldermænden 18. Febr. 1841:

„Den nugældende Lovgivning tilsteder os ikke at udføre ringere Kvantaa Vine eller Brændevine af Kreditoplaget end halve Ankere. Det indtræder imidlertid meget hyppigt, at en forbisejlende Skipper ønsker at indtage et mindre Parti Vin eller Brændevin, men da han i saa Fald ikke kan faa Udførselstolden godtgjort, fordyres Artiklen derved saa meget, at han enten aldeles undlader at medtage samme eller ogsaa venter, indtil han naar Helsingør, paa hvilken Plads det nemlig er tilladt at afskrive Kvartankere eller $1\frac{1}{4}$ Viertler af Kreditoplaget. Vinhandlerne her i Staden, der desværre maa se deres Handel aftage Aar for Aar, miste derved en ikke ubetydelig Afsætning.“ Man ønskede derfor samme Ret som Helsingør. „Fremdeles have alle Interessenter allerede i længere Tid følt sørgelige Virkninger af den store Ulighed i Toldafgifterne af deres Handelsvarer i Kongeriget og Hertugdømmerne. Lavet har i den Anledning, medens Stænderne vare forsamlede ifjor, henvendt sig til Raadmand H. P. Hansen med Bøn om, at han vilde andrage paa, at Stænderne indstillede, at denne Forskel snarest muligt eller dog i al Fald ved Nedsættelse af Afgifterne i Danmark reduceres til et mindre Forhold. Dette Andragende blev imidlertid, af Mangel paa Tid, ikke nærmere undersøgt, men da jeg maa anse dets Bevilgelse for meget vigtig for Lavet, tillader jeg mig herved at fremsende Kopi af samme med Anmodning om, at Generaltoldkammeret ogsaa maa blive bekendt med Lavets Ønsker i denne Henseende. Den høje Magistrat vil deri finde udviklet de Argumenter, der tale for Opfyldelsen af vort Ønske, og er jeg blot saa fri at tilføje, at den Differens, der er imellem Tolden paa Vin her og i Hertugdømmerne (c. 2 Rdl. pr. Anker) er større end den Fortjeneste, vi have ved at sælge et Anker Vin, og da man i Hertugdømmerne formedelst Beliggenheden kan faa Vinen billigere indkøbt end hos os, er Fristelsen til at indsmugle den paa de danske Øer følgelig saa meget

En Vinkælder i Kjøbenhavn for circa 50 Aar siden.

større paa Grund af den særdeles betydelige Fordel, Smuglerne have paa deres Varer, og vi tabe dessaarsag mere og mere den allerede i Forvejen formindskede Provinshandel, medens Grossererne og mangfoldige Uberettigede berøve os vor ubetydelige Handel her i Staden.“

Et lignende Andragende indgav Oldermænden 30. April 1842 til General-Toldkammeret.

Da Agent Topp 1841 søgte om Privilegium paa at sælge fremmed Øl, afgav Oldermænden følgende Erklæring:

„Intimationen af Ansøgningen, at Hr. Topp efter egen Begæring har faaet et Privilegium i sin Tid til at handle med Porter, som udfordrede en omhyggelig teknisk Behandling, „der skulde ligge udenfor Vinhandlernes sædvanlige praktiske Dannelses Routine“, at dette Privilegium, da han erholdt det, ikke var af stor Vigtighed, men at hans Bestræbelser have gjort Privilegiet frugtbart, hvorved han dog aabenhjertigt tilstaar, at Erhvervelsen af den rigtige Fremgangsmaade ved Porterens Behandling har kostet ham mange Penge, synes mig ikke at hjemle nogen særdeles Kvalifikation for ham til at opnaa det ansøgte.

„Det forholder sig rigtigt, hvad Supplikanten anfører om, at Porterhandelen udelukkende har tilhørt Vinhandlerne, hvilke den endnu, med Undtagelse af de specielle Privilegier, der i saa Henseende maatte være tilstaaede for andre, alene er overladt, og jeg indrømmer ligesaa villig Supplikanten, at der i Fortiden ikke er indført saa meget af denne Artikel som nu. Men derimod er det en ligefrem Urigtighed at paaberaabe, at Lavets Interessenter skulde mangle behørig Routine eller Sagkundskab til Behandling af Porter eller andre fremmede Ølsorter. Enhver Vinhandler maa nødvendigvis have Kendskab og nøje Kendskab til Kemien, og de kemiske Processer, de fremmede Ølsorter undergaa, ere ikke forskellige fra dem, der finde Sted ved Vine; disse sidste fordre tvært imod endog langt nøjagtigere og kyndigere Behandling end Øllet. Det følger derhos af Sagens Natur, at 10 Aars vedholdende Øvelse ved flydende Gæring og Bedærv i samme Grad som Øl underkastede Varer, der

desuden altid have her i større Partier end sidstnævnte Artikel, absolut maa kunne give enhver blot nogenlunde opvakt Mand mere end tilstrækkelig Sikkerhed og Routine. Agent Topp afgiver selv i sin Ansøgning et Vidnesbyrd imod sig, naar han maa indrømme, at han først efter stor Opofrelse af Tid og Penge har kunnet lære at forstaa sig paa Behandling af Porterens, noget enhver Vinhandlersvend uden Frygt tør erklære sig i Stand til.

Supplikanten gaar dernæst et Skridt videre frem og anfører, at de hans Ansøgning medfulgte Attester skulle bevidne, at Privilegiet til Forhandling af Porter først i hans Hænder er blevet frugtbart, men naar man ej skal forstaa de Herrer Fengers, Bangs, Lunds og Wexchals Erklæringer saaledes, som om disse Læger havde anvendt Porter som Medicin efter Agent Topps Anmodning, saa veed jeg ikke, hvorledes man af deres Ytringer om, at Brugen af Porter i enkelte Sygdomme er nyttig og at denne Vare hidtil har været at faa hos Supplikanten, skal ved ringeste Skin af Rimelighed kunne udlede, at det egentlig er ham, man kan takke for, at denne Artikel faas her. Alle nogenlunde vel assorterede Vinhandlere handle og have stedse handlet med Porter, hvoraf de afsætte betydeligt. Denne kan hos os faas i det mindste ligesaa god og undertiden bedre end hos Agent Topp, til ligesaa billig Pris som hos ham og af ligesaa fortrinlig Beskaffenhed som i selve London.

Vort Lavs Interessenter handle derhos ogsaa med andre fremmede Øsorter, saa at Regimentschirurg Schiøtts i hans Attest udtrykte Tvivl derom er aldeles ugrundet. Dr. Momme erklærer sig ligeledes ubekendt med, hvor man her i Staden kan faa ligesaa godt udenlandsk, navnlig bajersk Øl som hos Agent Top, men hertil skal jeg blot svare, at han ved at henvende sig til hvilken som helst af de vel assorterede Vinhandlere hersteds kan faa sit Ønske opfyldt og sin Uvidenhed hævet. Men selv om Lavsinteressenterne ikke hidtil havde været saa vel forsynede med forskellige fremmede Øsorter, saa er dette, da disse Artikler blive mere eftersøgte og man altsaa er mere sikker paa at faa dem

afsatte, kun en Ansporelse for Vinhandlerne til at forskrive dem, men ingen Bevæggrund til at tilstaa en uberettiget en Handel, der alene og efter Sagens Natur tillige mest passende henhører til Vinhandelen.

Idet jeg ikke vil indlade mig nærmere paa det indiskrete i Supplikantens Ansøgning, at han samtidig med sin Bægning om at faa Tilladelse til Handel med andre fremmede Ølsorter end Porter fortæller, at han uden saadan Tilladelse har forsynet sit Lager med slige Ølsorter og paaberaaber Lægeattester for, at han ugenert har solgt dem (hvorved han er ifalden Ansvar for Indgreb i Lavets Rettigheder og for uberettiget Næringsbrug), skal jeg dog ej lade ubemærket, at hans Argument, hentet fra at Toldvæsenet har haft Fordel ved hans Indførsel af Øl, er meget intetsigende og at det dog nok vilde være en grov Misforstaaelse af den indenlandske Handels og Industris Interesse, naar man, med Supplikanten og Inspektør Friebling, vilde give ham den ansøgte Bevilling paa et helt Lavs Bekostning, alene fordi derved afsættes nogle flere Flasker aarligen for et dansk Glasværk. De Vinhandlere, der handle med fremmed Øl og have aftappet samme, købe ogsaa Flasker fra Holmegaard.

Det eneste, der altsaa skulde tale for Ansøgeren, maatte da være hans egen Interesse, men ligesom han i sin Bægning har ladet været uberørt, at han attraar Bevilling for egen Fordel, saaledes formener Vinhandlerlavet, at den Mand, der har Ret til Urtekramhandel, til Handel med Malagavin i enkelte Bouteiller, til Handel med Porter, hvilken sidste jo efter hans egen Forsikring drives i et betydeligt Omfang, ikke behøver for sin Existens at berøve et fattigt og talrigt Lavs Interessenter, som forhaabe at have billigt Krav paa Øvrighedens Beskyttelse i Haandhævelse af deres faa Rettigheder, en Handel, der nærmest og naturligst tilkommer dem og ikke paa deres Bekostning bør tilstaa enkelte allerede noksom af Lykken begunstigede og deres Udkomme sikrede Personer.“

16. Maj 1842 forestillede Oldermændene Magistraten, at

de fremmede Handelsrejsende omgik Lovene. Lavets Stilling var for Øjeblikket saare mislig, og det var derfor et ikke ubilligt Ønske, at Lavet sikredes, at de Rejsende bleve tilholdte at efterkomme Anordningerne, for at den Overhaandtagende ulovlige Handel kunde blive hæmmet.

F. V. Luplau 1842—46.

5. Avg. 1842 meddelte Politidirektøren Lavet følgende Skrivelse fra Stadsphysicus Hoppe:

„Det er i de senere Aar blevet Skik mellem Vinhandlerne her i Staden at benytte Lak af forskellige Farver ved Flaskernes Propning. Da det synes ligegyldigt, om disse Lakker have en mer eller mindre smuk Farve, var det ikke at vente, at Valget just skulde være faldet paa en af de smukkeste og dyreste, men tillige giftigste Farver. Dog er det Tilfældet, idet der til det gule Lak benyttes Kongegult, der er en Arsenikfarve og den giftigste af alle gule Farver. Ved at forhøre mig hos en stor Del Vinhandlere har jeg erfaret, at den, om det just ikke er Tilfældet med Alle, dog benyttes af de Fleste, men jeg har tillige erfaret, at de ere uvidende om dens højst giftige Egenskaber. Vel er det sandt, at Giften ved den omtalte Anvendelse i Regelen ikke kan blive skadelig for Folks Sundhed, men det er let muligt, dels at noget af Lakken kan falde ned i Flasken ved Proppens Optrækning, dels at Skade kan afstedkommes ved Uforsigtighed paa andre Maader. Da Vinhandlerne ligesaa godt kunne anvende andre gule Farver, ja endog meget billigere end Kongegult, ville de vistnok gerne ophøre med Brugen, naar de gøres bekendte med Farligheden deraf. Ifølge ovenanførte tillader jeg mig at andrage paa, at det maa blive samtlige Vinhandlere paalagt ved Tillavning og Anvendelse af Lak til Flaskers Propning ikke at betjene sig af Kongegult (Oppermert, Rauschgelb).“

1843 tabte Lavet en Sag, der var anlagt mod Ejeren af Hotel du Nord Vognmand Rasmus Jørgensen, der 1837 havde faaet kgl. Stadfæstelse paa det samme Hotel tillagte

Privilegium paa at holde aaben Vinkælder, men Oldermændene mente, at dette var ugyldigt, da det ikke var stadfæstet af Kong Christian VIII. og da Jørgensen ikke benyttede hele Gaarden som Hotel, men udlejede nogle Lejligheder deri, og Oldermændene mødte en Dag ledsaget af Politibetjente, lod alle Skilterne afbryde, borttog Priskuranterne og lod 3 Skabe med Vin forsegle og lægge under Politiets Forvaring samt tiltalte ham ved Politiretten til Privilegiets Forbrydelse. Jørgensen anlagde Kontrastævning og forlangte 4000 Rdl. for Tab, Tort og Kreditspilde.

Lavets Fremgangsmaade skyldes formodentlig den almindelige Uvillie i Kjøbenhavn mod den ilde ansete Rasmus Jørgensen („Specie-Jørgensen“), men den blev det kostbar, thi Jørgensen fik for Tort og Kreditspilde 100 Rdl., og i Erstatning for Vinkælderens Lukning fra 20. Maj til 22. Okt. 1842 en Erstatning efter udmeldte Mænds Kendelse, der dog ikke maatte blive højere end 10 Rdl. om Dagen.

Ifølge Oldermændens Opfordring enedes man i Juli 1844 om ikke at give Ordre til nogen Handelsagent eller Rejsende, om hvem man bestemt vidste, at han modtog Bestillinger for Handlende, der vare uberettigede til at handle med Vine, ligesom samme Forholdsregler bleve tagne mod selve de Huse, der ogsaa uden Agents Mellekomst effektuerede private Ordre.

30. Juli 1844 tilskrev Oldermændene Magistraten i Anl. af, at der var eftergivet Vinhandlersvend Jakob Peter Kaarsberg 2 Aar af hans Læretid, om dette ikke skulde forstaas saaledes, at han var fritaget for at aflægge Prøve i Fasbinderi, hvormed han ingensinde havde givet sig af, idet Bestemmelsen om Prøve i Fasbinderi tilhørte en svunden Tidsalder, hvoraf hverken de nuværende eller fremtidige Svende kunde have Nytte. Der blev derefter indgivet en Indstilling til Kancelliet, hvori det hedder, at uagtet Lærlingene blive underviste i Fasbinderi, ere de dog saa godt som aldrig i Stand til at udføre de Forretninger, hvortil Fasbinderens Hjælp behøves. Interessenterne ere alle enige om, at der ikke er ringeste Anledning til at overholde disse

Bestemmelser, af Forbindelsen med Fasbinderiet have de aldeles ingen Fordel og den er bekostelig og tidsspildende, da der for Tiden kun er 2 Vinhandlere, der tillige ere Fasbindermestere, og den Betaling, der maa ydes disse for Lærlingenes Oplærelse, er ikke ringe og Principalerne maa i den Tid undvære disse. Da der forestaar en Forandring med alle Handelslav, vil denne ogsaa medføre, at Fasbinderiet som et Haandværk aldeles vil blive skilt fra Handelsberettigelse, men den paatænkte Forandring vil næppe træde i Kraft førend om flere Aar, medens der ingen Anledning er til at opsætte Udskillelsen af Fasbinderiet saa længe. Ved Resl. af 19. Febr. 1845 ophævedes Forpligtelsen til at gøre Svendestykke i Fasbinderi, og Læretiden i Lavet fastsattes ligesom i de andre Handelslav til 5 Aar.

Paa Gen.-Toldkammerets Forespørgsel af 22. Okt. 1844, om Indførelsen af Vægt istedenfor Maal paa Vin maatte anses for hensigtsmæssig, da det rigtige Viertelmaal af Vinfoustager vanskelig kan udfindes med Rudestokken og ikke engang med Bruuns Vezierstok, svarede Oldermændene, at Sagen var forelagt Interessenterne paa en Lavforsamling, hvor man vedtog at svare, „at der ikke gaves nogen Foustage, der jo med Vezierstokken kan maales, forudsat, at Vedkommende har Kendskab til at bruge samme, og man fandt det derfor saa meget mindre hensigtsmæssigt at foretage en Forandring som den foreslaaede, som enhver forskellig Vinsort har en forskellig Tyngde og det derfor vilde blive højst vanskelig at bestemme Tharaen“.

Da der 1845 var indgivet et Forslag til Kancelliet om Lavenes Ophævelse, gav Oldermændene følgende Betænkning om Spørgsmaalet: Vil Vinhandlerlavets Ophævelse være i Konsumenternes Interesse?

„At disse ved en større Konkurrence ville erholde billigere Priser, hører man dagligen paastaa, men denne Sætning, der som enhver anden maa have sin Begrænsning selv i de Forhold, hvor Varernes Pris væsenligst betinges ved det paa sammes Frembringelse anvendte Arbejde, taber næsten enhver Betydning, hvor der ikke er Spørgsmaal om

at forøge Antallet af dem, der frembringe Varerne, men ikkun af dem, der træde op som Mellemmand mellem disse og Konsumenterne. Vinens Pris i Udlandet er naturligvis aldeles uafhængig af, om de ere faa eller mange, hvem det er tilladt at forhandle samme her, og da Vinen ikke dyrkes her, kan Regeringen end ikke indirekte faa nogen Indflydelse i denne Henseende. Den større Konkurrence skulde følgende ikkun bidrage til at nedsætte den Betaling, Vinhandlerne beregne sig for sin Ulejlighed med at bringe Vinen i Konsumenternes Hænder, altsaa til Formindskelse af den aller ubetydeligste Del af den Betaling, der erlægges for Vinen, men om nu endogsaa Konkurrencen, medens det staar enhver frit for at opfylde de Betingelser, der ere opstillede for at blive Vinhandler, ej allerede var saa stor, at enhver nødes til at arbejde for den mindst mulige Betaling, hvilket enhver, der vil sammenligne Vinpriserne her og i Udlandet, dog vistnok maa indrømme, vilde den fri Handel medføre flere betydelige Udgifter, der vilde falde Konsumenterne til Last og aldeles opluge den ubetydelige Nedsættelse, man venter at kunne bevirke i Vinhandlernes Arbejds løn.

„Den første Erklæring om Lavenes Ophævelse vilde vistnok medføre, at en Mængde Personer vilde kaste sig over Handelen, og efter Byens lokale Forhold vilde det medføre en Stigen af alle de Lejligheder, hvori en Handel passende kunde drives, men denne forøgede Husleje af et større Antal Lejligheder tillige med alle de øvrige Bekostninger ved flere Etablissementer vilde naturligvis Konsumenterne komme til at betale, og skulle vi ikke længer opholde os ved dette Punkt, thi, som nedenfor skal blive vist, vil det ikke vare længe, før Vinhandlernes Antal vil være større end nu, men derimod maa vi her udhæve, hvorledes Publikum i en dobbelt Henseende vil komme til at savne den Garanti, som Vinhandlerlavet nu frembyder for Vinens hensigtsmæssigste Behandling.

„Det er nemlig klart, at mange, der aldrig have lært at behandle Vine, ville etablere Vinhandel, og da Ingen i

Fremtiden erhverver nogen Fortrinsret ved at forskaffe sig de nødvendige Kundskaber om Vinen og dens Behandling og det selvfølgelig kan forudsiges, at ikke mange ville underkaste sig den dermed forbundne Møje, vil Vinhandelen om føje Tid være kommen i Ukyndiges Besiddelse, men heraf vil Følgen blive, at megen Vin vil fordærves, og for saa vidt det skulde være blevet aldeles umuligt at afhænde den, vil Tabet paa denne bæres af dem, der konsumere den, som lader sig sælge. Hvad der imidlertid er endnu værre, er, at naar det staar enhver Lykkeridder frit for at nedsætte sig som Vinhandler, kan det forudsættes, at Mangen ej vil tage i Betænkning at sælge den fordærvede Vin, hvorved Køberen ikke blot lider et pekuniært Tab, men ogsaa udsættes for at lide paa sit Helbred, og en saadan Fare kan saa meget lettere opstaa, som en uhensigtsmæssig Behandling i og for sig, den maaske hverken Sælgeren eller Køberen kan opdage, kan indvirke skadeligt paa Sundheden. Uden derfor at ville forudsætte nogen vitterlig Forfalskning, som dog lettere kan formodes blandt det store Antal, med hvilket Kontrol ikke let kan føres, er det derfor klart, at et, det pekuniære langt overvejende, Hensyn taler imod at afskaffe den Garanti, som Vinhandlerlavet frembyder, medens det pekuniære ikke engang fordrer Lavets Ophævelse.“

Paa Spørgsmaalet: Vil Vinhandlerlavets Ophævelse bevirke, at Flere kunne ernære sig ved denne Handel, svarer Oldermændene:

„Ogsaa dette Spørgsmaal hører man dagligen besvaret bekræftende, men vistnok med ligesaa liden Føje som det ovenfor omhandlede. Medens Vinhandelen for Øjeblikket ernærer en Del Familier, af hvilke ingen kan siges at være særdeles fattig, ingen særdeles rig, medens der ved Lavet underholdes en Del Svende og Dreng, for hvilke der, om de end ikke ere i Besiddelse af nogen stor Formue, dog stedse er Haab om at kunne nedsætte sig som Vinhandlere — da Lavsindretningen udelukker Kapitalister, der ikke ville underkaste sig den Gene, som er forbunden med den lange Læretid —, vil Handelen frigjort om kort Tid gaa

over i nogle faa Rigmænds Hænder, med hvilke den mindre formuende intet Haab har om at kunne rivalisere, og for disse ville Alle, der nu ernære sig med denne Handel, arbejde som Handelsbetjente, uden Haab om at kunne grunde en selvstændig Existent og stifte en Familie, og selv om man nu maatte indrømme, at det samme eller maaske endogsaa et større Antal Individier paa denne Maade kunde erholde det allernødvendigste til Livets Ophold, vil vistnok ingen være i Tvivl om, for hvilken af disse Tilstande han skal erklære sig.“

I Forening med de 3 andre Handelslav indgik dette Lav med en Ansøgning til Kongen af 30. Juni 1845 om ikke at billige de indgivne Forslag om disse Lavs Ophævelse.

I Anledning af Helligdagsanordningen af 26. Marts 1845 tilskrev Oldermændene Politidirektøren, at han ved Gennemlæsning af denne var kommen til det Resultat, „at Intet kan være til Hinder for Vinhandlerne ifølge § 7, at der om Søn- og Helligdagene inden Kl. 4 fra deres Udsalg udsælges Vin til saadanne, som enten afhente den eller paa Stedet selv i Rolighed og Stilhed ønske at forfriske sig dermed, da det aldeles ikke kan være nogen Tvivl underkastet, at Vin henhører til Forfriskning og ifølge § 5 til saadanne Fornødenheder, som mange Familier daglig maa anskaffe. Med Hensyn til, at Vin anses som Forfriskning, tillader jeg mig kun at anføre, at Vinhandlerne maa beværte med flere Sorter kolde Spisevarer og at det for mange, især aldrende Folk efter Lægens Raad og deres egen Konstitution er blevet en Nødvendighed dagligen at bruge Vin som et styrkende Middel, ikke at tale om, at Vin bruges ved Kommunionen og i mange Tilfælde for Syge og Andre er nødvendig i Mad. Jeg forventer saaledes, at Deres Højvelbaarenhed ej vil kunne udfinde nogen anden Fortolkning af Forordningen, som kan være til Hinder for, at Vinhandlerne om Helligdagene have deres Udsalg aabne paa de Tider af Dagen, paa hvilke ingen Gudstjeneste holdes“.

Herpaa svarede Politidirektøren mundtlig: „at paa Søn-

og Helligdagene skulle Butikkerne være aldeles lukkede til Kl. 4 om Eftermiddagen, paa hvilken Tid ingen Byhandel maa finde Sted, hvorimod det ej skal være forment, at der, indtil videre, saa længe ej Klage indløber, kunde nydes Vin og anden Forfriskning hos Vinhandlerne“.

1846 havde Lavet en Retssag med Konditor Cloëtta, der havde solgt fremmed Øl.

Kaptejn, siden Major Carl Bocher 1846—59.

Da Destillatør Næblerød 1846 søgte om Bevilling til at fabrikere og falholde mousserende Vine og Limonader, fra-raadede Oldermændene at give ham en saadan, thi hans Methode bestod efter hans egen Beskrivelse alene i at til-sætte Vinene en større Del Kulsyre end almindeligt, og da han ligeledes ytrede, at han dertil benyttede „franske og andre Vine“, vilde en saadan Tilladelse være det samme som til at drive almindelig Vinhandel. Oldermændene be-mærkede ogsaa, at Fabrikationen af mousserende Vine var almindelig bekendt i Udlandet og at ikke lidet blev forskrevet hertil, saa det ikke kunde ses, hvilken Nytte Hr. Næblerøds Foretagende kunde gøre. En lignende Erklæring gaves næste Aar paa et lignende Andragende fra Grosserer C. V. Hansen.

Paa Forespørgsler fra Toldinspektionen gav Older-mændene 8. Nov. 1847 følgende Svar:

„Det er en oftere udtalt Anskuelse blandt samtlige Lavets Medlemmer, at den store Ulighed i Toldafgifterne af Vin og Brændevin i det egentlige Danmark og Hertugdømmerne udøver en højst skadelig Indflydelse paa Handelen i Almindelighed og paa vort Lav i Særdeleshed. Vi have i Skrivelse af 30. Juli 1840 til Bankdirektør daværende Stænder-deputeret H. P. Hansen og i Andragende til Kjøbenhavns Magistrat af 18. Febr. 1841 nærmere udviklet de Grunde, hvorpaa vi støtte denne vor, forøvrigt af hele Handelsstanden billigede Formening, og fremdeles i en den 30. April 1842 til Generaltoldkammeret indleveret motiveret Forestilling gen-

tagende fremhævet vore Begæring og Besværing. Lavet ønsker altsaa, at Indførselstolden af Vin for Danmarks Vedkommende nedsættes saa, at den under ingen Omstændigheder bliver højere end den for Hertugdømmerne fastsatte, og jeg skulde derhos tillade mig at ytre, at den Fristelse til Defraudationer ved Opgivelse af Vinens Udførsel af Oplag, hvortil Godtgørelsens, paa Grund af den høje Udførselstold, betydelige Beløb letteligen kunde lede og desværre ogsaa jevnlig har ledet Flere, maatte bortfalde eller dog særdeles formindskes, naar Fordelen derved blev mindre, saa at det Tab, den kgl. Kasse muligen vilde kunne antages at lide ved Forringelsen af Toldafgift, vistnok i al Fald rigeligen vilde opvejes derved, at Godtgørelsen for Udførselen indskrænkedes til de Varer, som virkeligen bleve udførte.

„Lavet fremsætter fremdeles det Ønske, at den ved Toldanordningerne hjemlede Forskrivning af Varer til Kolonierne Island og Grønland af $1\frac{1}{4}$ Viertel Vin eller Spirituosa maa udvides til at gælde for alle Udførsler, og naar henses til, at en anden Plads, nemlig Helsingør, har saadan Ret, vil denne Begæring vist findes billig. Mangfoldige rejsende Skippere maa af den Aarsag i Regelen købe al deres Vin i mindre Kvantiteter i Helsingør, eftersom de der paa Grund af Udførselsgodtgørelsen kunne have den billigere, end det er os muligt her at levere samme, og det er overhovedet ikke muligt at indse Grunden til, at der vises andre Stæder større Favør med Hensyn til Udførsel end vor Stad.

„Ligeledes maa jeg tillade mig at udtale Ønsket om, som vigtigst for Handelens Gang, at det uden Hindring fra Toldvæsenets Side maa tillades Oplagshaverne at udføre Varer af Oplaget i større eller mindre Partier fra Toldboden om Eftermiddagen, efter at den almindelige Tid for Toldbodforretninger er endt, og at faa samme afskrevet Oplaget.

„Endeligen maa jeg ved denne Lejlighed gøre opmærksom paa alle de Forviklinger, som de forskellige Benævnelser af Spirituosa, saasom Druebrændevin, vestindisk Rom, fremmed Rom, Genever, Arrak etc. saavel ved Indførsel som især ved Udførsel give Anledning til, samt det

formentlig mislige i en forskellig Beskatning af disse Artikler, og Lavet skønner ikke rettere, end at alle de deraf flydende Ulemper vilde kunne hæves, naar alle Spirituosa ind- og udførtes under Benævnelsen Brændevin, samt naar Tolden sættes ens for alle, alene med den Forskel, som Gradstyrken kan bevirke. Vel kan herimod indvendes, at den Beskyttelse, som nu vestindisk Rom og indenlandske Spirituosa, der ere beskattede lavere end fremmed Brændevin, nyde, vilde ophøre, men hvad det vestindiske Produkt angaar, da er dette allerede ved Udførselen fra Vestindien til Moderlandet begunstiget ved en ringere Told fremfor Udførselen til fremmede Steder, og hvad Indlandets Produktion af Brændevin angaar, da synes denne at være beskyttet nok i de Omkostninger, der ere forbundne med Forskrivning af fremmede Spirituosa.

„Jeg tillader mig end videre at henlede Opmærksomheden paa, at det for Lavets Interessenter vilde være særdeles behageligt, hvis det kunde blive foranstaltet, at vedkommende Toldofficianter, naar Vine eller Spirituosa udføres af Kreditoplaget herfra, strax, efter at de ere leverede til Bolværket i Havnene, eftersaa disse Varer, som det sker paa Toldboden, thi for Tiden er det hyppigt Tilfælde, at Varerne henligge, indtil Toldvæsenet har Lejlighed at efterse dem, og deres Op- og Tilslaaning med videre maa da undertiden til Skade for Varernes Kvantitet og Kvalitet overlades til uvante og dertil udygtige Personer.“

I Nov. 1849 dannede Interessenterne i de 4 Handelslav en Kommite, der kunde overveje, paa hvilken Maade den forestaaende Reform af Næringslovgivningen bedst kunde foretages uden at gribe forstyrrende ind i de hidtil bestaaende Lavsforhold og Lavsinteresser, og midt i 1850 afgav denne følgende Andragende til Indenrigsministeriet.

„Da det er kommet til vor Kundskab, at Regeringen har paatænkt, muligen allerede for den nu forsamlede Rigsdag at forelægge et Lovudkast om Handelslavenes snarlige Ophævelse, føle vi os i Medfør af det os overdragne Hverv og i Overensstemmelse med vore Anskuelser

forpligtede til, skyndsomst at bidrage vort til at stræbe efter, at denne Sag, hvorpaa saa manges Ve og Vel beroer, og om hvis Afgørelse de næringsdrivende Klasser selv saa godt som aldeles ikke, eller idetmindste aldeles ufuldstændig og overfladisk, have været adspurgte, idet nemlig de til den i sin Tid nedsatte Kommite tilkaldte Mænd af Handelslavene bleve udvalgte af selve Kommiteen, og var desuagtet af disse 13 mod og 8 for Lavenes Ophævelse, kunde tages saa nøje og samvittighedsfuldt under Overvejelse som muligt, for at man ikke ved en pludselig Omstyrten af det Bestaaende, af hvis gode og heldbringende Følger man et Par Aarhundreder har set Frugter, skulde indføre et efter vor Formening paa upraktiske Frihedsideer bygget Næringsprincip, der visseligen hverken vil svare til Statsformaalet eller til det almene Vels Fordringer.

„Vi bønfulde derfor Hr. Ministeren om at skænke vore nedenstaaende Bemærkninger en velvillig Opmærksomhed og Overvejelse, og om vore Grunde og Betragtninger maaske ikke i alle Henseender kunne bestaa for højere Statsmandsblik, kunne vi afgive den Forsikring, at vi kun have udtalt, hvad der efter vor redeligste og samvittighedsfuldeste Overbevisning er rigtigt og overensstemmende med Ret og Billighed, og hvad vi, der alle i en Række af Aar, ifølge vor Livsstilling, have staaet i umiddelbar og nøje Berørelse med næsten alle Samfundets Klasser, vove at udtale som bedst og tjenligst for det almene Vel i vort Statsamfund.

„Grundlovens § 88 bestemmer: „Alle Indskrænkninger i den fri Adgang til Erhverv, som ikke ere begrundede i det almene Vel, skal hæves ved Lov“.

„Vor Undersøgelse vil altsaa gaa ud paa at udfinde, om den ved den bestaaende Lavsordning stedfindende Indskrænkning i fri Adgang til Erhverv er begrundet i det almene Vel, eller om derved er lagt saadanne Baand paa Adgangen til Erhverv, eller Lavsordningen lider af saadanne væsentlige Fejl og Mangler, at den maa hæves og afløses af Næringsfrihed eller en dermed beslægtet Omorganisation.

„Se vi hen til de Mangler, der ere paapegede ved Lavsordningen, da indskrænke disse sig til faa, og disse faa fremhævede ere ikke engang beviste. Der har af Næringsfrihedens Talsmænd været fremført, at Lavsordningen var forældet, og ikke svarende til Nutidens friere Udvikling, at den fremkaldte Brødnid og de utaalelige og odieuse Stridigheder om Rettigheders Overtrædelse og at den, dels ved Klassifikationen og dels ved lovbestemte Lære- og Svendeaar, lagde et unaturligt Baand paa Menneskets naturlige Ret til at søge sit Erhverv og anvende sine Evner og Kræfter, som det bedst kan og vil, samt endelig at den forhindrede Konsumenterne fra at nyde godt af den Konkurrence, som ved fri Adgang vilde opstaa.

„Gennemgaa vi disse Ankepunkter, der saa godt som udelukkende ere fremsatte af Mænd, der kun fra theoretisk Synspunkt have betragtet og have kunnet betragte Sagen, da vilde vi snart finde og søge at bevise, hvor lidet begrundede de ere, og skulle søge at oplyse, at den paatænkte Næringsfrihed, eller rettere Sammensmeltning af Lavene, snarere vilde virke stor og ubodelig Skade end stifte Gavn.

„At Lavsordningen skulle være forkastelig, fordi den er en gammel Institution, er en aldeles ubetænksom og løs henkastet Paastand, for hvilken der intet Bevis er ført, vi tro snarere at turde anføre, at det, at denne Ordning i næsten to Aarhundreder har bestaaet, uden at Klager før i den seneste Tid har været rejst imod samme, maa væsentlig tale for dens Anerkendelse, naar den kun gradvis undergaaer de Modifikationer, som Tidens Fordringer maatte medføre.

„Vi have under de bestaaende Lavsforhold set, at en almindelig Velstand har udbredt sig blandt næsten alle Klasser af Samfundet, saa at Industri og Vinskibelighed fremmes og Velvære, Ro og Tilfredshed udbrede sig blandt Befolkningen. Kaste vi derimod vort Blik til de Lande, hvor Næringsfrihed eller en dermed beslægtet Ordning existerer, f. Ex. England, Frankrig, Preussen, Belgien, Sverig og Norge, da høre vi derfra just ikke meget, der skulde gøre

denne Frihed tillokkende. I de førstnævnte Stater se vi en stor Elendighed, Armod og Nød parret med den mest uhyre Rigdom og Overdaadighed, og finde i Almindelighed ikke som hos os en velstaaende, tilfreds og lykkelig Middelstand; i de fleste af disse Stater se vi som en Følge af Armod og Elendighed, der rammer en stor Del af Befolkningen. Demoralisation og Forbrydelser tiltage, store Udvandringer ske, og Menneskene ved Nød og Mangel paa Erhverv, trods al den fri Adgang dertil, styrte sig i revolutionære, kommunistiske Bevægelser Svælg, og indtræde alle de Ulykker, Rædsler og Plager, som disse Bevægelser medføre. Kunne vi vel ikke ligefrem sige, at disse nævnte Ulykker ere en Følge af Næringsfrihed, saa kaster det dog efter vor Formening et meget mistænkeligt Lys paa denne Frihed, at netop i de Stater, hvor den eksisterer, disse Ulykker have vist sig i saa høj en Grad, medens man hos os, under Lavsordningen, aldeles ikke har sporet disse Onder, men derimod finder Lykke og Tilfredshed, Enighed og Samdrægtighed, en velgørende Formuesfordeling, og derfor Velvære, Nydelse og Bekvemmeligheder, lige ned i de simpleste Almuesklasser. Vi have i de sidste tvende Aar vistnok set et klart Bevis paa dette, idet Borgerne, selv under Trykket af de højere Skatter og Afgifter, som en ulykkelig Krig have paaført, have vist gennem alle Klasser en næsten utrolig Velgørenhed og Goddædighed, som vistnok kun vil kunne finde Sted, hvor almindelig Velvære og Tilfredshed existere.

„Vi finde hos os en høj Grad af Dannelse og Retsind at være fremherskende, og finde mindre Armod og færre Lovovertrædelser og Forbrydelser, end vi ifølge statistiske Angivelser finde i de Lande, hvor Næringsfrihed eksisterer. Vi kunne derfor ikke indse rettere, saa længe det almene Vel skal bestaa i Menneskets Lykke og Velfærd, og ikke i en imaginær, upraktisk Frihedsdrøm, men i disse Kendsgerninger og Erfaringer findes om just ikke afgørende Beviser paa Næringsfrihedens Skadelighed, saa dog en betydningsfuld og truende Advarsel mod at støde fra os en Næringsord-

ning, hvorunder vi have haft og have det godt, for at bytte den med en anden, hvis nærmeste Følger, selv dens Talsmænd indrømme, sikkert ville medføre manges Ruin, og hvis Følger i det Fjerne umulig kunne beregnes.

„Hvad det andet Punkt angaar, at Lavsordningen opvækker Brødnid og giver Anledning til de saa ofte og saa ilde omtalte Lavsstridigheder, da vil den paatænkte Omordning ikke heri kunne virke nogen væsentlig anden Forbedring, end der efter vor Formening ogsaa vil kunne udføres under de bestaaende Forhold. Det vil af Retsprotokollerne fremgaa, at disse Stridigheder i en betydelig Grad ere i Aftagen, og at de navnlig blandt Handelslavene indbyrdes næsten ikke finde Sted, men i Almindelighed kun mellem Korporationerne og Handelslavene.

„Da det imidlertid er paatænkt, at en korporationsmæssig Inddeling skal bestaa ved Siden af de forenede Handelslav, kunne vi ikke indse, hvorledes disse Stridigheder ganske ville hæves, idet der paa begge Sider maa kunne ske Indgreb, som, saalænge aldeles ubegrændset Næringsfrihed ikke eksisterer, aldrig ville kunne hæves.

„Vi tro, at der med Hensyn til disse Stridigheder vil kunne tages saadanne Bestemmelser, at de for største Delen ville bortfalde, og skulle tillade os nærmere at fremkomme med Forslag derom.

„Den Paastand, at Lavene danne en unaturlig og utilbørlig Indskrænkning i Menneskets naturlige Ret til frit at vælge sin Beskæftigelse og til at benytte sine Evner og Kræfter paa hvilken som helst Maade efter eget Godtfindende, er en Konsekvens udsprungen af Friheds-Idealet, der vistnok lyder smukt, men næppe lader sig realisere i et ordnet Statssamfund. At der ved Næringsfrihed hos os skulde vise sig saa gode Resultater for det almene Vel, som der under Lavsordningen har vist sig, tro vi paa det Stærkeste at turde bestride. Som vi have anført, indrømme selve Næringsfrihedens Tilhængere, at Indførelsen af denne sandsynligvis vil ruinere endel af de bestaaende eller opstaaende Handlende, idet der i de første Aarrækker vil

blive en stærk Tilstrømmen, og saaledes forskellige Brancher blive saa overfyldte, at der absolut maa gaa en Del til Grunde, men, tilføje de, dette vil give sig med Tiden; vi formene nu, dette vil ikke jævne sig, hvert Menneske har tildels et medfødt Hang til Handel, vil Intet andet lykkes for ham, lærer han den at faa en Udvej til at ernære sig og vil forsøge denne; vel er det sandt, at han efter al Sandsynlighed heller ikke her vil finde sit Udkomme, men aldeles forarmes, idet han ikke vil kunne udholde Konkurrence med de store paa Kapital, Fornuft og Kundskab anlagte Handels-Etablissementer, men det er ligesaa sandt, hvad Enhver, der kender til Detailhandlen, vil give os Ret i, at han væsentlig vil bidrage til at ruinere Andre og styrte dem med sig i Ulykke og Elendighed. At ogsaa Staten i finansiell Henseende vilde lide Tab derved, lader sig let forudse, da det vilde umuliggøres en overfyldt og derved forarmet Handelsstand at svare de Skatter og Afgifter, de nu ere istand til, ligesom det vilde bringe Forøgelse i det Antal Individer, der vilde falde Offentligheden til Byrde. Det er ogsaa en aldeles løs henkastet og urigtig Paastand, at Næringsfriheden vilde medføre Fordele for Konsumenterne. Der har ikke, saa længe Lavsordningen har bestaaet, vist sig nogen, endsige megen begrundet Klage over, at Konsumenterne lede ved Lavsordningen, og vi behøve vistnok ikke her at føre Bevis for, at Konkurrencen under de bestaaende Forhold, i det mindste i de væsentligste Brancher, allerede er saa stor, at Konsumenterne, hvoraf Næringsstanden selv udgør en væsentlig Part, kunne faa deres Fornødenheder saa billige, som disse i noget Land under lige Forhold kunne erholdes, naar der nemlig tages Hensyn til de stedfindende finansielle Paabud og flere andre Omstændigheder, ja vi driste os til at anføre, billigere end under Næringsfrihed, thi idet vi have sagt, at alle Parter ere enige om en ikke ubetydelig Tilstrømmen i de forskellige Handelsbrancher, vil det ogsaa heraf blive en Selvfølge, at naar ikke en total Ruin skal ramme en stor Del af de Handlende, eller en aldeles Forandring af den tilvante

Maade at leve paa eller den Grad af Nydelse, som er bleven Nationen ejendommelig, maatte indtræde, naar en større Avance paa Handelsgenstandene dækker den mindre Afsætning, hver Enkelt vil kunne have, idet Forbruget ikke kan tiltage proportionsvis med Sælgerne.

„De Indskrænkninger, den bestaaende Lavsordning kan siges at lægge i den fri Adgang til Erhverv, er, som anført, den lovbestemte Lære- og Svendetid, Underkastelse af Examen og Klassifikation, ved hvilken hans Virksomheds Omfang er begrænset. — Valget til enhver Næringsvej er aldeles fri, Klassifikationen bekendt for Enhver, der kommer i den Stilling at finde Foranledning til at gøre et Valg, og det staar saaledes Enhver frit for at vælge den Beskæftigelse, hvortil han finder Lyst og Anlæg, og efter sit Forhold tror bedst at kunne være tjent med.

„Med Hensyn til Læretiden, da er det af Alle erkendt, at det vilde være ufornuftigt uden foregaaende Forberedelse at begynde paa en Næringsvej, og vi skulle derom tillade os at citere det forhenværende Kancellis Præmisses til Forordningen af 23. April 1817, nemlig:

„Kancelliet bemærkede i saa Henseende, at samme efter nøjeste Overvejelse maatte holde for, at det i ældre Tid fulgte Princip, ved at bestemme en saadan Læretid, er mest overensstemmende med Samfundets Tarv. Det kan næppe anses gavnligt, at Lovene give altfor meget efter for Menneskenes naturlige Hang til saa tidlig som muligt at blive deres egen Herre og stifte Familie, som de, dels formedelst den Uerfarenhed og Flygtighed, hvormed de drive deres Anliggender, dels for den ved Mængden indskrænkede Næringsvejs Tilstrækkelighed ikke ere istand til at underholde. Det maa derimod anses mere gavnligt, at de anvende deres yngre Aar under Opsigt og Tvang, saaledes at deres Arbejde kommer en Husbonde tilgode, der foruden at danne dem til i sin Tid selv at forestaa en Næringsvej, ogsaa imidlertid forsyner dem med alle Fornødenheder, og deres Liv imidlertid kan ingenlunde anses som ulykkeligt, men de ville ved Haabet om i sin Tid at blive deres egen Herre

vel endog finde større Lykke end ved strax at naa dette Maal for deres Ønsker.“

„Hvad der anføres, at en Læretid, omtrent lig den nærværende lovbestedte, under Næringsfrihed vil ordne sig af sig selv, er vistnok ligesaa lidt begrundet, som det Meste, Næringsfrihedens Talsmænd have anført; idet en ikke lovbestedt Læretid rimeligvis vilde fremkalde Ulighed istedet for Lighed, og let give et Bestikkelsessystem Indpas, idet den Formuende vilde kunne søge at tilkøbe sig i en kortere Tid, end den man kan antage Vedtægt vilde indføre, at gennemgaa en saadan Læretid, og derved saaledes netop vilde bevirkes, hvad man ved en lovbestedt Læretid har Ret at forhindre, at ukyndige og udygtige Folk kastede sig over et Fag og derved ruinere sig selv og Andre.

„Det kan vistnok ikke findes foreneligt med det almene Vel at sige, det bliver Vedkommendes egen Sag, der selv ville komme til at lide for deres Udygtighed og Ubesindighed, da det almene Vel ikke kan være tjent med, at Armod og Nød, ved saadanne Foretagender, stige til en unødvendig og uudholdelig Højde.

„Tværtimod er det vor Formening, at saalænge det er Samfundets Pligt at understøtte og forsørge dets Trængende, er det en uafviselig Ret, ja en absolut Pligt for Staten, at træffe Foranstaltninger, der bevirke, at de Trængendes Antal ikke bliver større, end det ej godt kan undgaas. Om den omhandlede Lære- og Svendetid derimod kunde indskrænkes til et mindre Antal Aar, end nu lovbestedt, er et andet Spørgsmaal, og skulle vi ogsaa herom nedenfor tillade os at stille et Forslag.

„Hvad Klassifikationen af enhver Virksomheds Omfang angaar, da føres ogsaa her kun væsentligst Anke over den lovbestedte Grænse, idet Alle formene, at ogsaa under Næringsfrihed vilde af sig selv indtræde en Inddeling, der kommer den bestaaende meget nær. Naar dette antages, og Klassifikationen er udført saa hensigtssvarende som muligt, og gradevis tillempes efter Tidens Fordringer, da skønnes ikke, at det, at den er lovbestedt, alene kan gøre

den forkastelig, men vi antage, at netop en saadan Inddeling har gjort og gør det muligt, at et saa stort Antal Mennesker have fundet og finde deres Erhverv ved Handelsnæringen, og at Staten herved naar det, der efter vor Formening maa være dens Formaal, at det størst mulige Antal kunne ernære sig ved Næringsgrenene, og synes det ogsaa, at dette har været Oprindelsen til Indførelsen af en saadan Klassifikation, idet det i Forordn. af 16. April 1684 hedder: „Paa det at Alle kunne have deres ærlige Ophold, maa den ene Borger ikke gøre den Anden nogen Indpas i sin Næring, til hvilken Ende Negotien i visse Klasser efter Varernes Natur skal indeles“.

„Naar vi saaledes tro i Korthed at have fremstillet Forholdene mellem den bestaaende Lavsordning og den paa-tænkte Sammensmelten af Lavene, og have anført, hvad vi ikke antage kan modbevise, at der ved de bestaaende Forhold har udbredt sig en almindelig Velstand og temmelig ligelig Formuesfordeling blandt de forskellige Samfundsklasser, at Industri og Vinskibelighed ere tiltagne og Ro og Tilfredshed udbredt, da tro vi ogsaa at turde sige, at den bestaaende Ordning opfylder det almene Vels Fordringer, og antage det endmere uforsvarligt og voveligt samt stridende mod Ret og Billighed, pludselig og voldsomt at omstyrte en Institution, der i lang Tid har baaret saa gode og velsignelsesrige Frugter, og indføre en Frihed, som vi umuligt kunne vide, hvilke farlige og angerfulde Følger kunde have. En Anledning til at foretage et saadant følgerigt Skridt, mene vi, bør baade fra Fornuftens, Retfærdighedens og Billighedens Standpunkt have en aldeles tydelig og umiskendelig Aarsag og en utvivlsom og ubedragelig Vished om gode Virkninger, og saaledes være ønsket og eftertragtet af Folket selv. At Intet saadant er tilstede eller kan bevise at være tilstede, tro vi at turde anføre, men formene derimod, at ved en saadan Forandring baade Staten og Konsumenterne ville lide, ligesom vi kunne forsikre, at de Næringsdrivende saa godt som Alle gru for denne Omstyrting.

„Idet vi saaledes have korteligen udtalt, hvad der efter vor Formening saa stærkt og umiskendeligt taler for Lavenes Bestaaen, fra Fornuftens, Billighedens og Gavnlighedens Standpunkt, i Samklang med det almene Vels Fordring, skulle vi tillade os at antyde de Modifikationer, vi antage der kunde ske, og derved bevirke, at de Grunde, der kunde være til at klage over Indskrænkning i Adgang til Handelsnæringen, hævedes, nemlig:

- 1) At Klassifikationen af Handelsgenstandene underkastes en nøjagtig Gennemdrøftning og Undersøgelse, hvorved i Særdeleshed tages Hensyn til den muligst fri Forhandling af alle indenlandske Produkter, Fabrikata og Industrigenstande.
- 2) At Adgang til Lavene betingedes af, istedetfor den nu fastsatte Lære- og Svendetid tilsammen 8 Aar, til i det Hele at bestaa af ikke under 5 Aar, og for at vinde Borgerskab Underkastelse af en Examen, theoretisk og praktisk.
- 3) At det tillades Enhver, der ved et af Handelslavene har udstaaet Læretiden, Adgang til hvilken som helst af de øvrige Handelslav, mod ved samme at underkaste sig en Forberedelses-Tid af 2 Aar, og at de, der ere Interessenter i et af Handelslavene, kunne mod Underkastelse af en praktisk Fagprøve gaa over til hvilket af de andre, de maatte attraa.
- 4) At det med Hensyn til Retsstridigheder om Overtrædelser af Lavsrettigheder fastsættes, at saadanne, ikke som nu, kunne indklages for og paadømmes af Politiretten, men for de ordinære Domstole, og saaledes komme til at bære de ved disse stipulerede højere Retsgebyrer, samt at intet enkelt Lavs- eller Korporations-Medlem kan indklage Nogen for Overtrædelse, men først saadant maatte anmeldes for Lavets eller Korporationens Bestyrelse, hvilken det vilde paahvile som Pligt at søge i Mindelighed at faa Striden hævet, og hvis dette ikke skulde lade sig gøre, da tage Beslutning, hvorvidt Sagen for Retten bør indklages.

- 5) At de Gebyrer, der ved Borgerskabstagelse ere paa-budne at erlægges til de respektive Lavskasser, eller Indskud at gøre i Lav tilhørende Fabrikker, Stiftelser eller saadant deslige, maa bortfalde eller nedsættes til det Mindst mulige, og navnlig med Hensyn til Fabrikker og Stiftelser ere frivillige.

„Vi formene ved disse Modifikationer at ville faa op-hævet de Mangler, der med rimelig Grund kan siges at klæbe ved Lavsordningen og ikke at stemme med Tidens Fordringer, og tro, i Henhold til hvad vi have tilladt os at anføre, at derved Adgang til Handelslavene vil blive saa fri og let, som det vel kan være ønskeligt og tilraadeligt i et ordnet Statssamfund, og tillade os saaledes at indstille disse vore Bemærkninger og Forslag til Hr. Ministerens Overvejelse og Bedømmelse. Hvorledes Udfaldet herefter nu maa blive, tør vi berolige os med, at vi efter bedste Evne og samvittighedsfuldste Overbevisning have bestræbt os for at virke til at afvende fra Staten og Samfundet en Institution, man visseligen med Grund tør antage vil bringe Ulykke og for sildig Anger.

„Skulde Hr. Ministeren derimod ikke finde de af os anførte Betænkninger rigtige, og ikke finde den Frygt, vi saa stærkt nære for, at Ulykke og Elendighed ved Lavenes Ophævelse vil ramme en stor Del af Samfundet, for begrundet, og paa den anden Side finde saa tydelige og umiskendelige Grunde og saa sikre og klare Beviser for Næringsfrihedens Gavnlighed fremfor den bestaaende Ordning, hvilket det trods al vor Eftergransken og Under-søgelse har været os umuligt at udfinde, og saaledes finde det rigtigt og tilraadeligt at forelægge det af os omtalte Udkast til en snarlig Ophævelse af Handelslavene for Rigs-dagen, uden at der fra Samfundsklasserne har vist sig noget Ønske, Trang eller Bøn, men tværtimod en Mistillid og Frygt for en saadan Omstyrning, da maa vi paa det Indstændigste ansøge om, støttende os til de i vort princi-pale Andragende anførte Motiver, at denne Omvæltning ikke pludselig sættes i Kraft, men først efter en saadan Tidsfrist,

at det gøres de Handlende muligt i Mellemtiden ved forberedende Tillempelser at gøre Overgangsperioden og dens nærmeste Fremtid saa lidet skadende og ødelæggende for dem selv og for det almene Vel som muligt, samt endelig for nogenlunde at sætte en Garanti for en altfor stor og uheldbringende Tilstrømmen ved Næringen at lovbestemme en Læretid samt Underkastelse af en Examen som Betingelse for Adgang dertil, og skulle vi for dette Tilfælde tillade os at andrage om, at det i Udkastet maa indstilles:

- 1) At Ophævelsen af de bestaaende Handelslav først maa træde i Kraft efter et Tidsrum af 10 Aar, efter at Loven derom emaneres.
- 2) At der som Betingelse for Adgang til Handelsnæringen bestemmes en Lære- og Forberedelses-Tid af 5 Aar samt Examen.“

Ved den Høstfest, der 30. Avg. til 1. Sept. og de tre følgende Dage 1850 holdtes i Rosenborg Have til Fordel for de i Krigen Faldnes Efterladte gave Vinhandlerne betydelige Bidrag af Vin.

Under Koleraepidemien sendte Oldermændene 27. Jul 1853 et Cirkulære til Interessenterne, hvori han opfordrede dem til ikke at sælge Kirsebærvin. „Da Nydelsen af Frugt er erklæret for at være højst skadelig under en Koleraepidemi, maa det antages, at det samme vil være Tilfældet med en saadan Frugtvín, hvilket jeg har hørt bekræfte af Læger. Jeg anser det for enhver Pligt at bidrage, hvad man kan, til at fremme sanitære Forholdsregler i den sørgelige Tid, hvori vi leve, og tror, at der virkes til dette Øjemed, naar den nævnte Vare ikke kommer i Handel eller efter Sædvane bliver sendt som Present til de respektive Handelskunder, men for at opnaa Hensigten maatte Lavet blive enigt heri.“ Hertil sluttede alle sig.

1856 paatænkte skærpede og indskrænkende Forholdsregler med Hensyn til Eftersynet af Kreditoplagene, idet Oplags-Varerne ved Bekendtgørelse af 2. Juni ikke længer maatte oplægges i Boutikker eller Udsalgssteder, men kun i Pakhuse eller Pakværter. Oldermændene gjorde Modfore-

stillinger, idet han gjorde gældende, at Toldlovgivningen hidtil kun havde krævet, at Varebeholdningen skulde være saaledes sorteret og henlagt, at hver Vareslags for sig bekvemmest kunde overses og efterses. Plakaten af 6. Nov. 1821. indeholdt ej heller Forbud mod den Art Varers Henlæggelse i Boutikker, idet den kun omtalte, at alene de, der vare berettigede til Handel en gros, kunde faa Kreditoplagsret og at saadanne derfor maatte holde ordentlig Bogføring og Sortering, hvilket Plakaten forudsatte at kunne ske, naar Oplagshaverne vare i Besiddelse af Pakhuse, men den betingede ikke disse. Sagen havde stillet sig saaledes i en Menneskealder, at en saadan Bestemmelse vilde føre til, at saa godt som alle Vinhandlerne bleve satte ud af Stand til at benytte deres Oplagsret, idet en bogstavelig Fortolkning vilde nødsage dem til at fortolde hele deres Lager.

„Naar en Vinhandler med Haab om nogenlunde Held skal etablere sin Handel, maa han leje Lokale paa et søgt, nærsomt Strøg, tildels indrettet paa en særegen Maade med Indgange med videre. Lejen heraf er umaadelig dyr, saa dyr, at en Mand, der ikke har ualmindelige Ressourcer, næppe kan leje Boutikken. Som oftest maa han have aparte Beboelse, den han mangen Gang ikke kan faa i samme Hus, hvor han har Udsalg, end sjeldnere er der i Huset Pakrum. Han maa derfor behjælpe sig baade af økonomiske og rent lokale Forhold med sit Udsalg og i saa Tilfælde henlægge saavel uaftappede som aftappede Vine i større Kvantiteter end til den daglige Handel i sin Boutik, og selv om han kan faa og har Raad til at faa Pakkælder, vil det høje Overtolddirektorat uden nærmere Forklaring let indse, at det vil være en byrdefuld, bekostelig og næsten uoverkommelig Fremgangsmaade for Vinhandleren at hente hver Flaske eller hvert Anker Vin fra sin Pakkælder, med andre Ord, enten have sit Udsalg til alle Tider uassorteret eller, hvis han vil have det assorteret, aldeles opgive at benytte Kreditoplagets store Gode og fortolde hver Draabe Vin, forinden det kommer i Udsalget.

Om ogsaa andre Vareartikler maatte medføre Nødvendigheden for det kgl. Toldvæsen til at tage de Bestemmelser, der med næste Kvartal agtes gjorte gældende, tro vi dog, at Vinhandlernes Varer ere af den særegne Beskaffenhed, at de strenge Forholdsregler, hvortil der nu skal skrives, ikke fornødiges for at sikre eller lette Toldeftersynet, der ikke tager Hensyn til Foustager, som ere kant-, eller Bouteiller, som ere antrukne, eftersom Varerne heri ubetinget maa fortoldes.

„Vine og Spirituosa, der henligge paa Foustager eller flaskevis ordentlig sorterede, kunne formentlig ligesaa hurtigt og ligesaa sikkert efterses i en Boutik som i et Rum, der kun benyttes til Paklokale, og medens vi i det Tilfælde, at de ny Bestemmelser skulde gøres gældende, ville blive berøvede Kreditoplagsrettens væsentlige Gode, vil en Vedbliven af den i Mands Minde benyttede Fremgangsmaade ikke præjudicere Statskassens Interesse og forhaabentlig ikke være til særdeles Ulempe for Toldopsynet.“ Man bad derfor om Ophævelsen af Post a i Bekendtgørelsen af 2. Juni for Vinhandlernes Vedkommende.

Uagtet Sagen havde været forberedt i flere Aar, fremkaldte Næringsloven af 29. Dec. 1857 mange Betænkeligheder, og en Kreds af Borgere affattede følgende Adresse til Kongen, der vidner om den Bitterhed, Loven havde fremkaldt hos mange Næringsdrivende:

„Over 15000 af Danmarks næringsdrivende Borgere petitionerede i Avgust Maaned f. A. Indenrigsministeriet om, at de Forslag, som paa Foranledning af dette Ministerium kort forud vare fremkomne, betræffende Handels- og Haandværksdrift i Købstæderne og paa Landet, ikke maatte forelægges Rigsdagen til Behandling og Vedtagelse, og at endelig Beslutning over Sagen i alt Fald kun maatte tages, efter at samme havde været forelagt tvende Rigsdagssessioner.

„Denne Udtalelse, hvis Betydning maatte synes vægtig, blev i den Grad upaaagtet, at Borgernes Ønsker og Fordringer ikke alene paa haanlig Maade bleve modtagne og aldeles tilsidesatte af Ministeren, men at denne endog fore-

lagde Rigsdagen et Lovudkast, som tildels endnu var uheldigere end de Forslag, hvorimod Næringsstandens Petition var rettet.

„Standen forsøgte da gennem Tingene at gøre sin Ret og sit Krav gældende, og skønt flere Stemmer ogsaa her hævdede sig for denne vigtige Sag og stræbte at bringe Moderationer ind i Lovudkastets Bestemmelser, strandede dog ligeledes denne Virksomhed paa de idelige paa diktatorisk Maade af Indenrigsministeren afgivne Erklæringer, at Loven maatte og skulde fremmes endnu i afvigte Rigsdagssession og udkomme uden principielle Forandringer, hvormed da tillige den Trusel forbandtes, at Ministeren i modsat Fald vilde fratræde sin Stilling.

„Disse Ministerens Erklæringer fremkom paa ethvert Stadium af Sagen og gennemførtes lige til det sidste Øjeblik, da Loven skulde emanere, og det trods al den Bevægelse og al den Modstand derimod, som den samme Minister vel vidste og havde erfaret, at der rørte sig over det hele Land.

„Allernaadigste Konge! Den danske Borger vilde kun slet forstaa at bruge den Gave, Deres Majestæt har skænket ham i en fri Forfatning, hvis han ikke overensstemmende med den henvendte sig til Landsfaderen og dybt udtalte sin Misnøje og Beklagelse, over hvad der er sket i den antydede Henseende, samt uforbeholdent, som Deres Majestæt vil, den frie Borger skal ytre sig, nedlagde den Erklæring, at den Minister, eller de Medlemmer af Ministeriet, der saaledes benytte den kongelige Gave, Konstitutionen, til gennem den at kuldkaste lovlige erhvervede Rettigheder og sætte Vilkaarlighed i Frihedens Sted, ikke kunne have Borgernes Tillid!

„Det har lydt ofte gennem Landet, i Ord som i Skrift, at man ved at behandle Næringsforholdene berører en af Samfundslivets vigtigste Nerver; at saadant maatte ske med varlig Haand, forenet med al mulig Sagkyndighed og Omhu; men det tør vel siges med en Sandhed, der ikke lader Skygge af Tvivl tilbage, at en mere hensynsløs Fremgangs-

maade end den, hvormed dette store Velfærdsanliggende er behandlet, vist næppe nogensinde har været anvendt.

„Deres Kongelige Majestæt! Hvad Borgerne tidligere i denne Sag have bønfalet om, kan under de nu indtraadte Forhold ikke gentages; men en anden Styrelse, til hvem Folket vil kunne se òp med Agtelse og Tillid, kan gribe Foranstaltninger, der kunne suspendere den vedtagne Lovs Ikrafttræden og forskaffe den frie Folkemening Tid til at gøre sig gældende, saa der kan tilvejebringes en reformerende, til Retfærdighedens Fordringer og Samfundets Tarv svarende Ordning af Næringsvæsenet, der vil være en nødvendig Betingelse for den Harmoni, som bør herske mellem Konge og Undersaatter, mellem Regering og Folk, hvis Alt skal trives og fare vel i Fædrelandet!

„Den Konge, hvis Valgsprog er: „Folkets Kærlighed, min Styrke“, vil ogsaa høre Folkets Røst og støtte sig dertil!

„Vi staa beredte, Deres Majestæt! til at høre Konge-Ord og erfare Konge-Handling! Der ere Borgere trindt omkring i Riget, mange Tusinder, som ingen Mur ville se oprejst mellem Kongen og dem; men ville bane Vejen, hvorpaa Monark og Undersaatter kunne færdes og virke sammen til et Maal: til Held og Hæder for Samtid og Eftertid!“

Da Adressen cirkulerede i dette Lav, fik den imidlertid ingen Underskrifter, ligesom den ogsaa næppe fik nogen aabenlys Tilslutning.

Hans Ludvig Jürgensen 1859—61.

Med Undtagelse af en Trætte, der 1860 førtes mod en Værtshusholder Rasmussen, der havde udhængt et Skilt med Druer, drejede de fleste Forhandlinger i Lavet sig om dettes Ophævelse og Dannelsen af en ny Forening, idet Lavet ifølge Næringsloven skulde være ophævet ved Udgangen af 1861.

I August 1860 ønskede Magistraten Oplysning om Lavets Formuestilstand, for at man i Tide kunde forberede de For-

handlinger, der skulde gaa forud for Lavets Ophævelse og Formuens Overgang til fri Forening. Oldermændene kunde besvare Spørgsmaalet under 24. Nov. med, at Størstedelen af Interessenterne havde bestemt at benytte den i Næringsloven givne Tilladelse til at kunne bestaa som et Handelslav med udelukkende Ret til at drive Handel med de Varer, som ifølge Lavartiklerne og Anordningerne ere forundte samme og som saaledes ville vedblive at være Genstand for Eneberettigelse for Lavet. Formuen bestod af en Obligation paa 100 L. Sterling, 525 Rdl. i kgl. Obligationer, men der var ingen Kassebeholdning, hvorimod Oldermændene stod i Forskud for et lille Beløb. Det aarlige Kontingent var 8 Rdl., men paa Grund af Uformuenhed var der sædvanlig 8—12 af de 61 Medlemmer, der stode i Restance. Enhver indtrædende Interessent gav 32 Rdl. i Indskud. Desuden gav hver 3 Mk., naar en Interessent eller Hustru døde. Udgifterne bestode i Gage til Lavsskriveren 150 Rdl. og Oldermændens Honorar 50 Rdl., paa Forlangende 16 Rdl. i Begravelseshjælp, i Nyaarsduceurer til Magistratsbudene, Politiet, Lavets Bud og flere, omtrent 20 Rdl. I Understøttelse til 9 trængende Interessenter og saadannes Enker 350 Rdl.

Svendeladens Formue var 3213 Rdl. Dens Indtægter bestod af Indskud og aarligt Kontingent à 8 Mk. af 30 Svende, dens Udgifter af Gager til Oldermændene, Oldgesellerne, Lavsskriveren og Lavsbudet 70 Rdl., Sygehjælp, Understøttelser og Gratialer 92 Rdl.

Samtidig udsendte Oldermændene en Rundskrivelse af følgende Indhold:

„Jeg maa med Lavets Interessenter beklage, at Lavets Formue er saa ringe, at de gamle og værdige Mænd og Kvinder, som i mange Aar have nydt Understøttelser i Form af Gage, Pensioner, Gratialer, ville tabe disse efter 1861, naar ikke d'Hrr. Interessenter ved frivillige Bidrag ville sætte Bestyrelsen istand til fremdeles at kunne lade disse Gamle tilflyde samme.

„Idet jeg med Lavets Bisiddere har overvejet Sagen, næres den faste Overbevisning, at Lavets Interessenter ikke

ville undslaa sig for, i de faa Aar, som de i „Forslag til Vedtægter“ nævnte ulykkelige Gamle endnu maatte have at leve i, at yde et aarligt Bidrag af 5 Rdl., der naturligvis, eftersom de Understøttede bortdø, vil nedsættes og endeligen bortfalde.

„Dersom saaledes, som jeg haaber, min ærbødige Bøn maatte finde Indgang i mine Lavsbrødres ædle Hjerter, tør jeg udbede mig inden 31. Jan. 1861 at modtage deres ven-skabelige Erklæring herom, for at jeg i Forening med Lavets Bisiddere kan skønne, hvorledes vi kunne forvente at stille os til disse Trængende, ligesom jeg samtidig tør forvente en Udtalelse af Dem, om der i „Forslag til Vedtægter“ maatte være Noget, som De ønskede forandret, udslettet eller tilføjet, som da skal blive tilbørlig paaagtet ved den endelige Indgivelse af Sagen til Indenrigsministeriet.“

23. April 1861 udfærdigede Oldemanden følgende Skrivelse til Interessenterne:

„Til den Lavforsamling, som jeg efter Magistratens Tilladelse har berammet afholdt Mandagen 29. April Kl. 6, ligger der en særlig Opfordring for mig at udbede mig et talrigt Møde af d'Herr. Interessenter, navnlig grundet paa det Ønskelige i, at en alsidig Diskussion kan finde Sted og en endelig Bestemmelse tages, angaaende det d'Herr. til-stillede Forslag om en fremtidig Samvirken for den hen-sigtsmæssigste Anvendelse af Lavets Kasse-Beholdninger.

„I mit ærbødige Cirkulaire til d'Herr. i Marts d. A. udbad jeg mig tilstillet Deres ærede Formening om Forslaget, og nogle Interessenter have ogsaa stillet flere Ændrings-Forslag, som jeg skal tillade mig, ved Forsamlingen, at gøre Dem bekendt med; en større Del af d'Herr., som jeg personlig har talt med, have derimod sluttet sig til Forslaget i sin Helhed, ligesom ogsaa det Medlem af Københavns Magistrat, Hr. Justitsraad Linnemann, der som Tilforordnet overværer Lav-Forsamlingerne, efter velvillig Hjælp ved samme Ud-kast, vil anbefale dette til Indenrigs-Ministeriets Antagelse, hvilken ifølge Loven af 29. Decbr. 1857 er gjort til en aller-højeste Bestemmelse.

„Saaledes stiller den ovenanførte Sag sig for Øjeblikket, og der staar nu kun tilbage at lægge den sidste Haand paa Værket og ved de mulige Forandringer, som kunde ønskes, paa lovlig Maade i Lavs-Protokollen at indføre Bestemmelserne i sin Helhed.

„Derfor, mine Herrer! ville De vist gerne, dersom Deres Tid maatte tillade det, ikke undlade, maaske for sidste Gang, at mødes og paa en Maade tage Afsked med vor gamle Lavs-Institution, til hvilken vi og vore Fædre i Generationer have været knyttede med Forkærlighed og søgt vort Erhverv.

„Om ogsaa Lavet ej overgiver den nye Vinhandler-Forening store Kapitaler eller store Udsigter for Understøttelse til trængende Medborgere og Medborgerinder, saa skal denne sidste Handling af Vinhandler-Lavets Interessenter for kommende Slægter staa som et talende Bevis for, at vi ikke fornægtede den Medfølelses-Aand for trængende Brødre, som altid besjælede Vinhandlerlavets Interessenter, og som uagtet de forskellige materielle Interesser godtgjorde Enighed i det væsentlige.“

I Lavsprotokollen findes tilført:

„Oldermanden gjorde de mødende Interessenter bekendte med Forslaget, som er affattet angaaende Anvendelsen af Interessenternes og Svendenes Lavskassers Beholdninger fra 1. Jan. næste Aar. De Mødte vare enige i Forslaget, der altsaa vedtoges som Lavsbeslutning, idet Oldermanden til Overflødighed bemærkede, at Forslaget selvfølgelig har cirkuleret blandt alle Medlemmer og at de enkelte Medlemmer i Lavet ved Siden af den almindelige Tilsigelse til Lavsmødet tillige i speciel Skrivelse hver især ere blevne betydede, at Spørgsmaalet om Antagelsen af Forslaget om Lavets Formues fremtidige Anvendelse skulde i denne Samling finde sin Afgørelse.

„Man vedtog specielt, skønt formentlig til Overflødighed, at lade de Medlemmer, som ej ere mødte i Dag, faa Forslaget til Paategning om, at det har været dem i sin Tid tilstillet, og da alle de Mødte vare enige i, naar Lavsvæsenet

hæves, at indtræde i en Forening overensstemmende med Næringslovens Bestemmelser, vedtog man fremdeles at lade enhver af de ikke mødte Medlemmer paaskrive Forslaget, hvorvidt de ville indgaa i Foreningen, saaledes som Forslaget foreligger.

„Et Exemplar af Forslaget paategnedes af de mødte som vedtaget.

„De tilstedeværende mødte Interessenter vedtog fremdeles, at en Slutningslavsforsamling skulde finde Sted mod Aarets Udgang, om hvis Afholdelse jeg da skal give mig den Ære at underrette Dem.“

6. Juli 1861 udsendte Oldermændene følgende ny Skrivelse:

„Efter at Vedtægten for fremtidig Forening af Vinhandlerne lavsmæssig er sanktioneret af saavel d'Herr. Interessenter som af d'Herr. Svende, har jeg tilstillet vedkommende Borgmester Andragende om herpaa at erhverve Indenrigsministeriets Stadfæstelse.

„Jeg har imidlertid faaet Sagens Akter tilbagesendte med Skrivelse af 26. Juni d. A. saalydende:

„I vedlagte med Bilag hertil indleverede Skrivelse til Indenrigsministeriet har Hr. Oldermændene andraget paa allerhøjeste Stadfæstelse paa medfølgende tvende Forslag til Vedtægter for 2 Foreninger, som fra 1. Jan. 1862 paatænkes oprettede af Vinhandlerlavets Interessenter og Svende. Forinden Sagen forlægges Ministeriet, skal jeg imidlertid gøre Dem opmærksom paa, at der efter Magistratens Formening rettest burde foretages adskillige Forandringer i Udkastene, thi skønt Lavet vel i de nu vedtagne Bestemmelser er gaet ind paa flere af de i mine tidligere Skrivelser af 20. Dec. f. A. og 16. Jan. d. A. fremhævede Punkter, har jeg dog efter fornyet Overvejelse anset det nødvendigt, at Vedtægterne komme til at indeholde nogle flere detaillerede Bestemmelser angaaende de paatænkte Foreningers Bestyrelse og Virksomhed, ligesom det ogsaa efter det hele Fællesskab, der tilsigtes, synes at være det naturligste og hensigtsmæssigste, at der kun dannes een Forening, men med 2 Underafdelinger.

„I Henhold hertil har jeg foranlediget udarbejdet det medfølgende Udkast, hvori foruden de ovennævnte mere specielle Forskrifter i det væsentlige findes optaget de i Lavets Vedtægtsforslag indeholdte Bestemmelser.

„Jeg skal derfor nu anmode Dem om, efter i Udkastet at have tilføjet de manglende Angivelser, at forelægge dette for en Generalforsamling af Lavets Interessenter og Svende, hvorefter jeg forventer en Meddelelse om Resultatet af Forhandlingerne.“

„Medens, som d'Herr. ville se, det i Skrivelsen nævnte omformulerede Forslag til Vedtægterne, hvoraf Afskrift vedlægges, indeholder alle de Bestemmelser, der ere vedtagne af d'Herr. Interessenter og Svende angaaende Realiteten, har derimod Borgmesteren optaget et Forretningsregulativ, som jeg, da dette vedkommer den engere Administration, havde tænkt mig at kunne overlades til Foreningen selv at bestemme. Da jeg imidlertid ikke skønner, at der kan være noget til Hinder for at antage Forslaget i dets Helhed, beder jeg d'Herr. Interessenter og Svende hver især efter Gennemlæsningen at forsyne det med Paategning om, at de billige det, hvorefter samme udbedes tilbageleveret.

„Tør jeg udbede mig, at Paategningen sker saaledes:

„Jeg billiger Forslaget og indtræder i Foreningen.“

„Jeg skal derefter tillade mig at sammenkalde en Lavssamling til Sagens endelige Slutning.“

Paa Lavssamlingen 28. Juli 1861 meddelte Oldermændene, at 42 Interessenter havde tiltraadt de af Magistraten foreslaaede Vedtægter ved Paategning paa Rundskrivelsen, 11 havde erklæret mundtlig ikke at have noget derimod, men tildels af pekuniære Grunde kunde de ikke indtræde i Foreningen, og 6 havde erklæret sig imod. Forslaget var saaledes vedtaget og Oldermændene fik Bemyndigelse til at foranledige kgl. Stadfæstelse og om fornødent at foretage de Forandringer, Indenrigsministeriet maatte ønske.

2. Jan. 1862 udsendtes følgende Rundskrivelse:

„Tirsdagen d. 7. Jan. 1862, Kl. 6 Eftermiddag, afholder Vinhandler-Lavet en Lavsforsamling paa Oldermændens Bopæl,

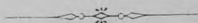
Hjørnet af Frederiksberggade og Kattesundet Nr. 9. Da det er den sidste Samling, som afholdes paa Lavet forinden dets Ophævelse, tror jeg at skyldes d'Herr. Interessenter at meddele, hvilke Sager der ville blive Genstand for Forhandling:

- 1) „En Meddelelse om, at den af Interessenterne bestemte nye Vinhandlerforening er sanktioneret af Indenrigsministeriet.
- 2) „En Oversigt over Lavskassens Status den 31. Dec. 1861.
- 3) „Valg af Revisorer til det af mig i min Olderstandtid førte Regnskab.
- 4) „Valg af 3 Medlemmer til Bestyrelsen af den nye Vinhandlerforening.
- 5) „De sædvanlige Kvartalsforhandlinger.“

Da Foreningens Stiftelse foregik paa nævnte Lavsmøde, vil dette blive omtalt under Foreningens Historie.

Lavet har haft følgende Medlemstal til forskellige Tider:

1702 . . . 60 Medlemmer.	1801 . . . 58 Medlemmer.
1727 . . . 38 —	1821 . . . 41 —
1741 . . . 45 —	1841 . . . 45 —
1761 . . . 56 —	1861 . . . 60 —
1781 . . . 52 —	

III.

Vinhandlerforeningen 1862—94.

H. L. Jürgensen 1862—72.

7. Jan. 1862 afholdtes det sidste Lavsmøde hos Oldermannen, der fremlagde den kgl. Stadfæstelse paa den ny Vinhandlerforening, til hvilken saavel Interessenternes Lade som Svendeladens Midler skulde overgaa. Den første Lade ejede en dansk-engelsk Obligation paa 100 L. Sterl., i kgl. Obligationer 425 Rdl. og en Kassebeholdning paa 2 Rdl. 47 β . Svendeladens Interessenter havde valgt til Medlemmer af den ny Bestyrelse A. Gerner og A. H. Beeken og af disse havde han modtaget 2600 Rdl. i 4 pCt. kgl. Obligationer, andre Obligationer, hvorpaa stod til Rest 550 Rdl., og en Kassebeholdning paa 32 Rdl. 4 $\frac{1}{2}$ 9 β .

Til Medlemmer af Bestyrelsen valgtes paa Mødet H. L. Jürgensen, F. W. Luplau og Carl Permin, hvorpaa H. L. Jürgensen, der havde været Formand for Lavet siden 1859, valgtes til Formand for Vinhandlerforeningen.

Obligationerne nedlagdes i den Ladekasse, som hidtil havde været benyttet af Lavet og til hvis 2 Laase Formanden og 2 Medlemmer af Bestyrelsen hver skulde have sin Nøgle.

25. Jan. 1863 holdtes Foreningens første Generalforsamling, paa hvilken der vedtoges en Forretningsorden og Vedtægter for Foreningens Svendeafdeling, den saakaldte anden Afdeling.

C. W. F. Bestle 1872—79.

Efter at H. L. Jürgensen var udtraadt af Bestyrelsen, valgtes 25. Febr. 1872 til Formand C. W. F. Bestle. Paa

Generalforsamlingen 1874 udtaltes Foreningens Beklagelse af at have mistet Jürgensen som Medlem af Foreningen, idet han havde trukket sig tilbage fra Forretningerne, hvorpaa man optog ham som Æresmedlem. Han har 1863 udgivet Beretning om Kjøbenhavns Vinhandlerlav samt Vedtægter m. m. vedkommende Vinhandlerforeningen i Kjøbenhavn (32 Sider).

En ekstraordinær Generalforsamling blev sammenkaldt 22. Okt. 1877, hvor Formanden ifølge flere Medlemmers Opfordring fremkom med Spørgsmaal til Forsamlingen om, hvad der skulde gøres i Henseende til den Tiltagen af udenlandske Agenter, som aarlig overfløj saavel By som Land, og det baade med og uden Adgangsbevis. Man gik ind paa at give en Politibetjent en vis Sum for hver Angivelse, at antage en juridisk Konsulent og at afbryde al Forretning med udenlandske Huses herværende Agenter, naar man blev overbevist om, at disse handlede med Private eller Restavratører.

1878 vedtog Generalforsamlingen at fortsætte den velgørende Virksomhed, som Foreningen havde udvidet 1872. End videre blev der nedsat et Udvalg af tre Medlemmer, der skulde udarbejde Forslag til særlige Love eller Tillæg til Vedtægterne, hvorved Foreningens Formaal og Adgangen til Optagelse udvidedes, for om muligt ved en stærk Sammenslutning og dertil knyttede Bestemmelser at værne om Vinhandlernes Interesser og hæmme Misbrug i Konkurrencen. Til Medlemmer af dette Udvalg valgtes Vinhandlerne Konsul E. Arntzen, Husman og Kaptejn Jacobsen. De Forslag, der fremkom fra dette Udvalg, gave Anledning til megen Bevægelse i Foreningen. De endelig vedtagne Love stadfæstedes af Kongen 5. Avg. 1878.

Paa Generalforsamlingen 20. Maj 1878 vedtoges følgende: De paa Generalforsamlingen d. 22. Okt. f. A. i fælles Interesse tagne Beslutninger om Forholdet overfor udenlandske Vinforretningers saavel tilrejsende som her bosatte Repræsentanter, gentager Generalforsamlingen paa Forslag af Foreningens i Anledning af ovennævnte Forhold nedsatte

Udvalg herved udførligere og i følgende Form: Ethvert Medlem af Foreningens første Afdeling er forpligtet til ikke paa nogen Maade umiddelbart eller middelbart at gøre Forretninger med noget som helst udenlandsk Hus, hvis Repræsentant, hvad enten han er tilrejsende eller her bosat, her paa Pladsen for dette eller andre udenlandske Huse paa nogensomhelst Maade falbyder eller afhænder Vine eller Spirituosa til private Konsumenter, Værtshusholdere, Konditorer eller Restavratører, og har ethvert Medlem af Foreningen, naar det kommer til hans Kundskab, at en Repræsentant for et udenlandsk Hus bevislig har forsøgt eller opnaaet Salg til de foran nævnte Forbrugere, da at gøre fornøden skriftlig Meddelelse herom til Foreningens Bestyrelse, der, naar efter dens Skøn Meddelelsens Rigtighed bevislig foreligger, derefter ved Cirkulære giver Foreningens samtlige Medlemmer fornøden Underretning, hvorhos Bestyrelsen tillige, for saa vidt det er en tilrejsende Repræsentant for et udenlandsk Hus, der har falbudt eller afhændet Vine eller Spirituosa til andre eller i andre Kvantiteter, end hans „Adgangsbevis“ eller anden Handelsadkomst berettiger ham til, saa vidt muligt har at foranstalte ham tiltalt og straffet efter Loven.

Foranstaaende Beslutning, der bliver at trykke i et tilstrækkeligt Antal Exemplarer, tilstilles med Henviſning til Lovenes § 13 saavel Foreningens nuværende som tilkommende Medlemmer, ligesom Bestyrelsen ogsaa til Underretning for de her paa Pladsen bosatte Repræsentanter for udenlandske Vinforretninger saavidt muligt vil have at tilstille disse hver et Exemplar.

Under 5. Juni 1878 tilskrev Bestyrelsen Marineministeriet saaledes:

Alt længe har det iblandt Medlemmerne af Vinhandlerforeningen i Kjøbenhavn vakt ikke ringe Misnøje, at det almindelig antages, at der med Orlogsskibene hertil indføres Vine og Spirituosa i saa store Kvantiteter, at det maa anses langt at overskride, hvad der kan tænkes at henhøre under Begrebet „eget Forbrug“, selv om dette Udtryk maatte

være Genstand for en videre gaaende liberal Fortolkning i de højtagtede Befalingsmænds og andre Paagældendes Interesser. Naar det saaledes skulde være Tilfælde, at Dampkorvetten Dagmar, kommen fra Middelhavet, har haft indtil 175 Colli = 19 Læster, som i Marts Maaned d. A. skulle være oplagte til Toldbehandling paa Toldboden, saa turde der her ligge et Fingerpeg om, at der gennem Orlogsfarten paaføres Vinhandlerne i Kjøbenhavn en Konkurrence, som disse ikke ville være i Stand til ærligt at møde i aaben Mark. Ligesom det nemlig er klart, at den uberettigede Handel og Omsætning med Vin og Spirituosa, som ad slige Veje kunde drives, vanskelig lader sig retslig paavise og derfor selvfølgelig ogsaa sjelden vil kunne hæmmes ad sædvanlig Vej, saaledes turde det være overflødigt at fremhæve for det høje Ministerium, hvorledes den, hvis borgerlige Erhverv er Vinhandel, stilles overfor en Konkurrence, som Staten faar Skinnet af at beskytte ved fragtfri Indførsel, selv om nu Toldpligten strengt overholdes. Paa en Tid, hvor det vistnok med Føje skarpt urgeres, at sanitære Hensyn i det Offentliges Interesse kræve Kontrol med Forhandlingen af Vine, turde det vel ogsaa ligge nær, at de til Vinhandel berettigede Privates Interesser finde ethvert for en sund og hæderlig Konkurrence beskyttende Værn.

I Haabet om, at det høje Ministerium vil dele disse Anskuelse, der i hvert Fald kun ere dikterede af en uafviselig Retsfølelse og ikke af nogen smaalig Forfølgelses-aand eller af lignende uædle Motiver, tillade vi os, efter at denne Sag har været Genstand for Omtale i Vinhandlerforeningens Generalforsamling den 20. Maj d. Aar, at forespørge hos det høje Marine-Ministerium, om der ikke ved reglementarisk Bestemmelse er sat en passende Begrænsning for det Kvantum Vin, som Over- og Underbefalingsmænd eller Andre fragtfrit kunne indføre hertil med Orlogsskibe.

Saa fremt en saadan efter Forholdene tilbørlig afvejet reglementarisk Bestemmelse ikke eksisterer, tillade vi os at henlede det høje Ministeriums Opmærksomhed paa denne

formentlige Mangel, idet vi anmode om, at den i den nærmeste Fremtid maa blive afhjulpen, ligesom vi i det hele med tillidsfuld Fortrøstning vove at appellere til det høje Ministeriums Bistand imod den af os paaankede Konkurrence.

Herpaa gav Marineministeriet 30. Okt. det Svar, „at der vil blive taget alt tilbørligt Hensyn til Foreningens Anmodning“.

Paa et Andragende om Optagelse i Foreningen vedtoges det paa et Bestyrelsesmøde i Nov. 1878 at svare, at man ikke fandt sig foranlediget til at optage nogen som Medlem af Foreningen, saa længe han er Repræsentant for udenlandske Vinforretninger, selv om han ved Siden af sin Agenturforretning driver adkomstberettiget Vinhandel for egen Regning.

Paa Generalforsamlingen 1879 bragtes paa Omtale en formentlig større Smughandel med Vin, som skulde foregaa paa Toldboden, og Forespørgsler fra et Kriminelkammer om saakaldet Vinforfalskning, hvilket gav Anledning til en længere Forhandling, ogsaa med Hensyn til det Rigsdagen forelagte Lovforslag om Forfalskning af Levnedsmidler. Forsamlingen tilkendegav, at den ventede, at Bestyrelsen vilde være aarvaagen ved denne Sags Behandling og eventuelt sammenkalde en Generalforsamling for at drøfte ventede Forslag, hvilket imidlertid Bestyrelsen Aaret efter erklærede ikke at have fundet Anledning til. Samme Dag traadte Bestle af som Formand under varm Tak for hans mangeaarige, nidkære Virksomhed i Foreningens Interesse, hvorpaa Bestyrelsen valgte til sin Formand J. J. Hansen af Firmaet Lorentz Petersen, men denne trak sig tilbage et halvt Aar efter paa Grund af Helbredshensyn, hvorpaa L. Haubro 8. Sept. 1879 valgtes til Formand.

L. Haubro 1879—91.

I Begyndelsen af 1881 henvendte Bestyrelsen sig i en Skrivelse til Overtoldinspektoratet i Anledning af ovenom-

talte Besværing fra flere Medlemmer over, at der paa Toldboden dreves Handel med Vin, støttet af Toldfunktionærene. Herpaa fik Foreningen følgende Svar under 9. Febr. 1881:

„Den ærede Bestyrelse har i Skrivelse af 4. ds. meddelt mig, at Medlemmer af Vinhandlerforeningen have klaget over:

- 1) at der paa Toldboden drives umiddelbart og direkte Salg af Vine til private Forbrugere,
 - 2) at denne Handel ledes eller i et hvert Fald støttes af Toldfunktionærer,
 - 3) at private Forbrugere stadig paa Toldboden eller i sammes Pakhuse skulle kunne undersøge Vine og i Pakhuskontoret erholde Underretning om Stedet, hvorfra disse Vine ere ankomne, og
 - 4) at Aftapning af Vine, der ere solgte til private Konsumenter, finder Sted i selve Oplagshusene,
- og anmodet mig om at gøre disse Forhold til Genstand for nærmere Undersøgelse.

„Jeg skal i den Anledning ikke undlade at meddele Bestyrelsen, at jeg har erfaret, at der her paa Pladsen skyder en Del Vinhandlerforretninger op, der mangle enhver solid Handelsgrundvold til at kunne trives og som kun for en Tid holdes oppe ved Kredit. For at forlænge denne Tilværelse saa længe som muligt misbruges Krediten, og fra Udlandet forskrevne Vine blive solgte, pantsatte eller paa anden Maade behæftede efter Konnossement. Man har derfor det Særsyn, at Vin, uagtet denne Vare kan tages paa Kreditoplag, dog forbliver henliggende paa Toldboden, udsat for at tage Skade ved Vejrligets Indvirkninger. Disse usolide Forretninger skyldes det, at den paaankede uheldige Trafik med Salg paa Toldboden er indført og tiltaget i Omfang, og til Tider have ogsaa udenlandske Huse deltaget i den, fordi til deres herværende Agenter afsendte Varer ikke ere blevne afsatte, hvortil Grunden har været, at Agenterne, der have Tilbøjelighed til at omfatte langt mere, end de magte, ikke have opfyldt deres Forpligtelser i forskellig Retning lige over for Afsendelsehuset eller Kunderne.

„Denne omhandlede Trafik er, som det fremgaar af Forholdene, i det væsentlige i Hænderne paa de saakaldte Diskontører, der for en Del lade Forretningerne paa Toldboden besørge af en Agent, og da denne søger Afsætning, hvor han kan finde den, altsaa ogsaa hos private Forbrugere, vil han ventelig være i Besiddelse af den fornødne borgerlige Adkomst til at drive saadan Næring, hvilket Toldvæsenet ikke har Ret til at undersøge.

„Aarsagen til denne Trafik er altsaa at søge i de kjøbenhavnske Forretningsforhold, og Midlerne til at hæmme den maa altsaa ogsaa søges i disse, ved en Ændring i dem.

„Naar nu saadan Trafik finder Sted, er det klart, at Toldvæsenet, der ikke nægter Ejere af Konnossementer, saa vidt ellers gør sig, at udtage Prøver af her beroende Varer, maa ved de vedkommende Pakhusfunktionærer være tilstede ved Prøvernes Udtagning, og det kan da faa Udseende af, at der blev ydet saadanne Forretninger Bistand fra Pakhusforvaltningens Side, men Adgang til af Pakhusbøgerne at erfare, hvorfra de paagældende Varer ere komne, er i disse Forhold aldeles uforhold, da Konnossementet, der er i Sælgerens Haand, giver aldeles tilstrækkelig Oplysning i saa Henseende.

„Derimod tror jeg at vide, at der, naar Varer bort-sælges ved offentlig Auktion paa Toldboden, søges Oplysning hos Pakhusforvalteren om Afsendelsesstedet, men det er et ganske andet Forhold.

„Med Hensyn til Aftapning paa Toldboden af Vine har Pakhusforvalteren oplyst mig om, at han engang har givet Tilladelse til Aftapning paa Toldboden af en enkelt lille Foustage, hvis Indhold skulde fordeles mellem flere, men at ellers Aftapning her aldrig er sket, hvilket heller ikke er mig bekendt.

„Efter hvad der saaledes foreligger, ser jeg mig ikke istand til at bidrage til at modvirke den paaankede Trafik, men iøvrigt vil jeg beredvilligt, naar det er beføjet, yde den ærede Bestyrelse Assistance og skal hæmme enhver Uorden, som vedkommer Toldvæsenet, naar saadant maatte blive bragt til min Kundskab. K. Barner.“

Paa Generalforsamlingen 1881 oplæstes en Skrivelse fra Exekutorerne i Fru Michaelsens Dødsbo om et Legat paa 10000 Kr.

Paa Generalforsamlingen 1888 vedtoges det at imødekomme en Anmodning fra Folkemusæet om at overlade dette som Laan de Foreningen tilhørende 2 Lavslader, et Messing-Signet og en kobberstukken Plade, dog saaledes, at de leveres tilbage, naar det ønskes.

I Anledning af kgl. Hofvinhandler Lorentz Petersens Forretnings 100aarige Jubilæum 18. Okt. 1888 blev der af Ihændehabererne Julius Hansen Erlewein og Kapitaen L. C. Petersen skænket Foreningens 1. Afdeling en Obligation lydende paa 1000 Kr.

14. Nov. 1889 holdtes en ekstraordinær Generalforsamling efter Indbydelse af Konsul E. Arntzen, C. V. F. Bestle og L. Haubro, paa hvilken førstnævnte udviklede de Farer, som det ny Toldlovsforslag i Rigsdagen fremkaldte for Vinhandlerne. Særlig fremhævede han den store Uretfærdighed ved at lægge den høje Told efter Vægt paa den Vin, der er i Flasker, hvorved det kunde ske, at en Kurv halve Flasker blev meget dyrere end en Kurv hele, ligesom de uheldige Bestemmelser, at der skulde gøres Forskel paa Vin med over eller under 15 pCt. Alkohol. Ogsaa i Kreditoplagsretten vilde man efter Lovforslaget lide den Indskrænkning, at man ikke kunde afskrive Oplaget uden med hvad der var i Foustager, og saaledes ikke kunde overføre Flasker fra det ene Lager til det andet. Det vilde ej heller være tilladt at fraskrive Kreditoplaget Varer, der gik til Udlandet, af Frygt for Forfalskninger, men dette vilde blive en altfor stor Indskrænkning i Forretningslivet.

Motivet til den store Toldforhøjelse antoges at være den Anskuelse, at Vin var en Luxusartikel. Til en vis Grad var dette vel sandt, men da man regner Øl og Brændevin til Nødvendighedsartikler og det indrømmedes, at Vin var langt sundere, skulde denne anses for endnu nødvendiggere. Under de nuværende Samfundsforhold kunde Vinen ikke afskaffes, ved mangfoldige Lejligheder vilde det tage sig

underligt ud, om man kun havde Øl og Brændevin at sætte paa Bordet. At klæde sig i Silke var en større Luxus end at drikke et Glas Vin, men Tolden af en Silkekjole var højest 18 Kr., medens den af en Kurv Champagne vilde blive over 32 Kr. Regeringen vilde ikke opnaa nogen større Indtægt ved Toldforhøjelsen, thi Resultatet vilde blive, at Vinhandelen blev ødelagt og Borgerne maatte nøjes med den daarligste Vin til urimelige Priser. For Øjeblikket var Forholdet saaledes, at man hverken i Frankrig eller Tydskland fik saa god Rødvin til saa billig Pris som her.

Mødet vedtog at nedsætte et Udvalg paa 6 Medlemmer med Bemyndigelse for dette til at foretage alle de Skridt og Foranstaltninger, som det til Varetagelsen af Vinhandelens Interesser maatte finde ønskelige eller nødvendige overfor Regeringen og Rigsdagen saavel — og fornemlig — i Anledning af det af Finansministeriet d. 1. Nov. 1889 i Landstinget fremsatte Forslag til Lov om Told- og Skibsafgifter som i Anledning af det af Justitsministeriet i Folketinget d. 10. Okt. 1889 fremsatte Forslag til Lov om Tilsyn med Salg af Levnedsmidler m. v., samt det ved privat Initiativ i Folketinget d. 30. Okt. 1889 fremsatte Forslag til Lov om Handel med og Udskænkning af alkoholiske Drikke.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes Konsul E. Arntzen (Formand), A. H. Beeken, C. V. F. Bestle, C. P. Dreyer, L. Haubro og O. Wandel. Dette Udvalg satte sig baade i denne og følgende Rigsdagsforsamlinger i Forbindelse med de nedsatte Rigsdagsudvalg. De nævnte Lovforslag ere endnu ikke blevne til Virkelighed med Undtagelse af Lovene om Undersøgelse af Levnedsmidler af 9. April 1891 og 1. April 1894.

Da Loven af 9. April 1891 om Undersøgelse af Levnedsmidler var udfærdiget, holdtes der 6. og 18. Sept. to extraordinære Generalforsamlinger for at drøfte Foreningens Stilling hertil, ved hvilket sidste Møde Bestyrelsen udtalte Ønsket om at fratræde, da den ikke ønskede de Forandringer i Lovene, som ønskedes af en stor Mængde Medlemmer.

En ny extraordinær Generalforsamling afholdtes 7. Okt. s. A. paa Foranledning af 14 Medlemmer. Paa dette Møde drøftedes disses Forslag, hvis vigtigste Bestanddel var den at udvide Foreningen til at omfatte hele Landet, at optage Agenter for udenlandske Vinfirmaer som passive Medlemmer og Bestyrelsens Forøgelse med 2 ny Medlemmer. Forslaget blev vedtaget med alle Stemmer mod 2. Til Medlemmer af den ny Bestyrelse valgtes Konsul E. Arntzen, A. H. Beeken, G. Bestle, Carl P. Dreyer og Konsul Helstrup fra Thisted; til Formand valgtes derpaa Konsul E. Arntzen.

Konsul E. Arntzen 1891.

De nye Love bleve derpaa sendte til Indenrigsministeriets Stadfæstelse. Tvende Medlemmer af den afgaaede Bestyrelse indgav imidlertid samtidig gennem Magistraten et Andragende om, at en saadan Stadfæstelse kun kunde ske paa Betingelse af, at Udbyttet af Foreningens Legater alene bleve at uddele til kjøbenhavnske Medlemmer og disses Enker og Døtre, eventuelt kjøbenhavnske Borgere, disses Enker og Døtre, hvilket ogsaa var blevet fastholdt paa Generalforsamlingen af den gamle Bestyrelse. Bestyrelsen svarede hertil, at den ifølge Lovene skulde uddele Legater og Understøttelser til de bedst kvalificerede berettigede Ansøgere og at det stod Enhver frit for i paakommende Tilfælde at appellere Bestyrelsens Uddeling til Ministeriet eller til Domstolene. Sagen havde kun liden Betydning paa Grund af den ringe Indtægt af de nuværende Legater og da Bestyrelsen efter sit Skøn kunde uddele Understøttelser til udenbys Medlemmer af de løbende Medlemskontingenter, der udgjorde de langt overvejende Indtægter. Hvis Ministeriet mod Formodning vilde afgøre Sagen til Fordel for de kjøbenhavnske Medlemmer, havde Bestyrelsen saa meget mindre derimod, som den derved blev frigjort for Ansvar og lettedes i Arbejdet ved Fordelingen.

Efter at Ministeriet havde stillet som Betingelse, at Foreningen skulde kaldes Vinhandlerforeningen i Dan-

mark, at Uddrag af Foreningens Regnskab hvert Aar skulde indsendes til Ministeriet og at Tillæg og Forandringer i Lovene ikke kunde have Gyldighed uden Ministeriets Stadfæstelse, hvorpaa en Generalforsamling 29. Sept. 1892 gik ind med den Ændring, at Foreningens Navn blev „Vinhandlerforeningen for Danmark“, stadfæstedes den ny Forenings Love 7. Okt. 1892. Derefter udstædtes Opfordringer til inden- og udenbys Vinhandlere til at indmelde sig i Foreningen.

Paa sidstnævnte Generalforsamling vedtoges det, at Vinhandlerforeningen blev optaget i det staaende Udvalg for de kjøbenhavnske Handelsforeninger, ligesom Formanden meddelte, at han havde henledet Indenrigsministeriets Opmærksomhed paa, at Foreningen blev repræsenteret i den Kommission, der skulde nedsættes i Anledning af Lovforslaget om Varebetegnelse, hvortil Formanden ogsaa udnævntes som Medlem under følgende 3. Oktober.

1891 modtog Foreningen 1000 Kr., der vare tilfaldne den ved Grosserer Wincent Magnus Blochs og Hustrus Testamente af 1885.

1892 modtog Foreningen fra Grosserer S. L. Langhoffs Bo 5000 Kr., ligesom denne under Grosserer-Societetets Bestyrelse havde henlagt et Legat paa 25000 Kr., hvis Renter skulde anvendes til Uddeling til trængende Enker efter Grosserere eller Vinhandlere i Kjøbenhavn og til Brudeudstyr for Døtre af saadanne. I det oprindelige Testamente stod „Grosserere og Vinhandlere“, men „og“ var siden rettet til „eller“.

Samme Aar modtog Foreningen en Gave paa 2000 Kr. fra Firmaet Kongl. Hof-Vinhandler C. H. Mønster & Søn.

En Gave paa 947 Kr. skænkedes Foreningen 1893 af Carl P. Dreyer og P. E. Jørgensen, der var et Salær, som disse havde modtaget for Vurdering af et Vinlager i et Dødsbo.

Paa Generalforsamlingen 1893 meddelte Formanden, at det var Bestyrelsens Hensigt i Fremtiden at komme bort fra de smaa Understøttelser paa 30—40 Kr., der ikke vare

tidssvarende og ikke ydede nogen væsenlig Hjælp, men vilde selvfølgelig gaa frem med Varsomhed. Dette vandt Tilslutning, og Opmærksomheden henleddes paa det under Magistraten hørende Legat paa 31400 Kr., der i sin Tid var stiftet af Frøken Ove og var bestemt til Understøttelse for Vinhandleres Efterladte. Den ny Vedtægt for Kjøbenhavns Brandforsikring indeholdt en Tillægspræmie for større Oplag af Spiritus, hvorfor Medlemmerne anmodedes om at give Bestyrelsen Oplysning om de Henvendelser til Brandforsikringen, hvortil denne Vedtægt kunde give Anledning. Det vedtoges videre at slutte sig til den Bevægelse, der navnlig paa Grund af den foreslaaede Huslejeskat arbejdede paa at faa ny og af politiske Hensyn uafhængige Valg paa Borgerrepræsentanter gennemførte.

Under 16. Juni 1893 modtog Foreningen fra Udenrigsministeriet en Forespørgsel, hvis Besvarelse vilde være af betydelig Interesse under de paabegyndte Handelstraktatforhandlinger i Madrid, nemlig om det kunde paastaas fra dansk Side, at den spanske Vin, særlig Sherry, der indføres hertil, i Regelen har en større Styrkegrad end 20 pCt., hvortil man kunde svare, at den fra Spanien indførte Sherry indeholder 20¹/₄—24 pCt. Alkohol (Volumprocent), sædvanligst 21 pCt., og at det var rent undtagelsesvis at træffe Sherry med under 20 pCt.

I Juni Maaned 1893 indmeldtes Foreningen i Kjøbenhavns Handelsforeningers Fællesrepræsentation, hvortil Bestyrelsen havde faaet Bemyndigelse af Generalforsamlingen 29. Sept. 1892, idet der for Tiden var rejst en Bevægelse blandt Næringsdrivende og Handlende mod det projekterede Aktieselskab „Nordisk Husholdnings-Stores“.

Under 2. Okt. 1893 skænkede Vinagent C. T. Jespersen 3000 Kr. til Foreningen i Anledning af sin 70aarige Fødselsdag til taknemlig Erindring om hans mangeaarige Virksomhed iblandt Vinhandlerstanden, hvilken Gave fremtidig vil blive holdt særskilt under Navn af C. T. Jespersens Legat. Senere paa Dagen indfandt Bestyrelsens indenbys Medlemmer sig hos Grosserer Jespersen for at overbringe

ham Foreningens Lykønskning og Tak for den store Gave, hvorved han foruden sin ved mangeaarig hæderlig Vandel erhvervede Højagtelse og Hengivenhed havde sat sig et smukt og varigt Minde i Foreningen.

I Efteraaret 1893 havde Bestyrelsen Forhandlinger med Grosserersocietetets Kommitte i Anledning af Opfattelsen af Fundatsen for Grosserer Langhoffs Legat, idet Bestyrelsen mente ikke alene at have Indstillingsret til de Legatportioner, der vare bestemte for Enker efter Vinhandlere, men ogsaa Ret til at bortgive disse til Enker efter Grosserere, ligesom man mente, at Portionerne burde bortgives for 1 Aar ad Gangen. Grosserersocietetets Kommitte indrømmede ogsaa efter nogen Forhandling, at Vinhandlerforeningens Bestyrelse havde fri Uddelingsret ogsaa til Enker efter Grosserere og at det ikke var nødvendigt at bortgive Portionerne paa Livstid, men Kommitteen henstillede at lade Legatet virke i nogen Tid, inden Spørgsmaalet om Fundatsens Forstaaelse optoges til fornyet Overvejelse.

I Jan. 1894 skænkede Hofvinhandler Chr. Christensen 500 Kr. til Foreningen „med dyb Taknemlighed for 25 Aars Virksomhed i Firmaet C. H. Mønster & Søn“.

Paa Generalforsamlingen 26. Febr. 1894 meddelte Formanden, at Selskabets Obligationsbeholdning i det sidste Aar var voxet fra 8800 til 19300 Kr. Medlemsantallet var tiltaget med 16 ny Medlemmer, saa der 31. Dec. 1893 var 76 indenbys, 26 udenbys og 12 passive, i alt 114 Medlemmer. Anden Afdelings Obligationsbeholdning var 6200 Kr. Det vedtoges at lade udarbejde et Festskrift i Anledning af Lavets 200aarige Jubilæum 22. Dec. 1894, men at lade selve Festen paa Grund af Juletravlheden afholde mellem Jul og Nyaar.

Efter at have omtalt Tilslutningen til Fællesrepræsentationen for københavnske Handelsforeninger i Anledning af det paatænkte Nordiske Husholdnings Stores og at man ligeledes havde sluttet sig til Modstanden mod det beslægtede Andelsselskab „Freyr“, meddelte Formanden, at nævnte Fællesrepræsentation havde drøftet Lovforslaget om Næringsdrift,

hvilket indeholdt den Bestemmelse, at Adgang til Handel med Vin, Spirituosa og skattepligtigt Øl skulde ordnes ved særskilt Lov, og at man kunde vente, at Adgang til nævnte Handel skulde gøres afhængig af Bevilling. Fællesrepræsentationen havde vedtaget at fremkomme med samme Udtalelse som Næringslovskommissionen, at der ikke var Anledning til at indføre andre Regler for denne end for al anden Handel, men der var iøvrigt ingen Grund til at frygte for, at Regeringens Forslag vilde finde Rigsdagens Billigelse.

Formanden henlede dernæst Opmærksomheden paa det ønskelige i at kunne træffe en passende og betryggende Ordning med Hensyn til de idelig opstaaende Erstatnings-spørgsmaal i Anledning af Lækage ved Varernes Forsendelse hertil. Saaledes som disse Spørgsmaal afgøres som Regel ved frivillig Betaling af $\frac{1}{3}$ af Dampskibsselskabet, $\frac{1}{3}$ af vedkommende Afsender i Udlandet og $\frac{1}{3}$ af Assuranceselskaberne var det næsten et Tiggeri eller en Naadessag, i ethvert Tilfælde ikke nogen værdig Ordning. Han henstillede derfor, om der ikke skulde forsøges en Sammenslutning af Medlemmerne til Tegning af Assurance mod Lækage, hvorved man rimeligvis vilde opnaa meget billige Præmier. Til at ordne denne Sag nedsattes et Udvalg af E. Arntzen som Formand, A. H. Beeken, Georg Bestle, Carl P. Dreyer, C. Krumbak, J. M. Klein.

Formanden gav derpaa en udførlig Meddelelse om den af Vinkommissionen afgivne Betænkning (se Side 222). Han omtalte de Vanskeligheder, Kommissionen havde haft, idet der ikke i andre Lande havde foreligget nogen lignende Opgave til Løsning. De ledende Hensyn havde været dels Beskyttelse mod Forfalskninger og da særlig de mod Sundheden farlige, dels Beskyttelse af den indenlandske Vinhandel ved Hævdelse af Berettigelse til at anvende de nødvendige og i Udlandet brugte Manipulationer, og da navnlig saadanne, som ikke kunne rammes ved Loven her i Landet. Det væsenlige Hjælpemiddel var vel Kemien, men under Forhandlingerne var det blevet godtgjort, at Kemien kun til en vis Grad og indenfor et begrænset Om-

raade af de forskellige Vine var i Stand til med nogenlunde Sikkerhed at paavise Forfalskninger; det var egentlig kun overfor de fuldt udgærede Vine (Bordeaux og lignende Vine), at Kemien kunde foretage paalidelige Undersøgelser, medens den stod magtesløs over for de ikke udgærede Vine (Portvin, Sherry, Madeira og lignende Vine) samt alle Spirituosa. Derfor var det lykkedes at faa Opgaven løst i en for Vinhandelen meget liberal Aand og paa en Maade, som en reel Handel kunde være tilfreds med.

I Marts 1894 henvendte Bestyrelsen sig til Magistraten for at hævde Selskabet Retten til Frøken Johanne Sofie Oves Legat, men Magistraten udsatte Spørgsmaalet, indtil der blev en Legatportion ledig. Dette Legat, der er oprettet 1860 og 1862, indeholder, i Betragtning af at hendes Onkel Stadthauptmand Oberst Wegener har tjent hendes Formue ved Vinhandel, at Renten af 24000 Kr. skal anvendes til 4 Enker eller Døtre efter Interessenter i Vinhandlerlavet.

Under 14. Marts modtog Foreningen en Skrivelse fra 11 Vinagenter, der tilbød at bære Udgifterne ved det Festskrift, der skulde udgives i Anledning af Lavets 200aarige Jubilæum, og dertil skænkede 1100 Kr.

28. August 1894 udstødte det 26. Febr. nedsatte Udvalg følgende Rundskrivelse:

„Paa Generalforsamlingen d. 26. Febr. d. A. erholdt Bestyrelsen Forsamlingens enstemmige Bemyndigelse til i Forbindelse med 2 af den selv valgte Medlemmer som Udvalg, hvortil senere valgtes d'Herr. Vinhandler Carl Krumbak og Grosserer Johs. M. Klein, at søge tilvejebragt en fordelagtig og mere forretningsmæssig Ordning af de hyppig forekommende Erstatningsspørgsmaal for saadanne ved Vareforsendelser paa Foustager hertil fra Udlandet forekommende Lækager, for hvilke Ansvarret ikke bevislig kunde henføres til Afladeren paa Grund af uforsvarlig Emballering eller til Dampskibsselskabet paa Grund af uforsvarlig Stuvning og Behandling under Transporten, eller endelig til vedkommende Assurance-Selskab paa Grund af indtruffet erstatningspligtigt Havari, og i Henhold til den saaledes givne

Bemyndigelse har Udvalget efter Underhandlinger og Overenskomst med de Védkommende truffet den Ordning, at Erstatningen for de her omhandlede Lækager, til hvilke Aarsagen eller Oprindelsen ikke lader sig bevislig godtgøre, bliver at afgøre saaledes:

- 1) at Afladerne efter Overenskomst med deres herværende Repræsentanter overtage $\frac{1}{3}$ Risiko.
- 2) at „Det forenede Dampskibsselskab“ overtager $\frac{1}{3}$ Risiko for Lækager, hvor hverken mangelfuld Forarbejdelse eller Materiale, Vinens Gæring, Vold eller anden utilbørlig Behandling, Stranding eller Søskade, som hører under Assusandørernes Risiko ifølge Konventionen af 2. April 1850, kan siges at have foraarsaget den stedfundne Udlægning, dog kun for Varer paa Foustager, der hjemtages direkte fra Produktionslandene eller Londons Dok, men ikke for Omladningsgods fra Mellemstationer, og
- 3) at den sidste $\frac{1}{3}$ Risiko overtages af de Forsikrings-Selskaber, med hvilke Udvalget har kontraheret, nemlig:
 - Vaterländische Transport-Forsikrings-Aktieselskab i Elberfeld, ved dets herværende Direktion, Adresse Nyhavn 18, og
 - Bayersk Lloyd Transport-Forsikrings-Aktieselskab, ved dets herværende Direktion, Adresse Højbro-plads 13,

saaledes, at den nævnte $\frac{1}{3}$ Risiko inkluderes i de almindelige Assurancepræmier, til hvilke de nævnte Selskaber have forpligtet sig at tegne Forsikring, nemlig:

fra Lybæk, Stettin	$\frac{1}{7}$ pCt.
- Englands Østkyst, tyske Nordsøhavne, Holland og Belgien	$\frac{1}{6}$ -
- Frankrig ved Kanalen og Atlanterhavet . . .	$\frac{1}{4}$ -
- Spanien, Portugal, Frankrig ved Middelhavet og hele Middelhavet til Bari og Cap Matapan	$\frac{3}{8}$ -
- Grækenland, Madeira	$\frac{1}{2}$ -
- Smyrna	$\frac{5}{8}$ -

„Erstatningen beregnes for Afladerens og Dampskibsselskabets Vedkommende altid i Henhold til Fakturabeløbet, men for Assuranceselskabernes Vedkommende af det respektive tegnede Forsikringsbeløb.

„Lækagens Oprindelse konstateres om fornødent ved sagkyndigt Skøn, til hvilket Sø- og Handelsretten og Dampskibsselskabet hver udnævne 1 Medlem, og Erstatningsfordringen maa altid fremsættes ved Varernes Modtagelse paa Toldboden og forinden deres Hjemtagelse.

„Lækager paa indtil 3 pCt. betragtes som Svind og bæres udelukkende af Varemodtageren og kunne ikke fordres erstattede.

„Overenskomsterne med Dampskibsselskabet og Forsikringsselskaberne komme kun Foreningens Medlemmer tilgode.

„Ligesom Ordningen med „Det forenede Dampskibsselskab“, som i Overenskomsten udtalt, forudsætter, at Foreningens Medlemmer i alt væsentligt modtage deres Sendinger med Selskabets Skibe, saaledes forudsætter Overenskomsten med de fornævnte Assurance-Selskaber ogsaa, at Foreningens Medlemmer som Ækvivalent for de opnaaede Indrømmelser tegne Assurance ved et af disse Selskaber, og da den af Udvalget i nærværende Sag truffne Ordning i sin Helhed enstemmig blev billiget af Generalforsamlingen den 27. Juli d. A., tillader Udvalget sig indstændig at opfordre Medlemmerne til at lade de nævnte Forudsætninger for Ordningen ske Fyldest, og det saa meget mere, som det vel maa erindres, at de vundne Fordele kun ere opnaaede ved Foreningens Optræden som saadan, og at det her drejer sig om Ordningen af et Forhold udadtil, hvor det vil have sin store Betydning til Hævdelsen af Foreningens fremtidige Indflydelse at vise et godt Sammenhold, ligesom et godt Sammenhold i dette Tilfælde ogsaa vilde kunne blive afgørende for den Styrke og det Held, hvormed Foreningens Styrelse senere maatte ville søge andre Sager af Interesse for Foreningen ordnede.“

17. April 1894 udkom Anordningen om hvad der ved

Tilberedelse af Vin og Spirituosa til Forhandling maa anses for tilladeligt. Denne Anordning er Resultatet af en kgl. Kommission, der under 5. Okt. 1891 blev nedsat, bestaaende af Overretsprokurator Schack som Formand, Laboratorieforsender Professor V. Stein, Hof-Vinhandler Konsul E. Arntzen og Grosserer O. Wandel. Denne Betænkning, der er udfærdiget 22. Sept. 1893, lyder saaledes:

„Ved allerhøjeste Ordre af 5. Oktbr. 1891 er det overdraget undertegnede at sammentræde i en Kommission med det Formaal at forsøge tilvejebragt almindelige Bestemmelser, som kunne afgive Norm for, hvad der ved Tilberedelse og Forhandling af Vin og Spirituosa maa anses tilladeligt.

„Idet vi nu, efter at have tilendebragt vore Forhandlinger, til Opfyldelse af det os saaledes paalagte Hverv have den Ære at tilstille Ministeriet et af os udarbejdet Forslag, skulle vi tillade os angaaende de os forelagte Spørgsmaal i deres Almindelighed at fremsætte følgende Bemærkninger.

„Hvad for det første angaar Omfanget af den Kommission stillede Opgave, have vi ment os berettigede til at antage, at denne, for saa vidt den omfatter „Spirituosa“, ikke har tilsigtet at udstrække sig til disse i al Almindelighed. Da mange af de under Begrebet Spirituosa henhørende Stoffer ere af den Beskaffenhed, at der formentlig ikke i samme Grad som med Hensyn til Vin og de nærmest hermed beslægtede Spirituosa er Trang til mere detaillerede Regler angaaende deres Tilberedelse og Forhandling, har Kommissionen anset sin Opgave begrænset til Undersøgelse af de Spørgsmaal, som vedrøre Vin og de her i Landet af Vinhandlere almindeligst forhandlede Spirituosa, nemlig — foruden Druebrændevine (Kognak) — Rom og Arrak.

„Medens man med Hensyn til de nævnte Spirituosa kan indskrænke sig til at henvise til de Bemærkninger, som nedenfor ville blive gjorte til Begrundelse af Forslagets herhen hørende Bestemmelser, vil det derimod, forinden der kan gaas over til Motivering af de enkelte om Vin foreslaaede Regler, være nødvendigt at give en mere almindelig

Udvikling af de Synspunkter, som i saa Henseende have været de ledende for Kommissionen.

„Det maa da først bemærkes, at den Opgave, der paa dette Punkt har været stillet Kommissionen, er en saadan, til hvis Løsning man ikke har kunnet søge nogen væsentligere Vejledning i andetsteds foreliggende Bestemmelser. Det er vel saa, at de herhen hørende Spørgsmaal i ikke ringe Omfang, navnlig i de senere Aar, have været gjorte til Genstand saavel for videnskabelig og fagmæssig Undersøgelse som for Lovgivning i forskellige Lande, og det er en Selvfølge, at Kommissionen ved sine Arbejder har kunnet drage megen Nytte af de Resultater, som ere indvundne ved de ommeldte Undersøgelser, der navnlig i Frankrig og Tydskland ere bragte til et højt Trin af Udvikling og ere gennemførte med Benyttelse af et meget righoldigt Forsøgsmateriale, ligesom det endvidere ikke behøver nærmere Paa-visning, at man i saa vidt Omfang som muligt har søgt at holde de af Kommissionen foreslaaede Regler i Overensstemmelse med de i andre Lande gældende. Dette sidste vil allerede af den Grund være en Nødvendighed, at Danmark ikke selv er et vinproducerende Land, og at man derfor vil være nødt til hos os — i alt Fald til en vis Grad — at acceptere det i vedkommende Produktionsland efter der gældende Regler fremstillede Produkt. Særlig er der taget Hensyn til den udenlandske Lovgivning i de — iøvrigt kun faa — Tilfælde, hvor der angaaende de paagældende Spørgsmaal ved den videnskabelige og fagmæssige Debat er opnaaet en saadan Enighed, at denne har givet sig Udslag i overensstemmende Regler i de forskellige Lande.

„Medens Kommissionen altsaa ikke har savnet Støtte i de andetsteds vundne Resultater, har denne Støtte dog, som ovenfor antydet, ikke været en saadan, at man har kunnet lade sig nøje med at foreslaa disse Resultater overførte paa vore indenlandske Forhold. Det er flere Grunde, der have bidraget hertil. Det er kun i vinproducerende Lande, at de herhen hørende Forhold ere blevne gjorte til Genstand for en nærmere Regulering udover de i den almindelige

Lovgivning gældende Bestemmelser om Forfalskning og anden Forvanskning af Levnedsmidler. Denne Omstændighed har heller ikke kunnet undlade at give de paagældende Bestemmelser et særeget Præg, idet de paa væsentlige Punkter ere paavirkede af Hensynet til den indenlandske Produktions Interesser. Dette er ikke mindst Tilfældet med den nyeste og iøvrigt mest omfattende udenlandske Lov om disse Forhold, nemlig den tyske Rigslov af 20. April 1892, der, som det fremgaar af dens Motiver og Indhold, har tilsigtet at give den tyske Vinproduktion en Støtte i Konkurrencen med den udenlandske, særlig den franske Vinproduktion. Det anførte vil være tilstrækkeligt til Forklaring af, at der ikke har kunnet være Spørgsmaal om en direkte Benyttelse af de paagældende fremmede Bestemmelser ved Reguleringen af vore indenlandske Forhold, idet hos os udelukkende Konsumtions- og Omsætningshensyn gøre sig gældende. Men hertil kommer endvidere, at de fremmede Lovgivninger, navnlig ogsaa som Følge af de ovenfor berørte Hensyn til vedkommende Landes Produktion, som Regel have taget Sigte paa bestemte, i den indenlandske Produktion efterhaanden opstaaede Misbrug, hvorved de paagældende Lovgivninger imidlertid til Dels — og dette gælder navnlig den franske Lovgivning — have faaet en mere fragmentarisk og kasuistisk Karakter, end Tilfældet vilde have været, hvis Opgaven — saaledes som den nærværende Kommission forelagte — havde været en omfattende Regulering af samtlige Vintilberedningen og Vinforhandlingen vedkommende Forhold. Den her berørte Mangel af Forbilleder i den udenlandske Lovgivning har særlig været følelig ved Kommissionens Behandling af de saakaldte „ikke-udgærede Vine (hede Vine)“.

„Naar Kommissionen saaledes i det væsentlige har været henvist til paa Grundlag af selvstændige Undersøgelser at søge den stillede Opgave løst, da have de ledende Synspunkter, som man herved har holdt sig for Øje, dels — og i første Række — været at betrygge Konsumtionen imod Misbrug, dels paa den anden Side ikke at lægge saadanne

Baand paa den indenlandske Vinhandel, at denne derved vilde svækkes i Konkurrencen med Udlandet. Man vilde ved et ensidigt Hensyn til Forbrugerne i Virkeligheden stille dem blot over for den direkte udenlandske Import, der ikke i samme Grad som den indenlandske Handel kan være Genstand for Kontrol.

„Den Opgave, som Kommissionen saaledes har søgt at løse ved Afvejelse af de ovenfor berørte Hensyn, frembyder imidlertid i sig selv ejendommelige Vanskeligheder.

„Det Produkt, om hvis Behandling her er Tale, er ikke et egentligt Naturprodukt. Det fremstilles igennem en ofte forholdsvis kompliceret Proces; det er endvidere underkastet betydelige Variationer som Følge af Jordbunds- og Klimatforhold paa Produktionsstedet; for mange Vines Vedkommende gælder det dernæst, at de — foruden den naturlige Gæring — paa Produktions- og Exportstedet underkastes kunstig Behandling eller Tilsætning af meget forskellig Art. Endelig er det, selv efter at Vinen er ankommet til Importlandet, nødvendigt at undergive den en yderligere Behandling af Hensyn til dens Holdbarhed, Velsmag og andre Grunde. Under Hensyn til disse Forhold, som Kommissionen vil faa Lejlighed til nærmere at berøre i det følgende ved Omtalen af de enkelte Manipulationer, for hvilke Vinen er Genstand, kan det dels undertiden frembyde Vanskelighed at afgøre, hvor vidt en foreliggende Behandling maa anses som en berettiget Forbedring eller som en Forfalskning, dels bliver det saavel ved Affattelsen af Regler for Behandlingen som ved Anvendelsen af saadanne Regler af meget væsentlig Betydning, hvorvidt og i hvilket Omfang en eventuel Behandling af Vinen vil kunne konstateres at have fundet Sted. Det er indlysende, at det vigtigste — om end ikke det eneste — Hjælpemiddel til en saadan Konstatering vil være en kemisk Undersøgelse af det paagældende Produkt. Til Oplysning om de almindelig forekommende kemiske Forhold i Vine og om Undersøgelsen af disse skal Kommissionen derfor, paa Grundlag af de Kommissionen af dens Medlem Professor Stein givne Meddelelser, bemærke følgende:

„Vin er Produkt af den alkoholiske Gæring af Druesaften (Mosten); Mostens mere eller mindre gode Beskaffenhed betinger, rigtig Behandling forudsat, Vinens Godhed. Hovedforskellen imellem Most og Vin er væsentlig den, at den sidstnævnte indeholder en større eller mindre Mængde Alkohol, som ved Gæringen er dannet ved Spaltning af Sukkeret, medens Alkohol ikke findes færdigdannet i Mosten. Der findes desforuden andre Stoffer i Vinen, som ikke indeholdes i Mosten, og det er dels saadanne, som tillige fremkomme ved Sukkerets Spaltning ved Gæringen, nemlig Glycerin og Ravsyre, og dels Stoffer, som dannes under Vinens Lagring, flygtige Syrer, blandt andre Eddikesyre, og „Buketstofferne“, som navnlig udgøres af den saakaldte Oenanthæther (Caprin- og Caprylsyreæther) og andre ikke nærmere bekendte Ætherarter; dertil kommer Farvestof og Garvesyre, som indgaa som Bestanddele af Vinen, navnlig Rødvin, og hvoraf førstnævnte udtrækkes af Skallerne, naar disse gæres sammen med Mosten, og sidstnævnte opløses af Skaller, Kærner og Stilke. De normale Bestanddele i Vin ere: Vand, Alkohol, Frugtsukker (en større eller mindre Del af Mostens Sukker, som kan forblive uforgæret, men som i udgærede Vine almindeligvis kun findes i yderst ringe Mængde), organiske Syrer, nemlig Vinsyre, Eddikesyre, Garvesyre, Ravsyre, Æblesyre (kun i Vin af slet modnede Druer), dels i fri Tilstand og dels bundet til Baser (Kali og Kalk), Glycerin, Oenanthæther og andre Ætherarter, Farvestof (i røde Vine), Æggehvdestoffer og ikke nærmere bekendte Extraktivstoffer og endelig Mineralbestanddele som Kali, Kalk, Natron, Fosforsyre, Svovlsyre, Saltsyre og enkelte andre, som findes i meget smaa Mængder.

Tilstedeværelsen af alle disse Stoffer kan paavises ved den kemiske Undersøgelse, og hvor det nu gælder om at bedømme, om en foreliggende Vare overhovedet kan være Vin eller et Kunstprodukt, vil en kvalitativ Undersøgelse i de fleste Tilfælde være tilstrækkelig, hvorved det vil kunne oplyses, om de almindelige Vinbestanddele findes, og om

der indeholdes saadanne Stoffer, som ikke indgaa i Vinens S sammensætning. For at kunne dømme om, hvorvidt en Vin foreligger i en mere eller mindre uforfalsket Tilstand, maa man tage den kvantitative Analyse til Hjælp; det er da ikke tilstrækkeligt kun at paavise Tilstedeværelsen af de normale Vinbestanddele, men den Mængde, hvori de findes i Vinen, maa bestemmes. I de fleste Tilfælde er det dog unødvendigt at udføre dette for alle Vinbestanddeles Vedkommende; man kan indskrænke sig til at bestemme Mængden af dem, som ere de mest karakteristiske, og disse ere Alkohol, Extrakt (d: samtlige opløste faste Stoffer), Mineralstoffer, fri Syre, Glycerin, Sukker, Svovlsyre, Fosforsyre, Kali, Natron, Klor.

„Denne kvantitative Undersøgelse, som undertiden maa udstrækkes til Bestemmelse af Forholdet imellem flygtige og ikke flygtige Syrer samt imellem bunden og fri Vinsyre, maa i alle Tilfælde ledsages af en Undersøgelse af Farvestoffet, hvis det er en rød Vin, som foreligger, samt til Paa-visning af Svovlsyring, Salicylsyre eller andre Konserveringsmidler.

„Naar nu en saadan Analyse foreligger, bliver det altsaa Spørgsmaalet, hvorledes man af de fundne Tal kan slutte, om der foreligger et Gæringsprodukt af ren Druesaft, eller i hvilken Henseende Vinen afviger fra de normale Grænser. Man har, støttet paa Analyser af et meget stort Antal Prøver af ægte Vine, opstillet saadanne Grænsetal for de forskellige Bestanddele, indenfor hvilke de ere forefundne. Saadanne Tal ere nødvendige, og om de vel ikke kunne siges at afgive ufejlbarlige Holdepunkter for Bedømmelsen, saa ere de dog en fortrinlig og uundværlig Hjælp; de gælde navnlig for udgærede Vine og ere i al Almindelighed opstillede som de yderste Grænser, til hvilke man kan gaa for overhovedet at lade en Vin gælde som Naturvin. Der er altsaa ikke specielt taget Hensyn til Druesort, Lokalitet og Aargang; for at der skal kunne drages Slutninger i denne Retning, maa der foretages sammenlignende Under-

søgelse af den paagældende Vin af samme Sort, fra samme Sted og samme Aar.

„Alkohol er det Stof i Vinen, som er den største Variation i Mængde underkastet, og Grunden dertil (fremmed Tilsætning udelukket) er, at Druemostens Indhold af Sukker kan variere meget betydeligt, dels efter Druens Art og dels efter dens Modningsgrad. Som tidligere omtalt, spaltes Sukkeret ved Gæringen i Alkohol, Kulsyre, Glycerin og Ravsyre. Da 100 Vægtdele Druesukker give 48,5 Vægtdele Alkohol, er det indlysende, at nogle Procent Sukker mere eller mindre i Mosten ville have en betydelig Indflydelse paa Vinens Indhold af Alkohol, forudsat den fuldstændigst mulige Forgæring af Sukkeret. Indholdet svinger almindeligst imellem 8—10 Gram i 100 Kubikcentimeter \propto c. 10—12,5 Volumprocent.

„Ekstrakten er den Rest, som bliver tilbage af Vinen, naar man afdamper denne og indtørker det tilbageblevne paa passende Maade, og det er altsaa Udtrykket for Vinens hele Indhold af ikke flygtige Stoffer. I fuldkommen udgæret Naturvin, som ikke indeholder nogen bestemmelig Mængde Sukker, er Ekstrakten efter de nu foreliggende Erfaringer sjælden mindre end 1,5 Gram i 100 Kubikcentimeter; den vil meget sjælden overstige 3,0 Gram.

„Mineralstoffer, \propto den Del, som bliver tilbage, naar Vinen efter Indtørring ophedes saa stærkt, at alle de organiske Stoffer bortbrændes. Det Indhold, som er ansat som Minimum i Naturvin, er 0,14 Gram i 100 Kubikcentimeter. Som et almindeligt Forhold imellem Mineralbestanddele og Extrakt kan man for Naturvin tilnærmelsesvis regne Forholdet 1:10.

„Indholdet af fri Syrer (Vinens Surhedsgrad) kan være betydelige Variationer underkastet; medens det maa anses som meget sjældent, at det, naar det beregnes som Vinsyre, gaar under 0,45 Gram i 100 Kubikcentimeter, kan det stige til 1,5 Gram og i daarlige Aargange endnu højere.

„Indholdet af Vinsten (surt vinsurt Kali) kan være en Del forskelligt og afhænger især af Lagringen, under hvilken der, navnlig ved en lavere Temperatur og med stigende

Alkoholmængde, kan udskilles en ikke ringe Mængde, som udsætter sig som Skorper paa Fadenes Sider eller som krystalliseret Bundfald i Flaskerne. Som sandsynligt Indhold kan regnes 0,2 Gram i 100 Kubikcentimeter.

„Fri Vinsyre plejer i Naturvin ikke at være til Stede i Mængder, som overstige $\frac{1}{6}$ højst $\frac{1}{5}$ af Indholdet af de ikke flygtige Syrer.

„Glycerin maa, paa Grund af at den fremkommer som et normalt Gæringsprodukt, optræde i Vinen i et nogenlunde konstant Forhold til Alkoholmængden, og erfaringsmæssig kan der i Naturvine for 100 Vægtdele Alkohol findes imellem 14 og 7 Vægtdele Glycerin. For Vine, som udvise et andet Forhold, kan man slutte, at der har fundet Tilsætning af Spiritus eller Glycerin Sted. Da der under Kælderbehandlingen kan blive tilsat Vinen smaa Mængder Spiritus, vel næppe over 1 Volumprocent, maa der tages berettiget Hensyn dertil ved Bedømmelsen.

„Sukker vil, som tidligere omtalt, ikke findes i nogen kendelig Mængde i godt udgærede Naturvine.

„Svovlsyre. Mængden heraf kan stige betydeligt som Følge af Druernes Gibsning. Da stærkt gibset Vin maa anses som sundhedsskadelig, navnlig saadanne Vine, som nydes i større Mængde paa en Gang, som de almindelige Bordvine, har man for disse fastsat, at et større Indhold af Svovlsyre (vandfri) end 0,092 Gram i 100 Kubikcentimeter, svarende til 0,2 Gram Kaliumsulfat, er utilladeligt.

„Som Grænsetal for de vigtigste andre Mineralbestanddele har man ansat følgende som gældende for udgærede Naturvine:

I 100 Kubikcentimeter.	Maximum.	Minimum.
Kali	0,139 Gram.	0,056 Gram.
Natron	0,015 —	0,004 —
Fosforsyre . . .	0,077 —	0,018 —
Klor	0,009 —	0,002 —

Det vil ses, at de Grænsetal, som man paa foranævnte Maade har opstillet for Svingningerne i Indholdet i

rene Naturvine, ere vide, hvoraf tillige fremgaar Udstrækningen af den Usikkerhed, som under alle Forhold kan være til Stede for en paa en kemisk Undersøgelse støttet Bedømmelse af en foreliggende Vin. I de fleste Tilfælde vil der i denne Henseende kun blive Tale om, at en Vins Ægthed maa anses som tvivlsom, naar det fundne Indhold af et eller flere af de forannævnte mest karakteristiske Stoffer, eventuelt dem alle, gaar under den erfaringsmæssig ansatte laveste Grænse, medens man sjældnere behøver at tage Hensyn til Maximumsgrænsen. Det skal dog nu bemærkes, at de ansatte laveste Grænsetal nærmest maa siges at stille sig som Undtagelser, men naar man ikke desto mindre har taget dem med, er det for at begrænse Sandsynligheden af at komme til at gøre Uret. De laveste Grænsetal maa i alt Fald gælde saa længe, indtil det er bevist, at der forekommer Naturvin fra samme Aar og samme Lokalitet med et lavere Indhold end det, som i et givet Tilfælde maatte være fundet.

„Heldigvis vil man i de fleste Tilfælde, hvor der virkelig foreligger en Vinforfalskning, kunne lægge den afgørende Vægt paa de kvantitative Forhold. Forfalskningen, som jo kun foretages for Vindings Skyld, drives almindeligvis saa vidt, at ikke blot de laveste Grænsetal langt undergaas, men at det relative Forhold imellem Stofferne forrykkes i en saadan Grad, at dette bliver et meget væsentligt Indicium, selv om der ikke maatte blive paavist saadanne Stoffer, som ikke kunne findes i ren Naturvin eller indbringes i Vinen igennem tilladelige Processer under Kælderbehandlingen; hvor saadanne fremmede Stoffers Tilstedeværelse er paavist, er med det samme Forfalskningen konstateret.

Til nærmere Belysning af de ovenfor fremsatte Bemærkninger om Vinenes kemiske S sammensætning, særlig af de angivne Grænsetal for de forskellige deri indeholdte Stoffer, skal anføres nogle Analyser af ægte udgærede Vine (foretagne af Fresenius og Borgmann, Zeitschrift für analytische Chemie, Bd. 22 og 23):

Aar-gang.	100 Kubikcentimeter indeholde Gram										Alkohol til Glycern.	
	Alkohol.	Ekstrakt.	Mineralstoffer.	Fri Syre.	Vinsten.	Glycerin.	Svovlsyre.	Fosforsyre.	Klor.	Kalh.		Natron.
1882.	5,30	2,88	0,21	1,30	0,29	0,49	0,009	0,041	"	0,091	0,013	9,2
1882.	5,71	2,64	0,26	0,78	0,21	0,76	0,017	0,037	0,009	0,078	0,008	13,3
1882.	6,86	3,37	0,23	1,03	0,21	0,77	0,015	0,045	0,009	0,079	0,007	11,2
1882.	4,86	3,05	0,23	1,00	0,15	0,65	0,014	0,061	"	0,078	0,011	13,4
1882.	4,66	3,32	0,33	1,48	"	0,59	0,017	0,077	"	0,116	0,006	12,7
1882.	6,17	2,40	0,27	0,67	"	0,47	0,022	0,057	"	0,123	0,004	7,6
1876.	9,34	2,12	0,18	0,57	"	0,93	"	0,026	"	0,079	"	10,0
1876.	10,11	2,45	0,16	0,66	"	0,91	"	0,036	"	0,072	"	9,0
1878.	8,46	2,22	0,28	0,54	"	0,69	"	0,046	"	0,088	"	8,2
1878.	8,65	2,35	0,28	0,54	"	0,88	"	0,048	"	0,058	"	11,7
1878.	8,63	2,49	0,24	0,65	"	0,90	"	0,039	"	0,061	"	10,4
1874.	10,39	2,04	0,20	0,48	"	0,93	0,050	0,043	"	"	"	9,0
1875.	9,42	3,00	0,30	0,63	"	1,11	0,045	0,048	"	"	"	11,8

Steinberger
 Marcobrunner
 Hattenheimer
 Gräfenberger
 Neroberger
 Assmanshäuser
 1876. Pettenthal
 1876. Orbel
 1878. Reibbach
 Rhinhessiske Vine }
 1878. Heiligenbaum
 1878. Aufanger
 1874. Liebfraumilch
 do.

	Aar-gang.	100 Kubikcentimeter indeholde Gram										Alkohol til Glycerin.		
		Alkohol.	Extrakt.	Mineralstoffer.	Fri Syre.	Vinsten.	Glycerin.	Svovlsyre.	Fosforsyre.	Klor.	Kali.		Natron.	
Franker-Vine	Leisten, rød	1875.	9,51	3,30	0,35	0,62	"	1,23	0,082	0,065	"	"	"	12,9
	do.	1878.	9,41	2,70	0,29	0,54	"	1,16	0,070	0,065	"	"	"	12,3
	Stein	1874.	9,10	2,40	0,17	0,73	"	1,03	0,069	0,047	"	"	"	11,3
	do.	1876.	9,00	2,22	0,19	0,68	"	0,92	0,049	0,041	"	"	"	10,2
Mosel-Vine	Leisten, hvid	1876.	10,15	2,41	0,20	0,80	"	0,86	0,029	0,051	"	"	"	8,5
	Winninger-Berg	1876.	8,22	1,99	0,15	0,64	"	0,66	0,006	0,039	"	"	"	8,0
	do.	1878.	8,48	2,09	0,17	0,83	"	0,82	0,018	0,042	"	0,062	"	9,7
	do.	1877.	12,49	3,54	0,25	0,75	"	1,03	0,070	0,040	0,003	0,094	0,014	8,2
Bordeaux-Vine, Slotsafpning	Haut Sauterne, Château Filhot	1869.	9,05	2,47	0,24	0,71	"	0,88	0,018	0,046	"	0,018	"	9,7
	1 ^{er} Graves, Château Stréilhan	1879.	8,73	1,96	0,22	0,57	"	0,64	0,018	0,028	0,007	"	"	7,3
	Médoc	1880.	8,82	2,34	0,21	0,56	"	0,72	0,034	0,027	"	0,112	0,015	8,2
	Margaux	1881.	7,45	2,09	0,23	0,58	"	0,55	0,024	0,032	"	0,089	0,013	7,4
	Château d'Avensan	1870.	9,32	2,67	0,27	0,55	"	0,99	0,027	0,025	"	0,125	"	10,6
	Château Lafite	1871.	8,52	2,17	0,24	0,58	"	0,88	0,021	0,037	"	0,122	"	10,3
	St. Emilion	1874.	8,36	2,45	0,27	0,48	"	0,81	0,006	0,024	"	0,078	"	9,7
	Château Léoville	1875.	7,99	2,46	0,27	0,53	"	0,75	0,009	0,023	"	0,110	"	9,4
	Middetal		8,39	2,50	0,24	0,71	0,22	0,83	0,031	0,043	0,007	0,091	0,010	10,1
	Maximum		12,49	3,54	0,35	1,48	0,29	1,23	0,082	0,077	0,009	0,125	0,015	13,4
Minimum		4,66	1,96	0,15	0,48	0,15	0,47	0,006	0,023	0,003	0,058	0,004	7,3	

„Idet Kommissionen derefter skal gaa over til den nærmere Begrundelse af det af samme fremsatte Forslag, skal man angaaende den Inddeling, der er fulgt i dette, bemærke, at man — naar bortses fra de i §§ 1—3 foreslaaede almindelige Regler — har ment at burde gøre en gennemgribende Sondring imellem paa den ene Side de saakaldte „udgærede Vine (almindeligt benævnt Bordvine)“ og paa den anden Side de saakaldte „ikke-udgærede Vine (almindeligt benævnt hede Vine)“. Idet man forbeholder sig ved Omtalen af disse sidste at gøre nærmere Rede for Grundene til den nævnte Sondring, skal man foreløbig kun bemærke, at Udtrykkene „udgæret“ og „ikke-udgæret“ her ikke ere tagne i kemisk Betydning som betegnende henholdsvis Vin, der ikke indeholder uforgæret Sukker, eller saadan, med hvilken det modsatte er Tilfældet. Som Tilføjelsen „Bordvine“ og „hede Vine“ viser, har det ikke været Meningen med de nævnte Udtryk at angive en kemisk Egenskab ved den paagældende Vin. Et Skelnemærke, der var grundet i Hensynet til Vinens kemiske Forhold, vilde savne Letanvendelighed for Vinhandleren, hos hvem Kendskab til disse Forhold ikke kan kræves eller forudsættes at være til Stede. Sondringen er derfor bygget paa Vinenes forskellige Type, idet der ved „udgærede Vine“ er sigtet til saadanne Vine, som i den Tilstand, hvori de almindelig gaa i Handelen, fremtræde som Vine, hvis Gæringsproces ikke paa kunstig Maade er stanset, og som derfor ikke i Almindelighed ville indeholde uforgæret Sukker i nogen Grad af Betydning. Det maa indrømmes, at den saaledes gennemførte Sondring ikke har den Skarphed, som en paa kemisk Grundlag bygget Sondring vilde faa; men ligesom denne sidste, som anført, formentlig vilde være uigennemførlig i Vinhandelen, saaledes vil der formentlig ikke let i det praktiske Liv opstaa Tvivl om, til hvilken Klasse en bestemt Slags Vin vil være at henføre. For et enkelt Tilfældes Vedkommende har man ved § 8 i Slutningen ment at burde gøre en særlig Indrømmelse for visse Vine, der efter deres Karakter kunne være tvivlsomme.

A. Om Vin.

I. Almindelige Bemærkninger.

ad § 1.

„I denne Paragraf er omhandlet Manipulationer, hvis Anvendelse medfører, at det paagældende Produkt overhovedet ikke maa forhandles som Vin, end ikke naar den stedfundne Behandling angives ved Forhandlingen. Det, der har ledet Kommissionen til at foreslaa et saadant absolut Forbud, er Hensynet til, at de omhandlede Stoffer dels ere beviste at være sundhedsfarlige, dels i alt Fald maa anses som mistænkelige i Henseende til Sundhedsfarlighed, og at det derfor formentlig maa anses utilladeligt at anvende dem som Tilsætning til Vin, navnlig da denne hyppig benyttes i Sygdomstilfælde eller som diætetisk Middel. Under særligt Hensyn hertil vil den omhandlede Anvendelse formentlig være at anse som utilladelig, selv om det mulig ikke i det enkelte Tilfælde lader sig paavise, at Tilsætningen har fundet Sted i saadan Mængde, at det fremkomne Produkt virkelig har været sundhedsfarligt. Af denne Grund ere de paagældende Stoffer betegnede som saadanne, „som kunne være skadelige for Sundheden“.

„Naar man har benyttet Udtrykket: „til hvilket er tilsat“ (ikke: som indeholder), er dette begrundet i, at visse af de paagældende Stoffer (saaledes Magniumforbindelser, Borsyre) i ringe Mængder kunne optræde som normale Vinbestanddele, ligesom Glycerin er en karakteristisk Vinbestanddel.

„Angaaende de enkelte nævnte Stoffer bemærkes iøvrigt følgende:

„Alun eller andre opløselige Aluminiumsalte ere blevne anvendte til Klaring af Vin. Til dette Øjemed ere de imidlertid ikke nødvendige, idet der haves mange uskadelige, mekanisk virkende Klaringsmidler, og de maa derhos, selv i ringere Mængder, anses skadelige for Sundheden.

„Baryumforbindelser ere undertiden blevne be-

nyttede til at befri „gibsede“ Vine for den ved Gibsningen Vinen tilførte Svovlsyre. De dertil anvendelige Forbindelser ere giftige, og det kan ikke forhindres, at der mulig bliver en Rest deraf tilbage i Vinen.

„Strontiumforbindelser ere ligeledes blevne anvendte til at nedsætte Svovlsyreindholdet i gibsede Vine. Det synes ikke endnu at være konstateret, hvilke Mængder af Strontium der blive tilbage i Vinen, ligesom det heller ikke synes fastslaaet ved de gjorte Iagttagelser, hvorvidt de saaledes behandlede Vine kunne anses sundhedsfarlige. Paa den anden Side er det imidlertid af forskellige Forskere hævdet, at saadanne skadelige fysiologiske Virkninger have vist sig, og dertil kommer, at de omhandlede Forbindelser ikke udgøre normale Vinbestanddele, samt at de kun anvendes til at dække over en Fremgangsmaade, Gibsningen, som ved de indgribende Forandringer, den medfører i Vinen, er lidet heldig.

„Magniumforbindelser findes i ringe Mængder i Naturvin. Tilsætning deraf bør imidlertid paa Grund af deres Virkning paa Fordøjelsen forbydes.

„Borsyre, som er blevet benyttet som Konserveringsmiddel for Vin saavel som for andre Levnedsmidler, har efter andetsteds anstillede Forsøg vist skadelige fysiologiske Virkninger ved fortsat Brug.

„Om Salicylsyre, som ligeledes er blevet anvendt som Konserveringsmiddel, har sundhedsfarlige Virkninger, er endnu ikke gennem de anstillede Iagttagelser bragt fuldstændig paa det rene. De fleste Forskere udtale sig imidlertid for et Forbud imod Anvendelsen deraf. Af Hensyn til Vins Anvendelse som diætetisk Middel bør det nævnte Stof, hvis Anvendelse til Vin ikke er nødvendig, formentlig anses utiladeligt. I de fleste af de Lande, hvor Lovgivningen har beskæftiget sig med Spørgsmaalet, er Tilsætning af Salicylsyre til Vin forbudt, jfr. saaledes bl. A. fransk Lov af 11. Juni 1891 Art. 2 Nr. 2, tydsk Lov af 20. April 1892 § 1.

„Uren (fri Amylalkohol indeholdende) Spirit. Da det er almindelig anerkendt, at Amylalkohol (Fusel) har

sundhedsskadelige Virkninger, og denne findes i større eller mindre Mængder i ikke fuldstændig rensset Spiritus, er der tilføjet en nærmere Forklaring af Betegnelsen „uren“.

„Urent (ikke teknisk rent) Stivelsesukker, almindelig kaldet Druesukker. Det Stivelsesukker, der almindelig gaar i Handelen, indeholder i Reglen visse ufor-gærbare Bestanddele, om hvis Uskadelighed der mellem de Sagkyndige endnu ikke er opnaaet Enighed. Medens den østerrigske Lov af 21. Juni 1880 § 3 derfor har forbudt Anvendelsen af Stivelsesukker i Almindelighed ved Fremstillingen af Kunstvin, har derimod den tyske Lov af 20. April 1892 § 1 indskrænket Forbudet saaledes som ovenfor angivet, af Hensyn til, at det i den senere Tid er lykkedes at tilvejebringe Produkter af Stivelsesukker af saadan Renhed, at de kunne betegnes som teknisk, om end ikke som kemisk, rene. Et absolut Forbud synes derfor ikke at burde udstrækkes videre end ovenfor nævnt.

„Kermesbær, σ : Bær af Kermesplanten, *phytolacca decandra*, som i sydlige Lande ere blevne anvendte til Farvning af Vin, have skadelige Virkninger for Sundheden.

„Tjærefarvestoffer (Anilinfarvestoffer). Der findes blandt Tjærefarvestofferne adskillige, om hvilke det er konstateret, at de have en sundhedsfarlig Indflydelse paa Organismen, men for Flertallet haves ingen Erfaring i saa Henseende, og da det er umuligt at udsondre de skadelige fra de mulig uskadelige, turde et almindeligt Forbud anses for berettiget.

„Glycerin udgør, som alt ovenfor nævnt, en normal Bestanddel i al Vin. Det er ikke sjældent, at der efter Vinens Ankomst hertil ved dens Omstikning paa Lagerfadene gives den en Tilsætning af Glycerin, vistnok i Reglen 1 Pot pr. Okshoft (den saakaldte Scheelisering). Tilsætningen af Glycerin kan have en forskellig Hensigt, dels at forøge Vinens Holdbarhed, dels at give den mere Korpus, gøre den fyldigere og forøge Sødmen. For saa vidt Scheeliseringen nu kun sker i ringe Omfang, kan der vel, forudsat, at den anvendte Glycerin er ren, ikke fra et hygieinisk

Standpunkt indvendes noget imod den nævnte Fremgangsmaade. Men paa den anden Side maa det fremhæves, at den Glycerin, der gaar i Handelen, ofte er langt fra at være kemisk ren, saa at der, naar Glycerintilsætning tillades, let vil kunne opstaa Tilfælde, hvor Vinen ved Tilsætningen er bleven sundhedsfarlig, og dertil kommer endvidere, at saadan Tilsætning, som ovenfor nævnt, i betydelig Grad forhøjer Vinens naturlige Sødme. Ved en saadan kunstig Forandring af de naturlige Forhold i Vinen gives der denne Skin af at have andre og værdifuldere Egenskaber, end den i Virkeligheden har. Glycerintilsætning vil saaledes kunne finde Anvendelse som Middel til at forhøje Vinens Extraktindhold og derved skjule en foregaaet Forfalskning. Det synes af de anførte Grunde og tillige af Hensyn til, at Vinens Glycerinforhold udgør et væsentligt Holdepunkt for Bedømmelsen af dens Uforfalskethed, at maatte anses utilstedeligt ved kunstig Tilsætning at forøge Vinens Indhold af Glycerin.

ad § 2.

„De i denne Paragraf omhandlede Manipulationer ere saadanne, som vel ikke kunne anses som utilstedelige, men som dog formentlig kun bør tilstedes under Betingelse af, at deres Foretagelse tydelig angives.

„ad 1. Hvad for det første angaar Saccharin, har der i Udlandet gjort sig en noget forskellig Opfattelse gældende angaaende dette Stof. Med Hensyn til Spørgsmaalet om dets Sundhedsfarlighed er det ikke bestemt konstateret, om det har saadan Egenskab. Ligesom der derfor i den videnskabelige Diskussion har været delte Meninger om, hvorvidt et Forbud imod det nævnte Stofs Anvendelse til Vin er begrundet, saaledes har der ogsaa i Lovgivningerne gjort sig forskellige Opfattelser gældende. Medens saaledes i Italien, Rusland og Portugal Anvendelsen af Saccharin er forbudt, i alt Fald udenfor medicinske Øjemed, har man derimod i Belgien (Fr. af 10. December 1890) og i Tydskland (Lov af 20. April 1892 § 4 Nr. 3) indskrænket sig til at paabyde en tydelig Betegnelse af den foretagne Manipulation.

Naar Kommissionen har ment at burde følge denne sidste Regel, er dette navnlig begrundet i, at Saccharin, der er i Besiddelse af en ganske overordentlig Sødeevne, c. 300 Gange saa stor som Sukkerets, og saaledes selv i meget smaa Mængder vil kunne anvendes i Vin for at frembringe en rigelig Sødme, uden at der indføres fremmed Sukker i Vinen, og uden at Forholdet imellem de andre Vinbestanddele forrykkes, vil kunne finde god Anvendelse ved visse Sygdomme, navnlig Diabetes (Sukkersyge), ved hvilket det er forbudt Patienten at nyde Sukker. At det paa den anden Side ikke uden Angivelse af den foretagne Tilsætning kan være tilstedeligt at tilsætte Saccharin, tiltrænger efter det om dette Stofs Egenskaber anførte formentlig ikke nærmere Paavisning.

„ad 2. Saakaldte „Buketstoffer“ kunne faas i Handelen i stort Udvalg til Fremstilling af de forskellige Vine. Man har saaledes Rødvins-, Portvins-, Sherry-, Madeirabuket o. fl. De ere alle sammensatte Æthere, som ere fremstillede ad kunstig Vej paa Basis af Alkoholer og organiske Syrer. Vor Viden om den sande Natur af de Stoffer, som frembringe Vinens Buket, er endnu overmaade ringe; de dannes under Gæringen og Lagringen og kunne vistnok være af højst forskellig Beskaffenhed paa de forskellige Stadier. Det maa antages, at de fremkomme ved Indvirkningen af de forskellige organiske Syrer i Vinen paa Alkohol, hvorefter der foruden den almindelige Alkohol er dannet smaa Mængder af andre Alkoholer, som Propyl- og Butylalkohol, og dermed danne sammensatte Ætherarter. De indeholdes i en overordentlig ringe Mængde, hvilket er Grunden til, at man vanskelig kan isolere dem og nærmere studere deres Natur. Kun om en enkelt af dem ved man noget bedre Besked, og det er den saakaldte Oenanthæther, som under Hovedgæringen danner sig i rigeligere Mængde, og som ved Undersøgelse er befunden væsentlig at være en Blanding af Capryl- og Caprinsyre-Æther. Denne Æther dannes i større Mængde, end at den paa Grund af sin Tungtopløselighed kan holdes opløst i Vinen, og den største Del skiller derfor

ud med Gæren, af hvilken den derefter udskilles og bringes i Handelen som Vinbuket. De andre Essenser eller Æthere, som udbydes som Buketstoffer, ere kun forskellige Blandinger af saadanne sammensatte Æthere, som under Navn af Æble-, Pære-, Jordbær-, Ananas-Æther o. fl. finde stor Anvendelse i Dropsfabrikation. Paa Grund af de overmaade smaa Mængder, hvori saadanne kunstig tilvirkede Æthere behøves som Tilsætning til Vin, er det umuligt ved kemisk Undersøgelse at føre noget sikkert Bevis for deres Tilstedeværelse eller Beskaffenhed; dette sker langt bedre ved en kyndig Smagsprøve. Skönt det ikke er at antage, at „Buketstoffer“ af den nævnte Art i den ringe Mængde, hvori de benyttes, skulle være sundhedsfarlige, vilde der dog være en Usikkerhed til Stede, naar det blev tilladt at anvende saadanne Kemikalier, om hvis Farefrihed i hvert givet Tilfælde vedkommende, som benytter sig deraf, ikke kan have Sikkerhed. Ligesom derfor Anvendelsen af saadanne af de nævnte Stoffer, som kunne være sundhedsskadelige, allerede er utilstedelig i Henhold til Regelen i § 1, saaledes maa det dernæst formentlig i alle Tilfælde kræves, at en Vin, hvortil et Buketstof — selv uskadeligt — er tilsat, ikke bør kunne forhandles uden tydelig Angivelse af den skete Tilsætning. Uagtet en god Buket vel ikke er et umiskendeligt Tegn paa Vinens Godhed, vil den dog som Regel være et godt Kendetegn derpaa, og at der i Handelen vil blive taget et betydeligt Hensyn til Buketten ved Vinens Værdsættelse, er uomtvisteligt. Det bør derfor formentlig ikke til Skade for den reelle Vinhandel tilstedes ved en uangiven Bukettilsætning at give Vinen et Skin af højere Værdi, end den i øvrigt virkelig har, jfr. ogsaa den tyske Lov af 20. April 1892 § 4 Nr. 4.

„ad 3. Det er lignende Hensyn, som de nys ad 2 ommeldte, der have ledet Kommissionen til at foreslaa den her omtalte Regel. De omhandlede Manipulationer ville i Almindelighed blive foretagne for at skjule foretagne Forfalskning, og da de derhos for den reelle Handel ere unødvendige, turde det være rigtigt ganske i Almindelighed kun at tilstede dem under Betingelse af fornøden Deklaration.

Det bemærkes særlig, at man af de antydede Grunde maa formene, at Angivelsespligten bør indtræde ved selve Til sætningen, uden Hensyn til, om denne i det enkelte Tilfælde har medført en paaviselig Forhøjelse af Vinens Extraktindhold, jfr. derimod den tyske Lov af 20. April 1892 § 4 Nr. 5.

ad § 3.

„Naar der i denne Paragraf er angivet Behandlingsmaader, hvis Anvendelse ikke skal medføre, at Vinen skal forhandles med nogen Angivelse af den foretagne Fremgangsmaade, maa det bemærkes, at det hermed ikke har været tilsigtet at give en udtømmende Opregning af saadanne for Vin i Almindelighed tilstedelige, til den saakaldte Kælderbehandling henhørende Fremgangsmaader, men væsentlig at nævne saadanne Behandlingsmaader, som dels ere af mere udstrakt praktisk Betydning, dels have været Genstand for Tvivl. I øvrigt skal man angaaende de enkelte nævnte Behandlingsmaader bemærke:

„ad 1. Det er i mange Tilfælde nødvendigt at anvende Midler til at klare Vinen, idet denne kan indeholde opslemmet meget fine Dele af Gær eller Stoffer, som ere udskilte under Lagringen, og som gøre, at Vinen ikke er fuldstændig blank. Imod Anvendelse til det angivne Øjemed, som ikkun tilsigter en Forbedring af Vinen, af Stoffer, som ikke kunne være skadelige for Sundheden, kan der, naar Anvendelsen foretages med Kyndighed efter de fagmæssige Regler, ikke rejses nogen Indvending. En fejlagtig Anvendelse vil derhos af sig selv forebygges ved, at Vinen derved bliver usælgelig eller dog nedsat i Værdi.

„ad 2. Det kan undertiden være nødvendigt at søge at befri Vinen for et Overskud af Syre, som enten kan skyldes Vinens af Naturen mindre gode Beskaffenhed eller senere — under Transporten eller Lagringen — opstaaede Sygdomme. Medens der nu vel i mange Tilfælde vil kunne bødes paa den foreliggende Mangel ved Sammenstikning med mindre syreholdige Vine, vil det dog kunne tænkes, at Syreindholdet i Vinen er saa betydeligt, at der ikke ad denne

Vej kan raades Bod derpaa, men kun ved ad kemisk Vej at borttage en Del af Syren. Mod en saadan Fremgangsmaade kan der, naar den ikke fra anden Side frembyder Betæneligheder, ikke indvendes noget, idet den kun har til Øjemed at forbedre Vinen, at gøre den bedre skikket til Forbrug. Der kan til det nævnte Brug blandt andet anvendes kulsur Kalk (Kridt, Marmor), kulsurt Kali (Potaske) og neutralt vinsurt Kali. Anvendelsen af de sidstnævnte Stoffer kan ikke anbefales, da den under visse Forhold kan betinge, at der tilføres Vinen et større Indhold af Kali end ønskeligt. Ved Afsyring af Vinen med kulsur Kalk vil der i alle Tilfælde kun opløses en ringere Mængde uskadelige Kalksalte, og Anvendelsen af dette Stof maa derfor anses som mest tjenlig. Da almindelig kulsur Kalk (Kridt, Marmor o. fl.) kan indeholde Forureninger, som kunne faa en uheldig Indflydelse paa Vinens Smag og Sammensætning, er den Fordring stillet, at Afsyringen skal ske med ren fædlet kulsur Kalk, i Lighed med den i Tydskland truffe Bestemmelse, jfr. Lov af 20. April 1892 § 3 Nr. 3.

„ad 3. For den behørige Behandling af Vinen er det af væsenlig Betydning, at de Fade, paa hvilke Vinen efter Ankomsten til Lageret i Reglen omstikkes, ere behandlede med stor Renlighed. Sædvansmæssig anvendes ved Fadenes Rensning den Fremgangsmaade, at de, efter at være tilbørlig rengjorte og udskyllede, svovles. Til denne Proces, der tilsigter at dræbe alt, hvad Foustagetraet kan have optaget i sig fra tidligere Lagringer, og da navnlig syredannende Svampe, anvendes de almindelige i Handelen gaaende „Svovlremme“, af hvilke der sædvanlig bruges 2“ pr. Okshoft Vin, som Foustagen rummer.

„Den anførte Proces er en Nødvendighed for Vinens kyndige Behandling og frembyder, naar den foretages ved teknisk rent Svovl og i øvrigt paa rette Maade, ingen Betænelighed. En overdreven Anvendelse vil straffe sig selv ved en Forringelse af Vinen baade i Smag og Lugt, og det er allerede af denne Grund overvejende sandsynligt,

at Vinhandleren vil anvende den yderste Grad af Forsigtighed ved Svovlingen.

„ad 4. Pasteurisering af Vin finder, saa vidt Kommissionen bekendt, ikke Sted i nogen betydelig Udstrækning. Naar man ikke desmindre har ment udtrykkelig at burde fremhæve dens Tilladelighed, er dette sket for at udelukke mulig forekommende Tvivl, der imidlertid, da den nævnte Proces ikke i nogen som helst Henseende ændrer Vinens indre Forhold, men kun tjener til at dræbe mulige Sygdomspirer, ikke vilde kunne anses beføjet.

„ad 5. Det under dette Nr. behandlede Spørgsmaal er et af dem, der ere af størst Vigtighed for Vinhandelen. Blanding af Vine — den saakaldte Sammenstikning — er den Fremgangsmaade, ved hvilken Vinhandleren sættes i Stand til at kunne levere Forbrugerne et ensartet Produkt. Det er vistnok almenbekendt, at der i Vinproduktionen, selv paa et og samme Sted, som Følge af de forskellige Vejrforhold fra Aar til andet gør sig betydelige Variationer gældende i Henseende til Vinens Kvalitet. Naar det ikke destomindre kan lykkes Vinhandelen det ene Aar efter det andet at yde et i det væsentlige ensartet Produkt, skyldes dette udelukkende den Kyndighed, med hvilken den saakaldte Sammenstikning (Coupering) udføres. Det er navnlig i Frankrig, at denne Fremgangsmaade er naaet til en høj Grad af Udvikling, og det er en af de Omstændigheder, Frankrig skylder sin Overlegenhed i Vinhandelen. Forholdene i Vinhandelen have ved den saaledes i Exportlandene, særlig Frankrig, drevne Coupering efterhaanden medført, at der ved de i Handelen almindelig bekendte Vinnavne ikke betegnes — saaledes som det oprindeligt har været Tilfældet — Vine, der ere producerede i den Egn, som Navnet antyder, men derimod Vine af bestemte Typer, svarende til de i de paagældende Vindistrikter producerede Vine. Navnene, hvorunder Vinene sælges, ere derved i det væsentlige gaaede over til at være Karakter- og Prisbetegnelser.

„Naar dette er saa, vil det imidlertid ikke kunne undgaas at tage Hensyn hertil ved Afgørelsen af, hvor vidt

den omhandlede Manipulation her i Landet skal anses tilstedelig uden Deklaration. Der vil ikke for Forbrugerne kunne opnaas nogen Betryggelse ved at forbyde den indenlandske Vinhandel Anvendelsen af Fremgangsmaader, som i selve Exportlandene have vundet Hævd; og der vil navnlig ikke kunne paalægges den indenlandske Forhandler nogen Forpligtelse til ved det af ham anvendte Vinmærke at garantere Vinens Oprindelse fra det Distrikt, som Mærket antyder, thi herom har han ikke altid Adgang til at skaffe sig Kundskab, — bortset naturligvis fra Vin, der forhandles i Originalaftapning. Da det altsaa dog ikke vil kunne forhindres, at der i meget betydeligt Omfang her til Landet indføres sammenstukken Vin, vil et Paabud om Deklaration af den her i Landet foretagne Sammenstikning kun komme til at virke som et unyttigt Baand paa den indenlandske Vinhandel, der derved vil blive udelukket fra at benytte de Fordele, som i fuldt Omfang staa den udenlandske Vinhandel aabne, og saaledes blive lammet i Konkurrencen. Det maa derfor allerede af Hensyn til den indenlandske Handels Betryggelse i Konkurrencen anses urigtigt at paalægge Deklarationspligt paa det her omhandlede Punkt.

„Medens der altsaa efter Kommissionens Mening ikke vil kunne være Spørgsmaal om et almindeligt Paabud af Deklaration ved Sammenstikning, har der derimod hos Kommissionen gjort sig nogen Tvivl gældende, om det ikke vilde være rigtigt — foruden den i den omhandlede Bestemmelse givne Regel om Sammenstikning af udgærede og ikke-udgærede Vine — at paalægge Deklarationspligt med Hensyn til Sammenstikning af røde Vine med hvide Vine. Det lader sig nemlig ikke nægte, at en saadan Sammenstikning til en vis Grad frembyder Betænkeligheder, idet der derved vil kunne gives en hvid Vin Udseende af en rød, uden at dog de ejendommelige til de røde Vine i Almindelighed knyttede — paa deres som oftest noget større Indhold af Garvesyre beroende — fysiologiske Egenskaber medfølge. Naar man dog ikke har ment at burde foreslaa en saadan Regel, er dette væsentlig begrundet i et mere

udvortes Hensyn. Den oftnævnte tyske Lov har i sin § 3 Nr. 2 ganske i Almindelighed tilladt Sammenblanding af Vin med Vin uden Paalæg af Deklarationstvang, og det ses af Lovens Motiver, at Hensigten med denne Bestemmelse væsentlig har været at styrke den tyske Vinproduktion og Vinhandel i Kampen med den franske ved at give den Adgang til at benytte de farve- og ekstraktige italienske og ungarske Vine til Forskæring med de „smaa“ tyske hvide Vine, hvorved der — naar hertil, som det paastaas hovedsagelig at være Tilfældet, anvendes de mere garvesyreholdige Forskæringsvine — menes ikke af Sundhedshensyn at være nogen Betænkelighed. Uagtet det anførte kunde der vel i og for sig anføres Grunde for hos os at paabyde en Deklarationspligt af det ovenfor angivne Indhold; men Kommissionen har dog, særlig ogsaa under Hensyn til, at Import, f. Ex. fra Tydskland, af Couperinger af hvide og røde Vine ikke kan forhindres, idet navnlig en saadan Coupering næppe ad kemisk Vej kan eftervises, næret overvejende Betænkelighed ved at fremsætte Forslag om et saadant Paabud, der væsentlig vilde svække den danske Vinhandel i dens Konkurrence med Udlandet.

„Naar man derimod, som ovenfor nævnt, har ment at burde tilraade, at det ikke tilstedes at sammenstikke udgærede og ikke-udgærede Vine, uden at saadant ved Forhandlingen angives, skyldes dette den gennemgribende Forskel, som gør sig gældende imellem de to nævnte Klasser af Vine, og som har bevirket, at Kommissionen, som allerede tidligere antydet, har ment at maatte foreslaa væsentlig forskellige Regler gjorte anvendelige paa de to Klasser. Den foreløbige Begrundelse af den saaledes opstillede Sondring vil passende finde sin Plads her, forinden der gaas over til Omtalen af de enkelte Regler.

„Medens de saakaldte udgærede Vine i det væsentlige fremkomme som Produkt af den naturlige Udgæring af Druesaften, Mosten, hvorved det deri indeholdte Sukker ved Spaltning væsentligt omsættes til Alkohol, saaledes at den færdige, „udgærede“ Vin ikke indeholder noget eller dog

kun ubetydelige Mængder af Sukker, fremstilles de Vine, som man har betegnet som „ikke-udgærede“ Vine, i en meget væsentlig Grad ad kunstig Vej ved Indgriben i Gæringsprocessen. Denne Stansning af Gæringen sker ved Tilsætning af Sprit, fremstillet af Druer eller ogsaa af Korn eller Kartofler, og for at forhindre, at saadanne i deres Gæring stansede Vine paa et senere Stadium af deres Udvikling eller Lagring atter skulle gaa i Gæring, er det nødvendigt at give dem en betydelig Tilsætning af Sprit. Alkoholstyrken af disse Vine i den Tilstand, hvori de udgaa til Forbrugerne, bliver derved endog omtrent dobbelt saa stor, som den, der indeholdes i de almindelige udgærede Vine, sædvanlig 20—25 Volumprocent imod 10—12 Volumprocent for de udgærede Vine. Da det derhos er en væsentlig Egenskab ved disse Vine, at de skulle holde en vis Sødme for af Hensyn til Smagen at dække over den store Alkoholstyrke, tilsættes der hyppigt, og da specielt ved daarlige Aargange, Sukker, sædvanligst Rørsukker. Ved Stansningen af Gæringen forhindres ogsaa, i alt Fald for saa vidt angaar de røde Vine, den fuldstændige Udnyttelse af det i Druen indeholdte Farvestof, og herpaa raades der da Bod ved Tilsætning af kunstigt Farvestof, sædvanlig Frugtfarver. Mange af de til den her omhandlede Art hørende Vine fremstilles i øvrigt ogsaa ved en fra al anden Vinproduktion højst forskellig Fremgangsmaade, idet de enten helt eller delvis fremstilles som kogte Vine, idet Druemosten underkastes en Opvarmning (Koncentration). Paa denne Maade fremstilles f. Ex. Malaga- og lignende Vine. Undertiden inddampes saadanne kogte Vine endog til Sirupkonsistens for at anvendes som Tilsætning til unge Xeres-Vine, idet det derved tilsigtes at give disse en brillant Farve i Forbindelse med større Sødme og Blødhed, altsaa at give dem Smag og Udseende af at være ældre Vine.

Det her anførte vil formentlig være tilstrækkeligt til foreløbig at forklare den opstillede Sondring, der i øvrigt vil finde sin nærmere Motivering i det følgende ved Fremstillingen af de enkelte, for hver af de 2 Klasser af Vine i

Særdeleshed, foreslaaede Regler. Det vil ogsaa af det følgende fremgaa, at disse Regler i Enkelthederne ere saa forskellige for de 2 Klasser, at et Paabud af Deklaration ved Sammenstikning af Vine, henhørende til hver af Klasserne, maa anses nødvendigt.

II. Om udgærede Vine

(almindelig benævnt: „Bordvine“).

ad § 4.

„Den foreslaaede Regel er stemmende med, hvad der i de fleste Lande, i hvilke regulerende Bestemmelser overhovedet findes, er fastslaaet ved Lov eller Regulativ, saaledes i Frankrig (Lov 11. Juli 1891), Italien (Forordning 3. Juli 1891), forskellige schweiziske Kantoner (Bern, Forordning 19. Marts 1890, Zürich, Forordning 2. Oktober 1880, Luzern, Forordning 17. Marts 1880, Glarus, Forordning 13. August 1884), Østerrig (Reglement 3. August 1890).

„En noget tilsvarende Regel findes optagen i den tyske Lov af 20. April 1892 § 2, dog saaledes at Reglen er begrænset til at gælde Rødvine og for disses Vedkommende atter med Undtagelse af saadanne, „som gaa i Handelen som Dessertvine (Syd-, Sødvine) af udenlandsk Oprindelse“. Med Hensyn til den sidstnævnte Klasse af Vine, der i det væsentlige falder sammen med den i nærværende Forslag som ikke-udgærede Vine betegnede Klasse, vil der ikke kunne være Spørgsmaal om at opretholde en bestemt Forordning med Hensyn til Svovlsyreindhold, da de paagældende Vine, og dette gælder navnlig Sherry, allerede i Produktionslandet paa Grund af stærk Gibsning og Svovlning erholde et tidt betydeligere større Indhold af Svovlsyre. Trangen til en lignende Regel for disse Vine er heller ikke saa stor som ved udgærede Vine, idet de i Modsætning til disse i Almindelighed kun nydes i mindre Kvantiteter paa Grund af deres større Alkoholstyrke.

„Derimod har Kommissionen ikke ment at kunne følge

den tydske Lov, naar denne kun gør sin Regel anvendelig paa røde Vine. De Grunde, som ere anførte for denne Begrænsning, forekomme ikke Kommissionen at være overbevisende, idet det dog ogsaa med Hensyn til visse hvide Vine gælder, at de nydes i større Mængder som Bordvine. Der vil derfor ved dem være samme Trang som ved de røde Vine til af Sundhedshensyn at holde paa det i Paragraphen nævnte Grænsetal.

ad § 5.

„Ligesom det er en Selvfølge, at Benyttelsen af sundhedsfarlige Farvestoffer falder ind under det almindelige Forbud i § 1, saaledes har Kommissionen ment, at der ikke er nogen Grund til for de her omhandlede Vines Vedkommende at indrømme nogen Ret til uden Deklaration at indbringe fremmede Farvestoffer i Vinen. Der foreligger ikke med Hensyn til disse Vine, som ved de under III. omhandlede, nogen Sædvane i Produktionslandene, hvorefter saadanne fremmede Farvestoffer benyttes; og da der ved Regelen i § 3 Nr. 5 er givet fuld Adgang til uden Deklaration at forbedre en Vins Farve ved Sammenstikning med anden, farverig Vin, er der ikke for den redelige Vinhandel nogen Trang til Anvendelse af fremmede Farvestoffer.

ad § 6.

„Den her foreslaaede Regel er væsentlig bygget paa den Betragtning, at der ikke er nogen Grund til at indrømme Beføjelse til uden Angivelse herom at indbringe Sukker i Vinen, ud over dens naturlige Indhold heraf. En Forhøjelse af Sukkerindholdet bør allerede af den Grund ikke tilstedes, at Vinens Extraktmængde og øvrige Forhold derved væsentlig ændres, og at det — for saa vidt angaar hvide Vine — kun vil kunne tilsigtes derved at give Vinen et Skin af højere Værdi, end den i Virkeligheden har. Er en Vin dernæst af forskellige Grunde bleven for syrlig til at kunne være tjenlig som Handelsvare, kan der bødes herpaa enten ved Sammenstikning ifølge § 3 Nr. 5 eller ved at

borttage den overflødige Syre ad kemisk Vej, jfr. § 3 Nr. 2. Nogen Nødvendighed for at rette den altfor syrlige Vin ved Sukkertilsætning vil saaledes ikke kunne opstaa, og det synes da betænkeligt at indrømme nogen Beføjelse dertil, naar Tilsætningen ikke angives. Dette gælder selvfølgelig i særlig Grad, for saa vidt der til Tilsætningen anvendes Rørsukker, idet der derved tilføres Vinen et Stof, som ikke udgør en naturlig Bestanddel af Mosten; men selv om der anvendes Druesukker, endog i tilnærmelsesvis ren Tilstand, vil der, naar Tilstedeligheden af saadan Tilsætning indrømmes, opstaa megen Vanskelighed ved Fastsættelsen af den i saa Tilfælde fornødne Maximumgrænse for den tilladte Tilsætning. At den i Tydskland emanerede Lov i sin § 3 Nr. 4 har indrømmet en betinget og begrænset Adgang til Tilsætning (uden Angivelse derom) af teknisk rent Rør-, Roe- og Invertsukker (saakaldet „Frugtsukker“), kan ikke have nogen Betydning imod det ovenanførte, idet den saaledes skete Indrømmelse udelukkende skyldes Hensynet til den tyske Vinproduktion, hvilken man saaledes har villet aabne Adgang til i slette Aargange at bøde paa Mostens ringe Sødme, — altsaa Hensyn, der aldeles ikke gøre sig gældende i Danmark som et ikke vinproducerende Land.

ad § 7.

„At den i Begyndelsen af denne Paragraf opstillede Regel om, at Tilsætning af Vand til Vin medfører Deklarationspligt, i sin Almindelighed maa fastholdes, tiltrænger formentlig ikke nærmere Begrundelse. En saadan Tilsætning vil i Almindelighed ikke være nødvendig for at bringe Vinen i en Tilstand, hvori den kan være skikket til Forbrug, og kan saaledes ikke i Almindelighed anses som andet end en Forfalskning.

„Der er imidlertid Vine, med hvilke det forholder sig paa en noget anden Maade, og det er til disse, der er taget Hensyn ved den i Paragraffen gjorte Undtagelse fra den almindelige Regel. Medens, som ovenfor omtalt, de til den her omhandlede Klasse henhørende Vine som Regel kun

have en Alkoholstyrke af 9—12 Volumprocent og saaledes ere skikkede til at nydes uden Nedsættelse, have de Vine, til hvilke der i Undtagelsesreglen er sigtet, og til hvilke høre fornemlig de saakaldte Cette-Vine, Narbonne-Vine og enkelte italienske Vine, f. Eks. Barletta, en herfra noget forskellig Karakter, idet de produceres og indføres med en Alkoholstyrke af indtil 16 Volumprocent og derhos ere tunge og fyldige i Karakter og af betydelig kraftigere Farve end de almindelige til Konsum udbudte Bordvine. De omtalte Vine have i lang Tid fundet udbredt Anvendelse i Handelen til Sammenstikning med andre og da navnlig smaa og lette Bordeaux-Vine, idet de før Sammenstikningen ere blevne nedsatte til almindelig Alkoholstyrke. At anvende dem til Sammenstikning i unedsat Stand lader sig ikke gøre, idet de i saa Fald vilde blive for dominerende i det ved Sammenstikningen fremkomne Produkt.

Naar der nu for Kommissionen har været Spørgsmaal om at tage Stilling til den saaledes i Vinhandelen udbredte Sædvane, har man for det første ment at maatte tage Hensyn til, at Sædvanen ved sin faktiske Tilstedeværelse synes at vise, at der for Vinhandelen, navnlig af Hensynet til at kunne levere billige Bordvine, er Trang til Anvendelsen af den omhandlede Fremgangsmaade. Til Fordel for en Koncession til denne faktiske Sædvane taler det ogsaa, at de nævnte Forskæringsvine ikke i deres oprindelige Tilstand ere vel skikkede til at nydes. Som paa et tidligere Punkt bemærket, er det under de Forhold, hvorunder Vinhandelen nu arbejder, en Nødvendighed for den handlende at kunne sættes i Stand til ved Sammenstikning af Vine at levere Publikum et i det væsentlige ensartet Produkt under de Mærker, som en Gang have faaet Indgang i Handelen, og til Fremstilling af de billigere Vine, der i Handelen spille en stor Rolle, er Anvendelsen af de her omhandlede Forskæringsvine et fortrinligt Hjælpemiddel. Men dertil kommer endvidere, at det dog, selv om man her i Landet vilde paa- byde en Deklarationspligt med Hensyn til saadanne ved Sammenstikning af nedsatte Forskæringsvine fremstillede

Vine, ikke vilde kunne forhindres, at disse i stort Omfang indføres fra Udlandet. Af særlig Betydning bliver herved Tydsklands Stilling. Medens den tydske Vinhandel tidligere indtog en meget fremherskende Plads paa det danske Vinmarked for billige Vine, er det efterhaanden lykkedes den danske Vinhandel at trænge den udenlandske Konkurrence tilbage. Forholdet i Tydskland er imidlertid for Tiden saaledes, at der ikke i den gældende Lov findes optaget nogen Bestemmelse om den saakaldte Vandforskæring; Loven har ladet Spørgsmaalet været uafgjort, og det ses af de om Loven i den tydske Rigsdag førte Forhandlinger, at denne Undladelse af at omtale Spørgsmaalet tilsigter at overlade det til Domstolenes Afgørelse. Af de tydske Domstoles hidtidige Stilling til Spørgsmaalet kan imidlertid ingen sikker Slutning drages, idet der foreligger modstridende Præjudikater fra de forskellige Egne af det tydske Rige. Særlig for Nordtydskland, — og det er jo denne Del, om hvis Konkurrence med den danske Vinhandel der særlig vil blive Tale, — kan henvises til den i Danzig i 1886 af den derværende Landret afsagte, ved den tydske Rigsrets Dom af 2. November s. A. stadfæstede Dom, ved hvilken en Mængde Vinhandlere bleve frifundne for Tiltale i Anledning af en af dem i stort Omfang foretagen Vandforskæring. En i Tydskland i 1883 nedsat Kommission foreslog ogsaa, at det for Vine af udenlandsk Oprindelse skulde være tilladt at forskære med $\frac{1}{3}$ Vand. Saa vidt Kommissionen bekendt, udøves Vandforskæringen i Tydskland ganske paa samme Maade efter som før Loven af 20. April 1892.

„Under disse Omstændigheder har Kommissionen ment at maatte nære overvejende Betænkelse ved at svække den danske Vinhandel i dens Konkurrence med Udlandet ved et Paabud om Deklaration, der dog ikke kunde gennemføres over for den direkte Import, navnlig fra Tydskland, og derfor ikke vil kunne tjene Forbrugerne til Betryggelse.

„Man har imidlertid paa den anden Side ment, at den Koncession, der saaledes maatte gøres Vinhandelen, maa — og uden Skade for Vinhandelen kan — begrænses saaledes

som i Forslaget angivet. Indrømmelsen skal herefter kun gælde røde Vine; thi kun for disses Vedkommende kan der paaberaabes en alt eksisterende Sædvane. For saa vidt dernæst Deklarationsfriheden under Nr. 1 er betinget af et vist Extraktindhold af den nedsatte Vin, er Minimumsgrænsen 2 Gram i 100 Kubikcentimeter valgt af Hensyn til, at dette Tal omtrentlig svarer til den normale Extraktmængde i Bordeauxvine, og at Grænsen ikke vel kan sættes højere, naar der af den indenlandske Vinhandel skal kunne konkurreres med nogen Fordel. Der kan i denne Forbindelse henvises til, at det ved en i Tydskland under 29. April 1892 udkommen Forordning, der slutter sig til den i Lov af 20. s. M. § 3 Nr. 4 indeholdte Regel om Tilladelse af Tilsætning af Sukker opløst i Vand, er foreskrevet, at det samlede Indhold af Extraktbestanddele i den saaledes fortyndede Vin ikke maa gaa under 1,5 Gram i 100 Kubikcentimeter. — Det vil ses, at det af Kommissionen valgte Grænsetal er ikke lidet højere; man har imidlertid ikke ment at burde tage Hensyn til den saaledes i Tydskland valgte lavere Grænse, der er motiveret ved det for tydske Vine iagttagne laveste Extraktindhold.

„Den under Nr. 2 opstillede Betingelse for Deklarationsfriheden behøver formentlig ingen nærmere Motivering, idet det er en Selvfølge, at der ikke samtidig med Vandforskæringen — der ikke bibringer Vinen fremmede Bestanddele — uden Deklaration maa tilsættes Stoffer, som ændre Vinens normale Forhold.

„Naar man endelig under Nr. 3 har foreslaet det gjort til Betingelse for Deklarationsfriheden, at Oplysning om den skete Nedsættelse kan faas gennem en i vedkommende Forretning ført Forskæringsbog, vil der formentlig ikke imod en saadan Betingelse kunne rejses nogen Indvending. Ligesom det vistnok er sædvanligt, og i større Forretninger nødvendigt, at Vinhandleren til sit eget Brug for at kunne holde Rede paa de mange Forskæringer, som foretages, optegner disse, saaledes vil der for Forbrugerne saavel som ogsaa for den redelige Vinhandler kunne opnaas en Betyg-

gelse ved, at den her omhandlede Indrømmelse er betinget af, at der føres saadanne Optegnelser om de her omhandlede Vandforskæringer, hvis Tilstedelighed fremtræder som en i særegne Forhold begrundet Undtagelse.

„Paragraffens sidste Punktum sigter til de ved Vandtilsætning af de omhandlede Forskæringsvine fremstillede Vines Anvendelse ved Sammenstikning. At der ikke, naar saadan Vin sammenstikkes med ikke nedsat Vin, kan stilles nogen Betingelse i Henseende til det samlede Produkts Extraktholdighed, følger af, at den ikke nedsatte Vin kan indeholde en mindre Extraktmængde end den under Nr. 2 angivne.

ad § 8.

„At den i Paragraffens Begyndelse udtalte Hovedregel om Deklarationspligt ved Tilsætning af Spiritus i sin Almindelighed maa fastholdes, behøver ingen nøjere Forklaring. Det er nødvendigt af Hensyn til Forbrugernes og den reelle Handels Interesser at forhindre, at der ved saadan Tilsætning skal kunne gives en Vin et Skin af at være kraftigere og bedre, end den i Virkeligheden er. Nogen Trang til Spiritustilsætning for at gøre Vinen holdbar er der i Almindelighed ikke.

„Paa den anden Side kan den saaledes opstillede Hovedregel ikke være anvendelig uden Undtagelse. Det er for det første tidt nødvendigt at give Vinen ved dens Ankomst hertil en vis Tilsætning af Spiritus til Erstatning for den Svækkelse af Alkoholstyrken, som den kan have lidt under Transporten. Endvidere vil Vinen under den tidt langvarige Lagring lide noget Tab af Alkohol, og det kan derfor af Hensyn til dens Holdbarhed være fornødent at tilsætte Spiritus. Endelig er det, naar Vinen skal aftappes paa Flasker, hensigtsmæssigt at udskylle Flaskerne med Spiritus for at forhindre, at Gæringsorganismer mulig skulde forblive i Flaskerne og derved udsætte Vinen for at blive fordærvet. Det er disse Hensyn til Vinens omhyggelige og rationelle Behandling, som have motiveret den i Paragraffen opstillede Undtagelse fra Deklarationspaabudet. Misbrug af

den saaledes indrømmede Undtagelse ville ikke kunne opstaa, idet den dels er betinget af, at Spiritustilsætningen er nødvendig til den rationelle Behandling, dels af, at der til Tilsætningen kun anvendes Spiritus i fuld Styrke, saa at der ikke herved kan ske nogen Fortynding (Strækning) af Vinen, og dels endelig er begrænset til et vist Maximum af tilsat Spiritus. Det bemærkes, at den saaledes satte Maximumsgrænse selvfølgelig er at forstaa saaledes, at den samlede Spiritustilsætning, selv om den sker successive, ikke maa overstige Grænsen.

„Den saaledes af Hensyn til Vinens rationelle Behandling indrømmede Beføjelse til en begrænset Spiritustilsætning vil ifølge sin Begrundelse ikke kunne komme til Anvendelse paa de i § 7 omhandlede Forskæringsvine, idet disse ved Importen ere saa alkoholholdige, at det ikke er nødvendigt at tilsætte Spiritus, hvorimod den maa tillades anvendt paa de Vine, som ere fremstillede ved Tilsætning af Vand til de nævnte Forskæringsvine.

„Den opstillede Hovedregel om Deklarationspligt ved Spiritustilsætning er fuldt anvendelig paa de egentlige udgærede Vine, 2: saadanne, som ikke indeholde uforgæret Sukker i nogen Grad af Betydning, idet der paa Grund af denne deres Egenskab ingen Fare er for, at de under Lagringen skulle gaa i Gæring. For visse Arter af hvide Vine, som henhøre under den her omhandlede Hovedgruppe, „udgærede Vine“ eller „Bordvine“, gælder det imidlertid, at de hyppigt, uagtet de vistnok i Handelen betragtes som „udgærede“, ikke i Virkeligheden ere det; de indeholde — som Følge af, at de i Produktionslandet ere blevne stansede i Gæringen — en større eller mindre Mængde uforgæret Sukker, og som Følge heraf ere de udsatte for under Lagringen endog flere Gange at gaa i Gæring. Det kan derfor være nødvendigt, for at stanse den indtraadte Eftergæring, at tilsætte Spiritus. En bestemt Regel om, hvor stor en Mængde Spiritus det af denne Grund skal tilstedes uden Deklaration at tilsætte, lader sig imidlertid ikke opstille, idet der ikke kan angives nogen Grænse for, hvor ofte en

saadan Eftergæring kan indtræde. Det vilde desuden let friste til at tilsætte for megen Spiritus, om der fastsattes et bestemt Maximum for Mængden af den tilsatte Spiritus. Kommissionen har derfor foretrukket at formulere Reglen som sket, saaledes at der gives Hjemmel til at tilsætte den for Kælderbehandlingen nødvendige Spiritus; det maa da for hvert enkelt Tilfælde afgøres — eventuelt ved fagmæssigt Skøn —, om den foretagne Tilsætning har været nødvendig. Paa den anden Side har man dog ment, at Spiritustilsætningen overhovedet maa begrænses saaledes, at Vinen i den Tilstand, hvori den forhandles, ikke bringes op over Maximum af den Alkoholstyrke, med hvilken Vine af den paagældende Art almindelig udføres fra Produktionslandet, med Tillæg af den Spiritusmængde, som det ved den ovenomhandlede Regel tillades at tilsætte udgærede Vine i Almindelighed uden Deklaration. I denne Henseende bemærkes, at, efter hvad Kommissionen har bragt i Erfaring, ligger Maximumsgrænsen for Alkoholindhold ved Exporten for de almindelige hvide Bordeauxvine i Reglen imellem 14 og 15 Volumprocent; der gives imidlertid hvide franske Vine fra Distrikter uden for Gironde, som exporteres med et Alkoholindhold af henad 16 Procent. Under Hensyn til den almindelige i nærværende Paragraf gjorte Indrømmelse af Spiritustilsætning indtil $2\frac{1}{2}$ Pot pr. Oxhoft, hvad omtrent svarer til 1 Volumprocent, har Kommissionen ment, at Maximumsgrænsen ved Forhandling for de omhandlede hvide Vines Vedkommende ikke vil kunne sættes under 17 Volumprocent.

III. Om ikke ud-gærede Vine

(almindelig benævnt: „hede Vine“).

„Medens Kommissionen ved Behandlingen af de hidtil omhandlede Spørgsmaal har haft nogen Støtte i de regulerende Bestemmelser, som — i alt Fald for visse Omraaders Vedkommende — andetsteds ere givne, gælder dette ikke for de Spørgsmaal, som vedrøre de i Overskriften nævnte Vine. I de Lande, hvor man overhovedet har Bestemmelser

om Vin, har man stillet sig væsentlig negativt til de nævnte Vine. Man har holdt dem udenfor de gældende Regler, — bortset fra de i hygieiniske Hensyn grundede. Grundene hertil ere til Dels allerede berørte i det foregaaende. De Lande, i hvilke man fra Lovgivningsmagtens og Administrationens Side hidtil har beskæftiget sig med Vinspørgsmaalet, ere vinproducerende, og det er deraf, som tidligere omtalt, forklarligt, at Hovedvægten er bleven lagt paa den indenlandske Produktions Beskyttelse imod Misbrug. De Lande, i hvilke de her omhandlede Vine frembringes, savne imidlertid hidtil Forskrifter om disse Vines Produktion; man har der væsentlig indskrænket sig til at beskytte Produktionen af dem imod Konkurrence af Kunstvinfabrikker o. lign.

„Lige saa lidt har man i de Lande, i hvilke disse Vine kun ere Genstand for Forhandling, forsøgt at give nærmere specielle Regler angaaende dem. Dette gælder navnlig ogsaa Tydskland, jfr. Lov af 20. April 1892.

„De nævnte Omstændigheder i Forbindelse med den komplicerede Behandling, som de her omhandlede Vine undergaa i selve Produktionslandene, og som bevirker, at de ikke i samme Forstand som de tidligere omhandlede egentlige Bordvine kunne betegnes som Naturprodukter, medføre særegne Vanskeligheder ved Bestemmelsen af den tilladelige Manipulation for de her omhandlede Vines Vedkommende. Paa den anden Side er det imidlertid misligt aldeles at undlade at fastsætte Regler ogsaa for disse Vine. Der er for deres Vedkommende som Følge af den større Vanskelighed, som er forbunden med en alene paa kemisk Undersøgelse støttet Kontrol af dem, og som netop er betinget af de forskellige mere eller mindre kunstige Manipulationer, for hvilke de allerede i Moderlandene ere Genstand, en særegen Fare til Stede for, at Misbrug til Skade for Forbrugerne og den hæderlige Handel kunne indsnige sig. Det kan derfor efter Kommissionens Mening ikke være tilstrækkeligt, for saa vidt angaar disse Vine, at henvise dem til Behandling efter de almindelige i Afsnit I. nævnte

Bestemmelser. Dette vilde let kunne komme til at virke som en Opmuntring for en illoyal Konkurrence.

„Naar der da skal være Spørgsmaal om den nærmere Bestemmelse af Grænsen imellem det tilladelige og utilladelige for de hede Vines Vedkommende, vil det af det om deres Fremstillingsmaade anførte fremgaa, at de i Afsnit II. nævnte Regler ikke egne sig til at overføres paa de her omhandlede Vine. Ved den nærmere Behandling af Spørgsmaalet maa der iøvrigt sondres imellem de i § 9 nævnte Vine, som man har ment at kunne betegne med Navnet „Likørvine“, og de i § 10 nævnte, som „Dessertvine“ betegnede Arter af Vine. Det vil ses, at man til den førstnævnte Klasse, „Likørvine“, har henført „Vine, som i den Tilstand, hvori de udføres fra Produktionslandene, udmærke sig ved stort Alkoholindhold (sædvanligt over 18 Rumprocent)“, medens man til den sidstnævnte Klasse, „Dessertvine“, har henregnet „Vine, som i den Tilstand, hvori de udføres fra Produktionslandene, udmærke sig ved stort Sukkerindhold“, hvorhos man for begge Klassers Vedkommende har oplyst den givne Definition ved Angivelse af Exempler, hentede fra særlig fremtrædende Arter af hver enkelt Klasse. Det maa med Hensyn til den angivne Definition bemærkes, at det selvfølgelig meget vel kan tænkes, at en Vin paa en Gang har et betydeligt Sukker- og Alkoholindhold. Nogen praktisk Vanskelighed opstaar der imidlertid ikke ved Afgørelsen, til hvilken af de to Klasser en saadan Vin vil være at henføre. Definitionen lægger nemlig ikke Vægt paa, om den paagældende Vin har et betydeligt Indhold henholdsvis af Alkohol eller af Sukker eller maaske begge Dele, men derimod paa, om det ene eller det andet udgør det fremherskende i Vinens Karakter. Herpaa maa altsaa Afgørelsen i mødende Tilfælde bero.

ad § 9.

„Af de ikke-udgærede Vine er det fortrinsvis de under denne § behandlede og derunder atter navnlig de særlig fremhævede Arter Portvin, Sherry og Madeira, som have

væsentlig Betydning i Vinhandelen. De omhandlede Vine have oprindeligt kun været fremstillede i de Distrikter, efter hvilke de have faaet Navn, — Portvin i Dourodistriktet ved Oporto, Sherry i Egnen omkring Xeres, Madeira paa Øen af dette Navn o. s. v. De paagældende Navne ere imidlertid i Tidens Løb, efter at man er begyndt i andre Egne og endog i andre Lande at fremstille Vine efter samme Principper som de i de oprindelige Distrikter fulgte, gaaede over til at betegne, ikke Vine fra et bestemt Distrikt, men Vine af en bestemt Type. Til denne Omstændighed kan det ikke undgaas at tage Hensyn. Det kan efter de nugældende Forhold ikke fordres, at det Produkt, der her i Landet forhandles under Navnet Portvin etc., skal have sin Oprindelse fra Druer, voxede i det Distrikt, som Vinens Navn oprindeligt har antydnet. Det væsentlige ved disse Vine er, paa Grund af den forskelligartede Manipulation, ved hvilken Vinen fremstilles af Mosten, og som den endog efter Mostens Gæring underkastes, ikke Druens Voxested, men Mostens og Vinens særegne sædvansmæssige Behandling.

„Det er i Kraft af denne Betragtning, at Kommissionen har ment at maatte formulere den under Punkt 1 opstillede Regel, som sket. Regelen indeholder ikke noget Paabud om Deklaration af Sammenstikning af Vine, henhørende til samme Type; der vilde formentlig intet vindes ved et saadant Paabud, saa meget mindre som det ikke ved Undersøgelse af Vinen lader sig kontrollere, om den har sin Oprindelse fra det ene eller andet Distrikt, og man altsaa navnlig ved et eventuelt Paabud om Deklaration vilde udsætte den indenlandske Vinhandel, der er underkastet Muligheden af den i retslig Undersøgelse liggende Kontrol, for at bukke under i Konkurrencen med Udlandet. Paa den anden Side sanktionerer Regelen heller ikke enhver som helst Manipulation med Hensyn til de omhandlede Vine. Paa de Punkter, hvor der er Mulighed for en virksom Kontrol, begrænser den Manipulationen ved dels at kræve, at den under det respektive Navn forhandlede Vin i sin Karakter skal svare til det normale fra Vinens oprindelige Produk-

tionsland udførte Produkt, dels at Vinen som overvejende Bestanddel skal indeholde ren Druevin.

„Den under Punkt 2 opstillede Regel, hvorefter de omhandlede Vine, o: de som opfyldte de i Punkt 1 nævnte Betingelser, skulle, uden at underkastes Deklarationspligt, kunne sammenstikkes med Cider af nærmere angiven Beskaffenhed, er væsentlig motiveret ved Hensynet til den i den tyske Lov af 20. April 1892 § 4 i Slutningen hjemlede Ret til, uden at saadant behøver at angives ved Forhandlingen, at tilsætte Udtræk af Rosiner til Most eller Vin ved Fremstillingen af saadanne Vine, som komme i Handelen som hede Vine af udenlandsk Oprindelse. Ciderforskæring spiller en ikke ringe Rolle ved Handelen med billigere Sorter af de omhandlede Vine. Da dernæst disse Vine stundum allerede i selve Produktionslandene fremstilles ved Tilsætning af Druecider, vil det ikke være muligt at afgøre, om Cideren er tilsat før eller efter Exporten fra Produktionslandet, og det vil derfor ikke være muligt, selv om Paabud om Deklaration af Ciderforskæring gaves, virksomt at haandhæve et saadant Paabud over for Udlandet. Kommissionen maa derfor ogsaa paa dette Punkt finde det betænkeligt at paalægge den indenlandske Vinhandel en Tvang, som uden i nogen væsentlig Grad at tjene Forbrugerne til Betyggelse, vilde give Udlandet et faktisk Fortrin i Konkurrencen.

„Naar saaledes Ciderforskærings Deklarationsfrihed indrømmes, — i hvilken Henseende det endvidere kan bemærkes, at Hensynet til Vinens Smag og derved til dens Sælgelighed af sig selv forbyder en overdreven Tilsætning af Cider — vil det imidlertid være nødvendigt at begrænse denne ved visse Kauteler. Den nævnte Forskæring kan nemlig i modsat Fald misbruges til at indsmugle Stoffer i Vinen, hvis Tilstedelighed, naar de ikke angives, ikke kan indrømmes, eller til at forhøje eller nedsætte Alkoholstyrken. Det er derfor gjort til Betingelse, at Cideren er fremstillet af tørrede Druer, og at dens Extrakt ikke indeholder andet end Drubestanddele, samt — for at undgaa, at Ciderforskæringen skal benyttes til væsentlig at forhøje Alkohol-

styrken — at Cideren ikke maa indeholde mere end 25 Rumprocent Alkohol, idet denne Styrke kan anses som Maximum ved de her omhandlede Vine i deres originale Tilstand ved Exporten. Endelig er det — for at forhindre en Opspædning af Vinen igennem Ciderforskæring — krævet, at den til Forskæringen benyttede Cider ikke maa indeholde mindre end 2 Gram sukkerfri Extrakt i 100 Kubikcentimeter; det her nævnte Grænsetal er bygget paa en Undersøgelse af forskellige Arter „tørre“ og „søde“ Cidere.

„For saa vidt der dernæst i Punkt 3 paabydes Deklaration af Tilsætning til de under Punkt 1 omhandlede eller ved disses Forskæring med Cider i Kraft af Punk 2 fremstillede Vine, af Sukker eller noget Stof, som ikke stammer fra Druer, skal det kun bemærkes, at, ligesom det formentlig er en Selvfølge, at enhver Vandforskæring ved disse Vine maa anses deklarationspligtig, saaledes maa en lignende Regel gælde med Hensyn til Tilsætning af Sukker, idet det vel er sædvanligt, at de her omhandlede Vine fremstilles i Produktionslandene ved Tilsætning af Sukker til Mosten, men derimod Tilsætning deraf til den færdige Vin ikke formenes at være nogen sædvansmæssig Fremgangsmaade. Der er desuden ved den under Punkt 2 omhandlede Ciderforskæring aabnet al fornøden Adgang til uden Deklaration at bøde paa en for lidt sødlig Vin.

„Hvad dernæst angaar den i Punkt 3 i Slutningen ommeldte Spiritustilsætning, tiltrænger Regelen herom formentlig ingen Forklaring, for saa vidt den hjemler Deklarationsfrihed for saadan Tilsætning, naar den sker i det Øjemed at gøre Vinen holdbar, idet der er givet fornøden Garanti imod Misbrug ved Kravet om, at den dertil benyttede Spiritus skal være af fuld Styrke, saaledes at Spiritustilsætningen ikke kan benyttes til at forøge Vinens Mængde. Med Hensyn til, at der dernæst gives Beføjelse til uden Deklaration at tilsætte Spiritus, naar Vinen er for svag til at tilfredsstille Smagen, maa det bemærkes, at det i Produktionslandene er brugeligt forinden Exporten at tilsætte Spiritus til de omhandlede Vine i forskellig Mængde, idet Smagsfordringen i

de forskellige Lande, til hvilke Vinene exporteres, er meget forskellig. Nogen Anledning til at paabyde Deklarationen af lignende Tilsætning, blot fordi den sker i Importlandet og ikke i Exportlandet, synes der ikke at være. Den omhandlede Spiritustilsætning, der af lignende Grunde, som de ovenfor ad § 8 med Hensyn til hvide Vine udviklede, ikke kan begrænses ved Angivelse af et bestemt Maal for den tilsatte Spiritus, maa derimod formentlig begrænses saaledes, at Vinen ikke bringes op over det Maximum af Alkoholstyrke, med hvilket de omhandlede Vine regelmæssig forhandles 2: 25 Rumprocent Alkohol.

ad § 10.

„De under denne Paragraf behandlede Vine have ikke den samme Betydning i Handelen, som de under den foregaaende Paragraf nævnte. De ere gennemgaaende af højere Pris og maa nærmest betragtes som Luxusvine. Lignende Grunde som de, der ved Likørvinene tale for at anse visse Manipulationer for tilstedelige, selv uden Deklaration, ere ikke til Stede ved Dessertvinene. Der gør sig vistnok heller ikke ved disse saadanne eksisterende Sædvaner gældende, som de, der for Likørvinenes Vedkommende kunne paabe-
raabes med Hensyn til Ciderforskæring og lignende. Kommissionen maa derfor formene, at der savnes Hjemmel til at antage Manipulationer ved disse Vine — naar undtages den sædvanlige Beredsel — for tilstedelige, medmindre de ved Forhandlingen angives.

IV.

ad § 11.

„Under Hensyn til de Imitationer, som Champagnevin er underkastet, maa Kommissionen anse det for at være af Vigtighed, at det ikke tilstedes under Navn af „Champagne“ eller „Champagnevin“ at forhandle de forskellige Efterligninger, som udbydes under denne Benævnelse, uden at være fremstillede efter de for Champagnevinens Fremstilling

gældende sædvansmæssige Regler (Eftergæring paa Flaske). Idet der iøvrigt ikke med Hensyn til den omhandlede Vin kan stilles noget Krav om, at den skal være produceret i det bestemte franske Landskab, efter hvilket den oprindeligt har faaet sit Navn, eftersom der ogsaa andre Steder produceres lignende Vin efter ganske samme Principper, om end med mange — i Reglen af vedkommende Producenter som Forretningshemmeligheder bevarede — Variationer i Enkelthederne af Fremstillingen, maa derimod efter Kommissionens Mening de i Paragraffen opstillede Fordringer til en Vin, som skal kunne forhandles under den omhandlede Benævnelse, af de anførte Grunde fastholdes. Over for den Betydning, som de nævnte Grunde formentlig have, kan det, saa vidt Kommissionen skønner, ikke komme i Betragtning, at vedkommende herværende Forhandler mulig er ude af Stand til selv at forvise sig om, at de ommeldte Krav ere fyldestgjorte, idet han altid vil have det i sin Magt at fordrø, at det udenlandske Hus, med hvilket han staar i Forretningsforbindelse, stiller ham en betryggende Garanti.

„De Vine, som det herefter ikke kan være tilladeligt at forhandle under Benævnelsen Champagnevin, maa det derimod staa vedkommende frit for at betegne med den til Vinens sande Karakter svarende Benævnelse „mousserende Vin“, dog selvfølgelig under Betingelse af, at det paagældende Produkt opfylder Betingelserne for overhovedet at kunne kaldes Vin, altsaa navnlig, at det er fremstillet af Druer og ikke f. Ex. af anden Frugt.

B. Om Kognak, Rom og Arrak.

ad §§ 12—15.

„Produktionen af Kognak har oprindeligt fundet Sted i Departementet Charente, og Varen har faaet Navn efter den i dette Departement beliggende By Cognac, i hvis Nærhed de bedste Brændevine indvandt. Efterhaanden som Efterspørgselen tiltog, begyndte man i de omliggende Departe-

menter ligeledes at destillere Brændevin af Druer, og den i disse Egne destillerede Brændevin gik hovedsagelig til Cognac for at forhandles derfra. Det stadig stigende Forbrug tilfredsstilledes dels ved Brændevine fra Charente, dels ved Blandinger med de i andre Departementer producerede Brændevine, og efter de forskellige Importlandes afvigende Krav tilsattes der Kulør, Sukker og forskellige Likører. Medens man altsaa oprindelig fremstillede Kognaken af Druebrændevin, trængte fra Midten af dette Aarhundrede og navnlig efter de Ødelæggelser, Phylloxeraen havde anrettet i de Egne, der leverede den største Mængde af Druebrændevin, en ny Metode ved Fremstillingen ind, idet man som Følge af, at det ikke længere var muligt at tilfredsstille Forbruget ved Hjælp af Druesprit, begyndte at blande den fra tidligere Tid i Behold værende Kognak, navnlig for de billigere Kognak-Kvaliteters Vedkommende, med Spiritus fremstillet af Kartoffler, Korn eller Melasse. Samtidig bevirkede den i Charente af Phylloxeraen foraarsagede Ødelæggelse af Vinmarkerne, at andre vinproducerende Lande fremmede Destillation af deres Vine, og efterhaanden have bl. a. Spanien, Italien, Ungarn, Kalifornien og navnlig Algier leveret Kognaker, som, om de end ikke fuldt ud naa Charente-Brændevinens Egenskaber, dog komme disse nær. Ligeledes have Tydskland og Østerrig i de senere Aar begyndt at fremstille Kognaker saavel af indenlandske som af fremmede Vine.

„De anførte Omstændigheder have altsaa medført, dels at der i adskillige vinproducerende Lande uden for Kognakens oprindelige Hjemsted fremstilles Druebrændevine under samme Navn og med væsentlig samme Egenskaber, som den oprindelig i Charente og omliggende Departementer producerede, dels at der i selve de kognakproducerende Lande — og dette lader sig navnlig for Frankrigs Vedkommende godtgøre ved ubestridelige statistiske Oplysninger — i betydeligt Omfang fremstilles en under Navnet Kognak udbudt Vare ved Blanding af Druebrændevin og Industrisprit. Men de have endvidere bevirket, at der i ikke ringe Omfang forhandles en ligeledes under Navnet Kognak udbudt Vare.

fremstillet af Industrisprit (Korn-, Kartoffel-, og lignende Spiritus) ved Tilsætning af Sukker og sammensatte Æthere, altsaa et Produkt, forskelligt fra, hvad oprindeligt har været forstaaet ved Kognak.

„Det har under de saaledes foreliggende Forhold nogen Vanskelighed for et udelukkende importerende Land som Danmark at tage Bestemmelse om, hvorledes Begrebet Kognak efter vore Forhold vil være at forstaa. Det er paa den ene Side klart, at der, saaledes som Forholdene i Kognakproduktionen have udviklet sig, ikke vil kunne være Spørgsmaal om at stille Krav med Hensyn til den paa-gældende Vares Produktionssted, ligesom det endvidere ikke kan fordres, at den herværende Forhandler, naar han betegner en Vare som Kognak, skal have nogen Forpligtelse til at garantere, at den udelukkende bestaar af Druebrændevin med de for den oprindelige Charente-Kognak særegne Egenskaber. Han har ingen Mulighed for selv at forvisse sig derom, og det vil ikke kunne nytte at henvise ham til at lade Våren kemisk undersøge, idet en saadan Undersøgelse i mange Tilfælde ikke vil give noget sikkert Resultat. Under disse Omstændigheder skønner Kommissionen ikke rettere end, at Forhandleren maa anses at have opfyldt sin Garantipligt, naar han som Grundlag for sin Betegnelse af Varen kan henvise til, at den med Faktura eller Certifikat fra et kognakproducerende Land er solgt ham som Kognak eller Druebrændevin.

„Af de anførte Forhold følger det imidlertid efter Kommissionens Skøn endvidere, at det, uden at saadant skal medføre Deklarationspligt, maa være den herværende Forhandler tilladt ved en ham som Kognak eller Druebrændevin paa den ovenangivne Maade garanteret Vare at foretage de i § 13 ommeldte Operationer. Disse ere nemlig ganske de samme, som, efter hvad der ovenfor er oplyst, foretages i Udlandet til Fremstilling af Kognak, for saa vidt angaar de billigere Kvaliteter. Det vilde derfor ikke for Forbrugerne medføre større Sikkerhed, om man paabød Deklarationspligt med Hensyn til de nævnte Operationer, idet der ikke er

noget til Hinder for, at en paa den ommeldte Maade i Udlandet fremstillet Kognak indføres her til Landet med saadant Certifikat eller Faktura, som i § 12 nævnt, medens det paa den anden Side vil være til væsentligt Tab for den indenlandske Vinhandel, om den udelukkes fra her at foretage de selvsamme Operationer, idet den derved — i Stedet for at benytte til Nedsættelsen den her i Landet producerede Industrisprit, som med Hensyn til Kvalitet og Fuselfrihed staar paa Højde med de bedste udenlandske Produkter, og hvorved Told og Fragt af den benyttede Sprit spares — vil blive tvungen til at lade den Fordel, som i modsat Fald vil komme den indenlandske Handel og derigennem ogsaa Konsumenterne til gode, tilflyde den udenlandske Handlende.

„Naar der imellem de nævnte Operationer særlig er nævnt Nedsættelse ved Vand, er dette begrundet i, at det for de finere Sorter af Kognak ikke vil være muligt af Hensyn til Smagen at benytte nedsat Sprit til Nedsættelsen.

„I Modsætning til de ovenfor nævnte, efter Kommissionens Skøn uden Deklaration tilstedelige Operationer staar derimod den i § 14 omhandlede Fremgangsmaade. Den der nævnte Vare, som helt og holdent er et Kunstprodukt og aldeles ingen Druebrændevin indeholder, egner sig formentlig i ingen Henseende til at tolereres, naar den uagtet sin Beskaffenhed forhandles som Kognak eller Druebrændevin, ligesom den selvfølgelig ikke kan benyttes til Forskæring af Kognak, uden at derved det fremkomne Produkt underkastes Deklarationspligt.

„De angaaende Kognak gjorde Bemærkninger finde med nogen Læmpelse Anvendelse paa Røm og Arrak. Disse Spirituosa, som fremstilles i tropiske Lande henholdsvis af Sukkerrørs-Melasse, undertiden med Tilsætning af Sukkersaft m. m., og af Ris, paa nogle Steder med Tilsætning af Melasse og Vand, andetsteds tillige med Tilsætning af Palmevin eller Palmesaft, produceres efter temmelig primitive Metoder, og det fremkomne Produkt er derfor tidt for de billigere Kvaliteters Vedkommende ved Ankomsten til Europa uskikket til Forbrug, hvortil kommer, at Destillationsproduktet

er af for høj Alkoholstyrke til at kunne nydes i naturlig Tilstand. Det bliver derfor underkastet en Behandling, der i Almindelighed bestaar i Blanding med fuselfri nedsat Spiritus. Under disse Omstændigheder vil man imidlertid ikke for disse tvende Produkters Vedkommende kunne fastholde den i § 12, 1ste Stykke, for Kognak opstillede Betingelse, idet det ikke kan fordres, at den Garanti, som foreligger ved Importen hertil, skal stamme fra et Produktionsland.

„I § 15 ere de i § 1 for Vin givne, væsentligst i Sundhedshensyn grundede Regler gjorte anvendelige paa de tre her omhandlede Spirituosa.“

A. Om Vin.

I. Almindelige Bestemmelser.

§ 1.

„Det er ikke tilladt at forhandle som Vin et Produkt, til hvilket er tilsat noget af følgende Stoffer:

Alun eller andre opløselige Aluminiumsalte,

Baryumforbindelser,

Strontiumforbindelser,

Magniumforbindelser,

Borsyre,

Salicylsyre,

uren (fri Amylalkohol indeholdende) Sprit,

urent (ikke teknisk rent) Stivelsesukker,

Kermesbær,

Tjærefarvestoffer,

eller andre Stoffer, som kunne være skadelige for Sundheden.

„Samme Forbud gælder Vin, hvortil er sat Glycerin.

§ 2.

„Det er ikke tilladt uden Deklaration at forhandle Vin, til hvilken er sat:

- 1) Saccharin,
- 2) Buketstoffer, saasom ætheriske Olier, sammensatte Ætherarter, Essenser eller lignende Ingredienser, eller
- 3) Gummi eller andre organiske eller uorganiske Stoffer, som kunne tjene til Forøgelse af Vinens Extraktholdighed.

§ 3.

„Det er tilladt, uden at saadant medfører Deklarationspligt:

- 1) at anvende de almindelige nu brugelige Klaringsmidler, saasom Æggehvite, Gelatine, Husblas, spansk Jord o. s. v., eller eventuelt andre, som ikke kunne anses skadelige for Sundheden;
- 2) at afsyre Vin med ren udfældet kulsur Kalk;
- 3) at svovle Fadene paa almindelig Maade ved Forbrænding af teknisk rent Svovl;
- 4) at pasteurisere Vin;
- 5) at sammenstikke Vin med Vin; dog maa udgærede Vine kun sammenstikkes med udgærede Vine.

II. Om udgærede Vine

(almindelig benævnt: „Bordvine“).

§ 4.

„Forhandling af udgæret (rød eller hvid) Vin, indeholdende mere Svovlsyre end svarende til 2 Gram neutralt svovlsurt Kali paa 1 Liter, er ikke tilladt.

§ 5.

„Tilsætning til udgæret (rød eller hvid) Vin af fremmed (o: ikke fra Vin hidrørende) Farvestof medfører Deklarationspligt.

§ 6.

„Det er ikke tilladt til udgæret (rød eller hvid) Vin at tilsætte Sukker af nogen som helst Art, hvad enten det

anvendes i Substans eller i Opløsning, medmindre saadant ved Forhandlingen deklarerer.

§ 7.

„Tilsætning af Vand til udgæret (rød eller hvid) Vin medfører Deklarationspligt.

„Herfra undtages dog saadan Tilsætning til ekstrakt- og farverige røde Vine, som Barletta, Narbonne og lignende Forskæringsvine, der ikke i oprindelig Tilstand ere vel skikkede til at nydes, — under Betingelse af:

- 1) at Indholdet af den saaledes nedsatte Vins Extraktbestanddele, beregnede sukkerfri, ikke gaar under 2 Gram i 100 Kubikcentimeter, idet dog en mindre Afvigelse fra denne Grænse, naar den ikke overskrider 0,1 Gram, maa anses undskyldelig,
- 2) at Extraktbestanddelene ikke indeholde andre Stoffer end normale Druebestanddele, samt
- 3) at Oplysning om saadan Nedsættelse kan faas gennem en i vedkommende Forretning ført Forskæringsbog.

„Vin, som er fremstillet ved Vandtilsætning, og som opfylder de ovenfor stillede Betingelser, kan uden Deklaration sammenstikkes med anden Vin af samme Beskaffenhed saavel som med ikke nedsat Vin, og, hvad sidstnævnte Sammenstikning angaar, uden Hensyn til det derved fremkomne Produkts Extraktholdighed.

§ 8.

„Tilsætning af Spiritus til udgæret (rød eller hvid) Vin medfører Deklarationspligt.

„Dog undtages herfra den til Vinens rationelle Behandling under Lagringen nødvendige Tilsætning af Spiritus, under Betingelse af:

- 1) at der til Tilsætningen kun anvendes fuldstændig rensat Spiritus i en Styrke ikke under 16° Spendrup (93¹/₄ Rumprocent), og
- 2) at Mængden af den tilsatte Spiritus ikke overstiger 2¹/₂ Pot pr. Oxhoft à 30 Viertler (240 Potter).

„Denne Indrømmelse gælder saavel uforskaaren Vin som Vin, der er nedsat i Overensstemmelse med § 7, men derimod ikke de ekstraktrige Vine, som agtes benyttede til den i nævnte Paragraf omhandlede Nedsættelse.

„For saa vidt angaar saadanne hvide Vine, som hyppig fremtræde med et større Sukkerindhold, og om hvilke det derfor kan være tvivlsomt, om de med Rette bør henføres under de udgærede Vine eller ikke, saasom visse Sorter hvide franske Vine og rhinske Vine, er det tilladt uden Deklaration at tilsætte Spiritus af den ovenfor under Nr 1 angivne Beskaffenhed og Styrke, dog at Vinens samlede Alkoholindhold ikke ved Tilsætningen bringes op over 17 Rumdele i 100 Rumdele Vin

III. Om ikke-udgærede Vine

(almindelig benævnt: „hede Vine“).

§ 9.

„Om Likørvine, hvorved forstaas: Portvin, Sherry, Madeira, Marsala, Tenerif og andre Vine, som i den Tilstand, hvori de udføres fra Produktionslandene, udmærke sig ved stort Alkoholindhold (sædvanlig over 18 Rumprocent), gælde følgende Regler:

„1. Det er tilladt under Benævnelsen henholdsvis Portvin, Sherry, Madeira o. s. v. at forhandle saadan Vin, som svarer til det med det paagældende Navn betegnede Produkt i den Tilstand, hvori dette udføres fra det respektive Produktionsland efter der at være underkastet den for den paagældende Vin sædvansmæssige Behandling, dog at saadan Vin skal indeholde ren Druevin som overvejende Bestanddel.

„2. De omhandlede Vine kunne, uden at underkastes Deklarationspligt, sammenstikkes med Cider, dog under Betingelse af, at denne er fremstillet af tørrede Druer, ikke indeholder mere end 25 Rumdele Alkohol i 100 Rumdele Cider og ikke mindre end 2 Gram sukkerfri Extrakt i 100

Kubikcentimeter, samt at Ekstrakten ikke indeholder andet end Druebestanddele.

„3. Derimod er det ikke uden Deklaration tilladt at tilsætte de her omhandlede — saavel sammenstukne som ikke-sammenstukne — Vine Sukker eller noget Stof, som ikke stammer fra Druer. Dog skal det, naar de paagældende Vine ere af for svag Spiritusstyrke til at være holdbare med Hensyn til Klarhed eller til at tilfredsstille Smagen, være tilladt at tilsætte Spiritus i fuld Styrke (16° Spendrup), men ikke i større Mængde, end at Vinens Alkoholstyrke ikke derved gaar op over 25 Rumdele Alkohol i 100 Rumdele Vin.

§ 10.

„Dessertvine, hvorved forstaas Vine, som i den Tilstand, hvori de udføres fra Produktionslandene, udmærke sig ved stort Sukkerindhold, saasom Malvoisier, Muskatvine, Tokayer-Ausbruck, Samos o. fl., maa uden Deklarationspligt kun forhandles under de respektive Benævnelser i samme Tilstand, hvori de ere indførte, dog herfra undtaget den sædvanlige Beredsel.

IV.

§ 11.

„Under Benævnelsen „Champagne“ eller „Champagnevin“ er det kun tilladt at forhandle Vin, som er fremstillet af Druer efter de Principper, hvorefter saadan Vin sædvanmæssig fremstilles ved Eftergæring paa Flaske.

„Som „mousserende Vin“ maa alene sælges, hvad der er fremstillet af Druer enten ved Eftergæring paa Flaske eller ved Tilsætning af Kulsyre.

B. Om Kognak, Rom og Arrak.

§ 12.

„Under Benævnelsen Kognak er det alene tilladt at forhandle saadan Spiritus, som er indført her i Landet under Betegnelsen Kognak eller Druibrændevin med Faktura eller Certifikat fra et kognakproducerende Land.

„Under Benævnelserne henholdsvis Rom eller Arrak er det alene tilladt at forhandle saadan Spiritus, som ved Indførselen her i Landet er faktureret som Rom eller Arrak.

§ 13.

„Det er dog tilladt, uden Deklarationspligt her i Landet at nedsætte en saadan Vare, som i § 12 nævnt, med Vand, nedsat Druesprit eller nedsat ren (o: fuselfri) Spiritus til sædvanlig drikkelig Alkoholstyrke samt, om fornødent, i saadant Tilfælde at forstærke Produktets Farve med Sukkerkulør eller Vin.

§ 14.

„Som Følge af de i §§ 12 og 13 givne Bestemmelser er det ikke tilladt at forhandle henholdsvis som Kognak, Rom eller Arrak en Vare, som her eller i Udlandet er fremstillet af Korn- eller anden Industrisprit ved Tilsætning af kunstige Ætherarter, ætheriske Olier eller lignende Ingredienser. Et saadant Produkt maa ej heller benyttes til Forskæring af Kognak eller anden Druebrændevin, Rom eller Arrak.

§ 15.

„Det er ikke tilladt at forhandle som Kognak, Rom eller Arrak noget Produkt, til hvilket noget af de i § 1 nævnte Stoffer er tilsat.

Vi meddele dernæst Anordningen, der fulgte paa denne Kommissionsbetænkning, af hvilken det vil ses, at denne i det hele er fulgt med Undtagelse af § 12—15:

Anordning om, hvad der ved Tilberedelse af Vin og Spirituosa til Forhandling maa anses for tilladeligt m. m.

„I Medfør af Lov om Undersøgelse af Levnedsmidler m. m. af 1. April d. A. § 5 fastsættes herved følgende for

Toldgebetet gældende Regler angaaende Grænserne for, hvad der ved Tilberedelse af Vin og Spirituosa til Forhandling maa anses for tilladeligt i Forhold til den nævnte Lovs Bestemmelser, samt Normerne for Undersøgelse af de nævnte Stoffer:

A. Om Vin.

I. Almindelige Bestemmelser.

§ 1.

„Det er ikke tilladt at forhandle som Vin et Produkt, til hvilket er tilsat noget af følgende Stoffer:

Alun eller andre opløselige Aluminiumsalte,

Baryumforbindelser,

Strontiumforbindelser,

Magniumforbindelser,

Borsyre,

Salicylsyre,

uren (fri Amylalkohol indeholdende) Sprit,

urent (ikke teknisk rent) Stivelsesukker,

Kermesbær,

Tjærefarvestoffer,

eller andre Stoffer, som kunne være skadelige for Sundheden.

„Samme Forbud gælder Vin, hvortil er sat Glycerin.

§ 2.

„Det er tilladt uden Deklaration at forhandle Vin, til hvilken er sat:

1) Saccharin.

2) Buketstoffer, saasom ætheriske Olier, sammensatte Ætherarter, Essenser eller lignende Ingredienser, eller

3) Gummi eller andre organiske eller uorganiske Stoffer, som kunne tjene til Forøgelse af Vinens Extraktindhold.

„Ved Deklaration forstaas i denne Anordning, at den paagældende Vares Beskaffenhed udtrykkeligt er angivet

paa den i ovennævnte Lov af 1. April d. A. § 6 angivne Maade.

§ 3.

„Det er tilladt, uden at saadant medfører Deklarationspligt:

- 1) at anvende de almindelige nu brugelige Klaringsmidler, saasom Æggehvide, Gelatine, Husblas, spansk Jord o. s. v., eller eventuelt andre, som ikke kunne anses skadelige for Sundheden;
- 2) at afsyre Vin med ren udfældet kulsur Kalk;
- 3) at svovle Fadene paa almindelig Maade ved Forbrænding af teknisk rent Svovl;
- 4) at pasteurisere Vin;
- 5) at sammenstikke Vin med Vin; dog maa udgærede Vine kun sammenstikkes med udgærede Vine.

II. Om udgærede Vine.

(almindelig benævnt: „Bordvine“).

§ 4.

„Forhandling af udgæret (rød eller hvid) Vin, indeholdende mere Svovlsyre end svarende til 2 Gram neutralt svovlsurt Kali paa 1 Liter, er ikke tilladt.

§ 5.

„Tilsætning til udgæret (rød eller hvid) Vin, af fremmed (o: ikke fra Vin hidrørende) Farvestof medfører Deklarationspligt.

§ 6.

„Det er ikke tilladt til udgæret (rød eller hvid) Vin at tilsætte Sukker af nogen som helst Art, hvad enten det anvendes i Substans eller i Opløsning, medmindre saadant ved Forhandlingen deklarerer.

§ 7.

„Tilsætning af Vand til udgæret (rød eller hvid) Vin medfører Deklarationspligt.

„Herfra undtages dog saadan Tilsætning til ekstrakt- og farverige røde Vine, som Barletta, Narbonne og lignende Forskæringsvine, der ikke i oprindelig Tilstand ere vel skikkede til at nydes, — under Betingelse af:

- 1) at Indholdet af den saaledes nedsatte Vins Extraktbestanddele, beregnede sukkerfri, ikke gaar under 2 Gram i 100 Kubikcentimeter, idet dog en mindre Afvigelse fra denne Grænse, naar den ikke overskrider 0,1 Gram, maa anses undskyldelig.
- 2) at Extraktbestanddelene ikke indeholde andre Stoffer end normale Druebestanddele, samt
- 3) at Oplysning om saadan Nedsættelse kan faas gennem en i vedkommende Forretning ført Forskæringsbog.

„Vin, som er fremstillet ved Vandtilsætning, og som opfylder de ovenfor stillede Betingelser, kan uden Deklaration sammenstikkes med anden Vin af samme Beskaffenhed saavel som med ikke nedsat Vin, og, hvad sidstnævnte Sammenstikning angaar, uden Hensyn til det derved fremkomne Produkts Extrakttholdighed.

§ 8.

„Tilsætning af Spiritus til udgæret (rød eller hvid) Vin medfører Deklarationspligt.

„Dog undtages herfra den til Vinens rationelle Behandling under Lagringen nødvendige Tilsætning af Spiritus, under Betingelse af:

- 1) at der til Tilsætningen kun anvendes fuldstændig rensat Spiritus i en Styrke ikke under 16° Spendrup (93¹/₄ Rumprocent), og
- 2) at Mængden af den tilsatte Spiritus ikke overstiger 2¹/₂ Pot pr. Oxhoft à 30 Viertler (240 Potter).

„Denne Indrømmelse gælder saavel uforskaaren Vin som Vin, der er nedsat i Overensstemmelse med § 7, men derimod ikke de ekstrakttrige Vine, som agtes benyttede til den i nævnte Paragraf omhandlede Nedsættelse.

„For saa vidt angaar saadanne hvide Vine, som hyppig fremtræde med et større Sukkerindhold, og om

hvilke det derfor kan være tvivlsomt, om de med Rette bør henføres under de udgærede Vine eller ikke, saasom visse Sorter hvide franske Vine og rhinske Vine, er det tilladt uden Deklaration at tilsætte Spiritus af den ovenfor under Nr. 1 angivne Beskaffenhed og Styrke, dog at Vinens samlede Alkoholindhold ikke ved Tilsætningen bringes op over 17 Rumdele i 100 Rumdele Vin.

III. Om ikke-udgærede Vine

(almindelig benævnt: „hede Vine“).

§ 9.

„Om Likørvine, hvorved forstaas: Portvin, Sherry, Madeira, Marsala, Tenerif, og andre Vine, som i den Tilstand, hvori de udføres fra Produktionslandene, udmærke sig ved stort Alkoholindhold (sædvanlig over 18 Rumprocent), gælde følgende Regler:

„1. Det er tilladt under Benævnelsen henholdsvis Portvin, Sherry, Madeira o. s. v. at forhandle saadan Vin, som svarer til det med det paagældende Navn betegnede Produkt i den Tilstand, hvori dette udføres fra det respektive Produktionsland efter der at være underkastet den for den paagældende Vin sædvansmæssige Behandling, dog at saadan Vin skal indeholde ren Druevin som overvejende Bestanddel.

„2. De omhandlede Vine kunne, uden at underkastes Deklarationspligt, sammenstikkes med Cider, dog under Betingelse af, at denne er fremstillet af tørrede Druer, ikke indeholder mere end 25 Rumdele Alkohol i 100 Rumdele Cider og ikke mindre end 2 Gram sukkerfri Extrakt i 100 Kubikcentimeter, samt at Ekstrakten ikke indeholder andet end Drubestanddele.

„3. Derimod er det ikke uden Deklaration tilladt at iltsette de her omhandlede — saavel sammenstukne som ikke-sammenstukne — Vine Sukker eller noget Stof, som ikke stammer fra Druer. Dog skal det, naar de paagældende Vine ere af for svag Spiritusstyrke til at være holdbare med Hensyn til Klarhed eller til at tilfredsstille Smagen, være til-

ladt at tilsætte Spiritus i fuld Styrke (16° Spendrup), men ikke i større Mængde end, at Vinens Alkoholstyrke ikke derved gaar op over 25 Rumdele Alkohol i 100 Rumdele Vin.

§ 10.

„Dessertvine, hvorved forstaas Vine, som i den Tilstand, hvori de udføres fra Produktionslandene, udmærke sig ved stort Sukkerindhold, saasom Malvoisier, Muskatvine, Tokayer-Ausbruch, Samos o. fl., maa uden Deklarationsptigt kun forhandles under de respektive Benævnelser i samme Tilstand, hvori de ere indførte, dog herfra undtaget den sædvanlige Beredsel.

IV.

§ 11.

„Under Benævnelsen „Champagne“ eller „Champagnevin“ er det kun tilladt at forhandle Vin, som er fremstillet af Druer efter de Principper, hvorefter saadan Vin sædvanmæssig fremstilles ved Eftergæring paa Flaske.

„Som „mousserende Vin“ maa alene sælges, hvad der er fremstillet af Druer enten ved Eftergæring paa Flaske eller ved Tilsætning af Kulsyre.

B. Om Kognak, Rom og Arrak.

§ 12.

„Det er ikke tilladt at forhandle som Kognak, Rom eller Arrak noget Produkt, til hvilket noget af de i § 1 nævnte Stoffer er tilsat.

C. Fremgangsmaade ved Bestemmelsen af Extraktmængden og Alkoindhold i Vin.

§ 13.

„Ved Bestemmelse af Extraktmængden og Alkoholindholdet i Vin bliver at forholde, som følger:

Extrakt:

„50 Kubikcentimeter af Vinen, afmaalt ved 15° C., indampes paa Vandbad i en Platinskaal af 85 Millimeters Gennemsnit, 20 Millimeters Højde, af Vægt c. 20 Gram og som rummer 75 Kubikcentimeter. Resten ophedes i 2¹/₂ Time i Vandtørreapparat.

„Vine, som indeholde over 0,5 Gram Sukker i 100 Kubikcentimeter, fortyndes forud saa meget, at den Extraktmængde, som vejes, bliver 1,0 til højst 1,5 Gram.

Alkohol:

„Indholdet bestemmes efter Destillation af Vinen ved Vægtfylden af Destillatet.

§ 14.

„Denne Anordning, der træder i Kraft den 1. Okt. d. A., gælder i 3 Aar fra Ikrafttrædelsen, hvilket herved bringes til almindelig Kundskab. Justitsministeriet den 17. April 1894, J. Nellemann.“

Paa Generalforsamlingen 27. Juli 1894 gennemgik og fortolkede Formanden udførligt Loven af 17. April 1894 om Vin og af 27. April om urigtige Varebetegnelser. En uheldig Mangel ved Loven om Vin var Udeladelsen af Bestemmelser om det foreslaaede sagkyndige Skøn, men paa Grund af alle under denne Lov henhørende Sagers specielle faglige Natur vilde det sagkyndige Skøn dog formentlig altid blive paakaldt. Med Hensyn til Loven om urigtig Varebetegnelse forklarede dens Bestemmelser og det fremhævedes, at man maatte vogte sig for at sætte urigtig Betegnelse af Varens Oprindelses- eller Produktionssted. Man kunde saaledes ved de Varer, der efterhaanden havde taget Navn efter deres oprindelige Produktionssted, meget godt beholde denne Benævnelse, men maatte vogte sig for, at Betegnelsen antydede, at Varen var frembragt andensteds, naar den var produceret her. Man kunde saaledes formentlig fremdeles

bruge Benævnelser som „Svensk Punsch“, „Carlshamn Punsch“ o. s. v., men naar de vare frembragte her, kunde man ikke sætte det svenske Produktionssted paa Etiketten. En Betegnelse som f. Ex. „Carlshamn-Punsch ved N. N. Kjøbenhavn“ maatte formentlig være fuldt tilladelig.

Idet Formanden dernæst omtalte, at den nærmeste Fremtid formentlig vilde bringe vigtige Spørgsmaal for Vinhandlerstanden paa Dagsordenen, som f. Ex. Næringslovens Revision, en Lov om Adgang til at drive Handel med Vin og Spirituosa, en Lov om Vintold og deslige, opfordrede han Medlemmerne til stærkt Sammenhold for derved at give Foreningen saa stor Styrke som muligt udadtil.

